

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ,
TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE
TEKNOLOJİ KOMİSYONU
ALT KOMİSYON TUTANAKLARI**

—●—
13.10.2020 Salı

—●—
KONU

- Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına
Dair Kanun Teklifi (2/3116)

13 Ekim 2020 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.05
BAŞKAN: Mustafa ELİTAŞ (Kayseri)

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Değerli milletvekili arkadaşlarım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan Yardımcımız, kamu kurumu ve kuruluşlarının değerli temsilcileri, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcileri, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Alt Komisyonuna hoş geldiniz. *

Gündemimizde İstanbul Milletvekilimiz Sayın Nevzat Şatiroğlu ve 88 milletvekili tarafından 5 Ekim 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte Komisyonumuza havale edilen (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer almaktadır.

Komisyonumuz 6 Ekim 2020 tarihinde yaptığı 9’uncu Birleşiminde (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi’nin daha detaylı incelenbilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına ve çalışmalara alt komisyon çalışmalarını müteakip devam edilmesine karar verilmiştir.

Bu anlamda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu, Boru Hatları İle Petrol Taşıma Anonim Şirketini, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünü, Türkiye Kömür İşletmelerini davet ettik. Hazine ve Maliye Bakanlığından yetkili ve ilgili arkadaşlarımızı davet ettik. Çevre ve Şehircilik Bakanlığını, Adalet Bakanlığını, İçişleri Bakanlığını, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığını, Kamu İhale Kurumunu, Gelir İdaresi Başkanlığını ve Orman Genel Müdürlüğünü davet ettik. Yine, sivil toplum örgütlerinden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, MÜSİAD, TÜSİAD, ASKON, YASED, Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜREB), Jeotermal Elektrik Santral Yatırımcıları Derneği (JESDER), Elektrik Üreticileri Derneği, Maden Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Türkiye Madenciler Derneği, Hidroelektrik Santralleri Sanayi İşadamları Derneği, Güneş Enerjisi Yatırımcıları Derneği, Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği, Türkiye Doğal Gaz Dağıtıcıları Birliği olmak üzere sivil toplum örgütlerinin görüşlerini almak üzere buraya davet ettik.

Bu arada bize müracaat edip kanun teklifi metniyle doğrudan ilgisi olmayan ama görüşlerine de ihtiyaç duyduğumuz sivil toplum örgütlerinin de yazılı görüşlerini istemde bulunduk. Bu çerçevede Ekoloji Birliđinden görüş istedik, Tema Vakfından görüş istedik. Çanakkale Kent Konseyi Çevre Meclisi de yazılı görüşlerini beyan ettiler. Biz de değerli milletvekili Komisyon üyesi arkadaşlarımıza o yazılı görüşlerin tamamını dağıtmış olduk.

Bu çerçevede bugünkü toplantımızda öncelikle kanun teklifi sahibi değerli milletvekilimiz Sayın Nevzat Şatiroğlu’na teklifin genel gerekçesini açıklamak üzere kendilerine söz veriyorum.

Buyurun Sayın Şatiroğlu.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan Yardımcımız, Hükümet ve bürokrat arkadaşlarımız, sivil toplum kuruluşlarımızın çok değerli temsilcileri; hepimize saygı ve sevgiyle selamlarken toplantımıza hoş geldiniz demek istiyorum.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknolojileri Komisyonundaki görüşmelerine burada yapılacak olan alt komisyon toplantısıyla başlıyoruz. Kanun teklifimizin hallolmasını temenni ediyorum.

Nisan ayından itibaren üzerinde titizlikle çalıştığımız, Meclis Genel Kurulunun tatilde olduğu yaz aylarında bile ara vermeden çalışmasına devam ettiğimiz kanun teklifimizin ilk imza sahibi olarak şahsım ve 88 milletvekili arkadaşımızın imzasıyla birlikte 5 Ekim 2020 tarihinde Meclisimize teslim etmiş bulunmaktayız. Birazdan siz değerli Komisyon üyelerimiz ve STK temsilcilerimizin kıymetli görüşleri çerçevesinde madde madde değerlendireceğimiz kanun teklifi üzerinde, çok detaya girmeden, genel hatlarıyla içerik hakkında sizlere bilgi vermek istiyorum.

Öncelikle, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 5 ayrı maddesinde yapılan düzenlemeler ile tamamen, yatırımcı ve işletmecilerimiz lehine birtakım kolaylıklar getirmeye çalıştık. Şöyle ki ruhsat süre uzatım taleplerine Bakan yetkisiyle, Bakan onayıyla on iki ay süreyle bir esneklik kazandırmak, ruhsat bedeli ödemelerindeki gecikmelere uygulanan cezalarda hafifletmeler, rutin işletme faaliyetlerinin kesintiye uğratılmaması için bazı iş ve işlemlerde Maliye Bakanlığından alınan "Borcu yoktur." yazısının aranmaması, ruhsat devirlerinde sil baştan alınmak zorunda olan ÇED izni ile iş yeri açma izinlerinin ruhsat devirlerinde muhafaza edilmesi, işletme sahiplerinin ruhsat alanında kalmak kaydıyla birtakım çalışma izin sınır ihlallerinde maruz kaldıkları hapis cezalarının kaldırılması gibi hususlarda maden sektörüne kolaylıklar getirmeye çalıştık.

Yine, 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu'nun 4 ayrı maddesinde düzenlemeler yapmaya çalıştık. Bu düzenlemeler ile doğal gaz kullanımının yaygınlaştırılması, nihai tüketicilerin korunması amaçlanmış, birtakım tanımlar yeniden ele alınmış, yerli üretim doğal gazın dağıtım sistemine de bağlanmasına imkân sağlanmıştır. Çok küçük yerleşim yerlerine doğal gaz erişiminin daha ekonomik sağlanması amacıyla düzenlemeler getirmeye çalıştık.

5346 sayılı YEK Kanunu'nun 12 ayrı maddesinde yine düzenlemeler yapmaya çalıştık. Yine, bu düzenlemeler içerisinde birçok tanımları tekrar elden geçirdik. Lisanssız elektrik üreticilerinin gerek on yıllık YEK destekleme süresi sonundaki durumlarına gerekse yerli aksam katkı paylarına açıklık getirmeye çalıştık. Arazi ihtiyacına ilişkin düzenlemelerde de yine yatırımcı lehine kolaylıklar getirmeye çalıştık.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun 5 ayrı maddesinde yine düzenlemeler yapmaya çalıştık. Bu düzenlemelerle, jeotermal kaynak kullanan işletmecilerden tahsis edilen idare payı işletmeci lehine daha hakkaniyetli, daha adaletli bir şekilde yeniden düzenlendi. Usulsüz kullanımlarda uygulanan cezalara biraz daha açıklık getirdik. MTA'ya jeotermal sahaların yatırıma açılması, ihale edilmesi esnasında altı yıla kadar taksitlendirme yapma imkânı sağlayarak bu jeotermal sahaların ekonomiye kazandırılması önündeki bir engeli aşmaya çalıştık.

Evet, kanunun isminden de anlaşıldığı üzere, en çok düzenlemeyi 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 15 ayrı maddesinde yaparak düzenlemeye çalıştık. Yine, bazı tanımları yeniden ele aldık, elden geçirdik. Bazı lisans türlerinde, şirket hissedarlarına EPDK onayı olmaksızın hisselerini devretme imkânı getirmeye çalıştık. TEİAŞ'ın yaptırımlarına yasal dayanağı kanunlaştırmış olduk. Elektrik dağıtım şirketleri denetiminde görevli kuruluşa Enerji Bakanlığı bütçesinden ödenek aktarılması sağlanmış olacak. Denetim görevi yapan kamu çalışanlarımızın -bilhassa Enerji Bakanlığı bünyesindeki kamu çalışanlarımızın- harcırahlarında Maden Kanunu'ndakine benzer bir artışla iyileştirmeler meydana getirdik. Kamulaştırma işlemleri tanımı taşınmaz temini olarak yeniden ele alınarak EPDK ve TEDAŞ'ın ayrı ayrı yetkilendirilmesi sağlanmış oldu. Hâlen yürürlükte olan elektrikte fiyat eşitleme mekanizması ve ulusal tarife uygulamasıyla genel aydınlatma maliyetinin Enerji Bakanlığı bütçesinden

karşılanmasına dair bu iki uygulamanın sürelerinin 2025 yılı sonuna kadar uzatılması sağlanmış oldu. Elektrik üretim lisanslarında yatırımın önüne çıkan birtakım hukuki, teknik, mali engeller sebebiyle yapılamayışı ve projenin fizibil olmamasından kaynaklı durumun ortadan kalkması amacıyla bu lisansların iptaline imkân sağlayarak TEİAŞ'a ait trafo merkezlerinin de gereksiz yere kapasitelerinin işgal edilmesinin önüne geçmeye çalıştık.

Sayın Başkan, değerli üyelerimiz; bu kanun teklifinin hazırlanmasında emeği geçen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımıza, Sayın Bakan Yardımcımıza, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratlarına ve toplantıyla katkı verecek Komisyon üyelerimize, STK temsilcilerimize teşekkür ediyorum.

Kanun teklifimizin ülkemize, milletimize ve sektörümüze hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Şatıroğlu'na teşekkür ediyorum.

Bugünkü toplantımızda, öncelikle sivil toplum örgütü temsilcilerinin görüşlerini, geneli üzerinde görüşlerini eğer varsa kendileriyle ilgili, maddeyle ilgili oradaki çekincelerini, yanlış bulduklarını veya düzeltilmesi gereken konuları ifade ederlerse memnun olurum.

Öncelikle Türkiye ve Odalar Borsalar Birliği temsilcileri. Sizden 5 arkadaşımız katılmış.

Buyurun.

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – İbrahim Halil Kırşan TOBB Türkiye Madencilik Meclisi Başkanı.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokrat arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, özellikle madencilik sektörü açısından bizi ilgilendiren 4-5 madde var. Bu ruhsat temdit süresiyle alakalı olarak ciddi bir sıkıntı yaşıyordu sektör. Malumunuz olduğu üzere altı ay öncesinden bir başvuru gerekiyor. Ancak ruhsat sahibi altı ay öncesinden başvurduğu hâlde idareden kaynaklanan sebeplerle bu altı aylık süre içerisinde temdit uzamadığı zaman işletme faaliyeti tamamen duruyordu. Burada Bakanlık ve MAPEG sektöre yardımcı olmaya çalışıyordu ancak kanun hükmü açık olduğu için işletme faaliyeti duruyordu. Bu getirilen düzenlemeyle, bu “altı aylık” süreyi, bakan yetkisiyle “bir sene” daha uzatma dolayısıyla “bir buçuk sene” gibi bir süre kazanma konusu önem arz ediyor. Dolayısıyla bu, sektör açısından çok olumlu bir düzenleme olarak addediliyor. Onun dışında 18 hatta 20'nin üzerinde farklı noktada istenen “Borcu yoktur.” yazısı 5-6 maddeye indirildi. Önemli hususlar olarak söyleyebileceğim: Devir, yeniden, baştan ruhsat verme, birleştirme ve uzatma konularıyla sınırlı bir “Borcu yoktur.” yazısı talep ediliyor. Bu da bence sektör açısından olumlu bir madde, keşke o uzatma konusunda da “Borcu yoktur.” yazısını çıkarabilseydik çünkü ruhsat sahibi kendisi olduğu için. Malum maden rezervi devam ediyor ama on yıllık süresi bittiği için orada bir tıkanıklık var, tekrar bir temdit projesi vererek sürenin uzaması talep ediliyor. Burada, yani sektörün talebi olarak ifade edebilirim: Bu 5-6 maddeden temdidi çıkarabilirsek “Borcu yoktur.” yazısında, ondan dolayı bile ruhsatını kaybeden sektör temsilcisi arkadaşlarımız var, onu da Komisyonun takdirine arz ediyorum. Onun dışında, bizim sektörü direkt etkileyen konularda düzenlemeler biraz tali kalıyor. Dolayısıyla biz olumlu addediyoruz. Bu noktada ben görüşlerimi arz ettim.

Teşekkür ediyorum, Komisyonun takdirine sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - İlave olarak diğer “Borcu yoktur.” yazılarının da dikkate alınmasını tavsiye ediyorsunuz.

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN– Evet efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - Komisyonumuz onu dikkate alacak. Türkiye Odalar Borsalar Birliği Enerji Meclisi Başkanı İhsan Bey, burada mı?

TOBB TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ BAŞKANI İHSAN AKYOL – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - Buyurun.

TOBB TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ BAŞKANI İHSAN AKYOL – Davetiniz için çok teşekkür ederim.

Öncelikle, sektörümüzün uzun süreden beri beklediği ve önemli konuları kapsayan bu kanun teklifi için emeği geçen herkese teşekkürlerimizi, selamlarımızı, saygılarımızı iletiriz.

Özellikle, YEKDEM konusundaki belirsizlikler, onuncu yıldan sonra lisansız üretimlerle ilgili neler olacağıyla ilgili sorunların çözülüyor olmasına ve sektörün mali durumundan dolayı yapılamayacak projelerle ilgili çözüm önerileri getirilmiş olmasına Meclisimiz ve TOBB olarak olumlu olarak yaklaşıyoruz. Maddeler üzerindeki önerilerimizi, düşüncelerimizi bilahare maddelere geldiğimiz zaman arz ederiz efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - Şimdi söylerseniz daha iyi olur.

TOBB TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ BAŞKANI İHSAN AKYOL – Tamam efendim, teşekkürler.

Biyokütleyle ilgili tanımda bir değişiklik yapılıyor. Bu tanımlamada bir kısıtlama var. Sanayi atıkları, çamurları ve arıtmalarından elde edilen atıklar biyokütlenin kapsamı dışarısına çıkarılıyor. Bu, hem santrallerin ham madde tedariki yönünden hem de sanayi tesislerinin bu atıkları bertarafı yönünden bir sıkıntı yaratacağına benziyor. O nedenle tanımlaı değiştirmemek veya bu sanayi atıklarının da, çamurların da tanımın içerisinde kalmasını öneriyoruz efendim.

Diğer bir taraftan, orman ve hazine taşınmazlarındaki indirimler, yatırım dönemi kısmını beraber on yıl olarak kapsıyor. Bu da uzun süren yatırımlarda indirim oranını, indirim süresini azaltıyor, yatırımcının aleyhine bir durum oluşturuyor. Eski mevcut düzenleme yatırım işletme döneminin tamamını kapsadığı için yatırımcılara yatırım döneminde önemli bir destek sağlıyordu. Mümkünse, bunun da ifadenin de aynı şekilde, mevcut şekliyle kalması, sadece yılın 2025 tarihine...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - Lisans tarihinden itibaren alınmasının doğru olmadığını, yatırım döneminden yine olduğu gibi alınmasını...

TOBB TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ BAŞKANI İHSAN AKYOL – Evet, eski ifadenin aynen kalmasını istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - Ama bir değişiklik, sanıyorum orada bir kayıp olmuyor gibi geliyor, siz öyle düşünüyorsunuz, evet.

TOBB TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ BAŞKANI İHSAN AKYOL – Efendim, mevcutta yatırım dönemi, artı, işletme döneminin tamamında on yıl olarak yapılıyordu ve burada ister yatırım döneminde olsun ister işletme döneminde olsun on yıllık süre rahatlıkla kullanılabilirdi. Fakat lisans alma süresinden itibaren yaşanacak gecikmeler bu on yıldan aşağı düşmeye sebep olacak, tam olarak yararlanamayacak yatırımcı bundan.

Bir diğer konumuz efendim, bu geçici maddede yaşanan damga vergisiyle ilgili olarak 2025 tarihine zaten Cumhurbaşkanımız kararıyla çıkarılmıştı, burada tarihte bir sıkıntı yok ama ilk defa işletmeye girme tanımı, artı, “2025 tarihine kadar devreye girecek.” şeklinde mevcut kanunda bir ifade var -bu taslakta yok ama bunu yeni bir öneri olarak arz ediyoruz efendim- eğer “2025 yılına kadar devreye girecek üretim lisanslı tesisleri” dersek, son üç yılında bu istisnadan yararlanamıyor mükellefler çünkü Gelir İdaresi tesisin ne zaman devreye gireceğini, üretim lisansındaki tarihi dikkate alarak referans alıyor eğer sizin üretim lisansınızda 2025’ten sonra bir tarih yazıyorsa ilk günden

bundan yararlanamıyorsunuz. O nedenle tesisin tamamlanmasına değil, bu tarihe atfedilmesi lazım. “2025 yılına kadar lisans sahibinin yapacak işlemleri” diye madde metninin değiştirilmesini teklif ediyoruz, öneriyoruz efendim.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Başkanım madde numarası verdilerse, en başta izah ederlerse burada...

TOBB TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ BAŞKANI İHSAN AKYOL – Geçici 4’üncü madde efendim.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Teklifteki kaçınıcı madde?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - Teklifteki kaçınıcı madde?

TOBB TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ BAŞKANI İHSAN AKYOL – Teklifteki 41’inci madde, evet. Teklifteki 41’inci maddeyle ilgili ama teklifte olmayan bir şeyi arz ediyorum efendim. Burada, mevcut kanunda “31/12/2015 tarihine kadar ilk defa işletmeye girecek.” ifadesi var. Eğer bu şekilde bu ifade kaldığı takdirde lisans, ön lisans, artı, lisans dönemi zaten bir tesisin yapılması dört beş yıl sürüyor. İlk günden de bugün lisans aldığımız zaman, sizin lisans tesisinizi tamamlama tarihi 2025’i büyük çoğunluğu geçiyor. Geçtiği için de bu istisna da kadük kalıyor, yararlanılamıyor. Onun için 2005 yılına kadar tamamlama değil de 2005 yılına kadar yapılan işlemler şeklinde lisans sahibi olmak ve “2025 tarihine kadar yapılan işlemler” olarak ifadenin değiştirilmesi kanun maddesinden yararlanmanın yolunu açacaktır, daha geniş bir şekilde yararlanılacaktır. Bir de burada “ilk defa işletmeye giren” ifadesi var. Bu durumda, kapasite artıran ve özellikle yeni kanunla getirilen hibrit tesislerinin mükellefleri yatırım döneminde bu istisnadan yararlanamayacak çünkü onlar ikinci bir ek santral gibi değerlendirilecek. Dolayısıyla bu ifadelerin değiştirilmesini öneririz, onun yerine “31/12/2025 tarihine kadar ön lisans ve lisans sahibinin yapacağı işlemler damga vergisi ve harçtan istisnadır.” denilirse burada daha büyük amaç hasıl olmuş ve daha geniş bir kapsamlı yararlanma ortaya çıkmış olur.

Bir diğer konu efendim, bizim en çok üzerinde durduğumuz, her ne sebeple olursa olsun mali sebeplerden dolayı, yatırımcının kendi durumundan kaynaklanan, projenin fizibilitesinden kaynaklanan, işte, YEKDEM süresinin dolmuş olmasından dolayı fizibilitesi kalmayan projeler hem Enerji Bakanlığımızın kapasitelerini işgal ettiği için hem de yatırımcıların teminat mektuplarını, bankadaki kredi risklerini bloke ettiği için bu konudaki teklifi de yerinde buluyoruz. Ama burada sadece EPDK’ye verilecek teminat mektuplarının iadesiyle ilgili bir ifade var, bunun yanında; Devlet Su İşlerine, TEİAŞ’a, bazı kurumlara da teminat mektupları verilebiliyor veya onlarla ilgili yapılmış sözleşmeler feshedilebiliyor. Bunları da kapsayacak şekilde madde metnin değiştirilmesini öneriyoruz efendim.

Son olarak da hem Covid-19 nedeniyle hem de dijitalleşme nedeniyle abonelerin abonelik işlemlerinin tamamen elektronik ortamda kimlik tespiti yapılmak suretiyle yapılmasının önünü açan ilave bir madde önerimiz var, ek bir madde önerimiz var. Bunları yazılı olarak Komisyonumuza arz ettik zaten efendim.

Benim söyleyeceklerim bu kadar. Çok teşekkür ederim, saygılar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, İhsan Bey’e teşekkür ediyorum.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin Doğal Gaz Meclisi Başkanı gelmedi mi?

TOBB TÜRKİYE DOĞAL GAZ MECLİSİ DANIŞMANI ERDİNÇ ÖZEN – Danışmanı burada efendim, Başkanın bir işi vardı, gelememi.

Ben Meclis adına konuşabilirim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani, Başkanın danıştığı adam sizsiniz, öyle mi?

TOBB TÜRKİYE DOĞAL GAZ MECLİSİ DANIŞMANI ERDİNÇ ÖZEN – Estağfurullah.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, biz de size danışalım bakalım, buyurun.

TOBB TÜRKİYE DOĞAL GAZ MECLİSİ DANIŞMANI ERDİNÇ ÖZEN – Ben çok kısa arz edeceğim.

Meclisin doğalgazla ilgili maddeleri üstüne herhangi değişiklik önerisi yoktur, olumlu karşılanmıştır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Olumlu buluyorsunuz, teşekkür ediyorum.

TÜSİAD’dan temsilci arkadaşımız var mı?

TÜSİAD KOMİSYONU TEMSİLCİSİ GÖKMEN SAY – Var Başkanım.

TÜSİAD Komisyonu olarak öncelikle çok teşekkür ediyorum, böyle bir kanun çalışması için.

Başkanım, kanun maddeleri incelendiği zaman bizim özellikle dikkat çekmek istediğimiz konu İhsan Bey’in...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi müsaade eder misiniz.

Anlaşılan o ki maddeler üzerinde sivil toplum örgütlerinin kalıp görüşlerini beyan etmesinin daha doğru olacağını düşünüyoruz. Genel üzerinde, kanun üzerinde eğer söyleyeceğiniz kısaca bir şey varsa onları söyleyin. Maddeler kısmına geldiğinde size söz verelim.

TÜSİAD KOMİSYONU TEMSİLCİSİ GÖKMEN SAY – Kanun genel olarak olumlu, birkaç madde üzerinde söylemek istediğimiz şeyler var. Onları şimdi isterseniz...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi söyleyin, tekrar gerektiğinde bakarız ona.

TÜSİAD KOMİSYONU TEMSİLCİSİ GÖKMEN SAY – Biraz önce İhsan Bey’in belirttiği gibi Madde 18 özellikle dikkat çekmek istediğimiz konu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Lisans başlangıcı ifadesiyle ilgili.

TÜSİAD KOMİSYONU TEMSİLCİSİ GÖKMEN SAY – Lisans başlangıcı ifadesi. Efendim, orada mücbir sebep kavramı kapsamında bu tesisi yapamamış olanlar veya inşaat öncesi dönemde zaten tesis yapamayacak olan insanların teşvik kapsamı kısıtlanmış oluyor. Bir de bu madde değişikliği toplu hâlde okunduğu zaman geçmişte izin almış tesisleri de etkileyecek olan bazı problemler ortaya çıkıyor. Bu maddeyi genel olarak okuduğumuzda eğer ki bu değişiklik bu şekilde yapılacak olursa, eski lisanslar da yani on yıllık...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Onlar da üretim süresindeki kısımdan iade etmek zorunda kalabilirler.” diyorsun.

TÜSİAD KOMİSYONU TEMSİLCİSİ GÖKMEN SAY – Aynen öyle.

Madde 13’te 30 Haziran 2021’e kadar YEKDEM süresinin uzadığıyla ilgili bir ifade var ama eğer ki ekleme yapılacak ise kısmi geçici kabulle ilgili yapılan kabullerin daha sonra geri kalan kısımlarının kabul yapıldığı zaman nasıl bir uygulamaya tabi olacağı kanun maddesine eklenmesi gerekir ise onu da buraya eklemek gerekecek.

Bir de geçici madde 4 var. Şimdi, bu geçici madde 4 kanun maddesinde yok, taslakta yok. Burada damga vergisi ve harçlarla ilgili bir muafiyet vardı geçici madde 4’te 2020’ye kadar işletmeye girecek olanlar. Bunu eğer ki İhsan Bey’in dediği gibi hem 2025 yılına kadar uzatılması hem de “2025’e kadar yapılacak olan işlemler” dersek... Genel olarak bunları söyleyebilirim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

TÜSİAD KOMİSYONU TEMSİLCİSİ GÖKMEN SAY – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – MÜSİAD temsilcisi var mı? Yok.

ASKON temsilcisi var mı? Yok.

TÜREB (Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği)?

Buyurun Hakan Bey.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ HAKAN YILDIRIM –

Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz davetiniz için. Teklifte emeği geçen tüm yetkililere de teşekkür ediyoruz. Türkiye’de enerji sektörünün daha şeffaf, daha öngörülebilir, daha kolay uygulanabilir hâle getirilmesi için harcanan her türlü çabaya biz TÜREB olarak her türlü desteği vermeye hazırız.

Ben birkaç tane kritik noktanın altını çizmek istiyorum özellikle rüzgâr sektörü özelinde: Bugün 15 bin kişinin istihdam edildiği bir sektörden bahsediyoruz, son on senede, on iki senede buradaki hazırunun ve bunun dışında hem özel sektörde hem kamuda çalışan binlerce insanın emeğiyle bir noktaya getirilmiş, 100’ün üzerindeki yatırımcının 200’ün üzerinde santral kurmasıyla Türkiye elektriğinin yüzde 10’unu, 12’sini üreten bir sektör, aynı zamanda endüstri hâline gelmiş ve 15 bin kişiyi istihdam ediyor. Dolayısıyla, bu sektör “Bugün biz rüzgâr enerjisi santrali kuralım, yarın kurmayalım.” denecek aşamayı çoktan geçmiş durumda. Çünkü bu istihdam artık geri dönülemez bir hâl almış durumda, 70’in üzerinde fabrika Türkiye’de rüzgâr santrali, rüzgâr türbini komponenti üretiyor. Dolayısıyla, biz hazırlanan teklifteki maddelere şu gözle baktık: Bu projelerin finanse edilebilmesini ve uygulanmasını ne derece rahatlatıyor, ne derece kolaylaştırıyor?

Başkanım, madde madde geçtiğimiz zaman orada görüşlerimizi vereceğiz ama dikkatinizi çekmek istediğim ilk madde, madde 13; uygulanacak olan yerli katkı teşvikinin orada TL olarak belirlenmesi. Sayın Başkanım, biz bunu her ortamda söylüyoruz, Türk lirasını sevmediğimiz için değil, para bizim paramız ancak bu projeler finanse edilemezse ve uygulanamazsa hiç kimseye bir faydası yok, sadece kâğıt üzerinde kaldığı muhakkak. Biliyorsunuz YEKA GES-3 açıklandı, 30 kuruştan çıktı fiyat 3 Temmuzda -6,85’i o zaman dolar- 4,37 dolar/cent yapıyordu; bugün 3,78 dolar/cent yapıyor, iki üç ay içerisinde tavan fiyat yüzde 13,5 erimiş durumda. Enerji sektörünün, özellikle rüzgârdaki oyuncularının birçoğunun tedarik anlamında da global olduğunu düşünürsek biz bu TL’nin yerine öngörülebilir ve uluslararası finansmanı sağlanabilir -karma bir para birimi de olabilir- bir para birimi öneriyoruz. Görüşlerimizi son bir hafta içerisinde tüm rüzgâr sektörü paydaşlarıyla görüşerek oluşturduk, dosya hâline de getirdik; görüşüğümüz zaman madde madde sizlere açıklamaktan memnuniyet duyacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

JESDER (Jeotermal Elektrik Santral Yatırımcıları Derneği) buyurun.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcım; kanunun memleketimize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Bizim JESDER olarak 3 madde özelinde çekincelerimizi belirtmek üzere huzurlarımızdayım.

Sayın Başkanım, istiyorsanız maddeler geldiğinde sıralayayım. 13, 26 ve 30’uncu maddelerdeki çekincelerimizi arz edeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 18’inci maddeyle ilgili sizin bir çekinceniz yok, onlar başkasıyla ilgili değil mi?

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Yok efendim yani dile getirildiği için yok.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Anladım, peki.

Teşekkür ediyorum Ufuk Bey.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Sağ olun efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Elektrik Üreticileri Derneği Genel Sekreteri Obahan Obaçoğlu...

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Başkanım, çok teşekkür ederiz.

Biz de Elektrik Üreticileri Derneği olarak kanunda emeği geçen sayın vekillerimize, Bakanlığımıza çok teşekkür ediyoruz. Hakikaten, sektörümüzün önünü açan, yakında süresi dolacak birtakım kolaylıkların, teşviklerin sürelerini uzatarak sektördeki yatırım ortamının başarılı bir şekilde devam etmesini sağlayan bir düzenleme olarak değerlendiriyoruz.

Bizim de bir iki ufak ilave edilmesini önerdiğimiz hususlar var. Öncelikle, 18’inci madde zaten ifade edildi diğer dernekler tarafından da. Bizim bu maddedeki düzenlemenin, madde içerisindeki cümlelerin, tanımın geçmişte işletmeye girmiş, hâlihazırda işletmede olan santralleri de olumsuz etkileyebilecek...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – TÜSİAD’ın altını çizdiği konu herhâlde değil mi?

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Evet, aynı konu, uzatmayayım; o konuda bir çekincemiz var.

Bir de 44’üncü maddeyle ilgili, yine ifade edildi aslında, EPDK haricindeki diğer kurumlara da verilmiş olan teminatların, yapılmış sözleşmelerin bir hak kaybına uğranmadan iptaline imkân verilmesi yani diğer kurumların da maddede geçirilmesi, ifade edilmesi hususu var. Yine maddelere geçildiğinde bakabiliriz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir de o şeylerle ilgili yeni dün bana söylemişsiniz, hatırlayamadım konuyu.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Lisans...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Neyse siz de hatırlayamadınız, demek ki önem vermemişsiniz.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Maden Mühendisleri Odası, buyurun.

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI AYHAN YÜKSEL – Merhaba Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Maden Mühendisleri Odası adına saygıyla, sevgiyle ve dostlukla selamlıyorum.

Öncelikle nazik davetiniz için Komisyona ve Komisyon üyelerine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, bilindiği üzere madencilik, uzun vadeli projelerin yapılmasını gerektiren tehlikeli ve riskli bir sektördür; en az yirmi yıllık planlamalar, projelendirmeler yapılmalı. Bu nedenle, madencilik mevzuatının da stabil olması gerekir ki ruhsat sahipleri, bu işi yapan mühendisler buna göre işlerini planlayabilsinler. Ancak ülkemizde son yıllarda Maden Kanunu ne yazık ki çok sık değişmekte ve çelişkiler yaşamaktadır. Ülkemizin ilk Maden Kanunu 1954 yılında çıkan 6309 sayılı Kanun’ken bundan otuz bir yıl sonra çıkan 3213 sayılı Kanun, ikinci Maden Kanunu’muz olmuştur. Akabinde 3213 sayılı Maden Kanunu’nda 2004 yılından itibaren yapılan değişikliklerle, bugün geldiği noktada 23 kez değişmiştir kanun ve geçen yıl ocak ayında, yine bu Komisyonda kanunun 20 maddesi değişti.

Şu anda, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında “Türk Maden Kanunu” adı altında yine bir Maden Kanunu değişikliği çalışması var, köklü bir değişiklik çalışması var ve bu maddede de, bu kanun taslağında da 6 maddeyle ilgili bir düzenleme var. Bu, bize şunu getiriyor yani madencilikte

planlamaların yapılmasını engelliyor, ulusal bir madencilik politikasının eksikliğini ortaya koyuyor. Bu sorunun çözülmesi için mutlaka Maden Kanunu'nun derli toplu bir şekilde ele alınması gerektiğini düşünüyoruz. Şu anda çalışma varken bunların da bir bütün hâlinde onlarla değerlendirilmesi aslında daha uygun olacaktır.

Şimdi, burada aciliyet olduğunun da farkındayız. Sektörün ihtiyaçları var, bu nedenle bazı maddeler üzerinde kısaca görüşleri belirtmek istiyoruz. Şimdi, ülkenin ekonomik şartları nedeniyle, sektörde pek çok kuruluş "Borcu yoktur." yazısı veremediği için ne yazık ki ruhsatları iptal oldu. Bu, büyük bir yara madencilik açısından. Borcun olmaması ayrı, devlete olan borcun ödenmemesi ayrı bir sorunken bu düzenleme yapıldığında, bundan sonra borç belgesi getirmeyecekler için bir avantaj gelecek ama geçmişteki iptal olan ruhsatlar için hiç böyle bir şey öngörülmemiş; onlarca, yüzlerce ruhsatın iptal edildiğini biliyoruz.

Ocak ayında yatırılan ruhsat bedeli haziran ayına kadar yatırılmazsa 2 katı oluyordu kanunda. Burada bir düzenlemeye ihtiyaç var çünkü bu yüzde 100 faize geliyor. Oysa her yıl Maliye Bakanlığı tarafında yayınlanan yeniden değerlendirme oranında yapılırsa daha anlamlı olacaktır.

Bu işletme izin sınırlarının aşımındaki cümle kanun diline çok uygun değil hele ki madencilğe. Yani dikkatsizlik ve tedbirsizlik nedeniyle sınır aşımından dolayı işlem yapılmasının, ceza verilmesinin kaldırılması; dikkatsizliğin ve tedbirsizliğin bir gerekçe olarak kanuna konulması çok tartışmalara sebep olabilecek, art niyetli kullanabilecek bir husus olduğunu düşünüyoruz. Bunun kanunda bu şekilde yer alması çok doğru değil.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Anlatım mı yanlış diyorsunuz yoksa hiç olmasın mı diyorsunuz?

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI AYHAN YÜKSEL – Aslında orada da şu var Sayın Başkanım: Madencilik dikkat ve tedbiri azami gerektiren bir sektördür. Yani ocağın planlarken, projelendirirken o sınırı ilk başta alıyor, yıllar öncesinden bildiği bir sınırı. Herhangi bir proje hatasından dolayı, şev kaymasından gibi teknik nedenlerden dolayı o sınırı aşmaması gerekiyor insanların yani kasten aşmak ile kazara aşmayı nasıl ayırt edebileceğiz? Bu yok. Hani kanun diline uygun değil. Bir de madencilik, mühendislik -biraz önce de dediğim gibi- dikkat ve tedbiri azami gerektiren bir sektördür. Bu nedenle bu ihmallerin işletmeciler tarafından da biz mühendisler tarafından da yapılmaması gerekiyor.

Temdit süresi, evet, kanuna göre ruhsat sahipleri buna altı ay öncesinden müracaatını yapması gerekiyor, süresinin ne zaman bittiğini biliyor zaten, bilmesi gerekiyor, daha önce de yapabilir ama bu işleyişten kaynaklı bir sorun. Bu işleyişten kaynaklı bir sorunu ortadan kaldırmak için Sayın Bakana yetki verilmesi, bir kanuni dayanaklara dayandırılmaması hukuka çok uygun gelmiyor bizce. Yani şunu yapmış olması gerekiyor: MAPEG'in uygun görüşüyle çünkü müracaatların zamanında yapılması gerekiyor ve MAPEG'in de bunu inceleyip zamanında ya kendi yetkisiyle o süreyi vermesi gerekiyor ya da Bakana öyle bir uygun görüş vermesi gerektiğini düşünüyoruz çünkü sayın bakanların bu konuda detaylı bilgisi olmayabilir. Bu Türkiye Kömür İşletmeleri ile Türkiye Taşkömürü Kurumu ve benzeri kuruluşlardan redevansla alınan sahalara ÇED muafiyet belgesi verilmesi madencilik açısından şöyle sorunlar taşıyor: Madencilik uzun zamandır, herkesin de bildiği üzere ne yazık ki çevresel sorunlarla karşı karşıyadır, çevresel tepkilerle yüz yüze kalmaktadır. Bu nedenle bu ruhsat sahipleri... TKİ'nin ve TTK'nin ÇED'leri çok eski alınmıştır ve ÇED muafiyeti vardır. Bu da bu redevansla alınan sahalarda, mülkiyeti işletmeciye geçen sahalarda ÇED muafiyeti demek, o işletmelerde ÇED raporu hazırlamamak demek olacaktır ve yine madencilğe karşı çevresel tepkileri artıracaktır ve madencilik yapılamaz aşamaya gelecektir.

Jeotermalle ilgili 2 madde var. Biliyorsunuz, jeotermale de yöre halkının çok büyük tepkileri var. Aslında madencilğe tepkinin olmasının bir sebebi de yöre halkının son zamanlarda o kaynakların kullanılmasından dolayı hem bir artışı olmuyor hem de zararları oluyor kendi toprakları üzerinde. Buradaki yöreye yapılan yardımların büyük bir kısmı genel bütçeye gidiyor. Bunun genel bütçe yerine belediyelere ve yöre halkına aktarılmasının daha uygun olacağını düşünüyoruz.

Bir de bu JES santrallerine uygulanan cezalarda ısıya ve kullanıma göre de değerlendirme yapılması gerekiyor. Bazen büyük bir ısı santraliyle küçük bir sera santrali aynı kefeye konulmuş burada. Bu ceza parametrelerinin değiştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Ben, tekrar, Komisyona çalışmalarında başarılar diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teklif sahibi arkadaşımız ve Bakanlığın temsilcileri herhâlde bu teklifi değerlendirirler önemli bir konu, ben de aynı şeydeyim ama teferruatını biraz sonra açıklarsınız. Yani ölçüye göre cezanın olmasının bir oransallık, kabul edilebilir şekilde olması Bakanlığımız yetkilileri değerlerirlerse... Yani işletmenin büyüklüğüne göre, cezalar şu anda maktu gibi herhâlde gözüküyor. Cezalar oransal mı, maktu mu?

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI AYHAN YÜKSEL - Maktu...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Maktuysa bunu oransal olarak yapmak belki daha iyi olabilir.

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI AYHAN YÜKSEL – Kullandığı miktara göre, ısıya göre...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Kullandığı miktara göre” diyorlar. Yani birine hafif sinek ısırması gibi gelip öbürünü de giyotin gibi kesmemesi gerekir diye düşünüyor. Eğer öyle çok büyük farklar varsa bu oranlar, cezalar yüksekse onu bir değerlendirmekte fayda var.

Türkiye Madenciler Derneği, var mı?

Buyurun

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Bakan Yardımcım, değerli bürokratlar, STK'nin değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlarım. Bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyorum sizlere.

Biz madencilik konusuna, sektör konusuna getirilen maddeleri genel olarak olumlu buluyoruz. Bunlar zaten sektörün talepleriydi. Birkaç tane ufak değişiklik talebimiz olacak. Madde 2’de olacak, “haziran ayı sonu” yerine “aralık ayı sonuna kadar” süre uzatımı talebimiz olacak. Madde 3’te de 22/A maddesinde özellikle süre uzatımı, temdit, işletme ruhsatı alımı ve ruhsat birleştirme konusunda da “Vergi borcu yoktur.” yazısının istenmemesini talep edeceğiz.

Genel olarak, maddelere geçildiği zaman tekrar söz almak isterim. Genel olarak maddeleri olumlu buluyoruz. Emegi geçen herkese de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Madenciler Derneğini dinledik, Elektrik Mühendisleri Odası.

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ÖZDAĞ – Sayın Başkan, değerli katılımcılar; Mehmet Özdağ Elektrik Mühendisleri Odası. Hepinizi, Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği ve Elektrik Mühendisleri Odası adına saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Göreviniz nedir Mehmet Bey?

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ÖZDAĞ – Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu üyesiyim Sayın Başkanım.

Değerli katılımcılar, Sayın Başkan; her şeyden önce adı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin hazırlanması esnasında ve Komisyona getirilmesi esnasında Elektrik Mühendisleri Odasının haberdar edilmemiş olması ve kanunun hazırlığı esnasında görüşlerinin alınmamış olmasını Odamızın bir eleştirisi olarak Komisyonunuzun bilgisine sunmak istiyoruz efendim.

Ayrıca, KDV Kanunu, Maden Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu, Kamu İhale Kanunu, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun, Elektrik Piyasası Kanunu ve Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu gibi, hepsi aslında farklı uzmanlık alanları gerektiren, pek çok kanunda, pek çok maddeyi ilgilendiren değişikliklerin hazırlanmasının kanun yapma tekniği bakımından da aslında uzman görüşlerinin alınması ve Komisyonunuza yansıtılması konusunda eleştiri olarak, geneli üzerinde...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mehmet Bey, o sizin konunuz değil. O Türkiye Büyük Millet Meclisinin konusu, sizin konunuz değil o.

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ÖZDAĞ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Elektrik Mühendisleri Odasının ilgi alanına giren...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mehmet Bey, bir dakika müsaade edin.

Bizim nasıl çalışacağımızla ilgili bir Anayasa'mız var. O Anayasa'ya göre çalışırız. Sizin de dernek yönetmeliğiniz vardır, odanızın çeşitli şeyleri vardır, o kurallar çerçevesinde çalışırsınız. Yani bizim kanun yapma tekniğimizle ilgili konuyu başka platformda eleştirirsiniz.

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ÖZDAĞ – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım. Hani fırsat bulmuşken ifade etmek istedim. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ÖZDAĞ – 4646, 5346 ve 6446 sayılı Kanunlar; Elektrik Mühendisleri Odasının ilgi alanına girdiği için buradaki 46 maddeden 19 madde üzerinde yazılı olarak görüşlerimizi hazırladık ve Komisyonunuza arz ediyoruz.

Ben, sadece bu maddeler içerisinde eğer müsaade ederseniz 3 madde üzerinde kısaca sözlü görüş belirtmek istiyorum Sayın Başkanım.

12'nci madde, 5346 sayılı Kanun'un "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesine ilişkin bir itirazımız var Sayın Başkanım. Burada "atık lastiklerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan yan ürünler" ifadesi yer almaktadır.

Sayın Başkanım, değerli katılımcılar; 2/4/2015 tarih ve 29314 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin EK-4 listesinde atıklar sınıflarına göre ayrılmışlardır. Söz konusu atıkları liste hâlinde Komisyonunuza takdim ediyoruz. "TS EN ISO 17225 standart serisine uygun olduğunun TÜRKAK tarafından akredite uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca belgelenecek bakanlığa sunulması hâlinde bu yönetmeliğin 2'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ğ) bendine göre atık olarak değerlendirilmez, biyokütle olarak değerlendirilir." ifadesi yer almaktadır.

Gene yazılı olarak sunacağımız bu listede 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un 3'üncü maddesinin 9'uncu fıkrasında tanımlanan atıklar liste olarak takdim edilmiştir. Bu her iki yönetmelikte yer alan liste içerisinde atık lastiklerin işlenmesinden kaynaklanan atıklar bu gruplar içerisinde yer almamaktadır.

Dolayısıyla bu tanım içerisinde yer alan “atık lastiklerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan ürünler” ifadesinin bu kanun maddesinden çıkartılmasını talep ediyoruz. Çünkü biraz önce arz ettiğim atıklar listesinde bu her iki yönetmelikle çelişen bir maddedir.

Bunun dışında gene aynı maddede yer alan “...belediye atıklarını (çöp gazı dâhil)...” ifadesinin “belediye atıkları” çok genel bir kavram olduğu için burada yer alan “çöp gazı” yerine “bu tip atıkların mekanizasyonu sonucu oluşan gaz” ifadesinin yer alması gerektiğini düşünmekteyiz.

Sayın Başkanım, değerli katılımcılar; gene 12’nci maddeye ilişkin olarak doğrudan yakma yöntemine dayalı biyokütle enerji tesislerinin yenilenebilir enerji kaynaklarını destekleme mekanizmasından çıkartılması gerektiğini düşünüyoruz. Zira, yakılan hiçbir ürünün, hiçbir organik maddenin inorganik hâle geldikten sonra kendisini yenilemesi mümkün değildir, doğrudan yakma yöntemine dayalı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Oradan elektrik üretilmez mi diyorsunuz?

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ÖZDAĞ – Üretilir efendim ama yenilenebilir enerji kaynağı olarak ifade edilemez. Çünkü YEKDEM mekanizmasına girdiği zaman ne tür muafiyetler ve destekler sağlandığını Komisyonumuz zaten biliyordur diye düşünüyorum, o noktada detaya girmeyeceğim.

Sayın Başkanım, değerli katılımcılar; bizim için önemli gördüğümüz bir diğer madde 13’üncü madde. Bu maddede de gene -madde aslında büyük ölçüde mevcut hâliyle korunmakla birlikte- 6’ncı maddeye dâhil edilen “nehir tipi veya rezervuar alanı onbeş kilometrekarenin altında olan HES üretim tesisleri” ifadesi yer almaktadır.

Sayın Başkan, değerli katılımcılar; özellikle Karadeniz Bölgesi için 15 kilometrekarelik bir alanın ne kadar büyük bir alan olduğunu ve bu alan içerisinde çok büyük güçlerle elektrik enerjisi üretim tesisleri kurulabileceğini fiilen sahada görüyoruz. 2020 yılı itibarıyla yenilenebilir enerji kaynaklarını destekleme mekanizması (YEKDEM) kapsamında gücü 50 megavat ile 626 megavat arasında olan toplam 59 adet rezervuarlı HES ve gene gücü 50 megavat ile 281 megavat arasında olan 165 adet RES’in mevcut olduğu malumunuzdur. Dolayısıyla bu kanun maddesinde güç sınırı olmaksızın YEKDEM mekanizmasına dâhil edilen bu çok büyük güçlü üretim tesisleri -Ek-1 kapsamında- gene aynı kanunun Ek-1 sayılı cetvelinde yer alan döviz üzerinden sübvansede edildikleri, desteklendikleri için mevcut tarifeler üzerinde -sanayi tarifeleri, tarımsal tüketim tarifeleri, ticarethane ve mesken abone grupları üzerinde- ciddi baskılar oluşturmaktadır. Bu nedenle, YEKDEM mekanizmasına dâhil edilecek üretim tesislerinin dağıtım, gerilim seviyesinden sisteme bağlantısı söz konusu olabilecek güç sınırının -parantez içerisinde belirtiyorum- hiç olmazsa şu anda 50 megavatla sınırlandırılmasını, önümüzdeki dönemlerde bu güç sınırının 10 megavata çekilmesini tarifler üzerindeki baskının azaltılması anlamında Elektrik Mühendisleri Odası olarak talep ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli katılımcılar; son olarak...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu 50 megavat, 10 megavat konusunun teknik olarak bir sıkıntısı var mı?

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ÖZDAĞ – Şöyle Sayın Başkanım: YEKDEM konusunda şu anda Türkiye’de 2020 yılı YEKDEM listesinde toplam 818 santral var. Türkiye elektrik kurulu gücünün net olarak yüzde 23’ü YEKDEM mekanizmasından desteklenmektedir Sayın Başkanım. 2019 yılı içerisinde Türkiye’de üretilen elektriğin hemen hemen net yüzde 25’i YEKDEM mekanizmasında üretilen santrallerden elde edilmiştir. Bu 818 santralin minimum 460 tanesi hidroelektrik santraldir. Dolayısıyla YEKDEM maliyetleri bilhassa sanayi elektrik tüketimi üzerinde ve diğer bütün abone grupları üzerinde ek maliyet oluşturmaktadır. Biraz önce sektörümüzün değerli temsilcilerini dinledik, özellikle rüzgar enerji sektörü temsilcilerini de

dinledik. Mutlaka yenilebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi elde etmeye dair bütün yöntemlerin desteklenmesi gerektiğine inanıyoruz ancak buradaki güç sınırları ve kullanılacak teknolojilerin özellikle titiz seçilmesi gerektiğine inanmaktayız. Eğer buna dikkat edilmezse önümüzdeki on yıllık... Çünkü bu 13'üncü madde -yanlış hatırlamıyorsam- Haziran 2021'e kadar hizmete girecek YEKDEM kapsamındaki bütün enerji üretim tesislerini Ek-1 sayılı cetvele göre yani kilovat saat başına hidroelektrik santrallerine 7,3 cent, jeotermallere 10,5; biyokütle ve GES santrallerine de 13,3 cent minimum desteği öngörmektedir ki bu söylediğim fiyatlar piyasa elektrik fiyatının çok üzerindedir Sayın Başkanım.

2019 yılı içerisinde YEKDEM kapsamındaki elektrik enerjisi santrallerine piyasa fiyatının üzerinde ödenen toplam miktar minimum 17 milyar Türk lirası olmuştur Sayın Başkanım.

40'ıncı maddeye geçebilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tabii tabi, buyurun.

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ÖZDAĞ – Her şeyden önce 40'ıncı maddede ulusal tarifenin 2025 yılına kadar uzatılması, 2025 yılından sonra da Sayın Cumhurbaşkanımıza yetki verilmesi öngörülmüyor. Elektrik Mühendisleri Odası olarak ulusal tarifeye devam edilmesini olumlu buluyoruz, önce bunun altını çizelim ancak elektrik dağıtım şebekeleri özelleştirilirken 21 dağıtım bölgesinin özelleştirilmesi esnasında bölgesel tarifeye geçileceği bu ihale şartlarında belirtilerek ve 2015 yılında bölgesel tarifeye geçilerek ihaleler gerçekleştirildi. Yani ihaleyi alan şirketler dağıtım bölgelerindeki kayıp kaçak oranlarını bilerek bu ihaleleri aldılar. Şimdi, bu ulusal tarifenin devam ediyor olması aslında hukuken bu ihale şartlarının da bir anlamda ihlali anlamına gelmekle birlikte, biz özellikle kayıp kaçak bedellerinin faturasını ödeyen vatandaşlardan tahsil edilmesinin doğru olmadığını düşünerek ve gene biraz önce size konuşmamın başında arz ettiğim gibi yapılan bütün yasal düzenleme daha ziyade özel sektör yatırımcılarının faaliyetlerinin daha sağlıklı ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesini temin etme amacı güttüğü için biz özellikle sanayi, mesken, ticarethane ve tarımsal sulama gibi bütün abone gruplarını doğrudan etkileyecek, enerji faturalarını düşürecek hiçbir uygulama ya da madde yok, maalesef bu 46 madde içerisinde göremedik.

Özet olarak, bütün faturalardan TRT payının sanayi abone gruplarında olduğu gibi kaldırılmasını, dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olan kayıp kaçak tüketimlerinin, sayaç okuma giderlerinin faturalara yansıtılmamasını, belediye tüketim vergisinin sanayi abonelerinde olduğu gibi diğer tüm abone gruplarında yüzde 1 olarak uygulanmasını –çünkü meskenlerde yüzde 5'tir bu, ticarethanelerde yüzde 5'tir- ayrıca KDV oranlarının mesken abone gruplarından kaldırılmasını, diğer abone gruplarında da makul düzeye çekilmesini arz ediyoruz.

Teşekkür ediyoruz efendim, sağ olunuz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mehmet Bey, çok teşekkür ediyorum.

Çevre Mühendisleri Odası gibi konuştuğunuz, Tüketiciler Derneği gibi konuştuğunuz ama elektriksel olarak bir şey duymadım yani “Şurada şöyle kanun olarak teknik bir arıza var.” demenizi bekledim ama hiç olmadı.

Teşekkür ediyorum.

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ÖZDAĞ - Sayın Başkanım, burada yazılı arz ediyoruz, burada 19 maddenin hepsi var.

Saygılar sunuyoruz efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hidroelektrik Santralleri Sanayi İşadamları Derneği...

HİDROELEKTRİK SANTRALLARI SANAYİ İŞADAMLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ YUSUF HÜSEYİN YÜCEBAŞ – Sayın Başkan, Bakan Yardımcım ve Komisyon üyeleri; hepinize teşekkür ederim.

Biz öncelikle bu torba kanunu destekliyoruz, gerçekten güzel konulara değinmiş durumda ama madde 13 üzerinde bir isteğimiz, bir teklifimiz olacak. O konuya çok kısa bir şekilde bir açıklama getirmek istemekteyim. Demin de Elektrik Mühendisleri Odasından arkadaşımızın belirttiği gibi “rezervuar alanı on beş kilometrekarenin altında olan hidroelektrik üretim tesisleri” tanımının 25 kilometrekareye çıkarılmasını istiyoruz. Şimdi, herkes diyecek ki: “Niye?” Bu konuya bir açıklık getirmek istiyorum. Tabii, bu konuya vâkıf olan...

Şimdi, sayın vekillerim, konuyu bizatihi hatırlıyorum yani Devlet Demiryollarının geçtiği bazı hidroelektrik santral projeleri var hatırlarsanız. Daha önce Komisyona birkaç kez getirdik bunları. Tabii, Devlet Demiryollarının uhdesinde olduğu için deplase, özel sektör bu lisansları yapamadı. Bunlar on on iki yıldır sürüyor. Normalde gerçekten çok fizibil olan bu büyük projelerde –bakın küçük projelerden bahsetmiyorum, Karadeniz Bölgesi de değil, Doğu Anadolu Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi- gerçekten çok sıkıntılı olarak bekleme sürecine girdik. Tabii, bunlar mücbir sebep kapsamına alındı. Bir hak ihlali veya kaybı yok ama on yıl önce ben dolar bazında 1,3’ken yapabilecekken bu projeleri Devlet Demiryolları deplase edemediği için, hızlı tren çalışmalarıyla beraber keşiştiği için bu projeler yapılamadı. Şimdi, dünyada geldiğimiz bu durumda finansal olarak bunu destekleyebilecek bir mekanizmayı bulamıyoruz ve bunlar son kalmış 2-3 baraj. Karadeniz Bölgesi’nde değil, bunun üstünü çiziyorum, daha çok Karasu Nehri üzerinde ve Türkiye’nin son 2-3 barajı. Bunların mutlaka finansal alanda desteklenebilmesi için 5346 sayılı Kanun’un -işte, kapsam, amaçlar- torba kanununun 13’üncü maddesinde 25 kilometrekare alana çıkarmanız gerekmekte, yoksa bunlar yapılamayacak. Biz Devlet Demiryollarını bekliyoruz. Bu hat üzerinde Devlet Demiryollarının deplasesi 600 milyon doların üzerinde. Bu projelerin toplam maliyeti de neredeyse 1 milyar dolar, bizim yatıracığımız paralar ve on yıldır ülke ekonomisine katkı sağlayamıyoruz. Biz artık bunu yapabilecek bir finansı bulamadığımız için, tabii Devlet Demir Yolları da deplaseyi bir türlü öncelik tanyamadığı için bizim bunu yapma şansımız tamamen bitmiş durumda. Hangi banka bana 600 milyon dolar verir? Nasıl yapacağım? O yüzden de sizden ricamız son kalan 2-3 proje -Karadeniz Bölgesi değil, tekrar ediyorum- bunların mutlaka YEKDEM mekanizmasına alınması için bir yol açmanız lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hüseyin Bey, teşekkür ediyorum.

GÜYAD (Güneş Enerjisi Yatırımcıları Derneği) burada mı? Yok.

ELDER (Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği) burada mısınız?

ELEKTRİK DAĞITIM HİZMETLERİ DERNEĞİ GENEL DİREKTÖRÜ MUSTAFA ÖZGE ÖZDEN – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

ELEKTRİK DAĞITIM HİZMETLERİ DERNEĞİ GENEL DİREKTÖRÜ MUSTAFA ÖZGE ÖZDEN – Sayın Başkanım, merhabalar.

Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği Genel Direktörü Mustafa Özge Özden.

Kanun teklifinin hazırlanmasında emeği geçen vekillerimize, sizlere, Sayın Bakan Yardımcımıza ve Bakanlığımız bürokratlarına çok teşekkür ediyoruz.

Kanunun geneline ilişkin önerilerimiz olumlu. Sektörümüz temsilcilerinden de görüşlerini rica ettik, herhangi bir farklı önerimiz olmayacak. Tüketiciyi koruyucu, genele ilişkin olarak da sektörü destekleyici maddeler olduğunu değerlendiriyoruz Sayın Başkanım.

Sizlere çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyorum Mustafa Bey.

GAZBİR (Türkiye Doğal Gaz Dağıtıcıları Birliği) Musa Cem Önal, buyurun.

TÜRKİYE DOĞAL GAZ DAĞITICILARI BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ MUSA CEM ÖNAL - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz, Sayın Bakan Yardımcım; ben de Türkiye Doğal Gaz Dağıtıcıları Birliği adına saygılar sunuyorum.

Kanun teklifinde, tabii, doğal gaz piyasasına ilişkin birçok olumlu düzenleme olduğunu biz gördük, tespit ettik. Örneğin, bu üretim gazının yani diğer bir ifadeyle milli doğal gaz kaynaklarımızın en yakın mesafedeki boru hattı şebekesine ulaştırılması ve en hızlı şekilde kullanıma sunulması yönünde bir düzenleme var. Bunu biz çok olumlu buluyoruz.

Benzer şekilde, doğal gaz dağıtım şebekesinin sıvılaştırılmış veya sıkıştırılmış doğal gazla beslenebilmesine ilişkin bir düzenleme var. Bu düzenleme de özellikle genişleme yatırımları kapsamında boru hattı şebekesinin ulaşmadığı durumlarda, vatandaşlarımızın en hızlı şekilde doğal gaza kavuşmasını sağlayacak bir düzenleme. Bu düzenlemeyi de GAZBİR olarak çok olumlu bulduğumuzu belirtmek istiyorum.

Aynı şekilde, “son kaynak tedarikçisi” tanımı getirilmiş ve tüketicilerimizin doğal gaz arz güvenliğinin en iyi şekilde sağlanması için hatta pekiştirilmesi için olumlu bir düzenleme. Bunu da desteklediğimizi belirtmek istiyorum.

Bunun dışında, özellikle doğal gaz dağıtımının yaygınlaştırılmasına yönelik birkaç düzenleme var. Bu düzenlemeleri de genel itibarıyla olumlu bulmakla beraber bazı noktalarda, birkaç noktada bir ekleme, düzeltme önerimiz olacak. Uygun görürseniz hemen arz edeyim Sayın Başkanım.

Bunlardan birincisi, bu kanunun 7’nci maddesinde bir düzenleme var. Bu yapı kayıt belgesi olan yapının bulunduğu bölgenin uygulama imar planı olmaması veya uygulama imar planı olmakla birlikte yolların imar mevzuatına uygun şekilde açılmamış olması hâlinde ilgili belediyenin meclis kararı alması durumunda... Yani bu meclis kararı şuna ilişkin oluyor: On yıl içerisinde bir deplase ihtiyacı ortaya çıkarsa buradaki deplase yatırım maliyetinin ilgili belediye tarafından karşılanmasına yönelik ve bu durumda doğal gaz dağıtım şirketi tarafından gaz arzının sağlanabileceğine yönelik bir düzenleme. Bu düzenleme, tabii, genel itibarıyla olumlu olmakla beraber fikrimiz şu yöndedir efendim: Burada uygulama imar planının hiç olmadığı bölgelerde bu uygulamayı yapmamız durumunda buradaki yatırım maliyetleri, deplase maliyetleri çok yüksek olabilir. Gerek belediyelerimiz gerekse on yıldan sonra doğal gaz dağıtım şirketlerimiz ve tabii ki bizim yatırımlarımız anlamında düşündüğümüzde buradaki ifadenin sadece “uygulama imar planı” olmakla birlikte “yolların imar mevzuatına uygun olarak açılmamış olması hâlinde” yani en azından bir imar uygulama planı olmasının bu yatırımların daha efektif şekilde yapılmasını sağlayabileceğini düşünüyoruz.

Yine, aynı maddede bir başka düzenlemede de bu ilçe yatırımlarındaki genişlemelerde bazı maliyetlerin belediyeler tarafından karşılanması öngörülmüş durumda. Bunlar, teminatlar, kontrollük hizmet bedelleri, kaplama bedelleri gibi; bunu olumlu buluyoruz. İlaveten teklifimiz, görüşümüz, bu kira bedelleri, altyapı izin harcı ve geçiş bedellerinin de düzenlemeye eklenmesi ve bu bedellerin de dağıtım şirketi tarafından karşılanması hâlinde tarife artırıcı etkisi olduğu için belediyelerimiz tarafından karşılanmasının uygun olacağı yönündedir efendim.

Tasarımın ülkemiz ve sektörümüz için hayırlı olmasını diliyorum. Emeği geçenlere çok teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Petrol ve Doğal Gaz Platformu Derneği...

PETROL VE DOĞAL GAZ PLATFORMU DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ GÖKHAN SORUŞ

- Petrol ve Doğal Gaz Platformu Derneği olarak tüm Komisyonumuzu ve piyasa paydaşlarımızı saygıyla selamlıyoruz.

Kanunun geneline baktığımız zaman son derece olumlu düzenlemelerin olduğunu görüyoruz. 8'inci maddede yer alan EPDK'nin piyasada rekabet ortamının oluşturulması amacıyla belli bir lisans sahibinin ya da lisans sahiplerinin kurul tarafından belirlenen miktar veya orandaki doğal gazın organize toptan satış piyasası üzerinden alım satım yapmaya teşvik edilmesi olayının piyasanın gelişimi açısından oldukça önemli olduğunu ve olumlu bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz. Bu sebepten de Enerji Piyasası Düzenleme Kurulumuza teşekkür ediyoruz.

Bir diğer önemli düzenleme ise yerli doğal gazımızın ülke iletim şebekemize bağlanması ve ülkemize kazandırılması hususu ve bu konuda da Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğümüz ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna sonsuz teşekkür ediyoruz. Ülkemizin her metre küp doğal gaz, her bir varil petrol çıkarmasına ekonomik olarak son derece ihtiyacı vardır ve olumlu gelişmelerdir. O sebepten tüm düzenleyici kurumlarımıza teşekkür ediyoruz. Saygılarımızı sunuyoruz. Teşekkürler.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyorum değerli arkadaşlar.

Sivil toplum örgütlerinin görüşlerini aldık. Kendilerine katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarımızın...

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Başkanım yalnız...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gözüm, kardeşim, bak sen davetsiz misafirsin.

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Tamam ama ben çevre dernekleri temsilcisi olarak, halkın temsilcisi olarak konuşmak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sen, Sayın Milletvekilimizin davetlisi olarak geldin. Lütfen dinle, aksi hâlde dinlemeyeceksen lütfen dışarı çıkar mısınız?

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Çıkmadan önce söyleyeyim: Toplantı tek taraflı bir toplantı oldu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - Bakın, ben size bir şey söyledim. Görüşlerinizi yazılı olarak verin dedim. Siz bana yazılı dilekçe veriyorsunuz.

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Ya, petrolcüler, doğalgazcılar konuştu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onların hepsini biz davet ettik.

AV. İSMAİL HAKKI ATAL - Ben halkın vekili, tabip odalarının vekili, Ege çevre, Doğu Akdeniz çevre derneklerinin vekili olarak konuşmak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, Sayın Milletvekilimizin davetlisi olarak buradasınız. Ben nezaket gereği burada oturun diyorum.

Bakın, değerli arkadaşlar, davet etmediğimiz kişileri burada konuşturduğumuz takdirde yarın burası davetsiz misafirler hâline gelir. Bize müracaat ederdi, bizi davet edin derdi. Biz ona göre yapardık.

Teşekkür ediyorum.

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Sayın Başkanım, ben verdim. Meclis İçtüzüğü'ne göre sizin beni uzman sıfatıyla dinleme hakkınız ve yetkiniz var. Beni uzman sıfatıyla dinlemenizi talep ediyorum Meclis İçtüzüğü'ne göre.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Çok teşekkür ediyorum. Lütfen dışarı çıkar mısınız?

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Tamam yani biz o zaman dışarıda basın açıklaması yapacağız yarın.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yapın, biz de basından bakarız.

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Burada tamamen petrolcüler, doğalgazcılar, termikçiler konuştu, madenciler konuştu, halk konuşmadı diyeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Değerli kardeşim, Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzurunu bozuyorsun. Lütfen dışarı çıkar mısınız?

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Tamam, ben çıkıyorum, teşekkür ederim. Yani bu Komisyon, bu toplantı tek taraflı bir komisyon, tek taraflı bir toplantı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Demek ki boşa konuşan arkadaş var. Elektrik Mühendisleri Odası çok güzel şeyler söyledi. Boş konuşmuşsunuz.

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Çevreyle ilgili bir şey söylemedi Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – A, ben çevreyi dinledim hepsinde onun.

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Yani, çevreyle ilgili bir şey söylemedi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Dışarı çıkar mısın?

AV. İSMAİL HAKKI ATAL – Ben, tamam gidiyorum Başkan.

Coronavirüs ve maden termik bağlantısıyla ilgili bilimsel delilleri sunacaktım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Allah Allah!

Peki, teşekkür ediyorum. Yazılı verirseniz daha kalıcı olur.

Evet, değerli arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarımızdan, Komisyon üyesi arkadaşlarımızdan olma üzere...

Sayın Ali Kenanoğlu, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Öncelikle, herkese saygılarımı sunuyorum.

Şu itirazımızı belirtmek isterim: Evet, bu alt komisyon, konuyla ilgili, alakalı kurumların, kuruluşların, kamuoyunun, kamuoyunda bu konuya duyarlı temsilcilerin görüşlerini ifade etmesi açısından, komisyon üyelerine bunları bildirmesi ve tutanaklara geçmesi açısından kurulmuş bir alt komisyondur. Komisyona çağırılacak kurumlar, kuruluşlar listesi gönderildiği zaman biz şunu gördük: Burada çevre örgütleri davet edilmemiş, hiçbir çevre örgütü, Komisyona görüş bildirmesi açısından davet edilmemiş. Bunun üzerine -ben bir Komisyon üyesiyim- Komisyon üyesi olduğum için bize müracaat eden Kaz Dağları Platformu, Ekoloji Birliği ve TEMA Vakfının davet edilmesini talep ettik ancak talebimiz kabul edilmedi ve hiçbir çevre örgütü buraya davet edilmedi. Sayın Başkanın da söylediği gibi, konuyla alakası olmadıkları, bu yasanın bu çevre örgütlerini ilgilendirmediği yönünde bir beyan biraz önce de ifade edildi.

Şimdi, burada her şeyden önce Maden Kanunu'yla ilgili maddeleri görüşüyoruz, her şeyden önce. Yani burada 7 tane kanun var, işte enerji piyasasından, doğal gaz piyasasından, elektrik piyasasından 7 kanunu ilgilendiren torba bir enerji kanun teklifini görüşüyoruz. Maden Kanunu'nun görüşüldüğü bir yerde çevre örgütlerini ilgilendirmediğini söylemek mümkün değildir. Netice itibarıyla bu madenler gökten yağmıyor. Doğru, belki dünyanın oluşumu esnasında bundan dört buçuk milyar yıl önce, beş milyar yıl önce gökten yağarak gelmişler ancak şu anda bu madenler yerin altından, ormanlık alanlardan, yaşam alanlarından, kimi yerlerde insanların inanç, ibadet merkezlerinin altlarından çıkarılıyor. Buna ilişkin çok sayıda çevre örgütünün itirazı var, bu maden yasalarına yönelik eleştirileri var ve önerileri var. Bütün bunlara rağmen, Komisyon üyesi olarak talebimize rağmen hiçbir çevre örgütü buraya davet edilmedi, sadece “Yazılı görüş ifade edin.” dendi. Yazılı görüşleri sanırım burada okunmayacak, onlar alınacak dosyaya konulacak, tutanaklara da girmeyecek.

Şimdi, nasıl ilgilendiriyor? Ben size sadece şu haritayı göstereyim: Bu haritada gördüğünüz alan, Kaz Dağları'yla ilgili. Şimdi, burada, Kaz Dağları'nda şuradaki beyaz alanlar hariç, tüm renkli alanlar, griler dâhil olmak üzere, maden sahası ilan edilmiş. Kimi şu anda aktif, çalışma var, kimi de ruhsatlandırma aşamasında, kimi de işte maden sahası olarak açılmış, ruhsatı bekliyor. Şimdi, bu, burayı ilgilendirmiyor. Böyle bir şey olabilir mi? Şimdi, bu, burayı nasıl ilgilendirmez? Her birimiz, oradaki köylüler, hepimiz ya, soluduğumuz havayı, nefes aldığımız havayı bu dağlardan, bu ormanlardan üretilen oksijenle alıyoruz. Şimdi bunların hiçbiri bizi ilgilendirmiyor. Yasa, adrese teslim bir yasa olarak hazırlanmış. Konuşmalardan da anladık, herkes çok memnun çünkü hepsi üretici, madenci, sektör temsilcileri, herkes çok memnun hatta artı bir şeyler daha istiyorlar yani şurayı da uzatalım, bunu da kaldıralım filan, çok güzel fakat bunun etkilediği alanda yaşayan insanlar ne diyorlar? Biz bir kanun çıkarıyoruz, bu kanunla birlikte gidiliyor insanların dağları, ormanları, suları talan ediliyor. Şimdi, burada yaşayan insanlar, orada hayvancılık yapanlar, orada yaşamını oluşturanlar ya da onun etkisiyle Türkiye'de yaşayan herkes, bu konuda uzmanlaşmış, bu konuda çalışma alanı oluşturmuş, kendisini bu konuda aktive etmiş insanlar bu konuda ne düşünüyorlar onları burada dinleyemiyoruz ve "Bu yasa onları ilgilendirmiyor." deniliyor.

Şöyle bir şey yok: Evet, hepimizin enerjiye ihtiyacı var, hepimizin ülke kaynakları açısından zenginleşmeye, birtakım kriterler çerçevesinde bunların çıkarılmasına ihtiyaç var, eyvallah ama bir taraftan da yaşayacağımız bir doğaya ihtiyaç var. Yani Türkiye coğrafyasının tamamının altındaki altınların hepsi çıkarılacak diye bir kural yok. Geçen, toplantıdaydı yanılmıyorsam, bir yıl önceki kanun görüşmelerinde, yine maden sektöründen bir dernek başkanı "Ya, biz sadece yüzde 3'ünü, binde 3'ünü ormanlık alandan çıkarıyoruz." dedi. Yahu, çıkarma arkadaşım, hepsini çıkarmak zorunda mısın? Yani Türkiye'nin topraklarının altındaki bütün madenlerin çıkartılmak zorunluluğu mu var, böyle bir kanun mu var yani buna biz mecbur muyuz? Hiç bunun... Örneğin "Oradaki dağları, ormanları yok ediyor ya, bunu da çıkarmayalım." diye bir kafanız yok mu, bir düşüncemiz yok mu yani böyle bakamıyor muyuz bu meseleye "Ya, oradaki ormanlar bu madenden daha değerli." diyemiyor muyuz?

Şimdi Türkiye'nin altın ihtiyacının kat kat fazlasıyla altın var piyasada. Şimdi bunlar mevcutken niye biz Kaz Dağları ormanlık alanının altındaki altınları çıkarmak için kendimizi perişan ediyoruz, ormanı mahvediyoruz, geleceğimiz yok ediyoruz? Şimdi şunu hepimiz biliyoruz, biz Mecliste bunu konuştuğumuz zaman da şunu diyorlar işte: "100 bin ağaç kesildi ama yerine 150 bin başka ağaç şuraya, buraya diktik." Ya, ağaç kesip ağaç dikmekle orman olmuyor. Orman dediğiniz bir ekosistemdir yani siz bir yere ağaç diktiğiniz zaman oradan orman çıkmıyor, böyle bir şey yok. Onun, o ekosisteme kavuşması yüzlerce yıl gerektirir belki ama ormanlar bir ekosistemdir bütünüyle birlikte ve dolayısıyla hepimizin -yani sizlerin de çoluğunun çocuğunun, hepimizin de çoluğunun çocuğunun- geleceğidir, yaşam alanlarımızdır. Yani o zaman bir etik kural çerçevesinde bu meselelere bakmamız gerekiyor. Maden çıkaracaksak bunu biz, bütün sektörlerin işine gelecek yasaların hepsini çıkaralım ama bu konuda çevreci, çevre örgütleri, orada mücadele yürüten "Ya, bizim de kurduumuz, kuşumuz, böceğimiz kalsın." diyenler ne diyor yani?

Ve çok ilginçtir bakın, o insanlar bu işten para kazanmıyorlar; siz hepimiz para kazanıyorsunuz, hepimiz "Üç kuruş daha fazla nasıl kazanırız?" derdiyle bu yasaya harıl harıl çalışıyorsunuz ve bu yasa için, buradan geçmesi için harıl harıl kulis yürütüyorsunuz. Ya, gittiğinizde o insanları bir görün yani bir ziyaret edin örneğin o mücadele veren insanları. Hiçbirisi ne sermaye ne gelecek açısından maddi bir bilmem ne kaygısıyla, derdi içerisinde hareket etmiyor; tek kaygıları, tek dertleri: Bu ormanlar yok edilmesin, geleceğimiz açısından sularımız kirletilmesin, çoluğumuzun çocuğumuzun yaşayacağı, nefes alacağı bir alanlar oluşsun. Bunun üzerinden, tamamının mücadelesi bu, kimse o işi yapıyor diye para falan da kazanmıyor yani böyle bir şey de yok.

Şimdi bakıyorsunuz Kaz Dağları'nda Alamos Gold, emperyalist bir şirket. Gelmiş, Kanada'dan buraya iş yapıyor; ondan sonra dağlarımızı taşlarımızı talan ediyor, ruhsat süresi bitmiş, çıkmıyor yani gitmiyor, alanı terk etmiyor. Ve orada nöbet tutan, Kaz Dağları'nda bu iş için "Doğamızı, çevremizi koruyalım." diye nöbet tutan insanlar yaka paça oradan atılıyorlar ama Alamos Gold firması kanunsuz, hukuksuz bir şekilde o dağda işgalci şu anda ama o atılmıyor. Şimdi bu Kaz Dağları örneğini anlattım, bu, sadece Kaz Dağları için böyle değil yani Türkiye'nin bütün coğrafyasında, tamamında yani hepsinde aynı durum söz konusu. Şimdi buradan yani biraz vicdan, biraz insaf, biraz da böyle hakikaten, çoluğumuzun çocuğumuzun geleceği açısından meseleye bakmaya ihtiyacımız var. Bu mesele bizim için sadece para kazanmak değil yani.

Kızılderili reisinin meşhur bir sözü vardır, bilirsiniz: "Beyaz insan, bir gün bu paranın yenilip içilmediğini anlayacak." Biz, bu parayı, bu altını yiyip içemeyeceğimiz bir gün gelecek; nefes alacağımız sahaya ihtiyacımız olacak, içeceğimiz suya ihtiyacımız olacak. Ve bu sektörün bakış açısında yani ticaret ahlakı... İşte, efendim üreticilik, bilmem ne, herkes açısından etik kural denilen bir şey vardır, buradan bakmamız gerekiyor biraz. Biz buradan bakmıyoruz, biz "Daha ne kadar çok altın çıkarabiliriz, daha çok ne kadar maden çıkarabiliriz, nereye ne kadar hidroelektrik santral kurabiliriz, nerede ne kadar çok para kazanabiliriz?" bütün derdimizi buradan kurmuşuz.

Şimdi, şu söz çok meşhurdur: Kapitalizm, gölgesini kiraya veremediği ağacı kesip satar. Bakış açısı bu yani eğer o ağacın gölgesini kiraya verip ondan bir gelir elde edemiyorsa o ağacı kesip satmayı dener ve oradan para kazanmayı dener. Yani bakış açısı budur, biz bunu eleştiriyoruz, bunun olmaması gerekir. Bizim, o ağacın gölgesine ihtiyacımız var her zaman. Ya, o bizim açımızdan para kazanılacak bir alan değildir. Bu dağlar, bu taşlar, bu ormanlar ve sular bizim çocuklarımızdan bize emanettir. Bu çerçevede meseleye bakmamız gerekir. O anlamıyla ben kesinlikle kabul etmiyorum, bu yasa kesinlikle çevre örgütlerini, yaşam savunucularını 1'inci derecede ilgilendiriyor, onların kesinlikle dinlenilmesi, onların görüşlerinin alınması, hassasiyetlerinin not edilmesi ve ona göre de davranılması gerekirdi.

Şimdi, bunu söyledikten sonra biz bu yasanın geri çekilmesini teklif ediyoruz. Çünkü bu yasa bir enerji torba kanunu. Bir torba kanun olmaktan çıkartılıp konularıyla ilgili kanunlar çerçevesinde değerlendirilmesi ve Meclise öyle gelmesini teklif ediyoruz. Çünkü burada, birçok kanuna atıfta bulunularak, yani bir torba enerji kanunu hâline dönüştürülmüş, bunun doğru olmadığını, bu anlamıyla alt komisyon aşamasında geri çekilmesini ve tekrardan ilgili kanun teklifleri içerisinde bu maddelerin oralarda tartışılarak, görüşülerek tekrar teklif olarak getirilebileceğini ifade etmek istiyorum. Ayrıca, biz bugün alt komisyon olduğu için kurumların, kuruluşların bu konudaki sektör temsilcilerinin ve bizim arzu ettiğimiz, aslında kanuna bir bütün olarak itirazları olan çevre örgütlerinin görüşlerini dinlemek, onları almak ve ondan sonra üst komisyonda maddeler üzerinde görüşlerimizi bildirmek istiyoruz. Yani, bugünkü genel değerlendirme biraz bunun üzerinden oldu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kenanoğlu'na.

Bu sivil toplum örgütlerini, sizin talepleriniz olan, Elektrik Mühendisleri Odasından arkadaşımızı çağıracağız, onu talep etmişsiniz. Maden Mühendisleri Odasını talep etmişsiniz, onu çağıracağız. TEMA Vakfıyla görüştük, onlar yazılı beyan gönderiyorlar. Kaz Dağları Platformu yazılı olarak gönderdiler. Ekoloji Birliğine de yazılı görüşlerini sorduk, onlar da geldi. Bütün milletvekili arkadaşlarımıza, Komisyon üyesi değerli milletvekillerimize bunu anlattık, gönderdik. Değerli milletvekili arkadaşlarımız da bunu değerlendirdiler, okudular ve şimdi Ali Bey gördüğüm kadarıyla oradaki okuduklarından faydalanarak... Çünkü Kaz Dağları'nda nefes almaya gitmedi, oradaki şeyleri de yaşamadı, bilmiyor. Ama orada yaşayan insanlar gibi, aldığı yazılı bilgiden kaynaklı güzel bir anlatım ortaya sundular. Zaten

sivil toplum örgütleri ya burada sözlü olarak beyan ederler ya da yazılı görüşlerini ortaya çıkarırlar. Eğer yazılı görüşler faydasız diyorsanız, kitaplara gerek yok. Yazılı görüş de önemli bir görüştür ve kalıcı bir görüştür. Burada sanıyorum tutanak tutulmuyor alt komisyonunda, tutanak var mı?

YASAMA UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Tutuluyor efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tutanak varmış. Yani, yazılı görüşler de zaten kalıcı görüşler olduğu için o yazılı görüşleri de arkadaşlarımızdan aldık. Komisyon üyesi bütün değerli milletvekili arkadaşlarımızla da paylaştık. İlgisi olan arkadaşlarımız, ilgisini çektiği konuyla ilgili eleştirilerini burada dile getirmekle mükellefler, onu dile getirirler. Zaten milletvekilinin görevi de bu. Toplumdaki yansımaları, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bir ortamda sunabilmek milletvekillerinin esas görevleri arasında olan bir konudur. O çerçevede değerli milletvekillerinin, sivil toplum örgütlerinden hem dinlediklerini burada savunabilmek hem de okuduklarını, onlardan gelen bilgileri burada ifade etmek en önemli görevlerinden biridir, bu görevi yapıyoruz diye ümit ediyorum.

Evet, alt komisyon üyesi değerli milletvekillerimizden görüş beyan etmek isteyen?

Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ben de her kesimden görüşün burada ifade edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Evet, yazılı olarak onlar ifade etmiş olabilirler ama akşam TEMA Vakfı Genel Başkanı arkadaşımız beni aradı ve katılmak istediğini ifade etti. Siz, görüşlerini yazılı olarak ifade ettiklerini belirttiğiniz için anlaşıldığını söyledim ama böyle bir anlaşma olmadığını gelip kendi görüşlerini...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – TEMA Vakfı Başkanı sizinle görüştüğten sonra hemen beni aradı. “Ben hiçbir siyasi parti temsilcisiyle görüşmedim.” dedi bana, sizinle görüşmüş ama.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Benimle görüştü ama akşam saatinde...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte, sizden sonra beni aradı.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sizi arayıp aramadığımı bilemiyorum ama bana söylediği...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ve aradıktan sonra dedi ki: “Hiçbir siyasi partiyle görüşmedim, doğrudan doğruya sizinle görüşüyorum.” Allah Allah!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Efendim, benimle görüştü ve...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama sivil toplum örgütleri doğru bilgi vermek zorunda.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tabii ki doğru bilgi vermek zorunda.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Nasıl ki kanun kuruluşları doğru bilgi vermek...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bana söylenen, direkt beni burada...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, TEMA Vakfı Başkanını isterseniz arayayım şimdi, ben çok görüştüm onunla.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hayır efendim, sözünüze güveniyoruz tabii ki.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Hiçbir siyasi partiyle görüşmedim.” dedi. Dedim ki: Böyle böyle, biz sizden yazılı görüş talep ettik. Deniz Hanım görüştü sizinle değil mi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, Deniz Hanım.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkanım, çok özür dilerim.

Şimdi, Deniz Hanım’la da görüştük. TEMA Vakfının bununla ilgili...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Pınar Hanım’la da görüştük.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Pınar Hanım var, Hülya var. Bununla ilgili birimleri var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onu bilmiyorum, Pınar Hanım’la görüştük.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Oradaki birimdeki arkadaşlarla çok defa...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Üzıldüm yani TEMA Vakfı Başkanının bana hiçbir siyasi... Görüşmek kadar doğal bir şey olmaz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tabii ki görüşür.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bütün siyasi partilerle görüşmesi gerekir sivil toplum örgütünün.

Yani bir sivil toplum örgütü başkanının sizden sonra beni arayarak... Bakın, saatini de söyleyeyim, siz beni aradınız, arkasından bir dakika sonra falan TEMA Vakfı Başkanı aradı. Yani bir sivil toplum örgütünün siyasi parti organlarıyla görüşmediğini ifade etmesi beni üzdü açıkçası. Niye görüşmüyorsunuz?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Onların sorunu tabii.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Onların sorunu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama “Görüşmedim.” diye ifade etmesi daha üzücü bir konu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tabii üzücü.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Görüşmesine rağmen görüşmediğini ifade etmesi daha üzücü bir konu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – “Yola çıkacağız, son durum nedir, bir bilgi alabilir misiniz?” dediler.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, bana da aynı şekilde...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, sizinle 17.23’te konuşmuşum, 17.27’de Deniz Hanım’la konuşmuşum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Daha sonra, akşam aradı beni, katılmak istediğini ifade etti.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte 17.27’de konuştum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Neyse Sayın Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani üzıldüm, niye bir CHP’yle konuşmak, bir HDP’yle, MHP’yle, İYİ PARTİ’yle konuşmak... Bir vakıf başkanı niye bunu saklar anlayamadım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Onu bilemem. O onun belki de hani “Bir siyasi etki altında kalmadık.” ifadesi olabilir mi? Yani bunu bilemiyorum.

Şimdi, Sevgili Başkanım, tabii, yazılı olarak versinler ama o zaman hepimiz yazılı olarak verebiliriz. Burada canlı olarak ifade etmelerinin daha uygun olacağı görüşündeyim. Hani, keşke gerçekten tüm bileşenler burada olsa. Burası mutfak sonuçta, alt komisyon. Herkesin görüşünü ifade edebileceği...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tahsin Bey’in uyarılarını dikkate alıyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sizin her zamanki olumlu tavrınızı bekliyoruz tabii, Sevgili Başkanım. Yani bu konuda gerçekten uyumlu ve herkesin görüşünün alındığı bir sürecin yürütülmesinden yanayız.

Enerji Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni incelediğimizde, her biri ayrı ayrı bir temel kanun niteliğinde olan 4 başlık var ve bunlar, torba kanun şeklinde hepsi bir araya getirilerek buraya sunulmuş.

Elbette yasalar günün ihtiyaçlarına uygun olarak değiştirilebilir, tabii ki düzenlenebilir. Ama tam 23 kez değişiklik yapılmış olan Maden Yasası’nda bugün 24’üncü kez değişiklik yapacağız. Benim Milletvekili olduğum sadece bu 27’nci Dönemde 4’üncü keredir Maden Yasası’nda değişiklik

yapıyoruz. Bu demektir ki sağlıklı yasalar üretmiyoruz. Yani toplumun, sektörün, tüm bileşenlerin ihtiyacına cevap verecek sağlıklı yasaları üretmiyoruz ki her dört, beş ayda bir bu Maden Yasası'yla ilgili bir değişiklik önümüze geliyor ne yazık ki. Mademki her birkaç ayda bir değişiklik yapılacak, neden ilgili kurumlar, sektör temsilcileri, meslek odaları, sendikacılar, çevreci kuruluşlar gibi, konunun tüm muhatabı olan bileşenler bir araya gelerek bir çalıştay düzenleyip gerekirse aralıksız olarak bir yıl bu konuyu tartışalım ama gerekli, sağlıklı, sürdürülebilir, uzun süre ihtiyaçlara cevap verebilecek bir yasayla toplumun karşısına çıkmamız gerektiğini düşünüyorum. Milletvekilleri olarak, Meclis olarak soruna çözüm bulan olmalıyız, günü kurtaran konumda olmamalıyız diye düşünüyorum. Bu bize verilmiş olan çok önemli bir görevdir, bunu yerine getirmemiz gerekiyor diye düşünüyorum.

Yine getirilen teklifle, basitleştirme, çabuklaştırma gibi gerekçeler ileri sürülerek kamu yararının göz ardı edildiğini görüyoruz. Denetim mekanizmasının gevşetildiğini, cezaların caydırıcılıktan uzaklaştırılıp neredeyse ödül hâline getirildiği, süre uzatımlarının verildiği düzenlemeler görmekteyiz bu kanun teklifinde.

Maden Yasası, Doğal Gaz Yasası, Enerji Piyasası Kanunu, Kamu İhale Kanunu gibi farklı, ayrı ayrı incelenmesi gereken temel kanunların bir araya getirilerek torba kanun mantığıyla sunulması hukuk devletine, Anayasa'nın kanunilik ilkesine zarar verdiğinden, her kanunun ayrı ayrı incelenmesi gerektiğini düşünüyorum. Kanun sanki öyle bir şekilde çıkmış ki "Ne yapsak da şirketlerin işini kolaylaştırsak ama kamu yararını gözetmesek." mantığıyla kurgulanmış ne yazık ki incelediğimizde. Devlet, denetiminden ve vergiden vazgeçiyor, ayrıca tüketicilere yani vatandaşa somut yarar getirmemekte; daha çok şirketlerin yararlarını koruyan kanun maddeleri karşımıza çıkıyor, yani adrese teslim gibi görünüyor açıkçası Başkanım.

Madenler uygarlıklara yön veren, çağlara ismini veren, milyonlarca yılda oluşmuş, geriye dönüşümü olmayan kaynaklar, yani çıkardığımızda onun yerine o kaynağı koyamıyorsunuz; bir jeoloji mühendisi olarak bunu ifade etmek istiyorum. Bu kaynakların aranması, bulunması, haritalanması, rezerv olarak hesabının yapıp çıkarılması, çevreyi ve doğayı koruyarak işletilmesi ve uç ürüne dönüştürülerek insan yararına sunulması gerekmektedir. Tabii verimli kullanımı büyük önem arz etmekte, ülkemizde sömürü ve talandan uzak bir politikayla işletilmesi gerekmekte. Yine ifade edeyim, her beş altı ayda bir yapılan değişikliklerle bu sorunlara çözüm bulmak mümkün değildir.

Köklü çözümle ilgili az önce ifade ettiğim gibi, köklü bir yasa değişikliği şarttır, kalıcı bir yasa değişikliği şarttır ama daha da önemlisi kaynaklarımızın sömürülmesine, talan edilmesine, çevreye karşı uyumsuz olarak çıkarılmasına karşı durmak gerekmektedir.

Ülkemiz madencilik sektörünün istenilen düzeyde gelişmemiş olması ne yazık ki sadece yürürlükte olan mevzuatla ilişkili değil elbette; stratejik öngörüyle insan kaynakları planlamasını göz önüne alan ulusal bir kalkınma modelinin bir türlü geliştirilmemesi, uluslararası finans kuruluşlarının güdümünde ekonomik ve sosyal politikaların uygulanması, özellikle son otuz yılda -sadece sizi suçlamıyorum Sayın Başkanım, yani sadece Adalet ve Kalkınma Partisinin süresi değil- gerçekten son otuz yılda planlama düşüncesinin tamamen bir kenara bırakılmış olması, sanayileşmenin olmazsa olmaz koşulu olan teknoloji üretimini sağlamak amacıyla geliştirilmesi ve uygulanması gereken ulusal bilim ve teknoloji politikamızın olmayışı, yönetsel yapılardaki verimsizlik, yolsuzluk ve yozlaşma da etken; sadece yasayla bağlı değil elbette, bunlar da maden sektörünün iyi şekilde yönetilmemesine etken maddelerden.

Emek yoğun sektör olan madencilikğin ülke sanayisinin gelişimine katkılarının yanı sıra yarattığı istihdam olanaklarının irdelenmesi, millî servet olan madenlerimizin toplumun yararı güdülerek işletilmesi, ülke içinde yüksek katma değer yaratacak şekilde uç ürünlere dönüştürülerek toplum

yararına, maden sektörüne ve ülke yararına katkı sunan yönü en temel yaklaşım şekli olmalıdır. Bu bağlamda da madenle ilgili mutlaka uzun soluklu, sürdürülebilir, her kesimin ihtiyaçlarına cevap veren, yatırımlara ortam hazırlayan, güven veren bir yasanın mutlaka hazırlanması gerekir.

Yine ülkemiz, enerjide yüzde 70 olarak dışa bağımlı olan ülkemiz, jeotermal açısından şanslı bir konumda. Yenilenebilir kaynak olması, elektrik enerjisi üretimi, merkezî ısıtma soğutma, seracılık, endüstriyel amaçlı kullanım, kurutma işlemleri, karbondioksit, gübre, lityum, ağır su, hidrojen gibi kimyasalların ve minerallerin üretilmesinde, termal turizmde, kültür balıkçılığı gibi pek çok alanda kullanılan jeotermalin kullanımı temiz, çevre dostu, ekonomik avantajlar sunan bir yapıda olmalıdır ama ne yazık ki bu da ülkemizde maalesef mevzuat, idari ve teknik yönden yaşanan sorunlar, yanlış ruhsatlandırma, aşırı çekim, enjeksiyon, su ısısını korumaya dönük reenjeksiyon işlemlerinin tekniğe uygun olarak yapılmaması, denetimlerin yeterli olmaması gibi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gençler dinliyor mu bunu? Gençler buradaydı herhâlde.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet. Yani ben JES’leri olumlayan bir yandayım çünkü ülkemiz enerji potansiyeli anlamında yüzde 70 oranda dışa bağımlı; yerel ve milli olan, hani “millî” diye hep bahsettiğimiz bir kaynak olan JES’lerin insanlık yararına sunulması gerekiyor ama buna ilişkin ruhsatlandırma, reenjeksiyon, mevzuat, denetim ve benzeri gibi yapıların mutlaka oluşturulması gerekiyor. Çevreye zararlı olan unsurların ortadan kaldırılması gerekiyor. 5686 sayılı kanuni düzenlemeyle jeotermal kullanımın karmaşıklığı, kurumlar arası eş güdüm eksikliği, yine rezervuar üzerinde birden fazla kullanıcıya ruhsat verilmesi, işletme aşamasında teknik ve hukuki sorunlar, mülkiyet hakkı ve idari problemler yaşanmakta jeotermal alanında. Bu nedenle sorunlar masaya yatırılarak temel kanun olarak, tek başına kanun teklifinin hazırlanması zorunlu hâle gelmiştir. Bunun da yine, jeotermalin de buraya bir torba madde olarak değil, tüm bileşenlerin bir araya gelerek kalıcı jeotermalin kamu yararına o olumsuz algıyı da ortadan kaldıran yani Aydın örneğinde yaşadığımız insanların incirini, tarımsal alanlarını tahrip eden aşırı ruhsatlandırma, reenjeksiyonunun yapılmaması, sülfürün, karbondioksitin doğaya salınması gibi, çevreyi tamamen dışlayan bir işletme modelinin ortadan kaldırılarak mutlaka hukuka uygun denetlenebilir enerji kullanımı modelinin oluşturulması için yeniden bir jeotermal kanunun masaya yatırılması gerektiğini düşünüyoruz. Böyle bir iki maddeyle değil, bütünlüklü olarak ele alınmalı, sektörün, sendikacıların ve tüm bileşenlerin, meslek odalarının ve her birimin görüşü alınarak yine.

Evet, şimdi bu bağlamda getirilen kanun teklifinin 3’üncü maddesinin koşulsuz çekilmesi gerekmekte. Burada, Bakana ruhsatı bitmiş olmasına rağmen on iki ay süre uzatımı yetkisi veriyor. Bize göre bu tamamen hukuksuz bir madde olup diğer bakanların da bu tarz yollara gitmesinin önünü açacak yani yol açan bir uygulama olduğunu düşünüyoruz bunun. Diğer bakanlıkların da benzer hukuksuz uygulamaları yapmaması adına kesinlikle bu maddenin çekilmesini, tamamen çekilmesini öneriyoruz.

4’üncü madde redevans sözleşmesi yapıldığında taahhütlere uymak koşuluyla işleten firmadan hiçbir belge istenmeyecek. Zaten kâğıt üzerinde yapılmakta olan denetimi ne yazık ki tümüyle ortadan kaldıracak, taşeronluğu da teşvik eden bu maddenin hiçbir hukuksal yönü olmadığından bunun da çekilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

7’nci madde, doğal gaz ülkemizde boru hatlarıyla taşınırken kara yoluyla taşımaya izin veriyor. Tabii, bu tehlikeli yükün ne şekilde taşınacağına ilişkin hükümlerin getirilmesi gerekiyor. Kentlerin güvenliğini tehdit eden aynı zamanda da trafik yükünü de artıran bir olguyla karşılayacağız. Buna dair ne tür hükümlerin geldiğini açık olarak görmek isteriz burada. Belki, tamam uç diyelim ki Niğde’nin herhangi bir kasabasına boru hatları ulaşmıyor ama eğer buraya nakledeceksek sadece o depodan Niğde’nin hangi ilçesine... Bu hükümlerin tam olarak açıkça ifade edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Burada sıkıntılı olduğunu düşünüyoruz bu maddenin de bu anlamda.

Yine, burada 7'nci maddenin sekizinci fıkrasında uygulama imar planı olmakla birlikte yolların imar mevzuatına uygun olmamasının saptanması durumunda eğer imar planına uygun olarak açılmamışsa ilgili belediyenin meclis kararını alarak burada yapılacak şebekenin yatırım maliyetini tamamen belediyelere yükleyen bir anlayış var. Hani, yatırımcı burada neden hiç elini taşın altına koymuyor? Tamamen belediyelere bunu yıkan bir durumun olmasını da burada bir dipnot olarak incelenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

9'uncu madde de doğal gaz piyasası kanununa ek maddeyle şirketlerin altı ay içinde yurt dışındaki şirketlerin her türlü haklarını devir alabilecekleri Türkiye'deki şubeleri tasfiyesiz terkin edebilecekleri, her türlü vergi, resim, harç gibi mali yükümlülüklerden istisna olacakları düzenlenmiştir. Bu şirketler Devlet İhale Kanunu, KİK, Türk Ticaret Kanunu, nakdî sermaye ve kanuni yedek akçeye ilişkin tüm mevzuat ve düzenlemelerden muaf olmaktadır. Bu hâliyle hem eşitlik ilkesine hem de hukuk devletine aykırılık teşkil ettiğini düşünmekteyiz. Bu maddenin, 9'uncu maddenin de tamamen çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz.

12'nci ve 22'nci maddelerde YEK, YEKDEM gibi dolar üzerinden şirketlere teşvik verildiği görülmekte. Uygun. Hani, dolar Türk lirasına dönüştürülsün denilmiş ama orada teşvik verilirken "Türk lirası veya o günkü Türk lirası kuru üzerinden" ifadesi "veya" ifadesinin kaldırılması gerekiyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ne anlama geliyor?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Çünkü ne anlama geliyor?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, gene dolar.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Aynen, yine dolar oluyor sonuçta. Yani Türk lirası kuru üzerinden ifadesini kullandığımız zaman yine dolar üzerinden o zaman teşvik verilmiş oluyor. Bunun da sakıncalı olduğunu düşünüyoruz. Tamamen "Türk lirasına çevrilmesi" tek cümle olarak kanunda yer alması gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, Kamu İhale Kanunu ilk çıkarıldığında son derece olumluydu, ben de kamuda çalışan, ihaleli kurumda çalışan bir mühendis olarak son derece olumlu yararını gördüğüm KİK kanunu tam 190 kez değişmiştir. Bu düzenleme de 191'inci ve 192'nci düzenleme oluyor. Bu maddede tüm gaz ithalatı KİK dışına çıkarılıyor, böylece kamu denetimi dışına çıkıyor. Gaz ithalatımız zaten pahalı, KİK dışına çıkınca daha da denetlenemez ve pahalı bir hâle geliyor gaz.

Yine, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, zaten KİK'in dışında, düzenlemeyle BOTAŞ da KİK'in dışına çıkarılıyor ve BOTAŞ kamu denetiminden uzaklaştırılmış oluyor. Kamu denetiminden neden uzaklaştırılıyor bu firmalar, bunu sormak isteriz.

Madde 40'ta hem ulusal tarife, kayıp kaçağın önlenmesine yönelik hem de Cumhurbaşkanlığına uzatma yetkisi yine hukuk devletiyle bağdaşmamakta. Biliyorsunuz, düzenli olarak ödeyen abonelerin hakkının korunması gerektiğine ilişkin 2014 tarihli bir Danıştay kararı olmasına rağmen, zamanında ödeme yapan abonelere karşı bir haksızlık vardı burada, hâlâ bu haksızlığın sürdürülmesine ve sürenin uzatılmasına ilişkin olan madde 40'ın da sağlıksız olduğunu düşünüyoruz. O zaman, niye bu insanlar düzenli ve dürüst şekilde ödeme yaparlar ki? Açıkçası, kayıp ve kaçağı teşvik edici bir madde olarak görüyoruz 40'ıncı maddeyi de.

Kısaca, genel görüş olarak olduğu için, maddelerde elbette görüşlerimizi ifade edeceğiz ama kanun teklifinin 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 7'nci, 10'uncu, 11'inci, 12'nci, 13'üncü, 22'nci, 26'ncı, 35'inci ve 40'ıncı maddeleri oldukça sorunludur. Bu hâliyle, 4 temel yasayı içeren bu kanun teklifinin çekilerek her bir temel kanunun ayrı ayrı, dört başı mamur bir şekilde, tüm bileşenlerin görüşleri alınarak buraya getirilmesinden yana olduğumuzu ve tamamen bu teklifin geri çekilmesi konusunda görüş bildiriyoruz efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müzeyyen Hanım, teşekkür ediyorum.

Ahmet Bey, buyurun

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz, Sayın Bakan Yardımcım, değerli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında geçmiş Komisyon toplantılarımızda, özellikle Komisyon üyelerimiz, bir mutfak oluşturulması ve bir alt komisyon kurulması çerçevesinde bu kanun teklifinin görüşülmesini talep etmişlerdi. Gerçekten, Başkanımızın bu alt komisyonu kurmasıyla bir mutfak çalışması ortamı oluştu. Bütün bileşenler burada görüşlerini, özellikle kanun teklifiyle alakalı görüşlerini dile getirdiler; aslında, bu çok olumlu oldu. Tabii, burada çevre örgütleriyle alakalı taleplerin de yazılı olması da aslında bir kazanım. Bizler de bunları değerlendirerek gerekli çalışmaları ana komisyonda değerlendireceğimizi de özellikle vurgulamak istiyorum.

Tabii, bu kanun teklifi -buradaki görüşlerden anlaşıldığı gibi- adrese dayalı bir kanun teklifi gibi yorumlandı. Aslında, kesinlikle ve kesinlikle adrese dayalı bir kanun teklifi olmadığı, hem tüketicileri hem üreticileri ve sektördeki herkesi etkileyen, karşılıklı fayda sağlayan bir kanun teklifi olduğu, herhangi bir kuruma, şahsa yönelik olmadığı da açıkça buradaki görüşlerden ortaya çıkmış durumda ve burada da önemli görüşleri dile getirdiler.

Evet, çevre konusunda hepimiz duyarlıyız. Özellikle, en son, Hatay'da olan yangın hepimizi derinden yaraladı. Bizim çevre anlamında her konuda girişimlerimiz devam ediyor. Evet, 100 bin ağaç, 150 bin ağaç dikilmiştir. Bunu aslında Anadolu'nun birçok yerinde hep beraber görüyoruz değerli arkadaşlar.

Farklı kanunlar var dedik. Aslında, bizler de önümüzdeki metindeki kanun teklifinin maddelerine tek tek baktığımızda -değerli arkadaşlar, Meclisin çalışma durumunu hepimiz biliyoruz- tamamen enerji konusunda yani burada çok çok farklı bir teklif yok. Bunu da ayrı bir komisyonda tek tek görüşecek bir durumda değiliz yani bu, işi uzatır. Ben özellikle, bu alt komisyonda, tamamen bizim Komisyonumuzla alakalı maddelerin içinde yer aldığını görmüş durumdayız, farklı bir kanunun, bizimle alakalı olmayan, Komisyonun dışında olan bir maddenin olduğunu -açıkça söylemek gerekirse- ben düşünmüyorum.

Bir de şunu vurgulamak istiyorum: Yani, ben Zonguldak milletvekiliyim, Zonguldak'ta 50 işçiyle çalışan bir madencinin ben kapitalizmin oyuncusu olduğunu düşünmüyorum; onun zorluklarını burada aşmak, onun zorluklarını burada kolaylaştırmak, önüne çıkan engelleri... Bu kanunlarda bakın bunlar da var. Yani, burada bunu daha farklı bir boyuta çekmeye gerek olduğunu düşünmüyorum açıkça söylemek gerekirse.

Evet, ilk dönem milletvekilliğimiz, Komisyon çalışmalarında birkaç kanunda Maden Yasası'yla alakalı değişiklikler oldu ve ben bölgeyle alakalı baktığımda zamana göre çıkan ihtiyaçlar çerçevesinde yapılan değişiklikler bunlar. Bizler bunu bir çalıştay hâlinde yaparsak dahi, bakın eminim ki belli bir zaman sonra, zamana göre yeni ihtiyaçlar çıkacak ve yine bir kanun çalışması yapmak zorunda kalacağımızı ben düşünüyorum.

Şu çok yanlış: "Hiçbir kişiye faydası yok bu kanunun." Yani, burada hem doğal gaz dağıtıcı derneklerimiz hem elektrik dağıtıcı derneklerimiz görüşlerini belirttiler. Yani, bu "Hiçbir faydası yok bu kanunun." söyleminin bence bizim burada çalışmalarımıza biraz daha haksızlık olduğunu düşünüyorum değerli arkadaşlar.

Maddeler üzerinde birkaç konuda tekrar görüşümüzü belirteceğiz. Ben tekrar Alt Komisyonun gerçekten çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Burada zamanımızı harcıyoruz, vaktimizi harcıyoruz; bu kanunların, çıkacak bu maddelerin hiçbir faydası olmadığını ben düşünmüyorum.

Tekrar hazırlayan ve Komisyon çalışmalarında bulunan bütün arkadaşlarımıza çok çok teşekkür ediyorum.

Söyleyeceklerim bu kadar Başkanım şimdilik.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Ahmet Bey’e de teşekkür ediyorum.

Akif Bey, sizin mi söz talebiniz var?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyonun değerli üyeleri, Sayın Bakan Yardımcısı, bürokrasinin ve sivil toplumun çok değerli temsilcileri; Alt Komisyon çalışmalarında kişisel görüşlerimi açıklamak üzere buradayım.

Önce genelle ilgili çok kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum, sonra birkaç maddeyle ilgili görüşlerimi Komisyonun dikkatine sunacağım.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler başlarken çevre konusu çokça gündeme geldi. Gerçekten çevre deyince bütün yasa tekliflerini belki çevre açısından değerlendirmekte yarar olacaktır diye düşünüyorum. Geçen yüzyılın -20’nci yüzyılın- ortalarından itibaren, özellikle de son çeyreğinde hayatımıza giren bir kavram var: Sürdürülebilirlik. Sürdürülebilirlik kavramı sadece kalkınma anlayışına odaklanmış olan bir ekonomik politikanın değişmesi ve denkleme sosyal ve çevresel faktörlerin de katılmasını gerekli kılar. Ekonomik, sosyal ve çevresel: Bu üçü arasında bir dengeyi gözetken kalkınma anlayışı sürdürülebilir kalkınmadır. Bu nedenle elbette ki Türkiye’nin enerjiye ihtiyacı vardır. Türkiye’nin ekonomik büyümesini gerçekleştirebilmek, gelişmiş ülkelerle arasındaki farkı giderebilmek için çok daha büyük ölçeklerde enerjiye ihtiyacı vardır. Bu çerçevede “Bu enerji ihtiyacını karşılayalım.” derken bunun çevreye etkilerini de dikkate almakta yarar var. Tabii ki teklifin hazırlık aşamasında asıl bunu dikkate almak gerekir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2001 yılından itibaren enerji piyasasıyla ilgili yasalarda birçok değişiklik yapıldı ya da birçok yasa 2001 yılında yürürlüğe girdi: Elektrik Piyasası Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu, Sivilleştirilmiş Petrol Gazları Piyasası Kanunu gibi kanunlar 2001 yılında veya 2001 yılından itibaren yürürlüğe giren kanunlardır. Zaman içerisinde bunlara ilave edilen başka kanunlar olmuştur, Petrol Piyasası Kanunu gibi, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili kanun gibi ve diğer bazı kanunlar gibi ve bunlarda çok sık da değişiklikler olmuştur. Bu kanunların ortak amacı, ortak noktası rekabete dayalı bir serbest piyasanın oluşturulmasıydı. Böylece, çevreye uyumlu, kaliteli, düşük maliyetli, arz güvenliğine sahip, sürdürülebilir niteliklere sahip bir şekilde enerjinin nihai tüketicilerin kullanımına sunulması gerçekleşecekti ancak bugün, bu yasaların amaçladığı hedef gerçekleşmiş midir diye bakarsak, ben gerçekleştiğini düşünmüyorum. Türkiye, bir serbest piyasanın, rekabete dayalı bir serbest piyasanın çok çok uzağındadır. Belki bu anlayışı oturup bir daha gözden geçirmek gerekir. Rekabetin olmadığı piyasada, belki başka modelleri dikkate almak, gündeme almak, onu tartışmak, değerlendirmek daha uygun olur diye düşünüyorum.

Teklifin birkaç maddesiyle ilgili görüşlerimi ifade etmek istiyorum.

Teklifin 1’inci ve 9’uncu maddeleri birbiriyle ilişkili. Görüşmeler sırasında her iki maddeyi birlikte değerlendirmekte yarar var ve bu 2 maddeyle ilgili olarak da hem Gelir İdaresi Başkanlığından hem de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından bilgi almak gerekir. Teklifin 1’inci maddesiyle Katma Değer Vergisi Kanunu’na bir geçici madde ekleniyor ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu’nda ek 1’inci maddedeki devirlerin katma değer vergisinden istisna edildiği hükme bağlanıyor.

9'uncu maddeye baktığımızda, şu anda yürürlükteki 4646 sayılı Kanunda ek 1'inci madde yok. Ek 1'inci madde, teklifin 9'uncu maddesiyle Doğal Gaz Piyasası Kanunu'na ekleniyor ve orada kapsamlı, olağanüstü bir düzenleme görüyoruz. Düzenleme şu şekilde: "Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgili Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları tarafından bu maddenin yürürlük tarihinden önce yurt dışında kurulan şirketlerin..." diye başlıyor. Bir kere, bu "Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca yurt dışında kurulan" ibaresi üzerinde biraz duralım derim, durmakta yarar var. Bütün şirketler hazineye aittir, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına değil. Hangi KİT olursa olsun, daima sahip hazinedir, Enerji Bakanlığı, hazineyi temsilen bu şirketlerde birtakım görevler üstlenmiş olabilir, birtakım yetkilere sahip olabilir, her neyse... "Bu maddenin yürürlük tarihinden önce yurt dışında kurulan şirketlerin Türkiye'de şubelerinin bulunduğu yerlerde -BOTAŞ, TPAO gibi şirketler kastediliyor tahmin ediyorum. Bunların Türkiye'de şubesi var mı, ondan da emin değilim, bilemiyorum. O konuda bilgi alacağız tabii ki- yeni bir şirket kurulabilir." deniliyor maddede. "Yeni kurulan şirket, bu yurt dışındaki şirketlerin bütün mal varlığını, alacaklarını, haklarını, borçlarını, personelini devralabilir." Bu, çok ciddi bir dönüşüm. Yani bugüne kadar bu şirketlerin yurt dışında kurulma gerekçesi neydi? Genellikle vergi cennetlerinde kuruldu bunlar. Vergi cennetlerinde kurulan şirketler vasıtasıyla uluslararası piyasalarda daha esnek hareket etme imkânı mı vardı? O nedenle mi vergi cennetlerinde bunlar kuruldu? Mademki böyle bir uluslararası enerji piyasasında yurt dışındaki şirketler kanalıyla daha esnek politika, fiyat değişikliklerine karşı, süratle hareket edebilme kabiliyetine sahip şirketlerle bu iş yürütülebiliyor idiye bugün neden bundan vazgeçiliyor? Neden bunlar Türkiye'ye aktarılıyor? Bunun üzerinde bir durmamız gerekiyor. Bir de normal olarak Türkiye'de şirket devirleri, bir şirketin diğerini devralması vergiye tabi değildir yani buradan doğan kazançlar Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre vergiye tabi değildir, böyle bir hüküm olmasa dahi bunlar vergiye tabi değildir. "Buradan doğan kazançlar ya da düzenlenen kâğıtlar, işlemler, herhangi bir vergiye tabi değildir." hükmü olmasa dahi bunlar zaten vergiye tabi değildi. Buna neden ihtiyaç duyuldu? Ve burada bir cümle var... Şundan vergiye tabi değil, önce onu söyleyeyim. Kayıtlı değerle bir şirketten öbür şirkete bu varlıklar devrolunur çünkü. Kayıtlı değerle devrolunduğu için herhangi bir şekilde bir vergi doğmaz, bir kazanç doğmaz yani burada, dolayısıyla kurumlar vergisi söz konusu olmaz. Ancak burada bir cümle var: "Bu devirlerle ilişkin bütün devir, temlik ve intikal işlemleriyle bu işlemlerden doğan kazançlar vergiden istisnadır. Bir başka bedelden devri mi öngörülüyor yani kayıtlı değerden değil de daha yüksek bir değerden devri mi öngörülüyor? Kaldı ki Türkiye'deki şirket yurt dışındaki varlıkları devralacak. Dolayısıyla bu vergiden istisna edilen yurt dışındaki şirketin Türkiye'deki şirkete varlıklarını devrederken o devirden doğan kazanç mıdır? Kayıtlı değerle devredilmiyor o zaman, piyasa değeri neyse, piyasa fiyatı neyse o bedelden devredilecek, yurt dışındaki şirketin defterinde kayıtlı olan değerle satış bedeli arasındaki fark her ne kadar yurt dışındaki o bulunduğu ülkenin vergi mevzuatına tabi ise de çifte vergilemeyi önleme anlaşmaları uyarınca Türkiye'nin ilave vergi alma hakkı doğabilir ya da vergi cennetindeyse Türkiye, ondan doğrudan doğruya kurumlar vergisini alabilir. Hedef nedir burada, onu aydınlatmakta yarar var.

Diğer bir konu, teklifte birkaç madde var. Örneğin madde 3: Madde 3'ün son fıkrasıyla maden yatırımcılarının, maden işletmecilerinin birtakım maden idaresi ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığıyla olan ilgili işlemlerinde 6183 sayılı Kanun'un geçici 22/A maddesi uyarınca "Vergi borcu yoktur." şeklindeki yazının aranması düzenlemesi vardı, tersine çevriliyor, aranmayacak. Maddenin evveliyatına baktım, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 13'üncü maddesinin son fıkrası 4 Aralık 2015 tarih ve 6592 sayılı Kanun'la değişmiş ve 6183 sayılı Kanun'un 22/A maddesi uyarınca vadesi geçmiş borcun bulunmadığına dair belge çok sınırlı işlemlerde aranıyor. Ruhsat birleştirme, izin alan değişikliği, ihale, küçük alanların ihalesi, devir talepleri, işletme ruhsatı ve süre uzatımı taleplerinde "Vergi borcu yoktur." yazısı aranacak. Sonra 14 Şubat 2019 tarihli 7164 sayılı Kanun'la tam 16 işlemde "Vergi borcu yoktur." yazısı aranacak hâle gelmiş. Ruhsat günlük yazısı, ruhsat devri redevans

sözleşmesi, izin alanı değişikliği diye gidiyor, baktım bir tek şey eksik kalmış burada, madenci gelip bir daire başkanı odasında çay içerse yani nerede hangi adımı atıyorsa “Bir dakika git, ‘Vergi borcu yoktur.’ yazısını getir.” Peki, 2015’ten 2019’a bu değişikliği getirdiniz... Getirenlere söylüyorum tabii ki, teklif sahiplerine, iktidara söylüyorum tabii ki. Şimdi, 2019’dan bu yana daha iki yıl geçmedi, tekrar yumuşatıyorsunuz bunu ve gerekçesini de “Yatırımcıyı teşvik.” falan diyorsunuz. Peki yatırımcıyı niye cezalandırdınız daha önce? Hakikaten, “Niye cezalandırdınız?” diye sormak lazım. Yani, hakikaten madencileri, bu kadar, bürokrasi içerisinde iş yapabilen madencileri kahraman ilan etmek lazım.

Şimdi, efendim “Vergi borcunun, vergi tahsilatının yükseltilmesi hedef.” denilecek tabii o zaman. Peki, şimdi “Covid” diyeceksiniz vesaire diyeceksiniz, yok öyle değil geçici madde yapmıyorsunuz, daimî madde bu, öyle olsa Covid süreciyle sınırlı olarak bu getirilebilir, onunla bir ilgisi yok.

Vergi tahsilatının en yüksek olduğu dönemler ekonomide krizin olmadığı dönemlerdir, tahakkuk eden verginin yüzde 90’ının, 92’sinin tahsil edildiği dönemleri Türkiye 90’larda ve 2000’li yılların başlarında, 2005’e, 2006’ya kadar yaşamıştır. 2005, 2006’dan sonra tahsilat oranlarına bakın, belki 2007 diyebiliriz buna, tahsilat oranlarında düşüş görürsünüz. Neden? Ekonomi krize girince mükellef vergi borcunu ödeyemiyor. İstedığınız kadar kanun getirin, karşılıksız örneğin çek kesiyor vatandaş, kriz oluyor, ödeyemiyor, karşılıksız çıkıyor, hapis cezasıyla karşı karşıya yani “Hapis cezası var, kesmeyeyim.” meselesi değil, adam ödeyemiyor, ne yapsın? Bu da onun gibi bir şey. Keşke, bu 16 aylık bürokrasi madencilerin önüne hiç konulmasaydı, çok daha doğru olurdu.

Madde 9, bir saniye... Efendim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 9’u söylediniz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 9’u söyledim, evet, 9’u söyledim. Madde 10 ve 11, Kamu İhale Kanunu’ndaki istisnalar genişletiliyor. Neden? Gerekçeye baktım, gerekçe ikna edici değil. “Efendim, işte, Türkiye’nin enerji ihtiyacı, doğal gaz ihtiyacı, böyle piyasalardaki ani değişiklikler, çok süratli hareket etmemiz lazım, ihaleye zaman yok.” Bugüne kadar bir istisna var Kanun’da, sadece spot piyasalardan yapılacak olan alımlarla ilgili bir istisna var. “Spot piyasa” dediğiniz zaman, evet, orada ihaleye zaman yoktur. Türkiye’nin ne kadar doğal gaz ithal edeceği belli değil midir? Ne kadar doğal gaz ithal edeceği belli, yıllık ihtiyacı bellidir dolayısıyla bu ihtiyaç çerçevesinde bu ihaleyi zamanında yaparak rekabete açık bir şekilde uygun fiyatla doğal gazın tedarik edilmesi mümkün. İstisnanın genişletilmesini ben samimi bulmuyorum, bunu halk için değil, yandaşlar için görüyorum. Buna hiç gerek yok, doğru değil, İhale Kanunu zaten delik deşik olmuş durumda. İstisnalarla ilgili 3’üncü maddede istisnalar (z) bendinde geldi, en son z-z falan diye böyle alt bentler oluşturmaya başladı, şimdi o da yetmiyor, başka düzenlemeler yapılıyor.

Bakın, mevcut yasada boru hatlarıyla Petrol Taşıma A.Ş. tarafından ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz alımları zaten Kamu İhale Kanunu’na tabi değil, istisna. Daha doğrusu, bu istisnanın rakamı da -rakama baktım- 2 trilyon 300 milyar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2 milyon, milyon mu trilyon mu?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Pardon, 2,3 milyon TL. Rakam eski TL rakamıyla yazılmış.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - 2009’daki konunun üzerine bu hale geldi herhalde. 2 milyon ithalat, o zaten...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Cumhurbaşkanlığı mevzuatta rakamı “2 trilyon 300 milyar” diye yazmış ama evet, öyle olmaması lazım tabii ki.

Madde 11, Türkiye...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Trilyon mu milyon mu arkadaşlar bu, şu anda?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sayın Başkanım...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 2 trilyon mu, nedir?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Başlangıçtaki rakam 2,3; bugünkü rakam 14 milyon...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Trilyon mu, milyon mu?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Milyon. 14,7 milyon düzeyinde, eskale edilerek bugünkü...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani 2 milyon liralık alımlar sadece BOTAŞ’la ilgili değil, diğer kurumlar da Kamu İhale Kanunu’ndan muaftır.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN - 3/G maddesi, evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2007 yılında konulan düzenleme o günden bu tarafa eskale edilerek 14 milyona çıkmıştır.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN - 14,7 milyon. Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Trilyon değil yani. Niye burada trilyon?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi’nde rakam 2 trilyon 300 milyar diye gözükyor. Evet, o hatalı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2007’ye dönmemiş mi o?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sıfırlar atılmadan önce yazıldığı için.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 2020 yılı için bunu oraya...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – 2020 yılında eskale ediliyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Her neyse, orada bir yanlışlık var. Evet, 2 milyon 300 bin TL değil mi; 2,3 milyon TL?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN - Şu anda 14,7 milyon.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tamam, öyle düzeltelim. Peki.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçede yazıyor herhâlde.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Olabilir, ona belki bakmamış olabilirim.

Şimdi, madde 11’de, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı için var olan istisna çok daha fazla genişletiliyor. Bakın, şimdi, 4734 sayılı Kanun’un... Bir saniye Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mevcut orijinal metin yok mu sizde Akif Bey?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) –Oradan bakalım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayfa 49.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Evet, doğru. Şimdi, mevcut madde de...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Türkiye karasuları ile...”

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – “Türkiye kara suları ile uluslararası sular dahilinde petrol ve doğal gaz arama, sondaj, üretim ve taşıma faaliyetleriyle ilgili olarak yapılacak her türlü mal ve hizmet alımları...” Bu, üretim, taşıma, depolama ve gazlaştırmayı da kapsayacak şekilde genişletiliyor. Sadece Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına aitken, onun bağlı ortaklıkları ve yurt dışında kurdukları şirketler de buna dahil ediliyor. Şimdi, yurt dışındaki şirketler belki Türkiye’ye gelecek, bilemiyoruz, o konuda bilgi alacağız. Bu kadar geniş bir istisnaya gerek yok. Bu vesileyle şu yurt dışındaki şirketlerle ilgili bir soru da sorayım: Bu şirketlerin faaliyetlerinin yine yurtdışına yönelik

olacağı anlaşılıyor ama merkez Türkiye’de olacak. Fakat bütün faaliyetleri yurt dışında olursa döviz üzerinde işlem yapacaklar. Döviz cinsinden Türkiye’de defter kaydı, muhasebe kaydı tutmak mümkün değil Vergi Usul Kanunu’na göre, onu da arkadaşlara söyleyeyim.

Evet, toparlıyorum. Madde 41’de bir terslik var. Terslik şurada: Şimdi, madde 41’in yürürlükteki hâlinde “Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla işletmede olanlar dahil” ibaresi var. Teklif metninde, bu ibare çıkarılıyor. Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla işletmede olanlar, madde de belirtilen kira...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Başka şeyi çıkarıyorlar o duruyor da.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – O çıkıyor sanki.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşletmeye başlama lisans şeyi... Onu alıyorlar.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama “Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla işletmede olanlar dahil” üzerine çizgi çizilmiş.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onu değil, başka şeyi değiştiriyorlar, aynıysa var orada da. Orada bir şeyi değiştiriyorlar, bir cümleyi değiştiriyorlar.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren, 31/12/2020 tarihine kadar işletmeye gidecek olanlar var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu kanun, 6446 sayılı Kanun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla işletmede olanlar çıkarılıyor. Onların 1/1/2021 tarihinden itibaren bu teşviklerinden yararlanmaması arzu ediliyor olabilir. Eğer öyleyse en azından 31/12/2020 tarihine kadar yararlanması lazım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Orada bir düzeltme yapayım, Haziran 2021’i yaptığımızı kapsıyor değil mi bu?

Sayın Bakan Yardımcısı, bir açıklama yapar mısınız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerim; Sayın Hamzaçebi Vekilimizin belirttiği hususta bir açıklama yapmakta fayda gördüm.

Şimdi, evet, o kırmızı çizgiyle çizilen kısım çıkarılıyor, bu çıkarılan kısım YEK kanununda zaten bire bir yer aldığı için “Hem YEK kanununda hem de 6446 sayılı Kanun’da ayrı ayrı zikredilmesine ihtiyaç yok.” amacıyla çıkarılıyor. Aynı hüküm YEK kanununda dikkat ederseniz korunuyor zaten; çıkarılan kısımdan sonraki cümle de, kalan cümle de yine “bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren...” diye başladığı için belki bir yanlış anlaşılma söz konusu olmuş olabilir. Dolayısıyla burada aslında, 2 yatırımdan bahsediyor, bir; maden, kömür kullanılmak suretiyle yapılacak olan yatırımlardan, bir de yenilenebilirlerden. Yenilenebilirlerle ilgili husus -bu metinde de var yine, başka maddede- zaten YEK kanununda korunuyor hem o kanunda hem de bu kanunda ayrı ayrı zikredilmesi bir mükerrerlik oluşturduğundan buradan çıkarıyoruz; esasta bir şey değişmiyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani şöyle mi oluyor: 6446 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği -kaç o şu an, 2004 mü- tarih itibarıyla işletmede olanlar bu maddede belirtilen izin, kira, irtifak hakkı ve kullanma izni bedellerini 31/12/2020 tarihine kadar yüzde 85 oranında indirimli olarak mı ödeyecekler?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet.

5346 sayılı Kanun’la, bu teklifin 18’inci maddesinde yenilenebilir enerji kaynaklarıyla alakalı aynı şey korunuyor ve 2025 tarihine kadar işletmeye girecek olanlar kanunda bahsedilen izin, kira, irtifak hakkı, kullanım izni bedellerinden yüzde 85 indirimle devam edecekler.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama o yenilenebilir enerjiyle ilgili değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Burada da aynı yenilenebilir enerjiyle ilgili bir hüküm olunca bir mükerrerlik söz konusu oluyor. Burada, 6446’da hem yenilenebilir enerji var hem de madenle ilgili teşvikler var. Yani bir teşviğin hem öbür kanunda hem YEK kanununda ayrı ayrı zikredilmesi yerine bir karışıklığa sebebiyet vermemesi açısından YEK kanununda zikredilmesinin yeterli olduğunu düşünerek bunun çıkarılmasını gerektiğini düşünüyoruz yoksa mükerrerlik oluşacak, farklı farklı yorumlar oluşacak.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – YEK kanunu madde kaç?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bu teklifin 18’inci maddesi. Eğer kitapçıktan bakıyorsanız 68’inci sayfa.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Neyse zamanı almayalım, başka konuşacak arkadaşlar olabilir. Ona bakacağım ben.

Söyleyeceklerim kısaca bunlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Orada, kanun metninde “lisans tarihinden itibaren” diye ibare kullanıyorsunuz; öbüründe, orijinal metinde “üretim başlama tarihinden” diye bir ibare kullanıyorlar.

Şimdi, arkadaşlar diyorlar ki sektör, üretim tarihi, lisans tarihi ile üretime geçme tarihi arasında bir farklılık var. Bu farklılıktan dolayı bizim teşvikten faydalanma süremiz azalıyor mu diye tereddütleri var. O konuda ben...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – O madde geldiğinde müzakere ederiz. Şimdi, vaktinizi almayayım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Var mı yok mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bence yok. Yanlış biliyorlar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bence de yok diyorum ama arkadaşlar var diyorlar.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hemen izah edersek hepsi ikna olurlar diye düşünüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, o madde geldiğinde bakalım.

Sayın Hamzaçebi’den de teknik olarak incelemesini istirham edelim. Çünkü, burada bir de hukukçu arkadaşlarımız vardı Adalet Bakanlığının. O arkadaşlarımız da bu konuyla ilgili değerlendirme yaparlarsa, yani oradaki sürenin, iki yıllık üretime geçme süresi olduğunda, sekiz yıla düşen bir hak mı var? Kayboluyor mu? Onu da değerlendirmelerinde fayda var. Sektör temsilcileri sanki hak kaybıyla karşı karşıyayız gibi bir endişeli durumdalar.

Evet, değerli arkadaşlar, Sayın Hamzaçebi’ye teşekkür ediyorum. Genelî üzerindeki görüşmeler tamamlandı, şimdi, uygun görürseniz...

Efendim...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Yer dolu olduğu için oturamadım. Eğer uygun görürseniz genelî üzerinde konuşmam gerekiyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz konuşmadınız mı?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Hayır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Milletvekili mi arkadaşımız?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Milletvekiliyim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun, özür dilerim. Arkadaşlar, Sayın milletvekilimize niye yer vermiyorsunuz?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sorun değil.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Maske olunca tanıyamadım kusura bakmayın.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, varsa basınımızın değerli temsilcileri; Sayın Başkanım, ben eski bir maden işçisi olarak, bir değerlendirmelerimi aktarmak istiyorum, bir de, birkaç madde hakkındaki görüşümü ifade etmek istiyorum.

Tabii, enerji-çevre ve insan; bu üçlü sacayağının eğer birini diğerine feda ettiğiniz takdirde yaşam alanlarınız da mahvoluyor, çevre de mahvoluyor, ekonomi de istediğiniz şekilde gitmiyor.

Şimdi, özellikle, şunu vurgulamak isterim: Bu yasa, maddelerde yer aldıkları kadar, bir de yer almadıklarıyla da önemli. Hangi açıdan önemli? Sevgili Başkanım, Soma’da maden işçilerinin, 301 maden işçisinin ölümü ortadayken, Ermenek’te keza aynı acı yaşanmışken, daha düne kadar redevans ve taşeron uygulamalarının, gerekse işçilerin canını hiçe sayan bir uygulama hâline geldiği ortadayken, bu madde tekliflerinin içerisinde, özellikle ve özellikle insan hayatına ve madencilerin hayatına yönelik, işçi sağlığı ve işçi güvenliğine yönelik birtakım maddelerin olamamasıyla da aslında, bu yasa teklifi, içermedikleriyle de çok şey ifade etmekte.

Şimdi, madencilik ve enerji sektörü, maalesef özellikle AKP dönemindeki uygulamalarla, rant ve talana yönelik uygulamaların ağırlıklı olarak ortaya çıkması sonucunda, maalesef madencilige karşı da bir tepki oluşmaya başladı. Yani planlı, projeli, düzgün yapılan yatırımlara karşı da maalesef insanlarımız, “Sütten ağzımız yandı yoğurdu üfleterek yiyoruz.” diyerek projeli, düzgün yatırımlara da maalesef madencilik anlamında olumsuz yaklaşılmaya başladılar. Bunun da zararını yine madencilik sektörü çekiyor. Örneğin, Kaz Dağları’nda, Kanadalı şirket geliyor, altının yüzde 95’ni götürüyor, bize cürufu kalıyor. Kendi bölgemden örnek vermek isterim: Muğla’da, Evliya Çelebi’nin yeryüzü cenneti dediği Karabağlar Yaylası’nda, yani sit alanında ve özel çevre koruma bölgelerinde madencilik aramaları yapılıyor. Hâl böyle olunca da insanlarımız, madencilige karşı da maalesef bir tepkiyle karşı karşıya geliyor. Bunun düzenlenmesi için mutlaka ve mutlaka enerji-çevre-ekonomi denkleminin mutlaka doğru kurulması ve birini, diğerine feda eden uygulamalardan kesinlikle vazgeçilmesi gerekmektedir.

Özellikle, ben, burada işverenlerimize bir çağrıda bulunmak istiyorum: Geçmişte kendi deneyimlerimi de aktararak söylüyorum Sevgili Başkanım. Bir maden ocağında örgütlenmeye gidiyorsunuz, örgütlenme çalışmaları tamamlanıyor, gerekli çoğunluğu alıyorsunuz, yetkiye başvurduğunuz zaman hiçbir şey olmasa bile, yasada olan işverenin itiraz hakkını kullanmasıyla bile en az iki yıllık bir mahkeme süreci... Ne oluyor? Yetkiyi belki alıyorsunuz ama o ocakta baskılardan dolayı işçi kalmıyor.

Ben özellikle tekrar çağrıda bulunuyorum: Anayasal hakkını kullanan işçilere işverenlerimiz lütfen saygılı olsun. Devlet ve Çalışma Bakanlığımız da bu ve benzeri konularda sendikalaştıkları için işten atılanların iş yerlerini ziyaret etsin ve işverenlere “Anayasal haklarını kullanan bu işçilere karşı niçin bu zorbayı kullanıyorsunuz? Neden işten çıkarmaları meydana getiriyorsunuz?” diye onlara bu soruları sorması lazım.

Şimdi, ben maddelerle ilgili birkaç örnek vermek istiyorum. Örneğin, 3’üncü madde, ruhsat süreleri biten maden şirketlerine faaliyetlerini sürdürmelerine imkân tanıyacak bir düzenleme. “Bakan onayı” kriteriyle ruhsat sahiplerine karşı keyfi bir uygulamanın önünü açacaktır bu madde ve bu maddenin kesinlikle çıkarılması gerekmektedir.

22/A kapsamında firmalardan borcu yoktur belgesi istenmeden işlemlerin yürütülmesinin sağlanması bazı firmalara ayrıcalık tanımak anlamına gelecektir, vergisini ödemedi işlemlerini yürütmelerinin önünü açacaktır. Bu madde mutlaka gözden geçirilmelidir.

Yine, 5'inci maddeyle maden sahalarında ruhsat alanı dışına çıkılması meşruluk kazanmaktadır. Günümüz teknolojisiyle ruhsat alanı dışına farkında olmadan çıkılması mümkün değildir. Tedbirsiz ve dikkatsiz faaliyetle ne kadarlık bir ruhsat sınırı aşılabacağı belli değildir. Böylece ruhsat içinde fakat işletme izni sınırı dışında faaliyetlere izin verilecek, ÇED ve tesisin çevre ve insan sağlığı açısından her türlü tedbiri aldığı gösteren ruhsat olan GSM prosedürü atlanmış olacaktır. Muğlak bir madde olduğundan çıkarılması gerekmektedir. Esas ihtiyaç, ruhsat ve izin alanı dışına çıkılması durumunda kimlere karşı ceza davası açılacağına düzenlenmesidir.

Madde 9'a göre, petrol, doğal gaz, madencilik alanında kurulu yurt dışı şirketlerin her türlü denetim mekanizmasından ve yükümlülüklerden uzak bir şekilde Türkiye'de faaliyette bulunmaları sağlanmış olacaktır. Bu düzenlemeyle kamunun vergi geliri -daha önce Komisyon Başkanımızın, Tahsin Bey'in dediği gibi- feda edilmektedir.

Madde 10'la BOTAŞ gaz alım ihalelerinde Kamu İhale Kanunu geçersiz kınıyor. Bu muafiyetin nedeni nedir? Bazı firmalara rant sağlanmasının önü mü açılmaktadır?

Madde 12'yle termik santrallerin baca gazı arıtma tesisleri sorunu henüz çözümlenmemişken atık lastiklerin işlenmesiyle bu çözümsüzlüğe katkı yapılıyor. "Atık lastiklerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan ürünler" ifadesi çıkarılmalıdır.

Sevgili Komisyon üyeleri "Yatağan" denince çok önceden zehir akla gelirdi, hatta devlet bürokrasisi "Yatağan" denildiğinde "Eyvah, zehir soluyan bir kente gidiyoruz." derlerdi. Ben orada, Yatağan-Yeniköy-Kemerköy termik santral ve kömür ocaklarında uzun yıllar maden işçiliği yaptım, Sendika Başkanlığı yaptım. Dedik ki: "Biz bu bacanın dibinde çalışan insanlarız, bu zehre en fazla bizler maruz kalıyoruz. Elbette doğanın, çevrenin, çalıştığımız ortamların mutlaka temiz olmasını isteriz." Çevresiyle, belediyeleriyle, basınıyla, işçisiyle, Yatağan halkıyla, Milas halkıyla, Muğla halkıyla hep beraber demokratik mücadelelerimiz sonucunda Yatağan'da ve Milas'ta baca gazı arıtma tesisleri takıldı 2007 yılından itibaren. Şu anda belki oraya değil ama özelleştirme sonrasında benim özellikle Komisyondan -bugün Çevre Bakanlığından veyahut da çevre derneklerinden de keşke insanlar olsaydı, onlar da söyleyebilseydi- ricam şu: Bizler termik santrallerimizi gelinlik çağı gelmiş kızı benzetirdik Sevgili Başkanım. Bir anne baba gelinlik çağı gelmiş olan bir evladını kötüleyebilir mi? Kötüleyemez elbette. Dedik ki: Biz zengin bir ülke değiliz. Biz elin gazına dolar vermeyelim, kendi madenlerimizi işletelim. Elektriğin ucuz olması lazım, güvenli olması lazım, sürekli olması lazım, alternatiflerinin çok olması lazım eyvallah ama gerek özel gerek kamuda -gerçi kamuda bu denetimler daha fazla- çevre ve insan sağlığına yönelik tedbirler alınmadığı sürece madencilik hep beraber kötüleşmiş oluyoruz. Özellikle iktidarın buna dikkat etmesi lazım. Ben bir maden işçisi olarak bunu özellikle söylüyorum ve üzülüyorum. Madencilik denildiğinde "Rant ve talan." âdeta anlamı bu hâle geldi. Bu anlam kesinlikle lağvedilmeli, buna yönelik politikalar oluşturulmalı. Örneğin, başta Yatağan olmak üzere -geçen hafta gene öyleydi, her yer toz duman... Ünite ilk devreye girdiği zaman ister istemez ya fuel-oille çalışıyor, fuel-oille çalıştığı zaman emisyon değerlerinin üzerine çıkıyor, Yatağan zehir soluyor- ne yapılması lazım? Çevre Bakanlığına kaç defa söylememize rağmen hâlâ daha bir adım atılmadı, günlük ölçümlerin mutlaka yapılması lazım, her yere bu günlük ölçümlerin ilan edilmesi lazım ve denetimin halk tarafından da sağlanmasının önünün açılması lazım diye düşünüyorum.

Madde 35'le dağıtım şirketlerinin denetim giderleri kamuya yüklenmektedir. Denetim giderlerini vatandaşa yükleyen bu düzenlemenin gerekçesi nedir?

Madde 37'yle üretim ve dağıtım faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemlerinde EPDK, TEDAŞ yetkili kılınıyor. Mevcut düzenlemede üretim faaliyetlerine ilişkin kamulaştırma işlemleri Maliye Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Bu düzenlemeyle Kamulaştırma Kanunu'nun 6'ncı maddesindeki kamu yararı kararının onaylanmasına dair prosedür atlanmış olacaktır. Çabuklaştırma, basitleştirme gereğiyle kamu yararının tespitine dair denetim mekanizması ortadan kaldırılmaktadır. Bu düzenleme kamu yararına hizmet etmeyen bir anlayıştır; kamu yararı aranmadan arazi alımları yapılması hukuka uygun değildir.

Madde 40'ın özeti ise şudur: Kâr payını şirketlere, devletin kayıp kaçak oranını düşürememesinin yükünü vatandaşa yüklemektir. İktidar kayıp kaçak oranını düşüremediği için ulusal tarife 2025 yılına kadar uzatılıyor. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2014 tarihindeki kararına göre, kayıp kaçak oranlarının abonelerden tahsil edilemeyeceğine ve geriye dönük olarak on yıl boyunca abonelerden tahsil edilen kayıp kaçak bedellerinin iadesine hükmedilmiştir. Burada yapılması gereken olumlu bir düzenleme olmakla birlikte bir an önce üst yargının verdiği kararların dikkate alınarak kayıp kaçak oranlarının makul seviyelere indirilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasıdır.

Madde 44'le Covid-19 pandemisi gereğiyle kamusal kaynakları uzun yıllara yayılan sürelerde kullanan ve yükümlülüklerini yerine getirmeyen şirketlerin oluşturduğu kamu zararlarını göz önüne almadan şirket teminatlarının olduğu gibi iade edilmesi hedeflenmektedir. Buradaki kamu zararı açıktır.

Bitirirken, ülkemizin ihtiyacının insan, doğa ve ekonomi sacayağını aynı anda koruyan bir madencilik ve enerji politikası olduğunu tekrar tekrar vurgulamak isterim. Bütün yurttaşların doğa hakkına saygı gösterir, doğayı korurken aynı zamanda ekonomimizin çıkarları için kamusal bir enerji politikasını hayata geçirmemiz gerekiyor. Ülkemiz insanına yaraşır bir madencilik ve enerji politikası için iki kıstas mutlaka gereklidir, doğayı ve insanı korumak.

Son olarak, mutlaka ve mutlaka madencilik bakanlığı kurulmalıdır; sektörün bütün sorunları, çevre ve insan sağlığına yönelik bütün düzenlemeler orada bütün taraflarla beraber yürütülmelidir diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Sayın Vekilimize teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık, maddelerle ilgili görüşmelere başlayalım.

1'inci maddeyi okutacağım. Görüşü olan arkadaşlarımız varsa o görüşleri değerlendirdikten sonra devam edeceğiz.

Saat 13.00'te ara vermeyi planlıyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Maddelere geçilmesini oylatmıyor musunuz? Alt Komisyonunda oylanmıyor mu? Öyle bir önerimiz var da.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, oyalalım o zaman öyleyse.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci madde üzerinde görüş talep eden arkadaşlarıma...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şu 2 maddeyi birlikte değerlendirmek daha mı uygun olur acaba?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, arkadaşlar biraz şey getirdiler ama onu yapalım, 2 maddeyi... 1 ile 3'ü mü diyorsunuz?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 1'inci madde 9'uncu maddeye atıfta bulunuyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 9’uncu maddede -ifade ettiğiniz- kurumlar vergisi yönünden var. Katma değer vergisi de var mı 9’uncu maddede?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, 1’inci maddenin...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 1’inci maddede katma değer vergisi var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, diyor ki: “Doğal Gaz Piyasası Kanununun ek 1 inci maddesi kapsamındaki devirler katma değer vergisinden müstesnadır.” 4646 sayılı Kanun’un ek 1’inci maddesi teklifin 9’uncu maddesinde yer alıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mikrofonunuzu açıyorum, bir daha tekrarlar mısınız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teklifin 1’inci maddesi, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’na bir geçici madde eklenmesini öngörüyor. Bu geçici maddeye göre, Doğal Gaz Piyasası Kanunu’na ek 1’inci madde kapsamındaki devirler katma değer vergisinden müstesnadır. Ayrıca, bu kapsamda yapılan işlemler ile yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler nedeniyle hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla giderilemeyen vergiler iade edilmez. Hazine ve Maliye Bakanlığı istisna uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Ayrıca, yüklenilen verginin nasıl mahsup edileceğine ilişkin bir düzenlemeyi de yapmış durumda madde. Hangi devirler katma değer vergisinden müstesnadır diye baktığımız zaman maddede bir şey görmüyoruz. Ek 1’inci maddeye gitmemiz gerekir. Ek 1’inci madde teklifin 9’uncu maddesinde yer alıyor. O nedenle, teklifin 1 ve 9’uncu maddeleri birbiriyle ilişkili; 2 maddeyi birlikte değerlendirmekte yarar var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Milletvekili arkadaşlarımız uygun görürlerse...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Benimkisi Komisyona bir öneridir, tabii ki sizler eğer bunu uygun görürseniz...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi milletvekili arkadaşlarımız değerlendirmelerini yapınlar...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ya da 1’inci madde bekletilir, 9’uncu maddeyle birlikte de konuşulabilir; o da mümkün tabii ki.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Birlikte de görüşebiliriz, evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Karar sizin.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müzeyyen Hanım bu konuyla ilgili görüşlerini beyan etsin, ondan sonra...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teklifin 9’uncu maddesiyle 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu’na eklenen madde kapsamında devir işlemlerinin KDV’den istisna tutulması amaçlanmaktadır. Ben de bu maddenin teklifin 9’uncu maddesiyle ilişkili olduğunu düşünüyorum. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığıyla ilgili KİT’lerin yurt dışında kurmuş oldukları şirketlerin her türlü varlık, hak, yükümlülük ve benzeri diğer unsurlarının yine bu KİT’lerin Türkiye’de kuracakları şirketlere devredilmesi öngörülmektedir. Bu maddeyle de yapılacak bu devir işleminin KDV’den istisna edilmesi öngörülmektedir. KDV Kanunu’na göre, sadece Kurumlar Vergisi Kanunu’nun izin verdiği şekilde yapılan devir ve bölünme işlemleri KDV’den istisna olup diğer devir işlemleri KDV’ye tabi tutulmaktadır.

BOTAŞ’ın internet sayfasındaki bilgilere göre, Jersey’de kurulmuş bir şirket olarak sadece... 1988 yılında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına bağlı olarak kurulan ve 2013 yılında BOTAŞ’a devredilen Turkish Petroleum International Company yani TPIC faaliyettedir. Bu şirketin temel faaliyet alanları da petrol sahası hizmetleri, ham petrol, petrol ürünleri ticareti, denizcilik yakıtları ve depolamadır.

Maddenin gerekçesinde faaliyet alanı olarak doğal gazın yanında petrol ve madencilige de atıfta bulunmaktadır. Bununla, devirlerin katma değer vergisinden istisna tutulması öngörülmekte. Getirilen geçici maddeyle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile doğal gazla ilgili KİT'lerin yurt dışında kurmuş oldukları şirketlerin her türlü varlık, hak ve yükümlülüklerinin bu KİT'lerin Türkiye'de kuracakları şirketlere devredilmesinin KDV'den muaf tutulması... Devletin doğal gaz iştiraklerinin devir işlemlerini vergiden muaf tutan düzenleme ciddi bir vergi kaybını beraberinde getirecektir. Bu nedenle, bu maddenin sorunlu olduğunu düşünüyoruz. Bunu tartışmaya açıyoruz. Bu maddenin, KDV anlamında, ülkenin vergi kaynaklarında ciddi bir vergi kaybına neden olacağı konusunda görüşümüz var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, izin verirseniz, bu konuyla ilgili, teklif sahibi arkadaşımız veya bakanlık temsilcilerinden bir görüş beyan etmelerini istirham ediyorum. 1'inci madde, 9'uncu madde, bir de doğal gaz alımlarıyla ilgili Kamu İhale Kanunu çerçevesinde yurt dışındaki şirketlere verdiğimiz izinlerle ilgili bir durum var.

Şimdi, bir taraftan, yurt dışındaki şirketleri 9'uncu maddeyle kapatıyoruz. 1'inci maddede bu kapatmalardan ortaya çıkacak vergisel şeyleri, kamu-kamu arasındaki, "Kamu kurumları vergiden istisnadır." diye istisna koyuyoruz. Hem Katma Değer Vergisi Kanunu'na istisna koyuyoruz. Biraz önce Sayın Hamzaçebi'nin ifade ettiği gibi, burada ortaya çıkan bir kârlılık varsa yani kaydi değer üzerinden değil, piyasa değeri üzerinden bir satış hasıl olduğu takdirde ortaya çıkan kurum kârının ortaklar nezdinde piyasa değeriyle mi satın alınacağı, farklı bir fiyatla mı olacağıyla ilgili konuda kafalarda istifham kalmaması üzerine, bu konuyu Sayın Bakan Yardımcısından istirham edelim. 1, 9, bir de Kamu İhale Kanunu çerçevesindeki doğal gaz alımlarıyla ilgili olan kısımlar, yurt dışından, kaçınıcı maddeydi?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 10.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 10, 11 numaralı maddeler.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 10'du herhâlde, 10 veya 11'inci madde.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 10 ve 11'inci maddeler.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 10, 11'inci maddeleri birlikte değerlendirerek... Yani bir kapatmaya orayı kapatıyoruz; ondan dolayı 1'inci maddeyi koyuyoruz, istisna kapsamında değerlendiriyoruz. O istisna kapsamı doğru olabilir ama 9'da kapatıyoruz, 10'uncu maddeyle de başka şeyler, yurt dışındaki şirketler tarafından alım yaptırıyoruz. Yani 1, 9, 10, 11'inci maddeleri birlikte değerlendirirlerse Komisyon üyesi arkadaşlarım bu konuda daha iyi bilgiye sahip olmuş olurlar.

Teşekkür ediyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Başkanım, müsaadenizle Hukuk Hizmetleri Genel Müdürümüz Süleyman Bey; bu maddelerle ilgili özellikle, 1 ve 9'la ilgili, hususlara dair bir açıklama yapsın.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tamam, tamam Süleyman Bey.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Diğer 11 ve 12'yle ilgili söz alabilirim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet Süleyman Bey, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; şimdi, burada bir konuya açıklık getirmek gerekiyor.

Birincisi, 9'uncu maddeyle yurt dışındaki bütün şirketler kapatılacak diye bir durum yok, "kapatılabilir" hükmü var orada ve Cumhurbaşkanına bir yetki veriliyor. "Bakanlığımızın ilgili kuruluşları olan KİT'lere ait yurt dışında kurulmuş şirketlerden Cumhurbaşkanınca uygun görülenler kapatılacak." yani onların da yurt içindeki şubeleri noktasında bir düzenleme var. Tamamı kapatılacak diye bir zorunluluk yok.

Dolayısıyla, 10'uncu maddede istisna getirilen "Hem burada zaten kamu ihale mevzuatından istisna tutuluyor, diğer tarafta niye 'yurt dışı şirketler' ibaresi geçiyor?" diye bir soru var, akla geliyor tabii bu soru. Bunun asıl sebebi bu. Yani şirketlerin bir kısmı kapatılmayabilir, yurt dışında kalabilir. Dolayısıyla, Kamu İhale Kurumunun da bizim yurt dışındaki şirketlerimizin yurt içindeki şubelerinin faaliyetleriyle ilgili KİK'e tabi olduğu yönünde bir düzenleme var. Biz bunun doğru olduğu kanaatinde de değiliz. Böyle bir yorum var daha doğrusu, düzenleme demeyeyim. Kamu İhale Kurumu yurt dışında kurulmuş şirketlerin Türkiye'deki faaliyetleriyle ilgili Kamu İhale Kanunu'dur şeklinde bir görüşü var. Bu anlamda 10'uncu maddedeki ibarenin sebebi de bu. Şirketlerin tamamı kapatılmıyor, onun için böyle bir durum var. Denilen manada şirketlerin tamamı kapatılıysaydı denilen doğrudu, o zaman 10'uncu maddedeki o ifadeye hiç gerek kalmayacaktı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şirketlerin feshi hâlinde ne olacağıyla ilgili ana sözleşmede hüküm var mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Başkanım, ana sözleşmelerde şöyle bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani amacına ulaşmada veya şu olmada...

Yabancı ortaklar da mı var bu şirketlerde?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Yok, bunların tamamı yüzde 100 kamuya ait. Dolayısıyla...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, biz bunu kapattığımızda yani ana sözleşmede fesih durumunda bir hüküm söz konusu değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Hükmü net olarak bilmemekle birlikte, şöyle söyleyeyim: Kamuya ait olduğu için, atıyorum BOTAŞ'a ait, yüzde 100 kamu sermayesi olan, işte, TPIC veya BOTAŞ International var, bu şirketler kapatıldığı zaman, doğal olarak bunlar sermaye sahiplerine döner. Genel hükümlere göre söylüyorum bunu da.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tamam, yüzde 100'ü de kamu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Kamu. Dolayısıyla, biraz evvel sayın vekilimiz dedi "Burada vergisel anlamda kayıp olacak." diye. Zaten kamu şirketleri bunlar yani vergi kaybı gibi bir şey söz konusu değil, onu söyleyeyim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Kim söyledi "Vergi kaybı olacak." diye?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müzeyyen Hanım söyledi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Vekilimiz söyledi, Müzeyyen Hanım. O anlamda diyorum yani kamu şirketleri olduğu için "Burada bir vergi kaybı olur." noktasında bir değerlendirme yapmamaktayız.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müzeyyen Hanım söyledi Akif Bey onu.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yok, yok, destek vereceğim Müzeyyen Hanım'a. "Doğan kazançlar vergiden istisnadır." demişsiniz, vergi kaybı değil mi bu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Vekilim, oradaki doğan kazanç da kamuya geldiği için, o yönüyle diyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Efendim, vergi kaybı ayrı, bir KİT’in kâr etmesi ayrı; öyle değil mi yani? “Vergiden istisnadır.” dediğiniz her şeyde bir vergi kaybı vardır. Haa, öyle bir tercihte bulunulabilir, bu ayrı konu ama vergi kaybı vardır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Vergi dairesinin kaybı var ama devletin kaybı, artışı yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Devletin kaybı yok. Yani netice itibarıyla para gene kamuda kalıyor yani o manada söylüyorum Sayın Vekilim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Vergi dairesinin bir kaybı var ama devletin artışı eksisi yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Dolayısıyla, maddenin temel mantığı şu: Son dönemde özellikle yurt dışında, biliyorsunuz, ülkemiz şirketleri, hatta Sayın Bakanımızla alakalı da mesela bir dönem yaptırım kararları alındı. Yurt dışındaki şirketlerimizin bu anlamda, yarın öbür gün yine böyle bir yaptırım kararıyla karşılaşılması hâlinde sıkıntı yaşamaması için Türkiye içine alınması... Bu şirketler yurt dışında kurulduğu için, yurt dışında zaten faaliyetlerinde temel anlamda burada zikredilen kanunlara tabi değil. Yurt içine getirildiği zaman da bu şirketlerin aynı esneklikle çalışması noktasında bu mevzuattan istisna tutulması öngörülüyor. İstisna olarak belirtilen maddelerin sebebi bu.

Diğer manada, biraz evvel ifade ettiğim şekliyle, Katma Değer Vergisi Kanunu’nda özel düzenleme yapılmasının sebebi de şu: Katma Değer Vergisi Kanunu’nda özel hüküm var, bu kanuna istisna ancak o ilgili kanunda yani Katma Değer Vergisi Kanunu’nda düzenlenebiliyor, onun için ayrı bir madde düzenlendi. Sebebi bu. Bu mevzular düzenlenirken, hazırlanırken Maliye Bakanlığıyla da istişare edildi. Sayın Vekilimizle de görüşüldü.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Süleyman Bey, şunu sorayım: Ana sözleşmede de ihtiyaç yok çünkü yüzde 100 kamu sermayesi olduğu için, Genel Kurul yapar, kamu “Ben bu şirketi kapattım.” diyebilir; bütün mal varlığıyla birlikte zaten kamunun -sahibi kimse- olur.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Aslına rücu eder.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Burada bu yöntemi seçmek yerine, kanunla onların olmasının sebepleri... Siz yurt dışındaki istisnaların Türkiye’deki şirkette aynen devam etmesini mi arzu ediyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Aynen öyle Sayın Vekilim, istisnaların devam etmesini istiyoruz. Yani hem yurt içine alıp...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O istisnalar neler?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Vekilim, Sayın Başkanım; şu anda yurt dışındaki şirketler -yurt içindeki faaliyetleri için demiyorum- yurt dışı faaliyetleri açısından kamu ihale mevzuatına tabi değil, harircihaha tabi değil. Yani baktığınız zaman, burada zikrettiğimiz, atıyorum, personel mevzuatı anlamında esnek çünkü yurt dışında çalışıyor bu insanların yüzde 99’u. Efendime söyleyeyim, işte, bir taşıt alırken Taşıt Kanunu’na tabi değil. Kamu kurumlarının tabi olduğu mevzuata tabi değil. Bunların tamamının aynı şekilde devam edebilmesi için, aynı esneklikle bu şirketlerimizin çalışabilmesi için bu istisnalar düzenlendi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Norm kadroları falan var mı bunların?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Kendi şirketlerinin norm kadro çalışmaları var ama “Şu sayıyı geçemez.” diye doğrudan bir istisna yok. Burada şunu da özellikle belirtmek istiyorum: Bu şirketler yurt içine alındığı zaman yine Meclis tarafından, Meclis adına denetlenecekler. Buna ilişkin de 9’uncu maddeye tabi olduğuna ilişkin hüküm zaten mevcut öneride yer alıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayıştay denetimine tabi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Evet, Sayıştay denetimine tabi yine.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben bir şey sorabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, hani “Vergiden muaf.” diyorsunuz, bunun bir zarar getirmeyeceğini söylüyorsunuz ama diğer kamu kurumları bu KDV’yi ödemiyorlar mı? Diğer kamu kurumlarına baktığımız zaman, yurt dışında faaliyet gösterenlerin dışında KİK’e mensup diğer kamu kurumları KDV ödüyor mu ödemiyo mu? Soru bu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Ödüyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – E, peki, o da kamu kaynağı. Neden o, KDV ödüyor da bu şirketlere böyle bir ayrıcalık getiriliyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Vekilim, şimdi “KDV ödemez.” dediğimiz şu: Buradaki KDV istisnası, yurt dışındaki şirketlerimizin mal varlığının veya mamelekinin herhangi bir sözleşmesinin vesaire... Bunların yurt içine devri esnasında tahakkuk etme durumu varsa bir KDV’nin bundan istisna olması. Yoksa, normal buradaki faaliyetleri aşamasında KDV ödeyecek; öyle bir istisna yok.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sadece devir aşamasında...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sadece devir için bu. Normal faaliyetlerinde katma değer vergisi ödeyecek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 9’uncu maddede, burada katma değer vergisi var. 9’uncu maddede bir de kurumlar vergisi vesaire var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O kurumlar vergisini... Akif Bey biraz önce bir soru sordu, kurumlar vergisi çıkabilmesi için ya kayıtlı değer üzerinden veya farklı yeniden değerlendirme üzerinden yapacaksınız. Yeniden değerlendirme üzerinden yapma ihtiyacını niye hissediyorsunuz? O istisnaya ilgili bir durum söz konusu değil. Şirketin sermayesini artırmak için mi yapıyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Vekilim, o hususla alakalı düzenlemeyi biz Gelir İdaresi, Maliye ve sayın vekilimizle de istişare edildi bu taslak çalışmaları yapılırken. Maliyenin görüşü üzerine bu şekilde yazıldı. O noktada pek fazla bir bilgin yok, bir şey diyemeyeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, maliyeciler var mı? Gelir İdaresi Başkanlığından kim var? Gelir İdaresi Başkanlığımı davet ettik arkadaşlar.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI KDV ŞUBESİ MÜDÜRÜ ERKAN APAY – Başkanım, Maliyeden katılıyorum ama, ben bu konuyla ilgili yorum yapamayacağım kurumlar vergisi olduğu için. Ben Katma Değer Şubesinde katılıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – KDV’yle ilgili söyle bakalım. Biz Hazine ve Maliye Bakanlığından da çağırmıştık. Gelmedi mi o arkadaşlar? Kenan Özcan, Adem Sezer, Batuhan Şenver, Abdullah Bayrak, Erkan Apay.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI KDV ŞUBESİ MÜDÜRÜ ERKAN APAY – Ben KDV Şubesinde katılıyorum Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz hangi şubeden?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI ENERJİ VE MADEN SEKTÖRLERİ DAİRESİ ŞİRKETİ DAİRE BAŞKANI ADEM SEZER - Kamu Sermayeli Kuruluş ve İşletmeler Genel Müdürlüğünden katılıyoruz, Hazine tarafından.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – En arkadaki arkadaş...

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI TAHSİLAT ve İHTİLAFLI İŞLER DAİRE BAŞKANLIĞI MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN AYDAR – Başkanım, ben Tahsilat Şubesinde katılıyorum. 22/a maddesiyle ilgili 2 ve 3’üncü madde.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani burada vergi çıkacağıyla ilgili, niye vergi çıkacağıyla ilgili bir arkadaşımız izah etsin. Olduğu gibi kayıtlı değer üzerinden biz bunu burada kurulmuş şirkete devretsek, herhâlde birikmiş kârları mı var o şirketlerin?

Evet, zaten katma değer vergisi...

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI KDV ŞUBESİ MÜDÜRÜ ERKAN APAY – Katma değer vergisi yönünden bir sıkıntı yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ben soruyu bir daha okuyayım mı?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gelir İdaresinden gelen arkadaşımız katma değer vergisiyle ilgili bilgi verebiliyor, asıl ihtiyaç duyduğumuz 9’uncu maddeyle ilgili bilgi verebilecek durumda değil ama söylediklerimizi not alırsa ve ilgili arkadaşlar Gelir İdaresinden gelirse Komisyon ve katılımcılar aydınlanmış olur.

Şimdi, 9’uncu maddeyle ilgili olarak Sayın Süleyman Bey’in verdiği bilgilere teşekkür ederim, ama bilgi eksik kaldı. Nasıl bir model öngörüyorsunuz? Hangi şirketler Türkiye’ye gelecek? Türkiye’de bunların hangi şubeleri var? Kafanızda bir tasavvur var. Elbette Cumhurbaşkanının takdiriyle olacak ama Sayın Cumhurbaşkanına bir onay sunacaksınız, bir şey sunacaksınız, şöyle şöyle yapalım diyeceksiniz. Bunu bir örneklendirmenizi rica ediyorum. Türkiye Varlık Fonunun şirket kurması mı söz konusu? Türkiye Varlık Fonu şirket kuracak ve o şirketlere bu yurt dışındaki şirketlerin varlıkları mı konulacak? Bundan amaç, Türkiye Varlık Fonunun varlığını mı artırmaktır? Türkiye Varlık Fonunun varlığı artınca Varlık Fonu daha fazla mı borçlanma imkânına sahip olacaktır, daha fazla mı kaynak bulacaktır? Nasıl bir model öngördünüz? Bu konuda önce bilgi talep ediyorum, işin o kısmı eksik kaldı.

Gelir İdaresi açısından da şu önemli: Şimdi, bir şirketin varlığı bir başka şirkete devrolduğu zaman Kurumlar Vergisi Kanunu’na göre, bu kurumlar vergisinden istisnadır, kayıtlı değerden devredilir. Dolayısıyla bir kazanç olmadığı için bunu istisna tutmakta bir sakınca yok, ta ki o varlık, o yeni kurulan şirket bünyesinden çıkarılana kadar bu vergi ertelenmiş olur, çıkarıldığı zaman doğan kazanç vergilendirilir ama geliyorsunuz, aşağıda, maddenin aşağılarında bir yerde, “Bu devirden doğan kazançlar istisnadır.” diyorsunuz. Devirden doğan kazanç nasıl istisna olur? Ben şöyle yorumluyorum:

Bunlar eğer vergi cennetleri olan ülkelerde kurulmuş şirketler ise muhtemelen orada kazanç üzerinden alınan bir vergi yoktur ya da çok küçük bir vergi vardır. Bu kazançlar Türkiye’de beyan edileceği için o ülkenin yasalarına göre kurulmuş olan şirketin Türkiye’ye bir varlık satışından doğan kazanç sonuçta nihai olarak Türkiye’de beyan edilmek durumundadır. Dolayısıyla, bir kurumlar vergisi ödenmesi gerekir. Oysa “kayıtlı değer” deseydiniz sorun yok. “Kayıtlı değerden devredilir.” densesydi vergi doğmayacaktı. Neden bir kazanç doğacak şekilde kayıtlı değerden değil, bir başka değerden devri öngörüyorsunuz? Ben öyle yorumluyorum maddeyi. “Kazanç” dediğiniz anda kayıtlı değer dışında o değerden daha yüksek bir değerden devir söz konusu ya da belki hataen böyle bir şey yazıldı.

Evet, o konuda bilgi talep ediyorum ben.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir soru da ben buna ilave olarak sorabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, sayın -avukat zannediyorum arkadaşımız- hukukçu arkadaşımız Süleyman Bey “Dışarıdaki gibi esnek çalışma yapılabilsin diye” dediniz -notumu aldım özellikle- burada neyi ifade etmek istiyorsunuz? Yani hani buraya gelince nasıl bir esnek, dışarıdaki gibi hani vergi cenneti olan ülkelere bahsediyoruz, öyle bir vergi cenneti...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yo, öyle değil, yurt dışını kastediyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, işte oradaki gibi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Vergi cenneti” şey yapmıyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ya neyse öyle konuşmayalım ama “Dışarıdaki gibi esnek çalışabilme olanağı tanınsın.” diye bu şey çıkarıldı diye bir ifade kullandınız. Onunla da neyi kastettiniz? Hazır, üç soruyu da beraber iletmış olalım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yasin Bey’i dinleyelim.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şimdi, burada anladığım kadarıyla bu konuda yüzlerce şirketten bahsetmiyoruz. Bakanlığa ve Bakanlığın ilgili, KİT’le ilgili şirketlerden bahsediyoruz. Aslında bu şirketleri sizler biliyorsunuz ama ne yazık ki bizler Komisyon üyeleri olarak bu şirketleri bilmiyoruz. Kaç tane bu şirket? Nerede hangi ülkelerde ve ayrıca bu 9’uncu maddenin sonunda, madem bu şirketleri yurt dışında kapatıyoruz, Türkiye’ye getiriyoruz, niye tekrar Cumhurbaşkanına yurt dışında şirket kurmasına da tekrar yetki veriyoruz? Diğer kısımlarını anladım, yurt içine yetki, ortaklık yapısının değiştirilmesi, yüzde 50’den fazla hisseyle ortak olunmasına, karar verilmesine Cumhurbaşkanına yetkili ama yurt dışında kapattığımız şirketin tekrar yurt dışında şirket kurmasına niye yetki veriyoruz? Burada yüzlerce şirketten bahsetmiyoruz ve bağlı bulunduğunuz Bakanlığın yurt dışındaki şirketlerinden bahsediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yasin Bey, o şeyi şöyle izah edebiliriz: Yurt dışında şirket kurmayla ilgili zaten izin var ama anladığım kadarıyla Bakanlık bağlı ve ilgili kuruluşlarının yurt dışında kurduğu şirketleri feshetmek istiyor. Onları Türkiye’deki şubelerine getirmek istiyor. Onun sayısını sorduralım. O tekrar izin veriliyor diye söz konusu değil, ihtiyaç da duyulabilir yurt dışındaki şirketle ilgili.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yok, burada altta tekrar “Yurt dışında şirket kurmasına Cumhurbaşkanına yetkilidir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Cumhurbaşkanı yetkilidir diyor zaten.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Mevcutları kapatmıyoruz, anladım. Kurulan şirketlerin ortak yapısını, bu şirketler tekrar bir araya geldikten sonra tekrar yurt dışında şirket kurabilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Doğru. Orada şunu anlamak lazım: “Kurulan şirketlerin ortaklık yapısını değiştirebilir.” derken, Süleyman Bey, bu ortaklık yapısıyla ilgili özel sektör tüzel kişiliğinden veya gerçek kişilerin gelebileceği bir şey mi yoksa kamu olarak mı yapısını değiştirebilir?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Başkanım, burada, bizim temel mantığımız kamu anlamında. Yani çünkü kurulan şirketin ortaklık yapısını Cumhurbaşkanının değiştirmesi şu: Cumhurbaşkanı kararıyla özel bir şahsı alıp oraya ortak edemez yani ama kamu kurumları arasında oraya bir ortak eklemeye yapabilir. Temel anlamda niyet bu.

Esnek çalışmayla alakalı Sayın Vekilimizin sorduğu soruya cevap vereyim: “Esnek çalışma”dan kastımız, hâlihazırda bu şirketler burada zikrettiğimiz mevzuatlara tabi değil ve malumunuz bu mevzuatların sınırlayıcı hükümleri var, bunlara tabii değil; o anlamda esnek çalışıyor. Aynı esnekliği yurt içine getirdiğimiz zaman da devam ettirsin, başka bir manada kullanmadım o ifadeyi, onun altını çizerek belirtiyim.

Onun dışında, bildiğim kadarıyla temelde şirket sayısı 12. “Hangi şirketler getirilecek?” denildi, o Cumhurbaşkanının takdirinde olan bir husus, o bizim bilgimiz dâhilinde olan bir husus da değil. Yani kaç tanesi gelir, gelmez; hangisi gelir, gelmez; ona bir şey diyemeyeceğim ama ben kabaca sayıyı biliyorum, 12 şirket var bildiğim kadarıyla.

Diğer anlamda, kurumlar vergisiyle ilgili Sayın Vekilimizin sorduğu soruyla alakalı dediğim gibi yani bu çalışma yapılırken Sayın Vekilimizle de fikir alışverişinde bulunuldu, Maliye Bakanlığıyla da bulunuldu. Temel anlamda böyle bir metin geldi, teferruatına girmemekle birlikte, sadece genel mantık anlamında ben şunu söyleyebilirim: Evet, kurumlar vergisi burada tahakkuk edebilir ama ettiği zaman da netice itibarıyla yine bu kurumlar kamu kurumu olduğu için -genel manada biraz evvel katma değer vergisi için söyleyeceğim hususu burası için de söyleyebilirim- yine hiçbir şekilde kamunun bir zararı doğmuyor ama usul anlamında farklı bir şey yürütülebilirdi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu yurt dışındaki kurumların çifte vergilendirilmesini önleme anlaşması yaptığımız ülkeler değilse, zaten herhâlde doğmayacak gibi, değil mi? Vergi doğmayacak ama demek ki bazı ülkelerde ana merkezde yapılacağından dolayı, devirle birlikte ortaya çıkan kârlar hem kurumlar vergisini ortaya çıkaracak, o kâr da, kurumlar vergisi var olduğuna göre, bir katma değer vergisini de kendiliğinden beraberinde getirecek diyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Evet, öngörü bu şekilde Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, değerli arkadaşlar, o zaman...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir şey daha... Burada özür dileyerek...

12 şirketin bundan yararlanacağını söylüyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bütün şirketler yararlanabilir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani yaklaşık olarak 12 şirket.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Vekilim...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Devir anında yararlanabiliyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yurt dışında görev yapan şirketler, sayı ne olursa olsun. Peki, bu “esnek çalışma” hakkı onlara tanınırken yurt içinde benzer şekilde kamu faaliyeti gösteren kamu iktisadi teşekkülleri veya kamu kurumlarıyla ilgili bir eşitsizlik yaratmıyor mu? Bu maddeyi, bu anlamda doğru bulmuyoruz yani.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın vekillerim, bu şirketler yurt dışına yönelik çalışıyorlar, yurt içinde faaliyetleri yok doğrudan.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama olduğunda o ayrıcalığı getirmiş oluyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Vekilim, bu şirketler yurt dışında çalışan şirketler ama netice itibarıyla ülkemizin özellikle petrol, doğal gaz ve maden üzerine çalışan şirketleri. Dolayısıyla, şimdi yurt dışında yapacakları bir faaliyetle ilgili yurt içinden bir malzeme alsalar, şimdi bunu daha yüksek bir maliyetle almak yerine daha uygun bir fiyata alabilirler baktığımız zaman.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Çalışanlar açısından soruyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Çalışanlar açısından da şöyle söyleyeyim: Çalışanların, çalışma yöntemi itibarıyla bu kişilerin çoğunluğu zaten yurt dışında çalışıyor ve buna göre de bir ücretlendirmeleri var, bir esneklikleri var. Aynı şekilde burada da yürütülmesi gerekiyor. Bu kişiler yurt dışında çalışıyorlar. Anlatabildim mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şirketi “Türkçştirmek” istiyoruz. Önemli olan o.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Evet yani şirketin sadece merkezî yerleri duruyor o kadar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, değerli arkadaşlar, bu eğer o konuyla ilgili Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı bu teklifi yaparken teklif sahibi arkadaşımızın yaptığı görüşmeler çerçevesinde, izah ettiği konuları Komisyonumuza açıklasınlar. Zaten 9’uncu maddeyi bu şekilde makul gördüğümüz takdirde 1’inci madde de kendiliğinden makul hâle gelmiş oluyor. O çerçevede bunu değerlendirelim.

Bir önergemiz var bu konuyla ilgili, önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonuna

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 1’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekeçe:

Teklif edilen maddeyle 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu’na eklenmesi öngörülen ek 1’inci madde kapsamındaki devirlerin katma değer vergisinden istisna tutulması öngörülmektedir. Devletin doğal gaz iştiraklerinin devir işlemlerini vergiden muaf tutan bu düzenleme ciddi bir vergi kaybını beraberinde getirecektir. Önerge, bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, değerli arkadaşlar, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Evet, değerli arkadaşlar, dönüşte 2’nci maddeden görüşmelere devam edeceğiz.

Alt zemin Üyeler Lokantası’nda, katılan milletvekili arkadaşlarımıza, STK temsilcilerine, kamu kurum ve kuruluşu temsilcilerine yemek ikramımız olacak.

Saat 14.00’te toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.02

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Mustafa ELİTAŞ (Kayseri)

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın milletvekilleri, değerli misafirler; 2’nci maddeyi okutmuştuk. 2’nci madde üzerinde söz talebi Müzeyyen Hanım’ın.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, devam eden fıkrayla cümlelerde yapılan düzenlemeyle maden şirketi sahiplerinin 6183 sayılı Amme Alacakları Kanunu’na göre, devlete borçlu olması durumunda bile MAPEG hesaplarına yatırdıkları çevreyle uyum teminatının iadesiyle diğer iş ve işlemlerin yürütülmesi önündeki engel durum kaldırılmış olmaktadır yani kişinin Amme Alacakları Kanunu’na göre devlete borçlu olması durumunda çevre uyum teminatının neden iade edildiği hususu anlaşılmamaktadır. Yapılan düzenlemeyle, devlete borçlu bulunan ve madencilikle uğraşan şirketlerin önündeki engeller kaldırılmak istenmektedir. Yani varsın devlete borçlu olsun, bunların maden ruhsatı işlemlerinin yürütülmesi normal hâle getiriliyor.

Burada tabii birtakım sorularımız da olacak buna ilişkin. Öncelikle sorulardan önce, yapılan değişiklikle, faaliyet sonrası sahanın çevreyle uyumlu hâle getirilmesi amacıyla alınan çevreyle uyum bedelinin iade edilmesinde ruhsat birleştirme, izin alanı değişikliği, ihale, küçük alanların ihalesi, redevans ve devir talepleri, 16’ncı maddenin on birinci fıkrası gereğince yapılan talepler ile işletme ruhsatı ve süre uzatımı taleplerinde; ruhsat sahiplerinin ruhsat yürürlük yazısı, ruhsat devri, redevans sözleşmesi, izin alanı değişikliği, ruhsat birleştirme, ruhsat alanı küçültme, terk, mera tahsis değişikliği, geçici tatil, işletme izni, pasa değerlendirme, pasa döküm alanı, 16’ncı maddenin on birinci fıkrası gereğince yapılan zaruri üretim izin, kamu yararı, kamulaştırma kararı ve patlayıcı madde taleplerinde; 6183 sayılı Kanun’un 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcunun bulunmaması koşulu kaldırılmaktadır. Vadesi geçmiş borcunun bulunmaması koşulu, devletin alacaklarını tahsil etmek amacıyla her bir ilgili mevzuat uyarınca uyguladığı yumuşak bir tahsil yöntemi olup önerilen değişiklik bu bakımdan zafiyet yaratacaktır.

Aynı zamanda birkaç sorumuz da var buna ilişkin: Birikmiş ruhsat bedeli alacaklarının ana ve cezalı tutarları ne kadardır? Kaç ruhsat için ödeme gecikmesi söz konusudur.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Not alıyor musunuz arkadaşlar, biraz sonra...

Bir daha tekrarlar mısınız Müzeyyen Hanım 1’inci soruyu?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Birikmiş ruhsat bedeli alacaklarının ana ve cezalı tutarları ne kadardır, buna ilişkin bir çalışma yapılmış mıdır? Kaç ruhsat için ödeme gecikmesi söz konusudur? 2020’de ruhsat bedeli ödenmediği için iptal edilen ruhsatlar hangileridir? 2 katı ceza yerine gecikme zammı alınması kamu açısından tahminen ne kadar kayba neden olacaktır? Buna dair bir çalışma yapılmış mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, 2’nci madde üzerinde başka söz talebi olmadığına göre Müzeyyen Hanım’ın sorularına cevap verecek bir arkadaşımız, Sayın Bakan Yardımcım...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sorularla ilgili bir tespitin var mı yani yoksa sonra hazırlayalım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sorulara şu anda ellerinde...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Not aldık, hazırlayalım onları, bir sonraki Komisyon toplantısında...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Not aldılar, onu ileriki aşamalarda devam ettirelim.

Madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 2'nci maddesi ile değiştirilen 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 13'üncü maddesinin birinci fıkrasının beşinci cümlesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekçe:

Teklif Maden Kanunu'nun 13'üncü maddesinde değişikliğe gitmektedir. Maden Kanunu'na göre ruhsat bedelinin tamamının her yıl ocak ayının son gününe kadar yatırılması zorunlu olup ilgili bedelin tamamının ocak ayında yatırılmaması hâlinde yatırılmayan kısmın 2 katının ruhsat bedeli olarak haziran ayının sonuna kadar yatırılması gerekmektedir. Aksi hâlde ruhsat iptal edilmektedir. Maddeyle, yatırılmayan kısmın o yıl haziran ayının son gününe kadar 6183 sayılı Kanun'un 51'inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında artırılmak suretiyle tahsili yoluna gidilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca madde metninden çıkarılan ifadelerle vadesi geçmiş borcu olanların da yeni ruhsat, devri ve intikalle ilgili başvuru yapmasının yolu açılmaktadır. Devletin ödenmeyen ruhsat bedelleriyle ilgili maddeyi yumuşatıp 2 kat cezadan vazgeçmesi gelir kaybına yol açacaktır. Ayrıca bu düzenleme ekonomik açıdan iyi durumda olmayan şirketlerin kamunun desteğiyle devam etmesine de imkân verecektir. Önerge, bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde söz talebi?

Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu madde 3'le ruhsat sahalarında on iki ayı geçmemek üzere bakan onayıyla maden işletme faaliyetlerini izin verilebilmesi öngörülmektedir. Biz, bu 3'üncü maddenin çekilmesini talep ettik aslında, önergemizde de var o ama yine de üzerinde konuşalım. Teklifin 3'üncü maddesi Maden Kanunu'nun 24'üncü maddesini değiştirmekte. Yapılan ilk değişiklikte ruhsat süresi sona ermiş işletmelere Bakan onayıyla ruhsatsız çalışma olanağı tanınmaktadır. Teklifin 2'nci maddesiyle çelişir bir şekilde kamuya borçlu işletmelerin borçlarını ödemediği yeni ihale, devir ve ruhsat işlemi kurmasını engellemektedir. Her iki değişiklik de sorunludur. Bakana verilen ruhsatsız çalışmaya onay yetkisi hukuk devletiyle bağdaşmaz. Teklifin 2'nci maddesi borç olsa da yeni işlem tesisine izin verirken 3'üncü madde borcun olmaması koşulunu korumaktadır. Ve yine girişte de bahsettiğim gibi hani bir bakana bu uzatma yetkisinin verilmesi diğer bakanlıklarda da bu işin önünü açmak gibi bir durumu vardır yine. Bu iki önemli değişiklikte de doğru bulmadığımız için 3'üncü maddenin tamamen çekilmesini öneriyoruz. Çünkü on iki aya kadar uzatma verilmesi hem kamu otoritesi hem de madencilik sektöründe iş yerleri bakımından suistimale açık bir durum yaratmaktadır. Altı aylık süreyi uzatmak yerine ruhsatsız çalışma gibi bir uygulamanın devreye sokulması kamu

yararıyla ve hukuk devletiyle bağdaşmayan bir durumdur. Kamuya borcu olan maden işletme ruhsatı sahiplerinden yeni başvurular için borç durumunu gösteren belge istenmemesini mümkün kılarak 3'üncü madde bu yolu kapatmaktadır, iki madde arasında da çelişki vardır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ali Bey...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkan, şunu baştan söyleyeyim de yani bir daha -yani konuşmamda söylemişim- biz, maddeler üzerinde alt komisyonda görüş bildirmeyeceğiz, kurumlardan ve buraya yansıyan görüşlerden oluşan durumla birlikte o görüşlere istinaden üst komisyonda maddeler üzerinde görüş bildireceğiz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bu, bütün maddeleri kabul ettiğimiz anlamına gelmez. Onu ifade etmek istedim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Zaten kabul ettiğiniz anlamı... Oylamayla belli oluyor kabul edecekler.

Evet, değerli arkadaşlar, şunu soralım: Bu kanunda, mevcut kanunda altı ay önceden süre uzatım talebi var. Bu altı aylık süre uzatım talebi ki getirilen yeni değişiklikle altı ay öncesinden müracaat etmek kaydıyla bu süre uzatımını bir yıla kadar Bakan uzatabiliyor, ilave ettiğimiz durum bu değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani buradaki amacımız ne? Sektörden gelen bir talep mi, sektör temsilcilerinin...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Başkanım, ben bir açıklama yapayım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakanım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, herhangi bir ruhsat sahibi ruhsatının bitmesine altı ay kala ruhsatını uzatmakla ilgili başvuruda bulunuyor. Bundan sonra bu uzatma talebiyle ilgili değişik incelemeler, araştırmalar yapılıyor. Bu, altı ay içerisinde zaten tamamlanırsa ruhsatı uzatılıyor ama bu inceleme süreci uzun sürerse altı ay sonra ruhsat sahibinin faaliyetini durdurması gerekiyor. Bu tür uzun sürmeye yönelik işlemlerde, oradaki işletmenin işinin aksamamasını temin etmek için istihdama...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İdareden kaynaklı bir şeyden o zaman.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – İdareden kaynaklı bir sebeple. Bunun da bir sınırı olsun, suistimal edilemesin. Dolayısıyla süre bittikten sonra bir yıl süreyle, Bakan oluruyla bu süre çalışılabilir hâle geliyor bir yıla kadar, yani bir yıldan daha da süre kısıtlı olabilir.

Burada basına yansıyan bu Kaz Dağları'ndaki şirketin çalışmasını temin edecek görüşü de tamamen yanlış, maddeyi yanlış anlamaktan kaynaklanıyor. Çünkü süresi bittikten sonra bir yıl süre verebilir en fazla, Bakan yetkisi o yönde. O şirketin zaten bir yılı da aşan bir süre bitimi söz konusu, dolayısıyla oradaki şirketin bu hükümden yararlanması teknik olarak zaten mümkün değil. Bu, hâlihazırda çalışmakta olan bir ruhsat sahibinin uzatma talebinde bulunduğu hâlde kamu tarafından bu uzatma talebiyle alakalı bir cevap verilmemesi sebebiyle süresi bittiğinde işlerinin durmamasını temin için, istihdamın bozulmamasını temin için bir geçiş süreci anlamında konulan bir süre; bunu açıklamakta fayda gördüm.

Yine, Sayın Vekilimiz 2'nci maddeyle çelişkiler içerdiğini ifade etti. Biraz önce Sayın Hamzaçebi Vekilimiz de söylemişti; bir sürü iş ve işlemlerde hep “Borcu yoktur.” belgesi talep ediliyordu. 2'nci maddeyle onlar kaldırılıyor, bu 3'üncü maddede sadece arama, işletme ruhsatlarının verilmesi yani 5 kalem için yapılan başvurularda “Borcu yoktur.” belgesinin talep edilmesi ifade ediliyor. Ruhsatların birleştirilmesi, sürelerin uzatılması, devir ve intikaller ve çevreyle uyum bedelinin iadelerini isterse bir maden ruhsat sahibi “Borcu yoktur.” belgesini getirmek durumunda, diğer iş ve işlemler 2'nci maddede zikredildiği için onlar kaldırılmış oluyor. Dolayısıyla, biraz önce Sayın Vekilimizin dediği gibi neredeyse “Çay içmeye geldim.” dediğinde “Hadi senin borcun yoksa içelim.” gibi... Çok detay konularda illa “Borcu yoktur.” belgesi getirip de sektörü bürokrasiye boğmamak için, sadece ana konularda, paraya taalluk veya esasa taalluk eden konularda bu “Borcu yoktur.” belgesini isteyelim amacıyla konulmuş bir öneri. Sektördeki de bunu olumlu karşıladıklarını hep ifade ettiler. Dolayısıyla, bir sürü bürokrasiyi de ortadan kaldırmış olacağız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben bir soru sorayım sizin sorduğunuz soruya paralel olarak, benim de zihnim biraz açılsın diye.

Bir ruhsat sahibi ruhsat bitiminden en geç altı ay önce, yani...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Başvuruyor zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani beş ay önce başvurursa kaçırmış oluyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Kaçırmış oluyor, tabii.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yedi ay önce başvurursa kaçırmamış oluyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet, doğru.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, bu altı aylık sürede idarenin incelemesini engelleyecek ne gibi problemler olabilir?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Özellikle, güvenlik açısından yapılan incelemelerde zaman zaman yeterli olmayan durumlar ortaya çıktı, çıkıyor. Dolayısıyla, kamudan kaynaklanan bir gecikmeyle henüz güvenlik açısından bir mahzuru ortaya konmamış bir işletmenin kapatılmasını önlemek açısından.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir dakika... “Güvenlik açısından” ne demek yani madenin güvensiz bir maden olduğu konusunda şüphe mi var?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yok “Süre uzatımı talep eden şirketlerin güvenlikle ilgili bir riski söz konusu mu?” açısından.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Anladım.

Peki, bunu bir sene yapsak “ruhsattan bir sene öncesine” diye alsak...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Altı ay öncesinden değil, bir sene öncesinden zaten başvurulabiliyor; biliyorsunuz o, en geç altı ay önce, yani biraz önce de dediniz ya, yedi ay önce de başvurabilir, bir sene önce de başvurabilir; yine bittikten sonraki bir zamana sarkabilir o incelemeler.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani o zaman şöyle: Bakan onayı yerine “Altı ay içerisinde idare bu konuyla ilgili cevap vermezse bir yıl uzatılmış sayılır.” desek ne olur?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – O da mümkün ama “Hiç olmazsa Bakan oluruyla olsun, daha doğru olur.” düşüncesiyle böyle bir ifade sunulmuş; otomatikman uzamasın.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Peki, her şirketi Bakanın önüne koyacak değiller...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, hayır; öyle değil. Altı ay önce müracaat etmiş fakat kurum, idare sonuçlandıramamış. İdare sonuçlandıramayınca şirketin talebi mi, yoksa resen mi Bakan onayı gerekiyor uzatma için?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şirketin talebi veya resen onay diye bir ayrıntı yok burada, muhtemelen şirket talep edecektir. Tabii, “Ben vaktinde başvurduğum ve/fakat siz henüz bana bir uzatma vermediniz. Bu kanun hükmüne göre uzatmayla ilgili kararınız kesinleşinceye kadar bana şu kadar süre verin.” diye mutlaka talep edecektir. Bu talep üzerine de Bakan tarafından uygun görülürse de bu süre uzatımı verilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şimdi, bu tarzda, bütün ruhsat süresi tamamlandığı hâlde, müracaatını altı ay önceden yapan bütün şirketlerin sonuçlandırılmayan konularının Bakan önüne getirilmesi ve Bakanın bir kısmına onay verip bir kısmına da onay vermemesi eşitlik ilkesine de aykırı olup aynı zamanda suistimale de yol açabilir. Dolayısıyla, sizin bahsettiğiniz gibi, bu altı ayı bir sene öncesine çekip Bakan onayından muaf tutarsak daha uygun olur diye düşünüyorum çünkü illa ki uygun görülmeyenler çıkacaktır. Uygun görülmeyen şirketler de bu defa farklı yönden “İşte, biz iktidara yakın olmadığımız için uzatımımız gerçekleşmedi.” diyebilir. Dolayısıyla, bu anlamda her şirketin onayını da Bakanın önüne koyduğunuzda Bakanın kabul etmedikleri de olacaktır illa ki çünkü sorumluluklarını yerine getirmeyenler de çıkacaktır. Ama sorumluluğunu yerine getirmeyen, bu defa “Bakan, bizim görüşümüze yakın olmadığı için uzatma yapmadı.” diyebilir veya görüşüne yakın olanların da bu şartları yerine getirmese dahi Bakan onayıyla uzatması gerçekleşebilir. Dolayısıyla altı ayı, bir yıla çıkarıp Bakan onayını kaldırırsak daha uygun olur.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Yasin Bey benim söylediğimi tensip etti.

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Prensip olarak doğru buluyorum yani Bakan onayında bir kriter söz konusu olmazsa bu tür tereddütler söz konusu olabilir, yanlış anlaşılmalarda söz konusu olabilir; dolayısıyla, Komisyon da uygun görürse sizin takdirlerinize...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani ne takdirlerimizin?

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bakan onayı kısmını...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Otomatiğe bağlayalım.

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Otomatiğe bağlayalım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Otomatiğe bağlayalım.” diyorsunuz.

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ama buradaki amaç biraz suydur. Yani bu gecikme neden kaynaklanıyor?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Senin işaret ettiğin şey var ya Yasin, yani FETÖ’yle iltisaklı olan bir şeyi Bakanın... Kendiliğinden gibi olmasının bir sıkıntısı olabilir mi? kaygısını ortadan kaldırmak üzere yapıyorlar, öyle de bir kriter yapacaklar fakat Yasin Bey’in dediği de olabilir.

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Aslında, düşünce biraz oydu yani şu ana kadar uzatmayla ilgili karar verilememiş olmasının gerekçesini de Bakan dikkate alsın, o gerekçelere göre onay verme veya vermeme kararını versin. Ama böyle bir tereddüt hasil oluyorsa otomatikman herkes için de bir sene uzatılabilecek hâle getirilebilir yani.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra özellikle bu maden ruhsatlarıyla ilgili -süresi dolanların dışında- bu tarz FETÖ'yle iltisaklı şirketlerin olduğu kamuoyunca biliniyor. Dolayısıyla, bunlarla ilgili de ya ruhsatları iptal oldu ya da daha hâlâ tespit edilme sürecinde olanlarla ilgili de... Dolayısıyla o güvenlik soruşturmaları uzun sürebilir Sayın Bakan Yardımcısının söylediği gibi. Bir sene yaparsak bence makul olur.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama burada şöyle bir durum var: Bir sene yaptığımızda net bir sene uzatıyoruz. Burada Bakan diyor ki “Üç ay...”

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Peki, o zaman niye burada “sadece güvenlik soruşturması” demiyoruz?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Veya Bakan “Altı ay.” diyor.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ama genel çerçevede alıyoruz. Bakın, burada sadece güvenlik soruşturması sebebiyle ruhsatın uzamasından bahsetmiyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Doğru.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bütün ruhsat süresi bitenlerle ilgili olunca da bu defa kurunun yanında yaş da bundan etkilenecek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sektör bu konuda ne diyor arkadaşlar?

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – Teşekkür ederim Başkanım.

Aslında bu uzatım talepleri, daha önce, ruhsat bitiminden bir yıl öncesine kadar yapılabiliyordu. Bu tür gerekçelerden dolayı bu, altı ay öncesine çekildi ama altı aylık süre zaman zaman yetmeyebiliyor. Bu zaten ruhsat hukuku devam eden işletmeler için geçerli, yeni bir ruhsat için geçerli değil. İşletme devam ediyor, çalışıyor, işçileri var, tesisleri var; bunlar için getirilmiş bir şey, onların durmaması için getirilmiş bir madde. Biz bunu doğru buluyoruz.

Bir yıl uzatılması da Bakanın onayına verilebilir yahut da otomatiğe bağlanabilir; o da takdirlerinize.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, bu altı aylık süre yetmiyorsa biz bunu “Bir yıl önceden” desek?

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – O zaman da Sayın Başkanım, normal ruhsat süresini neredeyse bir yıl önceye çekiyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, bir yıl önceye çekmiyoruz.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – Çünkü o bazı ruhsatlı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Uzatma istiyorsunuz.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – Uzatma istediğimiz zaman, biz başvurduğumuz zaman, atıyorum üç ay sonra bu gerçekleşirse, onay verilirse yeni ruhsatınız üç ay...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, ona şöyle deriz. Deriz ki: Ruhsat bitim tarihinden itibaren...

Bir dakika... Siz, Bakanlığa altı ay önceden müracaat ettiniz, Bakanlık beş ay önce “Uygun.” dedi. Sizin beş aylık ruhsat süreniz azalıyor mu şimdi?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Hak kaybı mı yaşıyorsunuz?

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – Yani hak kaybı... Bir şey diyemeyeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir soru soruyorum. Siz altı ay önceden müracaat ettiniz, Bakanlık...

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – Onaylandığı zaman uzatma tarihi, o tarihten itibaren geçerli.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ne zamandan?

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – Onaylandığı tarihten itibaren.

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bitiş tarihinden itibaren yeni ruhsatın süresi başlar. Onu yanlış biliyorsunuz.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – Yanlış mı biliyorum, özür dilerim o zaman.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Başkan, yanlış biliyorsunuz.

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Süre hiçbir zaman kısalmaz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben bir şey daha söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, tabii, burada uzatmalarda sivil toplum örgütlerinden gelen kaygılar da var açıkçası, onu burada da ifade etmiş olalım. Hani bu uzatma süresinde ÇED, mülkiyet sorunlarının çözülmemiş olması, örneğin orman, mera gibi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O yok burada.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Gayrisihhi müessese izinlerini alamamış ve temdit isteyen bu firmalar için bir ayrıcalık olmuyor mu?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Çalışan madenlerle ilgili bu.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anladım. Bu eksikliklerini gidermemiş...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ruhsat süresi ne kadar Sayın Bakan Yardımcım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bu, maden gruplarına göre değişiyor, ilk başta on yıl veriliyor genelde.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tamam, en az on yıl mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – En az on yıl.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – On yıl çalışan bir maden, on yıl dolmadan altı ay önce müracaat ediyor “Ben süre uzatıyorum.” diyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “Uzatmak istiyorum.” diyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onun için ÇED falan yok burada.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tamam, almış olduğu...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Almış olduğu ruhsatı uzatıyor. Altı ay içerisinde idare çeşitli soruşturmalardan -Yasin Bey'in altını çizdiği konularla ilgili bir soruşturma varsa- o soruşturmalardan dolayı tamamlayamıyor. Tamamlayamadığı için kesin olarak bir yıl daha süre veriyor.

Peki, o zaman da soruşturma tamamlanmazsa ne oluyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bir yılla sınırlıyoruz bu suistimal edilme noktasına gelebilir endişesiyle.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ondan sonra...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ondan sonra, süre uzatımı verilinceye kadar işletme faaliyetine ara veriliyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ara veriliyor. Kişi mahkemeye verebiliyor, vesaire edebiliyor, niye bunu yaptınız diye. Yani buradaki o gerekçe doğru değil. En az on yıldır çalışan müesseselerle ilgili bir durum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bu süre zarfında kimse ÇED belgesi olmaksızın, çalışma izin belgesi olmaksızın çalışabilir anlamına gelmiyor. Zaten ister bu bir yıllık sürede ister başka bir zamanda bu belgeleri ortadan kalkan bütün tesislerin faaliyetleri durdurulur. Bu konuda bir endişeniz olmasın yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şöyle diyorum: Yani biz bunu bir yıl kendiliğinden uzama veya Bakanın takdiri olarak bir yıla kadar bir süreyle yapmak yerine –arkadaşlar altı aylık süre ihtiyaçtan hasıl oldu diyorlar- biz buna dokuz ay önceden müracaat yaptırsak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şu anda dokuz ay öncesinden başvurmasına engel bir şey yok, kanun “en az altı ay önce” diyor. Bir yıl önce de başvurabilir madenci, ona engel bir şey yok yani dokuz ay da yazsanız, on iki ay öncesinden başvurabilir zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER – Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcım, sayın milletvekillerim; daha önce son güne kadar müracaat edebiliyorduk. Daha önce son güne kadar yani ruhsatımız on yıllık, onuncu yılın son günü müracaat edebilme hakkımız vardı fakat daha sonra güvenlik soruşturmaları ihtiyaçları doğduğu için yasayla altı ay öncesinden başvurma kriteri getirildi. Tabii ki idarenin çeşitli yerlerden görüş almasıyla bu süreç uzayabiliyor. Altı aylık önceden başvuruyla sektörümüzde ruhsatların takibi açısından da aslında bir kısıtlanma söz konusu oldu yükümlülüğünü başlatması açısından. Burada idarenin soruşturması nedeniyle buna tekrar “Bir yıldan önce başvuru.” dersek, idarenin gecikmesinden dolayı biz ruhsat sahiplerine... “İşte, bir yıl önceden başvuru.” niteliğine döndürmek bizde, sektörde biraz –daha önce altı aydı, şimdi tekrar bir yıla çıkarıldı gibi- olumsuz bir algı oluşturacak.

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – “Hak kaybı yok.” dedi Bakan Bey.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Orada farklı şeyi söyledi.

Peki, bu altı ay ne zaman konuldu?

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER – Bir yıl, iki yıl önce galiba.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Peki, on yılı doldurduğunuzda uzatmayı kim veriyordu, kimin yetkisinde? Bakan mı imzalıyordu uzatmayı? Eski uygulamayı soruyorum.

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI AYDIN DİNÇER – On yıl doldu ve biz başvurumuzu yapıyorduk; Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğümüzde evraklar hazırlanıyordu.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kim yapıyordu?

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI AYDIN DİNÇER – Uygun görülürse ruhsat uzuyordu.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani Bakan onayına gerek var mıydı? Özür dilerim, onu öğrenmek için soruyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, Bakan onayı değil de şöyle soralım: Şimdi, siz bir gün önceden müracaat edebiliyordunuz, eskiden.

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER – Tabii, tabii.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müracaatınız anında mı sonuçlanıyordu?

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER – Yok, yine işlemler sürüyordu tabii ki.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ne oluyordu o zaman? Maden çalışıyor muydu, ara mı veriyordu?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Duruyor muydu faaliyetiniz?

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER – Hayır, o sıra geçici, kısa sürelerle çalışabiliyordunuz ama hızlı yürüyordu. Güvenlik soruşturması başlayınca...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, hayır, şimdi şöyle sorayım: Siz onuncu yıldan bir gün önce gittiniz; o zaman süre uzatım talebinde bulunuyordunuz. Diyelim ki idare üç ay sonra onayladı, altı ay sonra onayladı. Sizin o müracaat anınızda maden duruyor muydu, durmuyor muydu?

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – Durmuyordu Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Durmuyordu.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – Devam ediyordu, daha sonradan böyle kısıtlamalar geldi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ne zamana kadar devam ediyordu süre?

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – O zaman işlemler bu kadar uzun sürmüyordu.

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER – Hızlı gidiyordu.

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – O zaman ne kadar sürüyordu, şimdi ne kadar sürüyor?

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ BAŞKANI ALİ EMİROĞLU – Şimdi altı ayı geçebiliyor, o zaman bir ayda bitebiliyordu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani eski sistemde... Biz, güvenlik için böyle bir şey yapmışız. Bence bu metinde bir şey yoktur.

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Uzatma eskiden de varmış zaten.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben sorunun cevabını alamadım. Özür dilerim, Bakan değil de...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakan değil, kendiliğinden oluyordu.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir şeyi merak ettim...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun Akif Bey.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Eskiden sürenin son gününde dahi başvuru labilirken bir süre önce yapılan bir kanun değişikliğiyle başvuru için en az altı ay önceden yapılması şartını getirmişsiniz ve neden olarak da güvenlik soruşturmasını söylüyorsunuz. Nedir bu güvenlik soruşturması? Yani...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu arkadaşlar sektör temsilcisi arkadaşlar.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yo, anladım, sektör temsilcisi olarak konuştu; yani evet biliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Getirmişsiniz.” deyince...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – “Türkiye İhracatçılar Meclisini temsilen konuşuyorum.” dedi. Dolayısıyla uygulamadan tecrübesini sormak istiyorum ben. Yani o şirketin sahibi, sahipleri hakkında yapılan bir güvenlik soruşturması mı bu?

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER – E, tabii, bu, şirketin ortaklık yapısının araştırılması veya farklı işlemlerin de dosyasında mevcut olması; haritaları, imalatı, kontrolleri, bu tür teknik işlemler aynı zamanda da bildiğiniz gibi güvenlik soruşturmasına giden, Sayın Bakan Yardımcımızın da bahsettiği süreç.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani bir soru soracağım ama muhabatı aslında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olmalı tabii ki. Bir yatırımcı, Türkiye Cumhuriyeti’nde bir yatırımcı bir madeni işletecek ise süreyi uzatacak ise devredecek ise -her neyse- hakkında güvenlik soruşturması yapılması ihtiyacı neden duyuluyor? Ben, rekabetçi bir piyasa ekonomisine sahip olduğumuzu zannediyordum, otoriter bir piyasa ekonomisi var diye anlıyorum. Acaba yanlış mı yorumluyorum?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, şöyle ben bir ilave edeyim: On yıldır böyle olduğu tahmin edilen, -altı ay içerisinde- güvenlik soruşturması olarak bilinmeyen “Ya, var mıdır, yok mudur?” diye çeşitli kurumlardan gelen bir cevapla yani bunu on yıldır veya yirmi yıldır -neyse, en az on yıl diye söylediler- böyle olan kişilerin elinden madeni daha önceden soruşturma yapıp almak yerine ruhsat için müracaat ettiğinde... Kamu böyle bir hakkı eline geçiriyor güvenlik soruşturması için.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ya, bu şuraya kadar gider: Örneğin; Kamu İhale Kanunu’na göre yapılacak olan ihalelerde ihaleye girecek kişiler hakkında güvenlik soruşturması yapılmasına benzer. Yani yasalara göre bütün haklara sahip olan; kişiyse medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olan, tüzel kişiyse yasaların kendisine vermiş olduğu hakları kullanma yetkisine, ehliyetine sahip olanlar hakkında güvenlik soruşturması yapıp “Güvenlik soruşturması sonucu olumsuz çıktı. Biz, senin bu talebini yerine getirmiyoruz.” demek asla ve asla kabul edilemez, asla! Bu, şeye benziyor: Hani getirdiniz ya 16 tane madde: “Bunlardan herhangi biriyle ilgili bir talepte bulunursanız vergi borcun olup olmadığına bakarım.” diye, sonra geldiniz bugün “Ha, bunu değiştirelim.” diyorsunuz. Şimdi, bunu da iki sene önce getirmişsiniz -herhâlde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yasa teklifini o şekilde getirmiş- bir süre sonra “Ya, olmadı, bu ekonomiye güven kayboldu.” deyip kaldıracaksınız belki de. Keşke, böyle “Ekonomiye güven kayboldu.” diyerek Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, iktidar, Sayın Cumhurbaşkanı harekete geçse memnun oluruz tabii ama bu, son derece kabul edilemeyecek olan bir şey. Yatırımcı hakkında sürenin bitimine doğru -o kadar yıl elinde kalmış bu yatırım, işletmiş- “Bir dakika, altı ay önce başvur ki hakkında güvenlik soruşturması yapacağım. Soruşturma sonucu kötü çıkarsa senin talebini de kabul etmeyeceğim.” denilecek. Son derece yanlış. Katılmıyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir de bu güvenlik soruşturmasıyla ilgili bir açıklama da yok maddede yani “güvenlik soruşturması” diye bir şey de geçmiyor, “süre uzatımı” diyor sadece. Sayın Başkanım yani “güvenlik soruşturması” diye bir ibare de geçmiyor. Hani, altı ay önce başvurup bir yıl Bakanın yetkisine bırakıyor uzatmayı, yani “güvenlik soruşturması” diye bir ibare yok.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bunun olması gerekeni şu: Altı ay önceden müracaat etmiş bir müessesenin uzatmasıyla ilgili idare olumsuz cevap vermediği takdirde bunun kendiliğinden uzamış sayılması gerekir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tabii ki.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Öyle olmalı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Olması gereken budur ama 15 Temmuzla birlikte –Yasin Bey’in altını çizdiği ifade- var olan şeylerden dolayı bu sıkıntıyla ortaya konmuş bir yasa maddesi bu.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bu maddeyle ilgili benim anlamadığım bir de şu var: Yani diyelim sizin şirketiniz var ve bir yerde çalışma yapıyor; bu şirketin ortakları var, bir tüzel kişilik. Siz bir suç işlemişsiniz, hakkınızda tahkikat yapılmış ve suçlu bulunmuşsunuz yani gayet doğal, olabilir de bunlar. Şimdi, buradan kaynaklı olarak ruhsat iptali ve benzeri yani şirketin bütün faaliyetlerini buradan engellemek nasıl bir durumdur, ben onu anlamadım açıkçası. Böyle bir tuhafılık var yani. Eğer suçlu bensem, ben bunun cezasını çekerim neyse bunun cezası; soruşturma olur, mahkeme olur, bilmem ne olur yani bir hukuk devleti kuralları içerisinde olması gereken olur. Burada bir hukuk devleti kuralı dışında başka bir şey uygulanıyor. Yani bir kişi hakkında güvenlik soruşturması yapılıyor ve o kişiden kaynaklı olarak şirket bir bütün olarak cezalandırılıyor. Belki şirketin başka ortakları da var yani suçun şahsiliği meselesi var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz az önceki tezinizden farklı bir noktaya doğru geldiniz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ben hangi sözümden farklı noktaya geldim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Az önce “Ya, siz bunu keyfi olarak uzatıyorsunuz.” sözünden sonra şimdi diyorsunuz ki: “Kardeşim, niye elinden alıyorsunuz?” deme noktasına geldiniz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır ama katılıyorum, ben tezimden farklı bir noktaya gelmedim. Yani suçun şahsiliği ilkesi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Eyvallah. Az önce bu maddeyle ilgili, geneli üzerinde yaptığınız konuşmada, 3’üncü maddede...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ben konuşma yapmadım ki.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yaptınız 3’üncü maddeyle ilgili konuşma.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır, ben konuşmadım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – TEMA Vakfının sözlerini gündeme getirdiniz ya.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben söyledim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz mi söylediniz onu? Peki.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır, ben söylemedim, tutanaklar açık. Ben sadece şunu söyledim: Maddeler üzerinde görüşlerimizi biz üst komisyonunda dile getireceğiz, bu Komisyonunda bu konuyla ilgili görüş bildirmiyoruz dedik. Benim bu konuda bir fikrim yoktu.

Bunun haricinde, Sayın Bakan Yardımcısına esas bir şey sormak istiyorum.

Sayın Bakan Yardımcısı, konuşmanızda şunu söylediniz, dediniz ki: “3’üncü madde basına yansın Kaz Dağları’ndaki şirketle ilgili bir madde değildir. Basında böyle deniliyor ama değildir.” Ve sözünüze ilaveten şunu söylediniz: “Zaten o şirketin süresi bir yılı da geçti.” Peki, bir yılı da geçtiyse o şirket orada hâlâ niye duruyor, neden çıkartılmıyor? Biz de bunu merak ediyoruz, kamuoyu da bunu merak ediyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani ruhsat süresi bittiği için şu anda faaliyet gösteremiyor zaten o şirket.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Peki, şirket bütün ekipmanlarıyla, güvenlikçisiyle ve benzeri bütün teşkilatıyla orada duruyor, bekliyor yani.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Faaliyet yapamıyordur yani.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bir yıldan fazladır bekliyor. Neden bekliyor?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Dursun şirket.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Niye dursun? İptal edilmiş yani süresi bitmiş falan değil. Alamos Gold’un madencilik faaliyeti iptal edilmiş. Yani iptal edilen bir şirket orada bir yıldır ne bekliyor? 13 Ekimde iptal edilmiş en son yani bir yıl önce. Bir yıldır o firma orada duruyor. Niye?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Benim bir sorum var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yasin Bey de sorsun, daha sonra Sayın Bakan Yardımcımız açıklama yapar.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Benim sorum da Ali Bey’in sorusuna benzer ama benimki biraz daha farklı. Sektör temsilcilerimiz de biraz önce ifade etti, aynı şekilde Bakan Yardımcımız da ifade etti: “Bir gün kala da olsa müracaat edebiliyorduk.” Siz de soruyu şu şekilde devam ettirdiniz: “Bu Bakanlıkça inceleme süreci bir ayda bitti diyelim, o bir ayda ne yapıyorsunuz?” O bir ayda faaliyetlerine devam ettiğini söyledi ama faaliyetlerine hukuki olarak devam etmiyor aslında, yasak olarak devam ettiğinin de itirafını yaptı. Aynı şekilde Sayın Bakan Yardımcımız da Kanadalı şirketle ilgili süresi bittiği hâlde boşaltılmadığını söyledi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, orada hukuksuzluk yok herhâlde.

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER - Öyle bir şey itiraf etmedik efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hukuksuzluk yok orada.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şöyle: Siz oradaki faaliyetinize devam ettiğinizi söylediniz, faaliyetinize devam ederken ruhsat süreniz bitmesine rağmen orada faaliyetlerinizin devam ettiğini söylediniz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, faaliyeti devam ediyor zaten, etmesi de normal

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şu anda devam ediyor mu?

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER – Şu an edemiyorsunuz işte.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Getirdiğimizden dolayı edemiyor. Bakın, şimdi, altı ay önceden...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ne kadar edebiliyordunuz mesela? Bir süresi var mıydı, süre sınırı var mıydı?

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER - İşlemler kısa sürede tamamlanıyordu.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – İşte, onun yasal olarak bir süresi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, kısa sürede ya reddediyorlardı ya kabul ediyorlardı. Reddedince maden faaliyetine devam edemiyordu, reddetmediği için maden faaliyetine devam ediyordu.

İSTANBUL MADEN İHRACATÇILARI BİRLİĞİ BAŞKANI AYDIN DİNÇER - Kısıtlama da yoktu yani.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şimdi, bu doğrultuda esasen bu kadar, 40 maddelik bir kanun teklifi getiriliyor ve ruhsatı bitenlerle ilgili Bakanlığın yaptırım gücünün de zayıf olduğunun, dolayısıyla işte bir maden alanının sahasını boşaltmadığının, faaliyet göstermese de boşaltmadığının da bir göstergesi. Buraya bir madde daha ekleyin o ruhsatı bitenlerin oradan ayrılmasıyla ilgili. Bakanlığın esas bu şekilde etkili ve yetkili bir durum söz konusu olsun; esas yapılması gereken bu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Görebildiğim kadarıyla taşlar tam yerine oturmadı, bu uzatma, temdit nedir ondan başlayayım, hiç olmazsa daha rahat anlaşılabilir belki. O da şu: Anayasa madde 168 madenlerin devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğunu ifade eder ama devlet, bu hakkı özel ve tüzel kişilere belirli bir çerçevede içerisinde sunabiliyor. Bu hakkı sunarken de orada 5 milyon ton rezerv de olabilir, 50 milyon ton rezerv de olabilir. Yani siz bu 5 milyon tonu on senede tüketebilirsiniz, yirmi senede de tüketebilirsiniz ama kanun koyucu demiş ki: “Ben ilk başta ruhsat verirken on senelik ruhsat veriyorum.” İşletme ruhsatım on sene. On sene bittikten sonra eğer orada hâlen maden varsa... Eskiden süre yoktu, sonradan altı ay öncesinden başladı. Eskiden, bitimine bir gün kala bir temdit projesi... Temdit demek uzatma demek. Yani ne demek? Benim orada hâlen madenim var... Bir temdit projesi vererek o zamanki adı Maden İşleri Genel Müdürlüğüne, şimdiki adı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne müracaat ediyordu, o zamanki MİGEM, şimdiki MAPEG bir heyet teşekkül ederek 3-4 uzman arkadaşın katılımıyla gidiyordu, orada sahada bir tetkik yapıyordu; il mahallinde tetkik. Ne yapıyordu?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Rezerv tespiti mi?

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Rezerv tespiti.

Maden var mı yok mu? Bunu tespit ettikten sonra -eskiden karmaşalı bir dönem yoktu- ve o mahallinde tetkik heyetinin raporuna göre “Burada rezerv var, dolayısıyla biz bu süreyi tekrar bir on yıl uzatıyoruz, işletme ruhsatını uzatıyoruz.” şeklinde bir maddeyle, bir olurla süre uzuyordu. Ancak daha sonra, bahsedilen bu süreçte olan konjoktürel hadiselerden kaynaklı, vatandaş bir gün kala müracaat ediyordu ancak hem dairenin yoğunluğundan hem de başka sebeplerden dolayı, görüş sorulması gereken yerlerden dolayı bu süre daraldığı için denildi ki: Altı ay öncesinden, temdit süresi dolmadan, uzatma süresi dolmadan başvurun ve o şekilde müracaat edin Maden İşleri Genel Müdürlüğüne; hiç olmazsa Maden İşleri Genel Müdürlüğü de kendini ona ayarlasın. Ama mamafih bu süre içerisinde bu süreler de uygun olmadı, olmayınca da bu maddenin getirilmesi hasıl oldu.

Burada belki karıştırılan demeyeyim de yanlış anlaşılın mesele şu: Kaz Dağları’ndaki meselede ruhsat hukuku devam eden bir süreç. Neden? Çünkü altın işletmelerinde sizin üretime alma süreniz sekiz seneyi, on seneyi, on iki seneyi, on beş seneyi geçebiliyor. Dolayısıyla orada hâlen ruhsat hukuku devam ediyor ancak on senelik temdit süresi bitmiş, onun için altı ay öncesinden başvuru yapılmış ve o süreç devam ediyor. Dolayısıyla ruhsat hukukunda bir problem yok, orada temdit başvurusu şu anda Bakanlıkta duruyor. Yani orada ruhsat edinilmiş değil, ruhsat hukuku devam ediyor. Dolayısıyla o ayrımı yaparsak daha rahat anlaşılır diye ben bunu ifade ediyorum.

Bu diğerkonu, mevcut tasarındaki maddeyle alakalı olarak da arkadaşlar, sektördeki arkadaşlar daha önce bahsettiler. Siz altı ay önce değil, bir sene önce de başvursanız idare diyor ki: “Kardeşim, işte, daha süre var, ben zamanında giderim tetkik heyetini görevlendiririm.” ama öyle bir daralıyor ki hem kendi içerisinde işte o heyet oluşturmadan tutun veya diğerkurumlardan görüş, işte güvenlik, idari soruşturma neyse o konulara da zaman ayrılması gerektiği için o süre doluyor ve başlıyor üç ay, beş ay geçmeye. Bu sürede de hemen diyorsunuz ki: “Faaliyeti durdurun, siz burada çalışma yapamazsınız.” Burada Bakanlığa verilen bir senelik yetki bunun önünü açmaya matuf bir şey. Yani dolayısıyla bir sene önce de başvursanız yine bu süreçlerle karşılaşma ihtimali olduğu için sektörün talebi doğrultusunda -ben az önce konuşmamda ifade ettim- bir sene Bakanlığa bu yetkinin verilmesi demek bir buçuk sene zaman kazanılması demek. Bu bir buçuk sene içerisinde de bu sürenin tamamlanıp...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir sene kazanıyor, bir buçuk sene kazanmıyor.

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Altı ay öncesinden başvurup...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Eskiden bir gün önceydi, kanunla bir sene oldu. Bir sene belirsiz bir ortamda çalışma imkânı doğmuş oluyor. Kazanılan bir şey yok.

Size şöyle bir şey sorayım az önceki arkadaşımızın söylediğine göre; bir gün önceden müracaat ettiğinizde, varsayalım ki iki ay sonra sonuçlandı, olumlu veya olumsuz cevap verdi idare.

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Faaliyet devam ediyorsa durduruluyor efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Faaliyet devam ediyor mu etmiyor mu; iki ay süre?

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Durduruluyor, o süre içerisinde eğer uzatma verilmediyse durduruluyor efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir daha soruyorum: Sizin 31/12/2020 tarihinde ruhsat süreniz bitiyor. 30/12/2020 tarihinde müracaat ettiniz, dediniz ki “Benim temdidimi uzatın.” Üç ay sonra da kurum cevap verdi veya dört ay sonra cevap verdi. O süre içinde ne yapıyordunuz? Maden çalışıyor muydu çalışmıyor muydu?

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Eskiden, arkadaşların ifade ettiği gibi çalışıyordu ama yeni dönemde...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Anladım, çalışıyordu.

Şimdi, arkadaşlar, peki, bir daha bir soru sorayım size: Bu temdit için bir proje hazırlıyorsunuz değil mi?

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Evet efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ne var bu projede?

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Orada on sene üretilmiş, daha rezerv var yerinde; dolayısıyla işletilecek, üretilebilecek, katma değer oluşturulabilecek bir varlık var, siz onu belgelendiriyorsunuz o projede.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tamam, idare de gidiyor, inceliyor, “Burada sen rezerv var diyorsun ama yok kardeşim.” mi diyor?

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Hayır, demiyor. Orada, mahallinde tetkik heyetin raporu neyse onu ortaya koyuyor. Eğer rezerv yoksa iptal ediyor, diyor ki “Sen burada artık maden işletemezsin.” ama rezerv varsa devam ediyor, on sene daha uzatıyor işletmenin ruhsatını.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, işletme ruhsatı alınırken o rezerv miktarı belli değil mi?

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Belli ama kanun koyucu onu on seneye sınırlandırmış yani “On sene bir işlet, ondan sonra kalırsa bana müracaat et.” diyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Bakalım, tekrar gel.” diyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama bu çok rantabl bir durum değil yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama “Kanun koyucu on yıl koymuş.” diyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anladım. Altı ay önce başvurduğumuz buna bir yıl önce başvurup çalışırken o izinleri alabilme olasılığı varken neden bu bir yıl uzatma; yani o anlaşılabilir değil.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte, şimdi, Müzeyyen Hanım, şöyle diyor “Kanun koyucu yani yirmi yıllık üretim anında da çıkacak rezerv varsa ben sana on yıl süre veriyorum. Sonra bir daha bir müracaat hakkıyla sana uzatma imkânı verebilirim.” O imkân da rezervle alakalı olan bir şey. “Senin rezervin var, devam et.” diyor; bunu yirmi yıla çıkaralım. Otuz yıl da oluyor mu bu?

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Genelde on senelik sürelerle veriliyor ama yirmi de verilen var.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Yeni mevcut şeyin içerisindeyken, sistemin 8’inci, 9’uncu yılında uzatmak için müracaat etmiyorsunuz. Yanlış mı biliyorum?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Doğru, doğru biliyorsun.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Madenler genellikle bittikten sonra süre uzatma talebinde bulunuyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Altı ay öncesinden.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi yeni düzenlememizde öyle yapıyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, en az altı ay.

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Yedi ay, sekiz ay öncesinden müracaat edebiliyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ben tedbiri bir ruhsat sahibiysem ya, altı ay şirkete, ilgili kamu kurumuna yetmeyebilir.

Şimdi, sırf güvenlik de değil, onu söyleyeyim. Yani ben güvenliği söyledim doğru ama neticede uzatmayla alakalı, yeni rezerv kapasitelerini sunan, bunların nasıl, hangi projeye çıkarılabileceğini sunan bilgiler arz ediyor madenci. MAPEG Genel Müdürlüğü bunları da inceliyor; bunlar doğru mudur, bu proje doğru bir proje midir? Bu incelemeler de zaman alabilir. Ama ben, bir ruhsat sahibi olsam kanun “Altı ay öncesinden” diyor da ben dokuz ay öncesinden, bir yıl öncesinden de başvururum, dolayısıyla kamu kurumuna incelemekle ilgili zaman kazandırırım. Buna engel bir şey yok. “En geç altı ay” demiş kanun.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şöyle söyleyeyim Sayın Bakan Yardımcım: Bu bir yıllık süre hak düşürücü süre. Bu süre içinde, diyelim ki Bakan uzatmadı, dedi ki “Ben, bunu yapmıyorum.” Dava yolu açık mı burada?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Dava yolu açıktır tabii.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Eyvallah. O zaman değerli arkadaşlar, meram anlaşıldı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Uzatma işleminin reddine bile dava yolu açıktır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Zaten ret olunca dava yolu açık.

Evet, değerli arkadaşlar, meram anlaşıldı.

Ali Bey buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, Kaz Dağları'ndaki Kanadalı firmayı konuşurken şöyle bir şey söyledi beyefendi: “Ruhsat hukuku devam ediyor.” Şimdi bir yıl olmuş ruhsatı iptal edileli ya da süresi biteli; tam orada bir açıklık yok. Ancak aradan bir yıl geçmiş yani geçen sene 13 Ekimde bu Kanadalı firmanın oradaki ruhsat işlemi bitmiş. Yani bunun bir sonu yok mu? Yani siz orayı bir yıl, iki yıl, üç yıl böyle... “Burası benim artık.” diye orada tasını tarağını toplamayacak mı hiç? Yani böyle bir kanun yok mu? Bu nasıl bir şeydir? Ne kadar sürecek bunun oradaki devamlılığı?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Aslında burada cevap vermesi gereken bakanlar yahut konunun sektör temsilcisi arkadaşımız; bilmiyorum kim verir?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan Yardımcımız da cevap verebilir.

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Tabii, ben kamuoyundan, dışarıdan izlediğim kadarıyla...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz dışarıdan izlemiştiniz.

Sayın Bakan Yardımcım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şu anda o şirketin süre uzatım talebi hakkında henüz olumlu veya olumsuz bir karar verilmediği için, doğal olarak şirket de kararın verilmesini bekliyor ama faaliyette bulunmuyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tamam da bu firmayla ilgili... Örneğin, biz burada altı aylık sürelerden bahsediyoruz. Bu aşamalarda bir süre sınırlaması yok mu? Yani diyelim ki: Başvurdu Bakanlığa, iki yıl, üç yıl böyle sürebiliyor mu bu bekleme?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şirket zimni reddin dava da açabilir ama şu anda bekliyor benim bildiğim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz kamuoyundan duyduklarınızı mı söyleyeceksiniz, bilerek bir şey mi söyleyeceksiniz?

TOBB TÜRKİYE MADENCİLİK MECLİSİ BAŞKANI İBRAHİM HALİL KIRŞAN – Bilerek, yani şöyle Sayın Başkanım: Burada ben az önce ifade ettim, on senelik ruhsat süresinin sonuna gelmesi ancak orada üretime başlanmaması; keza, işletme ruhsatıyla beraber işletme iznini de almış olması ve altı ay öncesinde, zamanında temdit için, ruhsat süresinin uzaması için başvurması ruhsatın hukuken hâlen geçerli olduğunun kanıtı. Temdit süresinin içerisinde cevaplandırılmaması idareden kaynaklanan bir sorun ve burada bir kısıt yok. Yani “Altı ay içerisinde, bir sene içerisinde cevap verir.” diye bir şey yok.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bunun bir sonu yok yani, bekleyebilir iki üç sene daha, beş sene daha.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Son olarak Müzeyyen Hanım'dan da alıyoruz, devam ediyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben şunu anlamakta güçlük çektiğim için söylüyorum Sayın Bakan Yardımcım: On yıllık bir süre verdiniz... Bir fabrika olarak düşünün işletmeyi; altı ay önce müracaat etti ve prosedür gereği, bürokratik işlemler gereği iznini alamadığı için bir yıl bir fabrikayı kapatıyorsunuz. Yani teknolojinin bu kadar geliştiği bir çağda, biz kanun yapmak üzere burada toplanmışsak neden bu sorunu köklü bir şekilde çözümüyoruz da on iki ay uzatma... Niçin bir yıl öncesinden başvuruyu yapıp... Bu bürokratik işlemler neden önceden çözülmüyor? Neden bu ekonomik kayba, ülke olarak bu millî servet kaybına sebebiyet veriyoruz, bunu merak ediyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Teknik olarak şu da mümkün, değerlendirilebilir: Bu altı ayı “En az on iki ay öncesinden başvurmak şarttır uzatmak için.” şeklinde... Tabii, MAPEG Genel Müdürümüz de katkı verebilir. Uzatma talebinin on iki ay öncesinden yapılmasında belki bazı zorluklar oluşabilir. Yani on iki ay önce işe devam edip etmeyeceğiyle ilgili kararını olgunlaştırmadaki zorluklardan kaynaklı olarak altı ay seçilmiş olabilir ama dediğiniz şu açıdan doğru: Biz böyle yapacağımıza, altı ayı “En az on iki ay öncesinden veya en az on sekiz ay öncesinden başvurmak zorundadır.” hâline dönüştürüp aynı sonucu alabilir miyiz? Alınabilir gibi gözüküyor teknik olarak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcım, buradaki hassas nokta şu, Sayın Hamzaçebi’nin işaret ettiği konu şu: Hatırlarsanız, bizim “Madenle ilgili başka kurumlardan alınacak görüşlerde ilgili kurumlar üç ay içerisinde cevap vermedikleri takdirde olumlu cevap verir.” diye bir şeyimiz vardı. Bu şöyle olabilir: Altı ay önceden müracaat etmiş kişi eğer altı ay içerisinde henüz sonuçlanmamışsa en fazla üç ay daha süre verilebilir veya altı ay süre verilebilir, idareye denilir ki: “İdare altı ay içerisinde sonuçlandırdı, sonuçlandıramazsa bu kendiliğinden on yıl daha uzamış sayılır.” Yani işin doğrusu budur.

Evet, arkadaşlar, yeterince müzakere ettik.

Yasin, son demiştim ama adın “Yasin” diye vereyim.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkanım, bu madde geçmeden, bu maddeye ilaveten, nasıl temdit yaptığımız gibi, temdit yapılamayan yerlerde de alanın şirket tarafından boşaltılmasıyla ilgili bir süre sınırlaması koyalım. Bakın, biraz önce “Süre sınırlaması yok.” dediğimizde çıkan sorunu görüyoruz; adam on sene oradan ayrılmayacak icabında, süresi bittiği hâlde. Temdidi yaparken temdit olmayan ruhsat alanlarında da belirli bir süre içinde artık alandan çıkmasını da hükme bağlayalım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Fakat burada sorumluluk adamda değil, idarede. İdare veremediği için bir şey yapamıyorlar.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – İdarenin verememesinin dışında, ruhsat iptal oldu, idare vermedi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ruhsat iptal değil daha.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Uzatma alamadı adam, uzatma alamadığı takdirde bir sene içinde alanı boşaltmasıyla ilgili bir...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte, az önce söylediğim hadise oydu zaten. “Yaptı, yaptı; yapamadı, on yıl daha devam.” demek gerekir.

Evet değerli arkadaşlar, yeterli müzakere yaptık.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Son olarak, bitirebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şimdi, bu Kanadalı şirketle ilgili süreç hâlâ hukuken devam ediyor. Ruhsat “hak sahibi” diyor ama şöyle bir durum da var: Bu Kanadalı şirketin ülkesi bize yakın zamanda silah ambargosu koydu yani silah ambargosu koymuş olan ülkenin, bu adamların o ruhsatları şu

anda belki kamuoyu Kaz Dağları'na dikkat çektiği için yenilenmedi ama üç gün sonra beş gün sonra kamuoyunda gündem dışına çıktığı anda bu ruhsatın yenilenme ihtimali de söz konusu olabilir, ruhsat hemen iptal edilmez.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar 3'üncü madde üzerinde bir önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 3'üncü maddesi ile 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 13'üncü maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlenin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekçe:

Bakanın ruhsat süresi dolmuş iş yerlerine on iki aya kadar uzatma vermesi hem kamu otoritesi hem de madencilik sektöründeki iş yerleri bakımından suistimale açık bir durum yaratmaktadır. Ruhsat başvurularındaki altı aylık süreyi uzatmak yerine ruhsatsız çalışma gibi bir uygulamanın devreye sokulması kamu yararıyla ve hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

(4'üncü madde okundu)

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Madde üzerinde söz isteyen var mı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun Müzeyyen Hanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Monolog yapıyorum gibi hissediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Efendim, biz de sorduğunuz sorularla konuya daha mutmain oluyoruz. Bu Komisyon iyi geçiyor çünkü biz de bazı bilmediğimiz konuları sektör temsilcilerinden ve kurum temsilcilerinden öğrenmiş oluyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim.

Bu yapılan düzenlemeyle, TTK ve Ereğli Taşkömürü Havzasında redevansçıların, taahhütlerindeki alanda işletme yapmaları kaydıyla orman, çevre ve benzeri gibi izinler için yeniden izin almalarına gerek olmaksızın eskiden alınmış izinleri kabul ediliyor. İlgili firmalar yeniden ÇED, orman izni ve benzeri alınmasına gerek duymayacaklar ancak bu işletmelerin çoğu Çevre Kanunu'ndan önce işletme durumunda oldukları için, muhtemelen ne çevre izinleri ne orman izinleri ne de diğer izinleri var yani redevansçıları çevre ve benzeri gibi izinlere karşı korumaya alıyor.

Redevans sözleşmeleriyle ilgili hüküm, devir alınan kurulu işletme kapasitesi veya şerh edilen sözleşmedeki kapasiteyi aşmayacağı yönünde vereceği taahhüde istinaden bu sahalarda ruhsatların devrinin gerçekleşmesi nedeniyle daha önce tanınmış muafiyetler ve alınmış izinlerle iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarının, çalışmaların sekteye uğratılmadan devam ettirilebilmesi için devredilen ruhsatlarda da aynen korunması öngörülmektedir.

Getirilen yeni düzenlemede madencilik sektöründe taşeronlaşmayı hızlandıracak niteliktedir bu. Teklifin bu hâliyle yasallaşması durumunda ÇED izni ve az önce söylediğim gibi iş yeri açma ve çalışma ruhsatı gibi izinlerin redevans sözleşmesi yapan firma için yenilenme zorunluluğunu da ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle bu maddeye itiraz ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Efendim, ÇED işletmeye verilmez, herhâlde oradaki yere ÇED verilir. Bugün Mustafa var, bu ÇED’i Mustafa’ya vermiyorlar; Müzeyyen aldı benden, o ÇED aynen devam ediyor. Çevreyle ilgili olan bir şey, iznin de devam etmesi kadar normal bir şey olmaz diye düşünüyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yine de hani bir süre...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Var olan izin ama izinsiz bir şey yapmıyorlar burada. Var olan izinler, burada öyle diyor; var olan izinler devroluyor diyor. İzin yoksa kanun koyucu yeni bir izin şartı arar, o şartla o firmanın o izni alma mecburiyeti gelir. Var olan izinler devroluyor zaten burada.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Buna dair o taahhütleri yani ÇED’e ilişkin önlemleri alacağına ilişkin taahhütleri alıyor mu?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Var, var; o taahhütleri var hepsinin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, değerli arkadaşlar, madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 4 üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekçe:

Teklifin 4’üncü maddesi 3213 Sayılı Kanunun Ek 1’inci maddesine eklediği cümle redevans sözleşmeleriyle ilgilidir. Bilindiği üzere redevans, maden ruhsat sahalarının işletme hakkının özü kendisinde kalması koşuluyla hak sahibi tarafından sözleşmeyle gerçek veya tüzel bir kişiye, bir süre tahsis edilmesi anlamına gelmektedir. Teklif, devralanın kurulu işletme kapasitesi veya şerh edilen sözleşmedeki kapasiteyi aşmayacağı yönünde vereceği taahhüde istinaden, bu sahalarda ruhsatların devrinin gerçekleşmesi nedeniyle daha önce tanınmış muafiyetler ve alınmış izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının, çalışmaların sekteye uğratılmadan devam ettirilebilmesi için devredilen ruhsatlarda da aynen korunması öngörülmektedir.

Teklifin bu hâliyle yasallaşması durumunda ÇED İzni ve iş yeri açma ve çalışma ruhsatı gibi izinlerin redevans sözleşmesi yapan firma için yenilenme zorunluluğu ortadan kalkmaktadır. Getirilen yeni düzenleme madencilik sektöründe taşeronlaşmayı hızlandıracak bir niteliğe sahiptir. Önerge, bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Arkadaşlar, hepimizin önünde bu maddeler var, açıklamaları da belli. Daha önce de yaptığımız gibi, eğer uygun görürseniz madde üzerindeki görüşmeleri yapalım, maddeleri okumadan önergeleri değerlendirelim, o şekilde yapmış olalım.

Evet, 5’inci madde üzerinde söz talebi Sayın Şevkin’in.

Buyurun efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yapılan düzenleme, ruhsat alanı mücavirindeki sahalara tedbirsizlik ve dikkatsizlik sonucu yapılacak faaliyetleri, meydana gelen taşmaları makul görüyor. Bu düzenleme muğlak yani bu “taşma ve tedbirsizlik” kanuna böyle bir şeyin girmesi zaten sıkıntı verici bir durum. Tedbir almak zorunda zaten, dikkatli olmak zorunda. Hani, bunun kanuna girmiş olması handikap yaratır diye düşünüyoruz. Yani kişi ne kadar mücavirdeki alana taşarsa bu dikkatsizlik ya da tedbirsizlik olarak algılanacak? Hani, bununla ilgili bir mesafe var mı?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, bu madde muğlaklığı kaldırıyor, daha netleştiriyor aslında.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama tedbirsizlik kavramı geniş bir kavram.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, eski metinde “Mücavir sahalara taşmalar hariç.” diyor. Tedbirli veya tedbirsiz mücavir sahalara taşsanız bir şey yoktu. Şimdi “Mücavir sahalara tedbirsiz ve dikkatsiz faaliyetleri sonucunda taşarsanız hariç.” diyor, keyfi taşmalar, yine ceza var; öbüründe “Her türlü taşmalar hariç olmak üzere”ydi, TEMA burada yine yanlış anlamış.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hayır, TEMA değil bu, Jeoloji Mühendisleri Odası’nın aldığı bir görüş.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, TEMA’nın 3 ve 5’inci madde üzerindeki şeylerini yapıyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yok, ben onu okumadım, TEMA’nın okumadım bile, onu da okuyalım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın Müzeyyen Hanım, kanunun orijinal hâli: “Mücavirdeki sahalara taşmalar hariç olmak üzere...” Sayın Milletvekilimizin teklifi: “Ruhsat alanı dışındaki mücavir sahalara tedbirsiz ve dikkatsiz faaliyetleri sonucu meydana gelen taşmalar hariç olmak üzere...” Yani burada daraltma var öbürü çok genişti, burada daraltma söz konusu.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Efendim, taşmalar dışında bir şeye fırsat vermiyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öbüründe çok geniş bir taşma imkânı vardı, bunda daraltma var taşmada.

Dün, yine anlattık, o Avukat Pınar Hanım’mış, sizinle de görüşmüş, Pınar Hanım bana söyledi, dedim yani “Yanlış biliyorsunuz, doğru değil.” ama kamuoyunu yanlış bilgilendiriyorlar.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben TEMA’nın görüşünü okumadım, kendi görüşümüz bu. Bir de Jeoloji Mühendisleri Odası yoktu burada, onların da görüşü bu, bizim de görüşümüz: “Mücavirdeki sahalara” ibaresi, “Ruhsat alanı dışındaki mücavir sahalara tedbirsiz ve dikkatsiz faaliyetleri sonucu meydana gelen” şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişiklik izinsiz yürütülen faaliyetlerin alanını açıklığa kavuşturmayı amaçlıyor, ruhsat alanı içindeki taşmalara Türk Ceza Kanunu’na göre ceza işlem yapılmasını engellemeye dönük tedbirler içeriyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Efendim, zaten ruhsat alanı içinde taşma olmaz.

Bir soru soruyorum arkadaşlar, şöyle bir soru sorayım Sayın Milletvekilime veya ilgili kuruma: Mücavir alan kanunda tanımlanıyor mu, bu kanunda tanımı var mı mücavir alanın?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Var efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Nedir bu kanundaki tanımı?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Yani iki noktadan temash olan saha demek, yanındaki komşu sahadan bahsediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, bu ruhsat alanı dışındaki mücavir alan ne?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Ruhsat alanı dışında; kendi ruhsatının dışındaki, yanındaki mücavir...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ne farkı var? Ondan, o mücavir alanla bunun ne farkı var; bu tanımın?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Efendim, tanım, tarif olarak mücavir alanı ifade etme adına kullanılmış. Bir farkı yok, aynı şeyi kastediyor zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani burada “ruhsat alanı dışındaki” ibaresini niye koymak istiyorsunuz?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Ruhsat alanı dışına bir taşma söz konusu...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Zaten o da mücavir alan.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Bazen orada ruhsat sahası da olmayabilir yani bir hazine arazisi de söz konusu olabilir, orada da bu ceza söz konusu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Zaten mücavir alan, başka bir komşu diye değil, ruhsat alanı dışındaki her yer değil mi mücavir alan?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ - Evet, efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Niye “ruhsat alanı dışındaki” ibaresini koyma ihtiyacı hissettiniz? Sayın Milletvekilim...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Başkanım, ben bir izah yapmak istiyorum müsaade ederseniz.

Şimdi şu masanın iç alanı benim ruhsat alanım. Bir ruhsat alıyorum, bu masanın iç alanı ama bir de işletme projesi yapmak suretiyle MAPEK’e başvuruyorum, diyorum ki: “Ben bu ruhsat alanı içerisinde sadece şu 1.000 metrekare alanda işletme faaliyeti göstereceğim.” Orada çalışan bir işletme izin alanı oluşturuyorum kendime; iç izin ama benim ruhsat alanım tesise kadar uzuyor. Ben burada çalışırken iş makinasından kaynaklı, topraktan kaynaklı belki o işletme izin alanı içerisinde 50 metre, 100 metre kayabilirim ama yine kendi alanım içerisinde kalıyorum. Ben mevcut kanuna göre, kendi alanımda olmasına rağmen kaymam durumunda bile hapis cezasıyla karşı karşıya kalıyorum. Bu düzenlemeyle...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama mücavir alan tanımı böyle değil.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Benim bu kendi ruhsat alanım içerisindeki işletme alanı iznimden bir miktar taşma olması durumunda bana bir muafiyet, bir esneklik sağlıyor bu düzenlemeyle yoksa bir başkasının ruhsatlı alanına, komşu parseldeki ruhsatlı alanına girmek diye bir düzenleme değil bu Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, mücavir alanın tanımını sordum, Mücavir alan nedir, bir daha söyleyin.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Mücavir alan efendim, söz konusu sınırların dışında yani benim işletme ruhsatımla ilgili koordinatlarım var, bu koordinatların dışındaki alan tanımını var...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir dakika... O zaman Sayın Milletvekilimin söylediğine geliyor. Yani şu ruhsat alanı içerisinde işletme ruhsatı aldığım yerin dışındaki yerler mücavir alan mı?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Evet efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O zaman, o tanımda bir şey var. O zaman doğru oluyor bu iş.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani öyle, onu söylemeye çalışıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani doğru oluyor o zaman bu iş, tanım doğru oluyor.

Evet değerli arkadaşlar...

Yasin Bey...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şimdi burada “ruhsat alanı dışındaki” cümlesi yerine “işletme ruhsat alanı dışındaki” cümlesi olsa, o zaman...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Zaten o önemli. Hayır hayır, şöyle bakın, Sayın Müdürüme sorduk ya “Mücvir alan nedir?” diyoruz. İşletme ruhsatı alanı dışında olup da benim ruhsatım dâhilinde olan yer de mücvir alan sayılıyor.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bilmiyorum, ben işletme ruhsatı alanı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yok şimdi anlaşıldı, Nevzat’ın açıklaması çok net oldu.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bir de ayrıca, burada 2019 Sayıştay denetim raporlarına göre 687 maden izni sahasının 497’sinde sınır aşımı olduğu, 49’unda Orman Genel Müdürlüğünün izni olmayan yapılar yapıldığı, 31 sahada ise izni amacı dışında kullananlar olduğu belirlenmiş, 78 sahada ise hem izni amacı dışında kullanan, idari izni olmayan yapılar yapıldığı 20 sahanın ise koordinatlarının sorunlu olduğu belirlenmiştir.

Sonuç olarak; mevcut cezai müeyyideye rağmen, mevcut madenlerin yüzde 72’sinde sınır aşımı olduğu tespit edilmiş. Yani Sayın Nevzat Ağabey’in söylediği gibi çok da masum olmayabilir bu işler. Yani koordinat hatası veya son anda oradaki müdahaleden, işte 10 metre, 20 metre kaymalar bir ihtimale kadar ama gördüğünüz kadarıyla neredeyse ruhsatlı sahalardan yüzde 72’sinde böyle bir sorunla karşı karşıya kalınmış.

Bu işletme ruhsatı ve mücvir alan muhabbetinin daha da netleşmesi lazım, o anlamda söylüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, şöyle uygun görürseniz... Rakamların ne olduğunu sormayacağım. Az önce şu söylediğiniz gibi, Sayın Şatiroğlu’nun açıkladığı ifadenin çok doğru ve doğru bir şey olduğu kanaatindeyim şahsi olarak. Benim ruhsat alanım içerisi eğer işletme ruhsatı izni aldığım, ruhsatı aldığım yerin dışı da mücvir alanı diye sayılıyorsa bununla ilgili olan kısım Sayıştayın raporlarında var mı? Arkadaşlarımız üst komisyona bunu getirsinler, orada size bir soru sormuş olalım. Eğer böyle bir şey varsa haksızlık. Şuraya almışım, ruhsat almışım ama önce burada başlıyorum. Niye? Herhâlde o katkı payı, devlet hakkı için falan da mı o gerekiyor?

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Kademe kademe ilerleyecek. Orman izin belgeleri olabilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onun için yani masrafı biraz azaltmak... Yani Nevzat Bey konuyu çok açık ve net ifade etti, benim de kafamda şey vardı. Yine buradan TEMA Vakfından arkadaşlara söyleyelim, anladıkları gibi değilmiş. Kamuoyunu tamamen yanlış... Yani üzülüm, bir avukat hanım da bu konuyu çok ısrarla söyledi böyle böyle diye ama onunla alakalı bir şey değilmiş.

Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı madde üzerinde Sayın Şevkin’in söz hakkı vardı.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 4646 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesini değiştirmekte, getirilen düzenlemeyle “üretim, iletim, ithalatçı şirket” tanımı yenilenmekte, maddeye “organize toptan doğal gaz satış piyasası ve son kaynak tedarik mekanizması” adıyla iki yeni fıkra eklenmektedir. Buna itirazımız yok. Sadece bir öneri var, Jeoloji Mühendisleri Odasından geldi, onu burada iletmiş olayım. 7103 sayılı Kanun ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu’nda değişiklikte spot boru gazı ve CNG ithalatına imkân tanınmasıyla kanuna “organize toptan doğal gaz satış piyasası” tanımının eklenmesi yerinde olacaktır diye bir önerisi var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Eklenmiş zaten.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tamam.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Katılıyorsunuz, teşekkür ediyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ediyorum ben de.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde Sayın Şevkin'in söz talebi vardır, buyurun.

Katkılarını bekliyoruz Sayın Şevkin'in yine.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Burada teklifin 7'nci maddesi, değişikliklerden ilki, yerli doğal gazın iletişim şebekesi yerine dağıtım şebekesinden verilmesidir.

İkinci değişiklik de sıvılaştırılması, doğal gaz ihracatı yapan firmalara bu alanla sınırlı taşımacılık izni tanınmasıdır.

Üçüncü değişiklik ise sıvılaştırılmış ve sıkıştırılmış doğal gazın boru hatları yerine kara ve deniz ulaşımıyla taşınmasını kayıt altına almaktadır. Bu madde toplum ve kent sağlığı bakımından tehlikeli sonuçları beraberinde getirebilir. Çünkü hem trafik yükünü artırıyorsunuz hem de tehlikeli bir maddenin taşınmasıyla ilgili sıkıntı var.

Dördüncü düzenlemesi ise imarsız bölgelerde doğal gaz şebekesi döşenmesiyle ilgiliydi 4'üncü maddede.

Son değişiklik ise doğal gaz şebeke yatırım maliyetini belediyelere yükleyen bir içeriğe sahip olması. Teklifin bu önerisiyle doğal gaz dağıtım şirketlerinin yatırım maliyetini hiç üstlenmeden satıştan kâr ettiği bir yapı kurulmakta. Yani o imar planlarında işlenmemiş yolların tadil edilmesi tamamen belediyenin sırtına yani hiç yatırımcı firmaya herhangi bir şey getirilmiyor. Bununla ilgili tabii ki düzenlemelerin yapılması lazım. Buna dair genel konuşmada da...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şöyle bir soru sorabilir miyim açıklayabilmek için?

Şimdi burada aslında haklı bir şey soruyor Sayın Milletvekilim yani LNG'nin ve CNG'nin yaptığı şeylerde çevresel bir sıkıntı olur mu diye ama maddenin başlığında "Dağıtım şirketleri boru hatlarının ulaşmadığı bölgelerde..." diye bir ifade var. Yani bu ne anlama geliyor çevresel olarak? Çevre Bakanlığından kimse var mı burada? Çağırıştık.

Evet, Sayın Bakan Yardımcım...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hüseyin Bey Doğal Gaz Daire Başkanımız, o cevap versin, daha açıklayıcı olur diye...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Nasıl olduğunu, tehlikesi nedir, ne değildir, nerelere götürmek istiyorsunuz ulaşılmayan yerlere, sıvılaştırılmış nasıl bir gaz ihtiyacı hasıl oldu ki bu önergeyi getirdiniz?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Sayın Başkanım, şimdi, ülkemiz genelinde doğal gaz kullanımını vatandaşlarımızın hizmetine daha fazla sunabilmek için projeler yapıyoruz, Bakanlığımızla beraber yatırım programları belirliyoruz -BOTAŞ doğal gaz dağıtım şirketleri- fakat öyle durumlar çıkıyor ki -istisnai durumlar- coğrafi olarak çok zorlu bölgede bir ilçemiz olabiliyor, orman alanı, sit alanı, askerî alan gibi boru hattının geçmesi için imkânsız olan güzergâhlar oluyor. Bu tip yerler ülkemizde çok sınırlı yerler. Şu anda ben kayıtlara baktım, şu anda bu şekilde gaz götürülmesi planlanan yaklaşık 12 ilçe var.

Ayrıca, Sayın Vekilimizin bu güvenlik, çevresel etkileriyle ilgili endişesine de şunu söyleyebiliriz: Konu Çevre Bakanlığımızdan ziyade Ulaştırma Bakanlığımızın kara yoluyla tehlikeli madde taşımacılığı hakkındaki mevzuatına giriyor. Orada uluslararası ABR ismiyle kısaltılmış bir sözleşme var, Türkiye de buna taraf. Kara yollarında tehlikeli madde, sıvı veya basınçlı kaplarla taşınması Ulaştırma Bakanlığımızın düzenlediği “K1, L1 yetki belgesi” ismi verilen belgelerle ve uluslararası standartlara göre denetimlerle taşınıyor ve ülke genelinde böyle çok sayıda ilçeye değil, biraz önce bahsettiğim çok istisnai, sit alanı, Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu, askerî alan gibi alanlarda, boru hattının güzergâhının geçemeyeceği alanlar için sınırlı sayıda ilçemizi kapsayacak. Ülke genelinde çok yaygın bir kamyon ağı görmeyeceğiz yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – LNG kaç derecede sıvılaştırılıyor, propan kaç derecede sıvılaştırılıyor?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Efendim, LNG eksi 160 derecede, propan için şu anda bir bilgin yok. Yaklaşık hemen hemen aynı civarda...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bütan daha az da propan daha yüksek herhâlde. Piyasada propan satılıyor da, onun için diyorum. Şu anda piyasada propan satılıyor. Ben bilmiyorum ama arkadaşlarımız oradan söylediler. “Propan ile doğal gazın sıvılaştırılması aynı basınç altında oluyor.” diyorlar. Bilen var mı arkadaşlar?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Birinin 160 derece olduğunu biliyorum da...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – BOTAŞ Genel Müdürümüz...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Ben, tabii, kendi sıramın gelmesini bekliyordum Sayın Başkanım.

Şimdi, “CNG” dediğimiz sıkıştırılmış doğal gaz. Sıkıştırılmış doğal gazdaki basınç değerimiz bizim 200 barlar mertebesine kadar çıkabiliyor ama burada kullanılan malzemelerin teknik özellikleri, nitelikleri gerçekten buna uygun nitelikte malzemeler. Hatta bu malzeme teknolojisiyle alakalı kompozit malzemelerin de kullanımına geçiliyor.

LNG olayına geldiğimizde ise LNG’de basınç aslında çok yüksek değil, basınç oldukça düşük düzeyde, 10 barların bile altında seyrediyor ama oradaki kritik faktör soğukluk.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şu doğal gazlı otolar var, onlarınki böyle mi taşınıyor?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Doğal gazlı otolardakiler CNG, sıkıştırılmış olanlar fakat çok büyük iş makinelerinde ve gemilerde LNG...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Belediye otobüslerinde Ankara’da, Kayseri’de falan var.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Belediye otobüslerinde kullanılanlar, onlar CNG, CNG olarak kullanılıyor ama yeni yeni, yaklaşık son üç dört senedir ağırlıklı olarak büyük iş makinelerinde ve gemi sanayisinde LNG kullanımı var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki 1 ton LNG kaç metreküp gaz ediyor?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şöyle: Burada hanî metreküp olarak ifade edelim: 1 metreküp sıvılaştırılmış doğal gaz 600 metreküp gazlaştırılmış doğal gaza eşit yani 600 kat hacimden kazanıyoruz. CNG’ye geçecek olursak da CNG’yi de 200 bara kadar sıkıştırmışsak orada da hacimden 200 kat kazanıyoruz yani 1 metreküp yerine 200 metreküp taşıyabiliyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öbüründe 600 metreküp.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Diğerinde de 600, dolayısıyla sıvılaştırmada...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 600 metreküp kaç evin bir aylık tüketimi ortalama?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Tabii, evlerin genel olarak ihtiyacına bağlı ama şöyle söyleyeyim: Bugün İstanbul’da bir konutun yıllık ortalama tüketim değeri 900 metreküp civarında.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yılda?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Yılda. Yani dolayısıyla bir evin, yüzde 65 civarındaki bir konutun bir yıllık tüketimi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – EPDK Doğal Gaz Daire Başkanı arkadaşımızın ifade ettiği gibi ulaşılmayan yerlere gitmesi açısından önemli bir düzenleme gibi gözüküyor.

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Ve çevresel etkileriyle ilgili soruya bu konudaki özel denetimlere tabi belgeler...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şu anda zaten otomobillerde, şeylerde LPG gibi, CNG veya LNG kullanılıyor. Onların taşınması da devam ediyor. Burada bir sosyal ihtiyacı veya ne bileyim, daha iyi bir ısınma ihtiyacını karşılamak için yapılmış bir düzenleme.

Madde üzerinde önerge...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Özur dilerim, bir şeyi daha burada sormak istiyorum: Hani bu belediyelerin imar, genişlemiş alanlarda, örneğin, yollar açık değilse buraya hizmetin götürülmesiyle ilgili, diyelim ki...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu madde de mi, diğer maddelerde mi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu maddede. Meclisten geçmedi örneğin imar şeyi. O zaman bu hizmetten yararlanamayacak mı buradaki insanlar?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öyle oluyor zaten.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hani Meclisin onayı geçiyor. Oradaki insanlar bundan yararlanamayacaklar.

Yine, imar affından faydalanan ve Yapı Kayıt Belgesi alınan binalara doğal gaz verilebilmesinin önündeki yasal engeller kaldırılıyor. Bu bentle de doğal gaz dağıtım bölgelerine ilave edilen yeni genişleme bölgelerinde belediye tarafından yatırım talebi gelirse o belediyenin çeşitli ayrıcalıklar sunması gerekecek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Doğru.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Alt yapı, kazı alanı, üst kaplamalar belediye tarafından bedelsiz yapılacak. Şirketin herhangi bir yükümlülüğü, tekrar ediyorum, bulunmayacak. Doğal gaz dağıtım şirketi sadece iletim görevini üstleniyor. Ayrıca, devlet şirketten geçiş bedeli, kira bedeli, alt yapı, kazı izni harcı, kontrollük hizmet bedeli gibi ödemeler talep edemeyecek yani bir miktar, bence şirketin de bunu üstlenmesi gerektiğine dair görüşümüz var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O zaman bize mi yük binecek tüketici olarak?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yok, şirketlere... Kamu olursa bize yüklenir efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bize yük binecek, eğer şirkete biz bu yükü... Bu sefer EPDK -maliyet hesaplıyor zaten- şirkete diyecek ki: “Sayın Şevkin, sizin evinize getireceğim şey için ben bin lira abonelik parası yerine 2 bin lira abonelik parası alacağım.”

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama o belediyenin...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama onu hepimiz beraber ödüyöruz. Gölbaşı’ndaki bir şeyin parasını siz Çankaya’da veya başka bir yerde otururken, Bağlıca’da otururken niye ben ödeyeyim? Onun için buradaki belediyenin yaptığı işle ilgili “Belediye bundan para almasın.” deniliyor ve belediyeler, hakikaten kazı bedelleri falan, acayip paralar alıyorlar.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Biliyorum kazıları.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Belediyeler bir asfalt parası alıyor, inanm, belediyelerin o aldıkları asfalt parasıyla tesis kurarsınız. 1 kilometre asfalt parası alıyorlar, bir tesis kurulur.

Sayın Bakan Yardımcım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Başkanım, maddede bir düzeltme ihtiyacı var, takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayırdır inşallah.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Gerekçede “Geçiş bedeli, kira bedeli ve alt yapı kazı izni hariç.” ifadesi fazladan yer almış, kanun metninde yok bunlar, gerekçede var, dolayısıyla uygun olan kanun metni. Gerekçedeki bu ifadelerin de kanun metnine uygun olarak...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcım, bu uyarımızı dikkate alalım. Gerekçeyi bizim değıştirme imkânımız söz konusu değil. Kanun teklifi sahibi arkadaşımız o gerekçeyi yazan kişidir. Gerekçeyi yazan kişi olarak kanun teklifi sahibi arkadaşımız uygun olarak görüyorsa, biz raporumuzda onu dercederiz yoksa gerekçeyi değıştirme imkânımız söz konusu değil.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Kanun metninde böyle bir şey yer almıyor, gerekçede sehven yer almış.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçede sehven yer aldığı ifade ediliyor ama biz gerekçede onu değıştiremeyiz, raporumuzda onu ifade etmiş oluruz.

Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşölmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 7’nci maddesinin 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu’nun 4’üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendine sekizinci paragraftan sonra gelmek üzere eklediği paragraf ve aynı bende (7) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere eklenen (9) no.lu alt bendin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekçe:

Teklifin 4646 Sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinde yaptığı değışiklikle boru hattı döşemenin maliyetli olduğu veya fiziki koşulların elvermediği yerlerde kara ve deniz yoluyla sıvılaştırılmış ve sıkılaştırılmış doğal gaz taşınmasına izin verilmektedir. Teklifin 9’uncu bentle getirdiği değışiklik ise Belediyelerin Belediye Meclisi kararıyla doğal gaz şebeke döşeme maliyetlerini üstlenmesi hükmünü düzenlemektedir. Sıvılaştırılmış ve sıkılaştırılmış gazın boru hatları yerine kara ve deniz ulaşımıyla taşınması toplum ve kent sağlığı bakımından tehlikeli sonuçları beraberinde getirebilir. Ayrıca, Belediye Meclisi kararıyla doğal gaz şebeke yatırım maliyetlerinin kamu tarafından üstlenilmesi özel şirketler lehine ve kamu yararı aleyhine bir duruma yol açacaktır. Önerge, bu sorunları gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci madde üzerinde söz talebi? Yok.

Önerge yok.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Uyarı üzerine, 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde söz talebi? Yok.

2 adet önerge var.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Gelir İdaresi Başkanlığından gelen oldu mu?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, yurt dışındaki şirketin Türkiye'deki bir şirkete devriyle ilgili nasıl bir kâr ortaya çıkabilecek? Bunun başka usulde kârsız devir yolları söz konusu değil mi? Defter değeri üzerinden devretse bununla ilgili uluslararası sözleşmede herhangi bir ihtilaf, sıkıntı çıkacağını mı düşünüyorsunuz yoksa o günkü rayiç bedelden yurt dışındaki bir şirketin Türkiye'deki bir şirkete devrolmasını niye arzu ediyorsunuz?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Sayın Başkanım, kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunan yani tam mükellef olan şirketlerin kül hâlinde, kayıtlı değerleri üzerinden devirleri Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19'uncu maddesi kapsamında vergisiz olarak mümkün bulunmakta. Ancak 9'uncu maddeyi incelediğimizde, bu yurt dışında kurulu olan şirketlerin yani kanuni merkezi ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan yani tam mükellef olmayan, bizim dar mükellef olarak değerlendirdiğimiz şubelerin kapatılmasını öngörüyor. Yurt dışında bulunan bir şirketin Türkiye'deki dar mükellef statüsünde bulunan şubesi kapatılmak suretiyle tasfiyesiz şekilde terkin edilerek Türkiye'de kurulacak şirketlere devroluyor. Bu kayıtlı devri üzerinden de olsa başka değerler üzerinden de olsa her hâlükârda vergiye tabii. Dolayısıyla, bu madde düzenlemesi olmaması hâlinde Türkiye'deki şubelerin tasfiyesinde bir vergi ortaya çıkacak, vergilendirilmesi gerekecek. Bu madde düzenlemesi bunu engelliyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Biz yanlış mı anladık?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, bu şirketler yabancı ülke yasalarına göre kurulmuş olan şirketler değil mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Dolayısıyla, Türkiye açısından dar mükellef bile değil çünkü Türkiye'de bir kazanç elde etmiş değil.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Kazanç elde etmiş olması hâlinde dar mükellef olarak onu tanımlayacaktık. Yabancı ülke yasalarına tabii. New Jersey’de kurulmuş olan bir şirket, o ülkenin, o eyaletin vergi sistemine tabii. Bu şirket, aktifindeki tüm varlığını Türkiye’de kurulmuş olan şirkete devrettiği zaman bu hangi açıdan vergiye tabii olacak? Yani nasıl bir kazanç doğacak buradan?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Sayın Vekilim, şöyle iki kısımda anlatayım.

Demin ifade ettiğim kısım yurt dışında kurulmuş şirketlerin Türkiye’deki şubelerinin kapatılmasına ilişkindi. Bunlara her hâlükârda vergi doğuyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir saniye...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Biz farklı şeyi konuşuyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – İki işlem var burada.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yurt dışındaki şirketlerin Türkiye’de şubelerinin bulunduğu yerde yeni bir şirket kurulacak ve Türkiye’deki şube bu şirkete devredilecek, değil mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu kayıtlı değer üzerinden devredildiği zaman...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ne gibi sorun var?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Daha doğrusu, Kurumlar Vergisi Kanunu’na göre bu bir devir değil mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Her hâlükârda devir yapabilirler Türk Ticaret Kanunu’na göre, bunun önünde engel yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır. Kurumlar Vergisi Kanunu açısından da orada vergi yok zaten.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Eğer bu şubeyi devrederseniz, şubenin devrinde vergi doğmaması için o şubenin Türkiye’de tam mükellef olması lazım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır. Şube diyorsunuz...

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Dar mükellef statüsünde çünkü.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Dar mükellef statüsünde, anladım. Yabancı ülkedeki bir şirketin Türkiye’de şubesi olduğu için bizim vergi hukukumuzla göre dar mükellef statüsünde.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet, mesela, merkezi Londra’da kurulu ABC şirketinin İstanbul şubesi ve Ankara şubesi şeklinde bunlar ticaret siciline tescil ediliyor ve vergi mevzuatı açısından dar mükellef olarak kaydediliyorlar.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Dolayısıyla, Kurumlar Vergisi Kanunu’ndaki o devir hükümlerine tabii değil çünkü o tam mükellefler arasında olan işlemleri kapsıyor.

Peki, Türkiye’de kurulan bu şirketin şubesini de tasfiye ettikten sonra, bu tam mükellef şirketi devrettikten sonra yurt dışındaki şirketi aktif ve pasifiyle tümünü devralacak, öyle değil mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Buradan nasıl bir vergi doğacak? Buradan bir kazanç mı doğacak? Öyle bir şey olabilir mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Şimdi, emsal bedel uygulaması dediğimiz uygulama kurumlar için olmadığı için burada bir sıkıntı gözüküyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – O zaman sizin bu “kazanç”tan kastınız, Türkiye’deki şubelerin kapatılması nedeniyle, Türkiye’de kurulan şirkete devrolunması nedeniyle ortaya çıkan kazanç. Diğerini kastetmiyorsunuz.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet Sayın Vekilim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Diğerinde hukuken öyle bir şey mümkün değil çünkü yurt dışında kurulu bir şirket, öyle mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet. Zaten büyük ihtimalle burada konulacak, yurt dışındaki şirketin konulacak iktisadi kıymeti vesaire sermaye olarak konulacak yani tahminen söylüyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sermaye olarak konulursa nasıl vergilendirilecek o zaman?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Tahminen söyledim Sayın Vekilim. Şimdi, buradaki muafiyetin esas koruduğu kısım, Türkiye’deki şubenin kapatılması nedeniyle doğacak kazancın vergilenmesinin önüne geçilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Nerede vergilenmesi, Türkiye’de vergilenmesi mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Türkiye’de. Mesela, Türkiye’deki şubeyi herhangi bir şekilde kapatmanız hâlinde ya da başka bir şirkete devretmeniz hâlinde Türkiye’deki şube için bu tasfiye hükmünde. Burada bir tasfiye kârı ortaya çıkıyor ve vergilendirilmesi gerekiyor. Bu düzenlemenin yapılmaması hâlinde, biz nasıl ki Türkiye’deki şirketler...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, ana şirket şubesini başka bir şirkete satamaz mı kaydı değer üzerinden? Türkiye’deki şubesini kurulacak başka bir şirkete satamaz mı?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Ortaklık payı olarak satarsa bir sıkıntı yok, ortaklık payını devretmiş olur, ona göre vergilendirilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İstemiyor muyuz onu?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Pay olarak değil de şirketi kapatıp kül hâlinde şubeyi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, dar mükelleften tam mükellef hâline döndürmek istiyorsunuz o şirketi siz; anladığım kadarıyla öyle oluyor.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama tam mükellef hâline gelmiş o işletme, dar mükellefler gibi yurt dışında da esnek çalışsın diyorsunuz.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öyle mi oluyor Sayın Bakan Yardımcım? Yani doğru mu soruyorum soruyu?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Devam edelim, ben devamında bir soru daha sorayım: İstanbul'daki B şubesi, yurt dışında A ana merkez. İstanbul'da C şirketi kuruluyor. B C'ye devrolunuyor, tasfiye oluyor, öyle değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tasfiye olduktan sonra satılıyor.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Şube Türkiye'deki şirkete devrediliyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Kapatılıyor. Peki, kurumlar vergisinden müstesna tutulan bu kazanç aynı zamanda yurt dışındaki A şirketinin kazancı değil midir? Sonuçta onun yıl sonu hesaplarına dâhil edilecek, öyle değil mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Şimdi, burada yurt dışında kurulu şubenin tasfiyesi sonucunda aynı ortaklık yapısına sahip olmak üzere Türkiye'de başka bir şirket kuruluyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır. Şimdi, A yurt dışında, ana şirket; değil mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Türkiye'de B şubesi var. Türkiye'de bu yasaya göre yeni bir C şirketi kuruldu. C şirketi B şubesini devraldı. Bu B açısından tasfiye hükmünde, bir tasfiye kârı çıkabilir. Bu kârı kurumlar vergisinden istisna ettiniz, değil mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki, yurt dışındaki A ana merkezin netice hesaplarına intikal etmeyecek mi bu kâr? Kurumlar vergisinden istisna ettiğiniz kâr, yurt dışındaki A şirketinin kâr-zarar hesabına girecek ve bizim vergilemediğimiz o kazancı o ülke vergileyecek. Öyle olmuyor mu?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Bedelsiz olduğu için bizim mevzuatımız açısından...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bedelsiz değil ama bak “kâr” diyorsunuz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama hayır, bu tasfiye kârı.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – İşte “Tasfiyesiz terkin olunur.” deniliyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki ama o ülkenin vergi mevzuatı açısından bunu değerlendirin siz.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – İlgili ülkenin vergi mevzuatını düşünelim; mesela, kendi ülkemiz gibi düşünelim; Türkiye'de kurulu bir şirketin Almanya'da kurulu bir şubesi olduğunu varsayalım. Almanya'da kurulu şubemiz kül hâlinde Almanya'daki tam mükellef bir şirkete devrolduğunda bu, bizim Türkiye'deki şirket açısından bir kazanç. Kendi vergi mevzuatımıza göre vergilendireceğiz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, bakın, bu ihtilaf yaratacak bir mevzudur. Onun yerine siz bu şubenin değerlerinin kayıtlı değerleriyle Türkiye'de kurulan C şirketine devrolunacağını yazarsanız sorunsuz olur.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Sayın Vekilim, biz vergisel açıdan değerlendirmesini yaptık.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Vergi açısından diyorum ben de işte, kayıtlı değerleriyle yani şubenin aktif-pasif bütün değerlerini kayıtlı değerleriyle yeni şirkete devretseniz vergi açısından sorun var mı? “Vergiden istisnadır.” demenize bile gerek yok.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, uluslararası hukukla, vergi hukukuyla ilgili bir sıkıntınız olduğu için mi bu işi yapıyorsunuz?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Bizim buradaki değerlendirmemiz Türk mevzuatı açısından. Türkiye’deki şubenin devri her hâlikârda vergiye tabi olacaktı, bu şubenin kapatılması hâlinde bir vergi doğacaktı, biz bu verginin önüne geçmek için bu maddenin yazılmasını istedik.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, bak, şimdi Akif Bey bir şey soruyor, diyor ki: Siz tasfiye ettiğinizde bir artı değer ortaya çıkıyor, o artı değer de kârdır. Türkiye’de biz vergilemediğimiz için, çifte vergilemeyle ilgili biz almazsak diğer ülke alacak. A ülkesi bizim vergilemediğimiz kazançtan dolayı oradan bir vergi elde edecek. Hâlbuki şube kâr elde etsin, biz elde ettiği kârdan dolayı vergi kessek belki merkez ülke anlaşılmamız varsa bizim ülkemizdeki şubenin kazancından vergi almayacak. Doğru mu?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Evet. Yani şubenin varlıklarını kayıtlı değerle yeni kurulacak şirkete devrederseniz yine vergisiz olur bu ve diğer ülkeler açısından da onların vergi mevzuatı açısından da hiçbir sorun çıkmaz.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Takdir sizin efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Haklı mıyım?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır yani bir değerlendirin yine bunu, bence üst Komisyona kadar değerlendirilmesinde yarar var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şöyle yapalım: Tasfiyeyi de burada hüküm koyuyorsunuz “Kendiliğinden tasfiye olur.” diye yani “Tasfiye edilmiş sayılır.” diye bir şey vardı madde metninde.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – “Tasfiyesiz terkin olunur.” deniyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Terkin edilmiş sayılır.” diyorsunuz. Yani bu madde vergisel... Enerji Bakanlığıyla, BOTAŞ’la, kimse bu, hangi şirketse yani vergi mevzuatı yönünden niye bunu bu şekilde yapmaya çalıştınız? Diğer dış ülkelerle ilgili konuyu biraz daha teferruatlı bir şekilde inceledikten sonra üst komisyon aşamasında yeniden değerlendirelim. Biz maddeyi bu şekilde oyalayalım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu maddeye ilişkin ben de bir söz almak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teklifin 9’uncu maddesinin getirdiği ek maddede “Madde ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgili kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı ortaklıkları tarafından yurt dışında kurulan ve hâlihazırda özellikle petrol, doğal gaz ve madencilik alanlarında faaliyet göstermekte olan şirketlerin ülkemiz enerji ihtiyacı ve ekonomisi açısından büyük önemiyet arz eden faaliyetlerini etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi amacıyla ilgili şirketlerin Türkiye’deki şubelerinin bulunduğu yerlerde Cumhurbaşkanı kararıyla aynı şirketlerin ortaklarına işletme konuları, ticaret unvanları, sermayeleri ve ortaklık payları aynı kalmak kaydı ile ayrı birer şirket kurulabilmesine imkân sağlanması; kurulacak şirketlerin yurt dışındaki şirketlerin her türlü haklarını,

alacaklarını, yükümlülüklerini, taşınır ve taşınmazlarını, personellerini vb. yapılacak protokollerle devralabilerek faaliyet göstermesi ve devir sonrası yurt dışındaki şirketlerin Türkiye'deki şubelerini kapatması amaçlanmaktadır.” diyor. Doğru mu anlıyorum? Bu, bu şekilde.

Şimdi, burada bu şirketler, Devlet İhale Kanunu, Kamu İhale Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, kuruluş, tescil, nakdi sermaye ve kanuni yedek akçeye ilişkin tüm hükümlerden personel alımına ilişkin mevzuat düzenlemelerinden muaf tutulacak. Bu hâliyle petrol, doğal gaz, madencilik alanında kurulu yurt dışı şirketlerin her türlü denetim mekanizmasından ve yükümlülüklerden uzak şekilde Türkiye'de faaliyette bulunmalarını sağlamış olmuyor muyuz? Bir bunu soracağım.

Bir de KİT'lerin geçmiş dönemde yurt dışı operasyonlarda kullanmak ve ellerini rahatlatmak amacıyla yurt dışında kurdukları petrol, doğal gaz, madencilik alanlarında faaliyet gösteren şirketlerin tüm avantajları korunarak Türkiye'ye taşınması amaçlanmakta elbette. Şunu sormak istiyorum: Örneğin, TPIC yurt dışında kurulmuş, merkezi kağıt üzerinde bulunan ve Türkiye'de şubesi görünen bir şirket midir? Böyle bir soru var. Böyle bir şirket midir TPIC? Ve ülke içerisinde bu vergiden yararlanmak, vergiden muaf tutulmak ve muhtemelen önümüzdeki süreçte de uluslararası kuruluşların bu şirketlerin mal varlıklarına el koyma ya da bunları yaptırımlardan koruma amaçlı bir operasyon olabilir mi? Bu soruları yöneltiyorum ben. Eğer bu kaygıyla yapıyorsa bunun nedenlerini de burada sormak isteriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kim cevap veriyor?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ben sorayım, belki birlikte cevap verir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Burada hep vergi açısından baktık ama bir de bu işin, oradaki şirketlerin personelleri var. O personeller anladığımız kadarıyla şimdiye kadar Türkiye'deki İş Kanunu'na tabi değildi ki kanunun sonuna doğru gördüğümüz kadarıyla da kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına ilişkin mevzuat hükümleri de bunlara Türkiye'ye geldikten sonra da uygulanmayacak. Burada bu personeller daha önceden geçici görevle mi gidiyorlardı yoksa sürekli oradan personel istihdam mı ediliyordu? Aynı zamanda yabancı bir çalışanı söz konusu muydu ve bununla ilgili de tabi o ülkelerdeki yaşam standartlarına göre belki de maaşları vesair daha farklıydı. Türkiye'ye gelince bunların özlük hakları vesairle ilgili nasıl bir çalışma düşündüler?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir şey ilave edebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Maddenin yazımıyla ilgili bir husus. Birinci fıkrada “Türkiye'deki şubelerinin bulunduğu yerlerde” ibaresi iki yerde birden geliyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Doğru...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sanıyorum birincisi fazla.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, önergeyle çıkarıyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Sayın Bakan Yardımcım, siz mi cevaplıyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani, vergiyle, vergi tahakkukuyla ilgili hususlar benim uzmanlık alanımın dışında tabii. Gelir İdaresindeki arkadaşın açıklamalarını dikkate almak lazım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, Gelir İdaresindeki arkadaşımız orada kazancın doğup doğmayacağı konusunda tam bir cevap vermedi. Ama burada “bu işlemlerden doğan kazançlar” diyor. O ibareyi kaldırsak bütün problem çözülmüş oluyor. Hâlbuki sözleşmeydi, şuydu, buydu “vergi, resim,

harçtan istisnadır” hükmünü koyduğumuz takdirde yani gelirden dolayı ortaya çıkacak kazanç kurumlar vergisini ilişkilendiriyor. 1’inci maddede katma değer vergisiyle ilgili bir durum söz konusuydu ki faturayla, herhâlde bir şirkete fatura kesilerek bu iş yapılmış olacak. Yani bu işlemlerden bu devirlere ilişkin bütün devir, temlik ve intikal işlemleri ile bu işlemlerden doğan kazançlar yani devir kazancı, değer artışı kazancıyla ilgili durum söz konusu olacağını tahmin ediyorsunuz, öyle mi Gelir İdaresi Başkanlığı? Bir gelir olacağını mı tahmin ediyorsunuz?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI KDV ŞUBESİ MÜDÜRÜ ERKAN APAY – Sayın Başkanım, biz, devir olacağını düşünerek, mesela özellikle şube yönünden değerlendirerek gelmiştik, müsaadeniz olursa biz buna detaylı çalışalım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Eğer bu cümleyi kaldırırsak problem kendiliğinden kalkmış oluyor, iki ifadeyi “bu işlemlerden doğan kazançlar” ibaresini kaldırırsak...

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI KDV ŞUBESİ MÜDÜRÜ ERKAN APAY – Ben not ettim Sayın Başkanım, biz detaylı çalışacağız ona.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Detaylı çalışma neticesinde üst komisyon...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ona bakalım.

Arkadaşımız Yasin Bey’in sorduğu bir soru vardı, istihdamla ilgili konu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Vekilim, personel Türkiye’deki şubelerinde de çalışıyor bunların, İş Kanunu’na tabiler.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yurt dışındakileri sordum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Geldiği zaman statüleri İş Kanunu’na tabi olacak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Türkiye’deki şubelerle ilgili diyor.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ben yurt dışındakilerini sordum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yurt dışındakiler İş Kanunu’na tabi değil, oradaki mevzuata tabi.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Tamam, şimdi orada aldıkları maaşlar, vesaireler...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, bu Türkiye’deki şubeleriyle ilgili kısımlar. Biz yurt dışında kapatıyor muyuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Türkiye’deki şubeler kapatılıyor. Sayın Başkanım, mevzuat, Türkiye’deki şubelerin kapatılmasını öngörüyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tamam.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Varlık içeriye alınıyor ama yurt dışındaki şirketin kapatılıp kapatılmayacağı takdire bağlı. Burada “Evet, kesinlikle kapatılır.” demiyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, şimdi şöyle, yurt içindeki şubeler maaşlarını neye göre alıyorlar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – İş Kanunu’na tabi olarak alıyorlar Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onu bir daha inceleyin isterseniz çünkü biz bu kanunu yaparken öyle değildi diye tahmin ediyorum. Yanlış anlaşılıyor olabilir, ona bir bakın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Başkanım benim bilgim dâhilinde. Yine bakarız, gerekirse Komisyonunda tekrar bilgi veririm bu hususta ama benim bilgim dâhilinde olan, yurt içindeki şirketler normalde İş Kanunu'na tabi çalışıyorlar.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Şubeler...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Şubeleri diyorum yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şubeler, İş Kanunu'nda ücret hukuku yönünden şeyleri farklı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Ücret noktasında da İş Kanunu'na tabi olduğu için yönetimin verdiği karara göre gidiyor yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yurt dışında kapanma ihtimali olanlar?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kapanırsa o da ona göre olacak.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Kapandığında onun personeli buraya gelmeyecek mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Geliyor mu yurt dışında kapananlar? İsterse yeniden sözleşme yapar, alır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Kapattıysa tekrar sözleşmeyle devralabilir tabii ki.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sözleşmeyle alabilir.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – O zaman özlük haklarını bilhassa...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, sözleşmeyle alır, onların da tazminatları devam ediyordu, o şirketten tazminat alacaktır. İşçinin hakkı önceliklidir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – TPIC kapanacak mı? Öyle bir soru sormuştum. TPIC kâğıt üzerinde bir firma mıdır?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Sayın Vekilim, o karar Cumhurbaşkanının alacağı bir karar, bizim bir yorum yapmamız mümkün değil.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır “TPIC, kâğıt üzerinde bir firma mıdır?” diye soruyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Yani, TPIC... BOTAŞ Genel Müdürümüz bilgi verebilir, faal bir firma benim bildiğim.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sayın Başkanım, ben TPIC üzerinde bilgi versem daha sağlıklı bir iletişim olacak.

TPIC, petrol ve doğal gaz değer zincirinin her aşamasında bulunmak amacıyla 1988 yılında kuruluyor ve 1988 yılından itibaren de faaliyetlerine bu ana ilke doğrultusunda devam ediyor. TPIC kuruluşumuzun yurt dışında herhangi bir personeli yok. Personellerin tamamı İş Kanunu'na tabi olarak Türkiye'de çalışıyorlar ve şu anda da başta petrol ve doğal gaz arama, üretim, sondaj faaliyetleri dâhil

bu alanlardaki faaliyetlerine devam ediyor. Bundan sonraki süreçte de devam edecek. Hatta Türkiye Petrolleri tarafından yapılmakta olan sondaj faaliyetlerinin, arama-üretim faaliyetlerinin önemli bir kısmını da TPIC uhdesinde yürütmeye devam ediyoruz. Herhangi bir kısıtlama söz konusu değil.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdüürüm.

Evet, madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Alt Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 9'uncu maddesinin 4646 sayılı Kanun'a eklediği Ek Madde 1'in ikinci paragrafından “ile bu işlemlerden doğan kazançlar” ifadesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekçe:

Yurt dışındaki şirketlerin yurt içine devri kayıtlı değer üzerinden yapılacağı için herhangi bir kazanç doğmaması gerekir. Teklifteki hüküm gereksizdir. Önerge bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Maliye, Gelir İdaresi Başkanlığının inceleyeceği bir konuyla ilgili benim az önce onlara söylediğim metni burada yapmış. Önergeyi onlar geldikten sonra yapalım. Uygun görürseniz çekelim önergeyi çünkü onu belki çıkarabilecekler. Yani değişikliği tekrar reddetmiş olmayalım, çelişmeyelim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tamam, peki.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, 1'inci önerge çekilmiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Alt Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 9'uncu maddesiyle 4646 sayılı Kanun'a eklenen ek 1'inci maddenin birinci fıkrasında yer alan “, bu şirketlerin Türkiye'deki şubelerinin bulunduğu yerlerde” ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Kaplan Kıvırcık

Manisa

Ahmet Çolakoğlu

Zonguldak

Gerekçe:

Önergeyle fıkra da yer alan “bu şirketlerin Türkiye'deki şubelerinin bulunduğu yerlerde” ibaresinin madde metninden çıkarılarak mükerrerliğin giderilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu madde üzerinde Sayın Şevkin'in söz talebi vardır.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 10...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 9'u geçtik, o şeyden alınca üst komisyonda bakacağız ona.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Onu oylamadık değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 9'u oyladık da sizin önergeyle ilgili araştırma yapacaklar ya. Şimdi, önergeyi reddedersek şık olmaz, kabul edersek tekrar bir daha yapmamız yanlış olur.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anladım, çekmiş olduk önergeyi böylece. Peki, teşekkürler.

Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesindeki doğal gaz ithal biçimindeki sınırlılığı ortadan kaldırmakta bu madde. Her türlü doğal gaz ithalatını kamu ihale kapsamı dışına çıkarmaktadır. Kamu İhale Kanunu dışında yapılan mevcut ithalat koşullarında doğal gaz ithalatı oldukça pahalı alım garantileriyle yapılmaktadır. Teklif edilen madde, bu sorunlu uygulamayı tüm olası doğal gaz ithalat biçimlerine doğru genişletmiştir. 2008'de yürürlüğe giren ve değiştirilmek istenen bu hüküm kapsamında BOTAŞ yıllar bazında ne tutarda, hangi firmalardan ve ne miktarda doğal gaz alımı yapmıştır diye sormak isterim bu maddede.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – BOTAŞ'ın bu konuyla ilgili hemen bilgi verebilir misin Sayın Genel Müdürüm?

Bitti mi Müzeyyen Hanım, devam ediyor musunuz?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anlaşılan o ki önümüzdeki kış aylarında iktidarın bildiği ancak vatandaşın haberdar olmadığı gaz tedarik krizleri yaşanacak gibi görünüyor ve bu olası krizleri aşmanın yolu, tabii bir KİT olan BOTAŞ'ı ana tedarik konusu olan doğal gaz açısından KİK kapsamından çıkarılması olarak görülmekte bu maddeyle. Bunun sorunlu olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu sorduğunuz soru siyasi bir soru, son kısım, siyasi kısım; birinci kısım teknik bir kısım. Evet, “Önümüzdeki günlerde çok mu sıkışacaksınız?” O siyasi bir kısım değil.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bunu temenni ettiğimiz için değil tabii ama...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, kamu ve özel sektörün değerli temsilcileri; eğer bu konuda siz de uygun görürseniz 10 ve 11'inci madde işlevsel anlamda aslında birbirini destekleyen ve bağlantılı maddeler, ben, ikisini birlikte değerlendirmeyi sizlerin takdirine sunuyorum. Eğer uygun görürseniz de bu minvalde devam edeceğim.

Şimdi, ülkemizin tabii, doğal gaz arz güvenliğiyle alakalı görevli kuruluşuyuz BOTAŞ olarak. 1986 yılından itibaren başlayan, uzun vadeli kontratlarla da ülkemizin doğal gaz arz güvenliğini, dolayısıyla enerji arz güvenliğini sağlayan mekanizmanın tam göbeğindeki beyin tarafı bizde.

Şimdi, tabii, bu tarz doğal gaz kontratlarının özellikle uluslararası düzlemde yapılan anlaşmaların... 1986 Batı Hattı Anlaşması benzer şekildedir, işte 1996 Mavi Akım benzer şekildedir, 2001 Şahdeniz-1 Hattı, Azerbaycan benzer şekildedir, 1996 İran Anlaşması yine benzer şekildedir. Dünyada da bu işler benzer şekilde. Yeni bir proje yapıyorsanız bunlar, kaynak ülkelerden tüketim ülkelerine devasa bütçeleri olan projelerdir ve ortalama 10 milyar dolar düzeyinde seyreden, büyük finansman gerektiren işler olduğu için de kaynak ülkeler, kullanıcı ülkeler arasında yirmi beş sene, otuz sene, otuz beş seneyi bulan anlaşmalar yaparlar. Bu anlaşmalar minvalinde de herkesin bazı garantileri vardır. Siz bir kere alıcı olarak garanti verirsiniz, “Ben bunu alacağım.” dersiniz, öbür taraftakinin de bir sorumluluğu vardır, “Ben de sizi bunu vereceğim.” der. O da bunu vermezse o zaman siz burada ayazda kalırsınız. Yani hem sanayi hem konut anlamında artık doğal gazın girdiği, yayıldığı pozisyonu da düşünürsek... Bugün itibarıyla tam 17 milyonu aşkın konutta şu an doğal gaz kullanılıyor. Yani ortalama abone sayısı itibarıyla bakıldığında, bir konutta 4 vatandaşımızın yaşadığını kabul etsek 68 milyon kişi. Dolayısıyla, bu tarafta sorumluluk sahibi hangi kuruluş olursa olsun biz burada basiretli bir tüccar gibi davranmak durumundayız ve buradaki hiçbir vatandaşımızı ve hiçbir üreticimizi doğal gaz yönüyle de, elektrik yönüyle de... Çünkü elektrikteki arz güvenliğinin de çok önemli bir unsuru doğal gazdır. Dolayısıyla, bu tedarik halkalarının birbirine çok sağlam bir şekilde bağlanması lazım. Dolayısıyla işte, biz 1980'lere gittiğimizde Türkiye'de tek bir kanaldan doğal gaz alınıyor. Daha sonra, bu arz güvenliğini sağlamak

için LNG yatırımlarıyla beraber devam eden bir Cezayir Anlaşması var. Bunların hepsinin özünde tek hedef ne? Kaynak çeşitliliğinin sağlanması, ihtiyaç duyulan doğal gazı farklı noktalardan alarak tek noktaya bağımlılığı ortadan kaldırmak.

Şimdi, yıl 2020 ve 2020 yılına gelirken biz BOTAŞ olarak, özellikle son yıllarda yapmış olduğumuz arz güvenliğiyle alakalı çalışmalarda fevkalade bir noktaya geldik. Özellikle müsterih olmanızı... Her ne kadar soru siyasi gibi olsa da aslında bizim açımızdan da teknik bir soru, bunun da teknik olarak cevaplanması önemli. Biz, burada arz güvenliğini çok farklı kaynaklardan yapmak suretiyle ülkemizin arz güvenliği problemini kökten çözmeye dönük adımlar attık.

Şimdi, 1980'leri bırakın, 2000 yılına geldiğimizde Türkiye'de LNG sadece bir noktada vardı. Kanunun da istisna tanımladığı 2003 yılındaki düzenlemede sadece spot LNG istisnası var. Neden? Çünkü diğerleriyle alakalı başka hiçbir alternatifimiz zaten yok, yapılmış olan doğal gaz hatlarından... Hani tabiri caizse ağzına kadar dolu gelse onu alıyorsunuz. Niye? İhtiyaç zaten gelenden daha fazla. Dolayısıyla "Aa, dur, bekle, biraz bekleyelim, almayalım." falan böyle bir lüksünüz yok, gelenin hepsini alıyorsunuz. Bütün bunlara rağmen arz güvenliğiyle alakalı problem olduğu için de 2003 yılında bu kuruma görev verilmiş. Ne denilmiş? "Piyasada spot LNG bulunduğu takdirde KİK kapsamının dışında tutalım, çok hızlı hareket edilsin, ani değişen meteorolojik koşullara ya da üretim faktörüne bağlı değişken tüketimlere hızlı reaksiyon verilsin, cevap verilsin." diye KİK dışına çıkarılmış. Son derece de isabetli bir iş.

Bugün geldiğimiz noktada ise çok şükür yani çok büyük yatırımlarımız oldu. Ne gibi? İşte, az önce bahsettim, 86'da başlayan bizim doğal gaz serüvenimiz, Batı Hattı, sonra Mavi Akım, sona İran, sonra Şahdeniz-1 Projesi, bugünse yine boru hatlarına devam eden yatırımlarımızla Türk Akımı Projesi, TANAP projesi; bunların tamamı ülkemizin arz güvenliğinin kilit projeleridir. Yetinilmedi, bunun üzerine neler ekledik? 1990'larda sadece Marmara Ereğlisi'nde sıvı doğal gaz aldığımız bir terminalimiz vardı, bunun da günlük kapasitesi 18 milyon metreküptü. Türkiye'nin sadece sıvı doğal gaz terminali burasıydı. Bugün geldiğimiz noktada bizim özel sektörde 2 tane, birisi FSRU dediğimiz mobil bir terminal var, diğeri de sabit terminal var, yine İzmir'de konuşlu her ikisi de. Onun dışında, bizim BOTAŞ olarak kendi Marmara Ereğlisi'ndeki kapasitemizi yüzde 106 artırdık. Onun dışında, Dörtyol'da ilave bir FSRU tesisi kurduk, Saros'la alakalı çalışmalarımız devam ediyor. Nereye geldik? Geldiğimiz nokta şu: 2000'lerin başında, 2001, 2002 yıllarında 18 milyon olan günlük kapasitemiz bugün 135 milyon metreküpe çıkmış durumda. Yani bunun Türkçe karşılığı da şu: Biz ülkede en yüksek gaz talebinde olduğumuz günlerde ihtiyacımızın yarısını artık LNG'den karşılayabilecek bir teknik kapasite oluşturduk. Bu bize ne kazandırdı? İşte, geçtiğimiz yıl özellikle pandemi etkisiyle ve bir önceki yılın son çeyreğinde üretilen doğal gazın dünya piyasasındaki artan miktarından tüketici lehine bir pozisyon doğdu ve bu pozisyonu biz bu kurduğumuz LNG terminalleriyle fevkalade değerlendirdik, tüm dünya kamuoyu da, enerji sektörü de bizim bu yaptığımız hamleleri takdirle karşıladı. Bunu şöyle bir örnekle de verebilirim: Yani geçmiş yıllarda bizim yüzde 10 civarında seyreden tüm kompozisyondaki LNG alımımız Türkiye tüketiminin yüzde 10'u düzeyindeyken -biz bu sene veya geçtiğimiz seneyi de için içerisine dâhil edebiliriz- yüzde 30'ları bulduğumuz dönem oldu ama bu tamamen bizim teknik kapasitesimizi, yapmış olduğumuz bu ilave yatırımların meyvelerini aldık. Piyasada son derece rekabetçi ve uygun şartlarda doğal gaz tedarikinin tüm unsurlarını kullandı Türkiye. Bunu neyle yaptık? İşte, bize KİK'in verdiği spot LNG muafiyetiyle yaptık.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, LNG'nin doğal gaz hâline dönüşmesinin, konutta kullanılacak hâle dönüşmesinin maliyeti ile borudan gelen doğal gazın maliyeti arasında fark çok mu?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şöyle: Yani bunu tabii, ben ortalama örneklerle vereyim isterseniz, uygun görürseniz.

Şimdi, nihayetinde evet, sıvı bir gazın, sıvı hâldeki bir doğal gazın gazlaştırılmasıyla alakalı bir maliyetiniz var. Bu işte nedir? Eğer ya sabit bir tesiste, terminalse bu terminalde gerçekleşiyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İzmir’de 2 tane sabit herhâlde.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Türkiye’de 2 tane sabit var, 2 tane de gemimiz var, gemi yoluyla istediğimiz noktada gazlaştırma yapabileceğimiz var. Yani gaz arzına nerede ihtiyaç duyduk? İzmir’de, İzmir’den basarız. Akdeniz’de ihtiyaç duyduk, Akdeniz’den giriş noktamız var, oradan basarız; gemi noktasının avantajı o. Trakya’dan ihtiyaç duyarsak da inşallah nasip olursa kısa bir sürede Saros’u da bitirdiğimizde Saros’dan basarız yani Trakya, İstanbul ve o bizim deprem açısından da ciddi avantajımıza olacak bir konu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, maliyet konusunu...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Maliyet noktasına geldiğimizde, ortalama yani genel bir rakam olarak vermemiz gerekirse MMB2 bazında 1 dolar ila 1,5 dolar arasında seyrediyor. MMB2 yalnız Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – MMB2 ne demek yani?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şimdi, buradaki bütün ticaret MMB2 milyon ton cinsinden yürüdüğü için...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bilelim ne kadarlık ihtiyacı...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Biraz bu tarafa çevirelim yani bunlar 30 ila 40 dolar arasında seyrediyor ama bizim ülkemizde yapmış olduğumuz çalışmalarla bu rakamlar daha aşağıda. Bu, uluslararası rakamlar ama bizim maliyetlerimiz bunların daha altında.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Boru hattıyla gelen doğal gazdan pahalı mı, ucuz mu?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bu sene ucuzdu, geçtiğimiz sene ve bu sene ucuzdu. Tamamen arz, talep dengesiyle alakalı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, biz böyle stoklama yoluna gitsek, yer altına stoklamak yerine.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Yani bizim de tam olarak ifade edeceğimiz ikinci başlıklar bunlar Sayın Başkanım.

Şimdi, biz boru hatlarıyla destekledik, LNG yatırımlarıyla destekledik, üçüncü başlığımızda depolama. Zaten kanun metninde de öneri olarak koyduğumuz başlıkların tamamı bunlardan oluşuyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, şöyle bir soru sorayım ben size: İthalattan başka bir şekilde temin etme imkânımız var mı bunu?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Nasıl var?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Yerli gazda var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Nerede var yerli gaz?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Karadeniz’de inşallah, geçtiğimiz günlerde müjdesini verdiğimiz doğal gaz, yerli bir gaz ama bunun dışında, onun öncesinden Akçakoca’da sınırlı miktarda üretimimiz oldu, Trakya’da hâlâ üretimi devam eden...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Çok az şeyini onlar satıyor zaten.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Aynen öyle, bizim ülkemizde ürettiğimiz doğal gazın miktarı yüzde 1 düzeyinde hatta onun da altında ama zaten bundan önceki kanun maddelerinde de arzu ettiğimiz şey oydu, yerli ürettiğimiz bir metreküp gaz bile olsa...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani biz burada ithalat yoluyla alanların şey dışında bıraksak çünkü fiyatlar çok değişkenleşti.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani bir bakıyorsunuz 20 dolarlık... Petrole dayalı mı? Herhâlde öyle yapıyorlar fiyatları da.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Eskiden öyleydi, yeniler değişiyor, şu anda değişiyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir bakıyorsunuz 20 dolar, bir bakıyorsunuz 22 dolar, farklı farklı şeyler ortaya çıkıyor yani anlık alanlar hele bizim de depolama kabiliyetimiz olduğu için bu olabilir ama sadece ithalat yoluyla olan kısmı Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkarsak, "yapılacak her türlü alımı" demek yerine. Ne şeyimiz var orada?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bu kurguyu yani piyasayı oluşturan ana faktörleri anlattıktan sonra oraya geliyorum Sayın Başkanım.

Şimdi burada demeye çalıştığımız şey şu: Artık biz bir depolama kabiliyetine sahibiz, şu anda Tuz Gölü'nde de depolama kapasitemizi artıran çalışmalarımız devam ediyor, ilk fazı devreye aldık.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Burada gaz mı yapacağız, sıvı mı yapacağız?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Burası gaz, oradaki basınç değerimiz de yaklaşık 180 bar düzeyinde, yerin de yaklaşık 1500 metre altında depoladığımız hacimler bunlar.

Silivri'de ikinci bir depolamamız var, burada da toplamda bu sene depolama kapasitemizi 3,17-3,8;4 milyar metreküpe yaklaştırmış olacağız bu sene inşallah, seneye daha da fazla kapasiteler devam edecek.

Şimdi buradaki, kümülatifteki depolama kabiliyetini de artırmaya devam edeceğiz. Şimdi, artık meselemiz tam olarak şu: Artık farklı kabiliyetlerimiz var ülke olarak ve bu farklı kabiliyetlerin de ihtiyaç duyduğu yasal düzenlemeler var. Şimdi bununla alakalı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumumuzun da son yaptığı değişikliklerle beraber artık organize toptan satış piyasası ülkemizde 2018 yılının Eylül ayında kuruldu. Deneme çalışmaları falan başarıyla geçti ve 2019 yılına geldiğimizde organize toptan satış piyasasında yapılmış olan işlem sayısı bir yılda 7.500, 7.500 adet işlem yapıldı. 2020 Eylül ayı itibarıyla yapmış olduğumuz işlem sayısı 9.700 ve yıl sonuna kadar ortaya çıkacak buradaki işlem sayısı muhtemelen 13 binleri bulacak. "Hacim ne kadar?" dersek. İlk yıl 1,28 milyar metreküplük bir hacim oluştu, bu sene şu anda oluşmuş hacim 1,5 milyar metreküp düzeyinde, yıl sonuna kadar da bizim öngörümüz 2,1 milyar metreküpe çıkacak.

Bunlar ne demek? Sayın Başkanım, bunlar şu anlamı ifade ediyor: Şimdi, Türkiye'de artık çok gelişmiş bir "network"ümüz var, doğal gaz şebekemiz var, 18 bin kilometreyi geçen bir ağa sahibiz, neredeyse şu anda ülkemizin tüm şehirlerine doğal gazı götürmüş durumdayız, 81 ilin tamamına. Şehirlerden kastım, ilçeleri de dâhil ettiğimizde ilçe bazında şu anda 560'lardayız, doğal gaz verilen ilçe sayısı. Dolayısıyla, bizim açımızdan şebekenin son derece düzenli işletilmesi bir numaralı meselemiz çünkü artık az önce ifade ettim: 17 milyon insanımız kullanıyor, burada herhangi bir düzensizliğe, herhangi bir sıkıntıya mahal verecek uygulama olamaz.

Dolayısıyla burada piyasada ne yapıyoruz? Sayın Vekilim, siz de az önce onu söylediniz yani Türkiye'ye gelen gaz miktarı belli değil mi? Türkiye'ye gelen gaz miktarını belirleyebiliriz ama burada önemli olan faktör şu: Biz, işte, yaklaşık 2020 yılının kış bitimiyle beraber, Mart ayıyla beraber otururuz, teknik elemanlar, tüm dünyadaki NASA dâhil, Avrupa dâhil -kendi zaten Meteoroloji

Genel Müdürlüğümüzü her gün, her an takip ediyoruz- meteorolojik verileri takip ederiz, sanayideki gelişmeleri takip ederiz, olağanüstü durumları takip ederiz; bir başka ülkeyle olan anlaşmaları takip ederiz ki bunlar fiyata etki eden unsurlardır, tedarik halkasında da önemli sonuçları vardır.

Dolayısıyla bizim burada yapmış olduğumuz şey öncelikle nedir? Tüketicimiz ne kadar tüketecek... Şu anda mesela bizim yapmış olduğumuz planlar doğrultusunda büyük sapmalar olabilir mi? Olabilir çünkü meteorolojik veriler, aşağı yukarı üç gün öncesine kadar ya da daha öncesine ait tahminlerin doğruluğu yüzde 60'larda falan seyrediyor. Dolayısıyla ama bunu da bir veri olarak alıyorsunuz.

İkinci veri nedir? Su seviyesi. Örneğin su seviyesi işte normal düzeyin bu sene biraz altında seyrediyor. Dolayısıyla bizim neyi öngörmemiz lazım? Toplam elektrik üretimimizde doğa gazın payı öngörmemiz lazım. Toplam elektrik üretimimizde doğal gazın payı ne olacak? Doğal gazın payının ne olacağını diğer aktörlerin pozisyonuna da bakarak tayin ediyorsunuz. Dolayısıyla bir tahminler silsilesi var. Konutların tüketimi son derece değişken olabiliyor, tamamen meteorolojik koşullar belirliyor. Mesela 2017 yılında konutların ortalama tüketimiyle 2020 yılını mukayese ettiğimizde yüzde 14-15 civarında sapma var. Abone sayısı artmış ama birim tüketimde değişme var. Neden?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Fiyatlar yüksek de ondan. (Gülüşmeler)

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Tamamen meteorolojik. Hemen ona da bir cevap vereyim müsaadenizle. Şöyle, o konuda çok iddialıyız Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tasarruf ediyoruz mecburen, sizin yüzünüzden.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bu güzel bir şey, tasarruf edin çünkü ithal kaynak ve dünyanın kaynağı ne kadar tasarruf edersek bu neticede geleceğimiz açısından o kadar değerli.

Hepimiz bilinçli tüketiciler olmalıyız. Yani bu konuda herhangi bir sıkıntı yok ama şunu paylaşmak isterim. Bu genel olarak kamuoyunda hep zikredildiği için ifade ediyorum. “İşte, efendim, Avrupa’daki gaz fiyatları şöyle Türkiye’deki bunun yüzde 50 fazlası, hatta biraz daha fazlası.” vesaire şeklinde çok gündem oluyor. Bununla alakalı çok net ifadeler söyleyeyim: Türkiye’de, Ankara’nın fiyatını ifade ederek başlayayım. Ankara’da 1 metreküp doğal gazın fiyatı 2,06 yani 206 kuruş bir metreküp doğal gazın fiyatı ve Avrupa’da sürekli olarak işte basına yansıyan ülkeler var. İşte “Hollanda’da doğal gaz çok uygun fiyata.” falan diye. Hollanda’da bir tüketicinin konutunda kullandığı 1 metreküp gaz için ödediği bedel 9 lira 74 kuruş.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hollanda’da asgari ücret ne kadar, Türkiye’de ne kadar?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Çok güzel bir soru.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Satın alma paritesine göre değerlendirin.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Harikasınız Sayın Vekilim ama şöyle bir durum var: Hiçbir kaynak ülke sizin gelir düzeyinize bağlı olarak size gaz ya da enerji tedarik etmiyor.

Petrol fiyatı nedir? Dünya petrol fiyatı “brent” bazında açıklanıyor. İşte, bugün 42 dolar 33 sent. Yani Türkiye’deki gelir seviyesi daha düşük diye size bunu 35 dolardan vermiyorlar yani bunun bir uluslararası fiyatlandığı mekanizma var. Doğal gaz için de aynı şey geçerli. Hollanda’da 9,74 kuruşken kuzey ülkelerinden bahsetmek bile istemiyorum, bizim tam 10 katımız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hollanda, dünya fiyatının üzerinde çok çok mu pahalı satıyor o zaman?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Size bağlı yani ben takdirlerinize bırakıyorum, ben size satış fiyatlarını veriyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Türkiye’de 2 lira dediniz, Hollanda’da 9 lira mı dediniz?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet, 9 lira 74 kuruş.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 10 lira yani Türkiye’nin 5 katı.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani bunun bir dünya fiyatı var, dolayısıyla biz o fiyattan ucuz veremeyeceğimize göre Hollanda o zaman dünya fiyatının 5 kat üzerinde mi satıyor?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bu, bizim iddiamız zaten. Türkiye olarak iddiamız şu: En uygun doğal gazı kullanıyoruz. Bu bizim iddiamız, Hollanda’nın iddiasına ben girmiyorum Sayın Vekilim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir soru daha sormak istiyorum: Hollanda...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Müsaade ederseniz ben Türkiye’yi cevaplayayım yani şimdi ben size Hollanda’nın fiyatını paylaşıyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır bir şey söylediniz, devam edeceksiniz o zaman.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Roma 7 lira 54 kuruş.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Roma’da nedir şey, Roma Türkiye’nin dört katı pahalı satıyor.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Roma bunu pahalı mı alıyor, kazıklanıyor mu yani?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – O, Roma’nın problemi. Ben şu anda. Yani sonuçlar energypriceindex.com’dan verdiğim veriler.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz zararına mı satıyorsunuz?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bunun bir kısmında, özellikle konutlar bazında sübvansiyon var, konut tarafında.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Genel Müdürüm, bu rakamlar yalnız Euro 9,9 olduktan sonraki rakamlar mı yoksa...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Eylül 2020 verileri.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Genel Müdürüm, yani bilgiler güzel olduğu için kesmek istemiyorum ama...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bitirsin ondan sonra, arkadaşlar bitirsinler...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Teknikle ilgili kısma hemen geleyim o zaman.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Genel Müdür açıklasın bu konu üzerinde yarım saat daha konuşalım, önemli şeyleri söylüyor Genel Müdür.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şimdi, Sayın Başkanım, burada özellikle...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sen mesela “Bize pahalı satıyorsunuz.” dedim, Sayın Genel Müdür, Hollanda’yla başka bir yer örneği verdi, Roma örneği verdi.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Avrupa’nın şu anda en ucuz gazını kullanıyoruz Sayın Başkanım, Avrupa’nın en ucuz gazını.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Neyse ondan sonra devam edin.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Oradan devam edeyim ben.

Şimdi artık farklı alternatiflerimiz var. İşte bu bahsettiğimiz alternatifler nedir? Bizim 2021 sonu itibarıyla Başkanım, devam etmekte olan en başta söylediğim çok uzun süreli kontratlardan bahsettim. Bu kontratların bitiş dönemleri geliyor. 2021 için şu anda Enerji Piyasası, Bakanlığımız, BOTAŞ ve sektörün aktörleri aslında bir hazırlık yapıyoruz ve bu hazırlık aşamasında -yani önden aldığımız bir tedbirdir bunlar- şu anda az önce bahsettiğim gibi artık OTSP’de işlemler başladı, belirli bir hacme doğru ulaşmaya da başladı. Burada yaptığımız şey şu: Şimdi, sistemin güvenli bir şekilde işletilmesi için sistemde belirli bir miktar gazın olması gerekiyor. Bunun düzeyi de 370 milyon metreküp. Sizin burada sistemde güvenli işletmecilik yapabilmek için günlük tahminlerle alakalı hiçbir hata yapmamanız lazım. Ne demek o? Yani bugün, işte, Türkiye’de 13 Ekimle alakalı ben bir tahminde bulunuyorum. Tüm şehirlerin tüketim verilerini topluyorum ve tüm şehirlerin tüketim verilerinden ortaya çıkan sonuç şu: Bugün biz Türkiye’de 135 milyon metreküp gaz tüketeceğiz fakat gün içerisindeki değişiklikler, vatandaşlarımızın işte bugün bile “yemeğimi yapayım, yapmayayım” kararı bile, günün sonunda 17 milyonla çarpıldığı için bu değişiklikler kümülatifte bir anlam ifade ediyor. Sanayicimizin üretim planında yaşanan değişiklikler, elektrik santrallerindeki talep ile gerçekleşen arasındaki farklılıklar eğer günün sonunda biz 135 milyon tahmin etmiştik ya, 135 yerine 150 milyon metreküp tüketildi. O zaman sizin sisteminizde çok hızlı bir şekilde bu aradaki farkı kapatacak alımlar yapmanız lazım çünkü bu kritik değerın altına düşmeye başladığı anda farklı noktalarda farklı problemler...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya tahminde hata yapıyorsunuz veya tahminleri etkileyen önemli bir değişken var.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Tabii.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama bir gün sonra da azalacak, 135, 120’ye düşecek.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Onu da bilemiyoruz. Dolayısıyla günlük olarak sistemin güvenilirlik marjını yakalamaya çalışıyoruz ve bu güvenli kullanım marjını da biz günlük ticaretlerle yapıyoruz. Artık OTSP’de ve dengeleme noktalarında günlük olarak bu takviyeleri yapmamız gerekiyor. Yani düşünün 370 ile 390 arası benim güvenli çalışma aralığım, fazlasını belirli oranda tolere ediyorum ya da depomda boşluğum varsa depoma atıyorum ya da arz kaynaklarından mümkünse kısıtlamaya çalışıyorum, kısıtlayamadığım noktalarda da fazlalık ve düşüklük oluşuyor. Dolayısıyla da al-sat yaparak da bu dengeyi sağlıyorum ama bundan yirmi yıl öncesine yani 2002 yılına, Doğal Gaz Piyasası Kanunu’nun ele alındığı döneme gittiğimizde böyle bir olay söz konusu değildi. Dediğim gibi, sadece spot LNG alımı alternatifiniz vardı, onunla da alakalı zaten yasa yapıcı o hakkı size vermiş.

Şimdi, bizim burada bahsettiğimiz, az önce ifade ettiğim gibi, üç tane boru hattıyla alakalı kontratımız bizim 2021 yılında bitiyor. Dolayısıyla bu biten kontratlarla alakalı kanun bize de uzatma kısmıyla alakalı hani bir hakkımız olmadığı için biz bunları uzatamıyoruz. Dolayısıyla ne olacak? Biz sistemde bugün de –bugün de şimdi artık hatlarımızın kapasitesi çok fazla- bu hatlarımızın kapasitesinde ihtiyaç duyduğumuz gün, saat ya da dakikada “Bana biraz daha gaz ver.” ya da “3 milyon arttır.” ya da “2 milyon eksilt.” hamlelerini anlık yapabilmek durumundayız. Bir de sadece bu doğal gaz piyasasında BOTAŞ’ın dışında 50 tane de özel sektör oyuncusu var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Türkiye’de?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet.

Bu 50 tane özel sektör oyuncusu Türkiye’de anlaşmış olduğu farklı müşterilerine günlük olarak bu taleplere de cevap veriyor fakat bu taleplerde oluşan dengesizlikleri de sistem operatörü olarak yine biz yönetiyoruz çünkü neticede onlar da bizim sistemimizi kullanıyorlar. Dolayısıyla bu günlük alışverişler OTSP’de EPIAŞ bünyesinde düzenli olarak yapılmakta, biz de bunlarla alakalı yani hem OTSP üzerinde hem de memleketimizin, işte, günlük olarak ihtiyaç duyduğu... Şöyle bir ifade söyleyeyim: Örneğin,

bizim -hani içiniz rahat olsun diye de şu nedenle söylüyorum Sayın Vekilim- son üç yıl kısıntı ve kesinti yaptığımız gün sayısı BOTAŞ olarak sıfır saat yani hiç kısıntı ve kesinti yapmadık, bütün taleplere cevap verdik. Bunun da altında bizim işte az önce bahsettiğimiz, yapmış olduğumuz yatırımlar yatıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Demek ki bu kanuna ihtiyaç olmadan bu işleri yapabiliyorsunuz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Kanuna ihtiyaç duymadan, evet, bir kısmında haklısınız, yapabiliyoruz ama gelecekte yapamayacağız. Niye yapamayacağız? Çünkü 2020’de...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Stokları yapıyorsunuz, ihtiyacınız kalmayacak. Gemilerle stok yapıyorsunuz. Tuz Gölü’nde o stokları yapıyorsunuz. Sizin ihtiyacınız, tahmin edemediğiniz 15 milyon metreküplük bir ihtiyacı spot piyasadan veya şeyden alabilmek için yapacaksınız.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sadece 15 olarak düşünmeyin Değerli Başkanım. Şöyle: Şimdi, nihayetinde bizim yıl içerisinde baktığımızda 80 milyon metreküp ile –günlük tüketimden bahsediyorum- bizim tahminlerimiz, 280 milyon metreküp arasında değişkenlik arz eden bir talebi yönetmeye çalışıyoruz. Yani arada...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani 80 ile 280 bir günde değişiyor.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Tabii, yani bir günde değişmez ama mevsimsel dengelerden dolayı değişir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama onu biliyorsunuz zaten, tahmin ediyorsunuz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bir kısmını biliyoruz, bir kısmını bilmiyoruz. Mesela günlük sapmanın 25 ila 40 milyon metreküp olduğu günler de olur ama mesela bizim, şöyle düşünün, 2021 sonunda...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya bu kadar da tahmin hatası olmaması gerekir.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şöyle arz edersem...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Günlük 135 milyon” diyorsunuz, “40” dediğinizde yüzde 30 eder. Böyle bir tahmin hatası kabul edilebilir bir hata değil.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Hayır, hayır, şöyle düşünelim: Bir tane santralin devre dışı kaldığı düşünün Sayın Başkanım. Bir tane santral, çok basit, değil mi? Olabilir mi? Olabilir. Bir tane santral teknik bir arızayla devre dışı kaldı. Bu santralin günlük tüketimi ne kadar? 10 ila 20 milyon metreküp arasında değişiyor. Yani bir tane devre dışı kaldı. Siz 20 milyon metreküp ofsayta düşebilirsiniz ya da devrede değildi, hidrolik santrallerden bir tanesi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Genel Müdürüm, bakın, 14 milyon 850 bin liralık ihalesiz alım hakkınız var. Bu, yaklaşık 7,5 milyon metreküp eder. “15 milyon” desek, “2 lira” dediniz. Maliyetine sattığınızı düşünürsek kâr etmeden satıyorsunuz, aldığımız fiyata bize veriyorsunuz. 7,5 milyon metreküp eder. Biz bu 14 milyon 800 bin olan kısmı diyelim ki 30 milyon liraya çıkarsak işinizi görür mü?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Görmeyeceği günler olur.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, burada öyle bir şey getiriyorsunuz ki ithalat yoluyla olan kısmını çıkarıyorsunuz, spotu çıkarıyorsunuz, ithalat yoluyla olan kısmı da ortadan kaldırıyoryorsunuz.

Bakın, piyasaların normal gittiği dönemde ihaleyle alım ucuz alımı gerektirir. Piyasaların anormal gittiği dönemlerde spot alım ucuz alımı beraberinde getirebilir. Şimdi piyasaların anormal gittiği dönemde buna ihtiyaç duyacaksınız ama ne kadara ihtiyaç duyacaksınız? 50 milyon lira desek mesela?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şimdi, o zaman, büyük resimdeki boşluğu ben ifade edeyim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte büyük resmi anlatın bir. Ben şimdi anlattıklarımızdan bir resim çizdim, 7,5 milyon...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Ben o zaman eksik kalan kısmını da hemen tamamlayayım. Şöyle: 2021 diyorum ama dilime pelesenk oldu, 2021 yılı önemli bir yıl Türkiye açısından. Neden önemli? Bizim Batı hattından almış olduğumuz 8 milyar metreküpük kontratın süresi bitiyor. 8 milyar metreküpük kontratın ülkemize giriş yapan miktarı yaklaşık 20 milyon metreküp demek günde. Burada artık yok yani ve ben 20 milyon metreküpü son kaynak tedarikçisi olarak, bu ülkenin arz güvenliğinden sorumlu kuruluşu olarak bugüne kadar uluslararası anlaşmalarla alırken – bunların tamamı uluslararası anlaşmalardı- uluslararası anlaşmanın süresi bitti, 20 milyon metreküpük kaynağımız devre dışı.

İki: Şahdeniz 1 Projesi'nin 2021 yılında süresi bitti. Bitiyor yani, 2021'de bitiyor. Kaybedeceğim miktar günlük 20 milyon metreküp. Kaynağı da kaybediyorum, 19,40 küsur, 20 diyelim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anlaşmalar uzatılamıyor mu?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Anlaşmalar sonlanıyor ve bizim uzatma hakkımız yok. 4646 çerçevesinde benim uzatma hakkım yok.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hangi ülkelerle bu anlaşmalar?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bir tanesi, işte, kuzeyden aldığımız batı hattı Rusya, diğeri Azerbaycan.

Şimdi, benzer şekilde LNG kontratlarımızda da bitenler var. Dolayısıyla biz bu süreçte 2021'in çok kritik bir tarih olduğunu, benzer şekilde birkaç sene içerisinde diğerkaynaklardan da artık uzun vadeli kontratlarımızın bittiğini ifade etmeye çalışıyoruz yani dolayısıyla artık o eski “Ya, benim zaten elimde şu kadar kontratım var, herkes rahat olsun, hiçbir sıkıntı yok...” Hayır, öyle bir dönem gelmiyor artık. Artık yeni dönemde bizim belki günlük ihale yapacağımız, belki saatlik ihale yapacağımız, belki yıllık ihale yapacağımız dönemler gelecek.

Şu konuyu da hemen ifade edeyim yani o konu da çok çok önemli çünkü: “Kamu denetiminin dışına çıkarılıyor.” ifadesi... Asla öyle bir şey yok. Bizim bütün yapmış olduğumuz işlemler bugün bile tamamıyla Sayıştay denetimine tabidir, azade kılınması söz konusu değildir, öyle bir şey söz konusu değil. Bizim burada tamamen Sayıştayın da görüş verdiği, bizim yani Bakanlığımızın, herkesin bildiği kendi yönetmeliklerimiz... Nedir burada? Çok hızlı hareket etmemizi gerektiren yeni süreç başlıyor artık. Depoların devreye girmesi dâhil LNG terminalleri, özel sektörden hizmet alıyoruz. Düşünün, özel sektörden ben şimdi gazlaştırma hizmeti alacağım. Bugün bir yıllık anlaşma yapmanız lazım. O bir yıllık anlaşmanın...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu maddede yok ama gazlaştırma hizmeti. “Her türlü doğal gaz alımı.” deniliyor. Gazlaştırma bir sonraki maddede var.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Hayır, 10'uncu ve 11'inci maddede söyledik ama, onu birleştirdik ya.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben şunu diyorum, ithalat her türlü doğal gaz alımlarını ihale dışına çıkarıyor.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şundan dolayı, uzun dönemli kontratlarımız...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mesela, bir yıllık yapılan ihale içerisinde olağan dönemler ortaya çıkacak. Bir yıllık ihale yaptınız, ihaleyi yaparken niye Kamu İhale'nin dışına çıkmak istiyorsunuz?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bir, buradaki ihalelerin tamamı -eğer bunu soruyorsak- döviz bazlı ihaleler olacak. Yani biz bugüne kadar bunu yapmadık ama bunlar döviz bazlı olacak. Şimdi, bu adamlar bu şeyi getirirken size TL bazlı fiyat vermeyecekler.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Döviz bazlı ihale yapamıyor muyuz biz?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Yapamıyoruz, hayır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Nasıl? Engel mi var döviz bazlı ihalede?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – KİT’te, o geçtiğimiz iki yıl önceki bir karardan dolayı döviz bazlı bir ihale yapılamıyor KİT kapsamında.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şu an nasıl alıyorsunuz peki?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Uluslararası anlaşmalarla Sayın Vekilim; uluslararası otuz yıllık, yirmi beş yıllık anlaşmalarla. Az önce bahsettim ilki 86’da, ikincisi 96’da, diğeri 98’de, diğeri 2001’de; o tarihlerdeki anlaşmalar. Yani benim buradaki dikkat çekmek istediğim husus, ifade etmeye çalıştığım şey uluslararası anlaşmaların...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, ben biraz maddeyle ilgili neye ihtiyaç var diye soruyorum, Sayın Genel Müdür cevap veriyor ama ...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bir yıllık gaz alacağız, buna ihale yapacağız.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ona “Türk Lirası olarak kimse fiyat vermiyor.” diyorsunuz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Yani vermeyeceğini düşünüyoruz, belki de verecek bilmiyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama zaten stoklarınız müsait olduğu için.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şu an değil ama.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, az önce tüketim tahminlerini yapıyorsunuz ya, bu borsada da fiyat tahminlerini iyi yapabilmeniz lazım.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Doğru.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Tüketim tahminlerinde bir bozulma var mı acaba?” sorusu olabilir, o arızı bir durumdur ama fiyat tahminlerinde arızı durumlar bu kadar fazla çıkmaz zaten. Onun için bu fiyat tahminleri, piyasa tahminlerini iyi yapabilmeniz gerekir. İyi yapabildiğiniz takdirde bu iş olur ama olağan dönemlerde zaten Türk lirasıyla da bunu belirlerler, derler ki: “Türk lirasının geleceği fiyat şudur, biz bunu da Türk lirası da yapabiliriz, olağanüstü dönem de zaten ticaretin riskidir.” O anlamda bakmak istiyorum yani yapılacak her türlü doğal gaz alımları yerine ithalat yoluyla desek, siz “Türkiye’deki ithalatçıların veya Türkiye’deki diğer oyuncuların da ellerindeki malı alalım.” diyorsunuz. Niye alalım diyorsunuz? Adam ucuza vermeyecek size.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Ama üreticinin elinde de artık yerli bir üretim doğal gazımız da var. Yerli üretim doğal gazı da almış olacaksınız.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yerli üretim doğal gaz ne kadar?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bizim öngörümüz, yani 2023 yılından itibaren günlük olarak sisteme verilecek miktar yaklaşık 40 milyon metreküp düzeyinde olacak diye öngörümüz var.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Karadeniz’i mi kastediyorsunuz burada?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yok, yok. Edirne’de var ya, Edirne’de...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sayın Vekilim, özel sektör de hâlihazırda üretiyor. Trakya’da belki on sahada üretim var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Çerkezköy’de mi ne? Bir yerde kullanılıyor.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şu anda onlar da sisteme satıyorlar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ham ithalat, evet.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Zaten bizim tüm piyasa işlemlerinin oranı yüzde 2.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani onları bu alım çerçevesi ithal olduğu için yapıyorsunuz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Hepsi girecek, yani her türlü demekle aslında belki bir kafa karışıklığına sebebiyet...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Soruyorum ben...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Özel sektör dışarıdan bunu ithal edip buraya getiriyorsa onları almak zaten daha maliyetli olacak. Yurt içinde söylediği, bahsettiği yüzde 1'i geçmiyor sadece Trakya'daki özelliklerle.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Artacak inşallah, umudumuz o yani artacak, devam edecek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İthalat veya yurt içindeki üreticiler diyebilir miyiz buna?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Her türlü dediğimizde zaten olay bitiyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Her türlü onun içine girmiyor.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Hepsi giriyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Her türlü de başka. Üreticilerle değil, ithalattan başka bir şey. Yani başka oyuncular, ithal oyuncuların elindeki şişmiş stoğu alabilme imkânınızı ortadan kaldırıyor.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Ya, onu da alalım, mesela, diyelim ki depom boş, uygun fiyatlı gaz var; alalım mı, almayalım mı? Şu an karar vermem lazım. Adam şişmiş, mesela, diyelim ki bizim...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Adamın elinde gaz durmuyor zaten. Stoklu gaz yok, gaz yurt dışında.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Tedarikçi ülkeyle...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gaz yurt dışında, onu dışarıdaki tedarikçiden alabilirsiniz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şöyle, yani karşı tarafa taahhütte bulunmuş.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kontrat devri mi?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Günlük kontrat devri zaten, bu dediğimiz de tam olarak o. Günlük olarak aldığını satıyor

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, işte günlük kontrat devri yapıyor.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Ben diyorum ki...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ha fatura kesmiş, ha kontrat devretmiş, ne fark ediyor ki? O da ithal. Depolaması var mı adamın? Yok.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Depolama kapasite rezervasyonu var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Akif Bey, soru soracaksınız...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, çok uzun açıklama yaptınız, teşekkür ederim, BOTAŞ'ın faaliyetlerini de öğrenmiş olduk. Başarılı bir tablo çizdiniz ancak sonra maddelerin gerekçesine ilişkin nedenleri açıklayınca tablo başarısızlığa döndü. O kadar kötü bir tablo çizdiniz ki ihalesiz alım için, rekabete kapalı Kamu İhale Kanunu dışında bir alım için saydığınız gerekçeler, enerji politikasının son derece sahipsiz olduğunu gösteriyor. Bakınız, dediniz ki: "Uluslararası anlaşmaların süresi bitti, bitiyor. Dolayısıyla uzun vadeli bir projeksiyon yapamıyoruz, geleceğe güvenle bakamıyoruz.

Şahdeniz Anlaşması'nın süresi bitti, bitiyor. Enerji kontratları bitiyor. Uluslararası kontratlarımız da bitiyor.” Felakete doğru sürükleniyoruz yani, Türkiye enerjide geleceğini göremiyor mu? Doğal gazda geleceğini göremiyor mu?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buradan o anlam çıkmıyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, kendisi aynen böyle söyledi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Aslında şu anda bu yasa bundan sonraki yapılacak kontratlarla ilgili elini güçlendiriyor.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Aynen öyle.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yok, yok, bir saniye...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Elini çok güçlendiriyor bu yasa.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yok, Sayın Başkan...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Fırsatları anlatmaya çalışıyorum aslında ama...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, bakın, Türkiye'nin yapması gereken nedir? Şahdeniz Sözleşmesi Projesi sona eriyorsa bunun süresini uzatmak ya da alternatif bir başka sözleşmeyi yapmaktır. Uluslararası anlaşmalar sona ermişse uluslararası başka anlaşmaları yapmaktır. Bütün bunlar yapılmıyor, yapılmıyor; öyle anlıyorum. Bütün bunlar yapılmıyor, siz diyorsunuz ki: “Ben şimdi istediğim zaman piyasaya çıkayım, istediğim gibi doğal gaz alayım.” Hayır, ben asla doğru bulmuyorum yaklaşımınızı. Bugüne kadar bu şekilde gelmişsiniz. Ha, onun gerekçesi olarak da uluslararası anlaşmaları gösteriyorsunuz, onların tarihlerini de sizden almak isterim. Hangi sözleşme ne zaman bitiyor? Şahdeniz ne zaman bitiyor? Diğerleri ne zaman bitiyor?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Açık yayındı o zaten, hem EPDK'de, hem bizim sitemizde var Sayın Vekilim, paylaşmak isterim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Anladım, peki. Ben sizden rica ediyorum onları. Bunlar ihalesiz alımın gerekçesi olamaz. Ayrıca, ithalat yoluyla alım şu an ihale kanununa tabi değil, güzel bir şey bu. İthalat yoluyla sıvılaştırılmış doğal gaz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sadece o.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Gayet güzel, iyi ve yurt içinde birisinin elindeki stokları almaya da engel, dışarıdan al. Zaten “Türkiye yüzde 1 oranında bir üretime sahip.” dediniz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi stok yapılamıyor zaten herhâlde?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Efendim...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Stok da yapılamıyor yurt içinde.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Zaten stok imkânımız Tuz Gölü'nde var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, o bizim. Özel sektörün stoklamaya...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Özel sektörün de belki bir başka yerde, yurt dışında başka bir ülkede stok imkânı var mıdır bilemiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şu anda yok herhâlde.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Yüzde 6,72 ithalatçıların stoklama yükümlülüğü var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mecburiyeti var.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Eğer ithalat yapıyorsa bu kadar stoku tutacak.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – “Her şeyimiz Sayıştay denetimine tabi.” dediniz, yani ihale kanunundan kaçıyoruz ama Sayıştay bizi denetliyor. Sayıştay denetimi eski yüksek denetleme kurulunun yaptığı denetimdir 3346 sayılı Kanun’a göre. Kamu İhale Kanunu’na tabi olmak başlı başına orada bir denetime tabi olmak demektir. Öbürü başka bir denetim. O, onun yerini tutmaz.

Teşekkür ederim.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet, ben resmi biraz eksik çizmişim. Tam olarak muradımı ifade edeyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Sayın Genel Müdürlüm, ben size sorular sordum, dedim ki: Niye bu ihtiyacımız var? Bu 14 milyon 853 bin lirayı 30 milyon liraya artırsak dedim.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Yetmez ama.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Normal zamanlarda, normal piyasa şartlarının olduğu dönemlerde ihale yapmak doğrudur. Türk parasıyla da ihale yapmak, bugünden bakarsanız olmuyor gibi düşünebilirsiniz çünkü dünyada pandemi sürecinde neyin, ne olduğu belirsiz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Doğru.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir o tarafta 35 dolara düşen petrol, bugün 42 dolar. Bir ay önce 35 dolardı. Yaklaşık yüzde 20 dünya piyasalarında farklılık vardı hatta petrol şirketleri elindeki petrolü altına alabilmek için alana üste para verdiler; ilk defa olan bir hadiseydi. Dediler ki: “Ben sana petrol veriyorum, bir tanker alırsın, ton başına, varil başına 10 dolar para veriyorum.” Öyle dönemleri yaşadık. Keşke depolayacak yerlerimiz olsaydı, alabilseydik.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bugün aldık ve depoladık.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öyle mi? Güzel. O kârı da inşallah bize yansıtırsınız tüketici olarak.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – İnşallah, tek hedefimiz o zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, bakın, mesele bu tahminleri iyi yapabilmek. Kontratla ilgili yapılan işlemler günün şartlarına göre yapılıyor ki biz yıllarca formül tartıştık, oradaki “F”nin ne anlama “F0” mı “F1” mi meselesini yıllarca...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – P0 ve P1.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – P1, P0 konusunu yıllarca tartıştık ve bunu tahkime götürdük. Tahkim konusunda da anlayamadık en son uzlaşarak bu noktaya doğru gelmiş olduk. Şimdi nokta şu yani ben şu fikri ifade ediyorum: Yurt içindeki ithalatçı şirketlerin depolayamadıkları, başka ülkelerden aldıkları kontratı da sizin bu kanun çerçevesinde ihalesiz almanızı doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Cevap verebilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani onu da bir anlatın, kısa anlatın ama uzun olmasın.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Çok kısa anlatacağım.

Zaten herhangi bir ithalatçı getirdiği ve satmadığı kontratı, bizim o az önce bahsettiğimiz toptan satış piyasasında eşleşmeler yoluyla... Onu hiç kimse görmüyor. Orada çok ciddi bir ihale mantığı var zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte, görülsün iyi bir şey; görmediğinden zaten endişemiz var.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – İşte, herkes orada malını fiyatlıyor, diğerleri de ben şu fiyata alırım diyor, diğeri başka bir fiyata; kim eşleşiyorsa eşleşen miktardaki, fiyattaki gazı o alıyor yani burada ihalesiz bir süreç söz konusu değil. Bir kere “OTSP” dediğimiz günlük dengesizliklerin yönetildiği piyasada ihalesizlik diye bir durum söz konusu değil.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ediyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben bir soru yöneltmek istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Öngörülebilirliği olmadığını söylediniz tüketimin. Kamu İhale Kanunu’nun geçici 4’üncü maddesinin beşinci fıkrası 11’inci maddeyle bağlantılı diye düşündüğüm için... Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına mal ve hizmet alımı yapım işleminde sağlanan istisnai hükümler BOTAŞ’a da bağlı ortaklıklarına, yurt dışındaki şirketlerine belli faaliyetler için tanınacak, bu şirketler mevcut kanundaki petrol ve doğal gaz arama, sondaj, üretim ve taşıma faaliyetlerine ek olarak depolama ve gazlaştırma faaliyetlerinde de KİK hükümlerinden istisna tutulacak. Yani mevcut kanunda ihale mevzuatından istisna tutulan muafiyetler Türkiye kara suları ile uluslararası sulardaki faaliyetlerle sınırlıyken teklifle artık kara faaliyetleri de istisna dışına alınıyor. Yani ben özür dileyerek, tabirimi mazur görün yani kabile devletinde miyiz biz? Neden kamu denetiminden kaçırılmalı bunu? Yani niçin Kamu İhale Kurumunda ihaleye çıkmasın bu iş ve neden bir öngörülebilirliği yok? Vekilime katkı olsun diye de söyleyeyim, aynı düşüncedeyim. Yani 2021’de uluslararası sözleşmelerimiz bitiyorsa bu daha önceden öngörülüp bu sözleşmelerin uzatılması ya da uluslararası sözleşmelerin yeniden gözden geçirilmesi, yeni hükümlerin tartışılması yapılamaz mıydı? Yani böyle bir öngörüsüzlüğü kabul etmemiz mümkün değil, bir. Ve KİK’in yani kamu denetiminin kaldırılması... Bence bu maddenin mutlaka gözden geçirilmesi gerekiyor. Sadece Sayıştaya bırakmanın ben doğru olmadığını düşünüyorum. Yani nasıl Karayollarında, Devlet Su İşlerinde, Çevre Bakanlığında bu KİK denetimi kaldırıldıysa sanki rahatça ihaleye çıkabilelim, rahatça ihale alınabilen bir kurum... İnşaat sektöründen sanki enerji sektörüne bu rantın evrilmesi gibi bir algı oluşuyor açıkçası. Yani bunu da burada ifade etmek istiyorum. Bunu kabul etmemiz mümkün değil. Bunun kamu denetiminden kaçırılmaması gerekir, mutlaka Kamu İhale Kurumundan geçmesi gerekir diye düşünüyorum. Ben ikna olamadım, özür dilerim, anlattıklarınızdan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müzeyyen Hanım, aslında şeyler doğru. Sayın Genel Müdür hakikaten güzel şeyler anlattı, ben de biraz radikal sorular sordum aslında çünkü mutmain olayım diye sordum. Bazı milletvekili arkadaşlarımız hatırlarlar; mesela, OYAK Renoyla ilgili biz bir düzenleme yaptık. Sayın Hamzaçebi de hatırlar bunu, OYAK Renonun bütün alımlarını Kamu İhale Kanunu’na tabi tuttuk.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ne zamandı?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2009’du sanıyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Dediler ki: “Biz öyle bir hâle geldik ki cıvata alacaksa altı ay önceden piyasaya girmemiz lazım, bunun şeyini yapmamız gerekir. Biz tıkanıyoruz.” Şimdi, bu doğal gaz piyasası çok farklı bir piyasa. Az önce dediğim gibi, bundan on beş gün veya bir ay önce 35 dolar olan petrol fiyatları bugün 42 dolar, üç gün önce 38 dolardı yani müthiş bir değişim var. Bu değişim içerisinde şu anda spot piyasadan veya ithal yoluyla... Bizim elimizdeki bu kanun, kontratlarımız bittiği dönemde elimizi çok güçlendiren bir durum. Bu kanun mevcut hâlinde kalsa diyecek ki: Kardeşim, sen Kamu İhale Kanunu’na gel, ben de sana vermiyorum. Senin düzenlemende bunu Türk lirasıyla alırsın. Onun için alma şansın zor. Birkaç tane ülke bu ihaleye katılacak. İsteddiği fiyattan satmak zorunda ve biz de almak zorunda kalacağız ama şu anda elimiz güçleniyor bu kanun teklifiyle birlikte. Bu süreci

iyi görüp değerlendirmemiz lazım. Bu çerçevede, benim Sayın Genel Müdüre sorduğum 14 milyonu 50 milyona çıkarsak, şunu etsek, sadece anlayabilmek ve bunun ne olduğu konusunda bakmak. Hakikaten bu düzenlemenin -benim kanaatime göre- iyi olacağı düşüncesindeyim. Komisyonumuz, diğer arkadaşlarımız ne der, ona bakacağız.

Sayın Bakan Yardımcımızın bir talebi var ve epeydir de bu konu üzerine tartışmış olduk.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Çok kısa bir açıklama yapmakta fayda görüyorum tartışılanlar açısından, bütün kurumlar için geçerli bu dediğim. Herhangi bir ihalenin KİK'ten istisna tutulması “Rekabete aykırı bir alım yapılıyor.” anlamını kesinlikle taşımaz çünkü istisna kapsamındaki şartnamelerimiz de yine ihaledir, sadece itirazlarla ilgili zaman süreçleri açısından farklılıklar oluşturur. Onun için eğer vekillerimizde “Bir iş KİK'in istisnası olarak alınmıyor, dolayısıyla bir rekabet ortamı oluşmuyor.” gibi bir kanaat varsa bu açıklamayı yapmakta fayda gördüm. Hâlihazırda bir sürü istisna kapsamında alım yapılıyor ama her KİT, her kamu kurumu istisna kapsamındaki alım yönetmeliğini de yine KİK'in “okey”lediği, Sayıştayın “okey”lediği yöntemlerle yapıyor zaten. Yani bu KİK dışında yapılması demek, rekabete açmadan herhangi bir firmaya “Hadi, ben sana bu işi veriyorum.” tarzı bir alım kesinlikle değil. Bunu açıklamakta fayda gördüm.

Bir de zaten borsada günlük olarak bu işin ihalesi yapılıyor aslında, en uygunu en uygun fiyata alma işi borsada temin ediliyor. Yani arkadaşımızın anlattığı alımlardan birisi o.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcım, teşekkür ediyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – O zaman neden koyuyoruz bunu?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, şu anda yasa gereği borsadan alma imkânı yok. Mevcut yasa ancak 7,5 milyon metreküp alma imkânını veriyor. Biz elini genişletmek için yapıyoruz BOTAŞ'la ilgili şeyi de. Zaten borsa fiyatlarının belirlendiği bir dönemde tahminler yarışır uzun vadeli alımlarda, ihaleyle ilgili kısımlarda tahminler yarışacak. Eğer tahminler tutmazsa alım satım da gerçekleşmeyecek. Bir diyecekler ki: “Sen 50 dolar olan bir şeyi bir sene sonra 75 dolara niye aldın kardeşim?” Biz BOTAŞ'ı eleştireceğiz ihaleyle yaptığında ama o gün bir bakacağız ki fiyat 100 dolara çıkmış, bu sefer BOTAŞ'ı alkışlamayacağız mı bu sefer 100 dolara çıktı diye? Çünkü bu tahminlerin ne olacağı belli değil. Bir bakıyorsunuz Libya'da bir problem, bir bakıyorsunuz başka bir problem. Özellikle enerji piyasasıyla ilgili kısımda çok büyük bir değişkenlik var.

10'uncu madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekeç:

Teklifin 10'uncu maddesi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesini değiştirmektedir. Bahsi geçen maddenin birinci fıkrasının (m) bendinde yer alan “ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımları,” ibaresi “yapılacak her türlü doğal gaz alımları,” şeklinde değiştirilmiştir. Değişiklikle sadece sıvılaştırılmış doğal gaz ithalatı değil, tüm doğal gaz ithalatı Kamu İhale Kanunu dışında bırakılmaktadır. Kamu İhale Kanunu kapsamı dışında yapılan mevcut ithalat koşullarında doğal gaz ithalatı oldukça pahalı alım garantileriyle yapılmaktadır. Teklif edilen madde bu sorunlu uygulamayı tüm olası doğal gaz ithalat biçimlerine doğru genişletmektedir. Önerge bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci madde üzerinde Sayın Şevkin'in söz talebi...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Konuştuk zaten 11'inci maddeyi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Konuştuk zaten 11'inci maddeyi.

1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 11'inci maddesinin 4734 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasına eklediği “Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile yurt dışında kurdukları şirketlerin” ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekçe:

Teklifin 11'inci maddesi 4734 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasında değişiklik yapmaktadır. “Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile yurt dışında kurdukları şirketlerin” ibaresi madde metnine eklenmiştir. Şu anki mevcut durumda TPAO'nun denizlerdeki faaliyetleri ve mal hizmet alımı ve yapım işleri bakımından ve herhangi bir parasal sınır gözetmeksizin 4734 sayılı Kanun'un istisnaları arasındadır. Teklif aynı prosedürden BOTAS'ın da yararlanmasını amaçlamaktadır. Yayınlandığı tarihten bugüne 190 defa değişen Kamu İhale Kanunu'nun bir kez daha değişmesi ve bir kamu kurumunun daha kanundaki ihale hükümleri karşısında istisna kazanması doğru değildir. Önerge, bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 12'nci maddesiyle değiştirilen 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un 3'üncü maddesinin (m) fıkrasından “veya enerjinin sisteme verildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk lirası olarak” ifadesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekçe:

Teklifin yenilediği 5346 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi YEK bedellerinin Türk lirası olarak belirlenmesine olanak vermektedir. Ancak dolara endeksli belirleme yönteminden Türk lirası endeksli modele tam geçilmemiş, enerjinin sisteme verildiği tarihteki döviz alış kuru üzerinden Türk lirası olarak

belirleme usulü de yasada yer almıştır. Dolar kurundaki artış eğilimi de dikkate alındığında YEKDEM desteklerinin dolar endeksiyle yapılması kamuya ciddi bir maliyet yüklemektedir. Önerge, bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gereğini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu maddede söz alabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kısa bir değerlendirme yapacağım ve bir konuda bilgi isteyeceğim. Maddeyle, 5346 sayılı yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili yasanın 6'ncı maddesinde değişiklik yapıyor. Söz konusu 6'ncı madde 29/12/2010 tarih ve 6094 sayılı Kanun'la da değiştirilmişti. Maddenin 3 fıkrasında Cumhurbaşkanına yetki verici düzenleme yapıyor; 1'inci, 2'nci ve 4'üncü fıkraları. Madde kapsamında yenilenebilir enerji kaynakları destekleme mekanizması çerçevesinde destek verilecek işletmelere yapılacak desteğin dolar bazlı yerine Türk lirası olarak yapılması düzenlenmiş durumda. Bu, önemli bir değişiklik, elbette ki olabilir. Ancak 4'üncü fıkraya bakıldığında, elektrik üretim tesisleri için Türk lirası olarak uygulanacak YEK destekleme mekanizmasına ve fiyatların güncellenmesine ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanı tarafından belirleneceğini görüyoruz. Hiçbir kriter yok, ilk iki fıkradaki yetkide bir kriter var, örneğin ilk 2 fıkrada diyor ki: Uygulanacak olan fiyatlar ve süreler yasaya ekli I sayılı cetveldeki fiyatları geçmemek üzere Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir. Bir sınır koymuş oraya kanun. Dördüncü fıkrada böyle bir sınır yok. Bu fiyatlar, bu mekanizma nasıl işleyecek? Bu fiyatlar nasıl güncellenecek, bunu bilmiyoruz, bunu Cumhurbaşkanı takdir edecek. Cumhurbaşkanı bu şekilde bir yetki verilmesi yasama yetkisinin doğrudan doğruya yürütme organına devredilmesi anlamını taşır ki bu da Anayasa'nın 7'nci maddesine çok açık bir şekilde aykırıdır. Bu düzenleme böyle yasalarsa tahmin ederim ki elbette ki Anayasa Mahkemesine gitmesi durumunda Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 7'nci maddesine aykırı bularak bunu iptal eder, öyle düşünüyorum. Bu mekanizma ülkenin ve enerji sektörünün en yüksek maliyetli teşvik mekanizmalarından biridir. Çok yüksek bir maliyet vardır, belki 10 milyarlarca Türk lirası bu çerçevede şirketlere destek olarak verilecektir ama bunun ayrıntılarını bilmiyoruz, ölçülerini bilmiyoruz. Şunu rica ediyorum aynı zamanda Bakanlıktan: Bu YEK destekleme mekanizması çerçevesinde -son beş yılda diyelim, daha eskiye de gidebiliriz, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren de bunu başlatabiliriz- ne kadarlık bir destek yapılmıştır? Bunu da öğrenmek istiyorum. Madde bu şekliyle son derece sakıncalıdır. Cumhurbaşkanı yetki elbette verilebilir ama bu yetkinin sınırlarının belli olması lazım. Ucu açık bir yetkinin devri -tekrar ediyorum- Anayasa'nın 7'nci maddesine aykırılık oluşturur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, buradan daha önce bir yıl dediğiniz... 13'üncü maddeyle ilgili konuştunuz değil mi?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Biz şimdi 13'ü konuştuk.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 13'ü konuştuk, onu az önceki şeyde bir yıllık kısmı göremedim ben.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Çerçeve 13'ün dördüncü fıkrası, “30/6/2021 tarihinden sonra”...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tamam. “Türk Lirası olarak uygulanacak YEK Destekleme Mekanizmasına ve fiyatların güncellenmesine ilişkin” 30/6/2021 tarihinden itibaren. Biz, biliyorsunuz, 30/6/2021 tarihine kadar eski yasadaki işte 7,5 cent vesaire onlar olsun dedik, uzattık.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mübçir sebep diye koyduk. Ondan sonra yapılacak ihalelerden... İhaleyle yapıyoruz şimdi, diyoruz ki -Sayın Bakan Yardımcım ilk bölümde anlatmıştı- 30 kuruştan aşağı olmak üzere ihaleye çıkmıştı. Bu, onu ifade ediyor değil mi Sayın Bakan Yardımcısı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Onu da ifade ediyor ama onun haricinde ihalesiz olarak jeotermal gibi, biyokütle gibi, belki hidroelektrik gibi kaynaklara, santrallere verme potansiyelimiz olan teşvik rakamlarını da kapsıyor. Sayın Vekilimizin ilettiklerine izin verirsiniz şöyle bir açıklamada bulunayım: Bir sınır konulabilir tabii ki yani şu rakamı geçmemek üzere ama ekonomik koşullar o kadar çok sık değişebiliyor ki bu sınır değişikliği için sürekli kanun değişikliğine ihtiyaç duyulabilir. Onun için sık sık kanun değişikliğiyle ancak bir sınırı tekrar revize etme ihtiyacı hasıl olmasın dolayısıyla cumhurbaşkanları ekonomik koşulları da dikkate alarak bu konudaki kararlarını olgunlaştırabilsin diye böyle bir durum var. Ama illa ki bir sınır konulsun, sınır da konulabilir yani yoksa sınır konulmaktan kaçınılan bir durum da söz konusu değil. Nasıl bir sınır konulacağını öngörebilmek biraz zor. Bu, prensip olarak veya mantık olarak zaten şöyle oluşturulacak bu rakamlar: Bugünkü koşullarda bir jeotermal santralin veya bir biyokütle veya bir hidroelektrik santralin yapım maliyeti ne kadardır, bugünkü koşullarda kredi koşulları nasıldır, dolayısıyla, şu kadar yıl içerisinde geri dönüşünü temin edebilecek fizibil bir proje olabilmesi için bu işin ne kadarlık bir teşvik verilmesi gerekir ki bu iş yapılabilir. Bunlar hesap edilmek suretiyle bu rakamlar tabii ki belirlenecek. Ama “İlla bir KEP konsun.” denilirse o da çalışılabilir de “Bu KEP yarım işlerin de yapılamayacağı bir KEP hâline dönüşebilir.” endişesiyle bir KEP konulmalı açıkçası. Her zamanın ekonomik koşullarına göre zaten buradaki verdiğiniz teşvik rakamları eşittir elektrik maliyetinin de bir unsuru olacağı için hiçbir idareci haksız yere elektrik fiyatlarını artırıp kendi şeyini zayıflatacak bir teşvik işine de girmez, sadece bu işlerin yapılabileceği miktar kadar teşvik verilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, Sayın Bakan Yardımcım, buradaki meselede şu var: Üretici, yatırımcı malı satma garantisini istiyor, diyor ki: “Ben hangi fiyattan sana satacağım?” Bunu kredilendirebilmek için kredi kurumlarına müracaat ediyor, diyor ki, ben, on yıl süreyle şu fiyattan satacağımı garanti altına aldım, satış garantisi aldım, beni kredilendir, beni kredilendir, benim yatırıma proje destek kredisi ver, neyi vereceksen onu ver diyor.

Şimdi, bu yatırımı alabilmek için başka kaynakların kullanılabilmesi için böyle bir garantiye ihtiyaçları var. Şimdi, buradan “YEK yani desteğiyle örneklenen fiyatların güncellenmesine ilişkin usul ve esaslar” derken daha önce bu EPDK tarafından...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yok, daha önceki, cetveldeki fiyatlar dolar, sent cinsinden olduğu için herhangi bir eskalasyona zaten ihtiyaç yoktu, sürekli 7,3 dolar sentten yatırımcı parasını alıyordu, o bir bakıma doların yükselmesiyle eskale oluyordu. Şimdi, TL'ye döneceğimiz için bugün diyelim ki 35 kuruş HES'lerin on beş yıl boyunca şu tarihten itibaren ürettiği enerjiyi alacağını ifade eden bir Cumhurbaşkanı kararı çıktı, o 35 kuruşun on beş yıl boyunca neye göre, hangi formüle göre eskale olacağına da Cumhurbaşkanı kararında yer verecek ki...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama ihale şartnamenizde sizin nasıl eskale olacağınızla ilgili bir şey var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Var, var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – E, şimdi, Cumhurbaşkanı onun dışında bir karar verirse?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – O ayrı, o YEKA'larla alakalı. Bir de yarışma yapmayacaklarımız da var. 2021'in Haziranından sonra birisi jeotermal santral yapacak, bunları yarışmayla vermiyoruz, diyoruz ki, "Sen jeotermal santrali devreye aldığında ben on beş yıl boyunca senden şu fiyattan alırım ve senin fiyatlarını da şu formülle atıyorum, ÜFE'yle eskale edeceğim." diyoruz. Yarışmalı verdiklerimiz var rüzgâr ve güneş gibi. Yarışmasız yatırımcının kendisinin yaptığı biyokütle gibi, hidroelektrik santral gibi, jeotermal gibi kaynaklar da var, bunlar yarışmasız, kamuoyuna açık, isteyen yatırımcı, bu değerlere bakıyor, bu rakamları yapılabılır görürse bu tesisini yapıyor; burada yarışma yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, şunu söyleyeyim: Bir şey söylediniz Sayın Bakan Yardımcısı, hiçbir idareci elektrik maliyetinin de bir unsurunu oluşturacak olan bu teşvik rakamını yüksek tutmayı arzu etmez. Ben, bu konuya bu çerçevede yaklaşmadım, önce onu söyleyeyim, yaklaşıyordum, onu da söyledim, aklıma o gelmemişti. On yıl önce -salon burası değildi ama yine Sanayi Komisyonunda görüşülmüş olmalı- 6094 sayılı Kanun Aralık 2010 tarihinde görüşülürken Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Komisyonunda yasaya ekli 1 sayılı tablodaki fiyatlar, rakamlar tek tek tartışıldı, tartışılmış olmalı. Komisyon tutanakları varsa anlaşılabilir. Genel Kurul tutanaklarına bakılabilir. Sonuçta buraya kanun tasarısıyla veya kanun teklifiyle bir fiyat listesi gelmiş ve görüşülmüş, kabul edilmiş, belki aynen, belki değiştirilerek kabul edilmiş her neyse; yasama organı bir rakam belirlemiş burada. Bu, yasama organının yetkisindedir. Eleştirim, Cumhurbaşkanlığı makamıyla ilgilidir yani Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Erdoğan'la ilgili bir eleştiri yapmıyorum. Yürütme organına Anayasa'nın 7'nci maddesine göre, yasama yetkisinin devri niteliğine gelebilecek bir yetki verilemez. Bu, yasama yetkisinin devri niteliğinde. Ben, sizi uyarıyorum, teknik bir uyarıdır. Buraya, bu sınır mı olur, başka bir ölçü mü olur, ne olur bilemem. Tartışılır, buraya bunun asgari standartları konulur ve maddenin Anayasa'ya olan aykırılığı giderilmiş olur.

Teşekkür ederim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Vekilimizin istediği şu bilgiyi de vereyim, sormuştu Sayın Vekilimiz: 2019 yılında YEK Destekleme Mekanizmasına 25 milyar TL'lik bir teşvik verilmiş durumda.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bakın, ne kadar önemli bir rakamı konuşuyoruz.

Teşekkür ederim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben de söz istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Şevkin, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, ben, Sayın Cumhurbaşkanımıza bu kadar yük yüklemenin de ona zül olduğunu düşünüyorum açıkçası, buradan önce onu ifade etmek istiyorum. YEK destekleme fiyatı gibi yani teknik ve tali bir işin dahi Sayın Cumhurbaşkanının onayına sunulmasını bir garabet olarak görüyorum açıkçası.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O zaman bakanlık yapsın yani.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bakanlık yapılabilir tabii yani bakanlık tarafından yapılması gerektiğini düşünüyoruz biz. Yani bu teknik bir konu ve tali bir iş, Cumhurbaşkanının onayına gitmesi ya da onun tarafından belirlenmesi bir handicap olarak görünüyor açıkçası. Sayın Cumhurbaşkanın da yükünü artıran bir şey bana göre.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum. Sayın Cumhurbaşkanına iletelim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, lütfen...

Şimdi, getirilen ilk değişiklik, YEK Destekleme Mekanizmasının fiyatlarına ilişkin 31/12/2020 yılına kadar faaliyete girmiş veya girecek YEK belgeli tesislere kanunun 1 sayılı cetvelindeki fiyatlar on yıl süreyle uygulanacaktır. Bu değişiklik mevcut tesislerin on yıl boyunca dolar üzerinden destekleneceği anlamına gelmekte, 2021 yılından itibaren faaliyete geçecek tesisler için destekleme fiyatları işte Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek, Cumhurbaşkanının takdirine bırakılmasını sorunlu görüyoruz. Fiyat belirlemenin ilgili bakanlık tarafından yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Mevcut şirketlerin on yıl boyunca cetveldeki rakamlardan yararlanması ve cetveldeki rakamların dolar üzerinden hazırlanması da sorunlu. Dolar endeksli cetvel YEK ödemeleri de Türk lirası kuralıyla çelişmekte. “Hem Türk lirasına dönelim.” deniliyor. Bir önceki maddede “Türk lirasına geçelim.” deniliyor hem de dolar kuru üzerinden rakamların hazırlanması...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Veya” diyor orada, ikisinden birini tercih ediyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama işte o “veya” kısmı da sorunlu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, o farklı bir konu. Şu anda, hâlihazırda dolarla bu destekleri alan binlerce yatırımcı var. Onların süreleri doluncaya kadar alacakları ücret dolarla hesaplanıyor, o devam ediyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Daha sonrası?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Süresi bitince. Yani on yıl yararlanıyorlar kimisi üçüncü yılında kimisi beşinci yılında.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 31/12/2021’dekiler mesela ondan faydalanacak, dolardan faydalanacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, TL olarak faydalanacaklar için içerisine gireceği için oraya hem TL hem dolar koyuyoruz ki TL olarak alacaklar, TL olarak hesaplanacak. Dolar olarak kazanılmış hakkı olan, buna güvenerek girenler dolar olarak süresi bitinceye kadar almaya devam edecekleri için o ifade öyle, ikisine de cevaz veriyor onun için. Yani yeni yapılacaklar hiçbir şekilde dolar değil, o, geçmişten bu hakkı kazanmış, on yıl bu hakkı olanların o haklarını korumak için öyle.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kazanılmış hak olarak görüyorsunuz onu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Odalar Birliği Temsilcisi arkadaşımız, bu konuyla ilgili...

TOBB TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ BAŞKANI İHSAN AKYOL – Sayın Başkanım, bu teşvikte 2 tane kriter var önemli olan: birincisi, fiyat; ikincisi, süre. Bu ikisinin alt ve üst limitleri mevcut tarifeye atf yapılarak ilk maddede, ilk paragrafta olduğu gibi 4’üncü paragrafta da sorunun çözülebileceğine inanıyoruz. Örneğin, ek 1’deki fiyatı geçmemek üzere yüzde 50’sine kadar indirim yapılabilir veya yüzde 50 altına, yüzde 20 üzerine şeklinde olabilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ek 1 döviz o zaman?

TOBB TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ BAŞKANI İHSAN AKYOL – Döviz onun TL karşılığı olarak yazılabilir efendim, var zaten burada “2020’den sonrakiler TL olur.” diyor ya efendim.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - 2020 sonrası nasıl TL olacak?

TOBB TÜRKİYE ENERJİ MECLİSİ BAŞKANI İHSAN AKYOL – 2020’den sonraki zaten TL, onun TL’ye çevrilmiş hâlini Sayın Cumhurbaşkanımız burada, bu limitler çerçevesinde takdir edebilir, hem süre yönünden...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Döviz kurunda anormal değişiklikler oldu. “O gün altında kalıyordu, sonra üstüne çıktı.” gibi riskler var. Yani şimdi, hep bugünden düşünüyorsunuz, on yıl sonra ne olacağını bilemiyorsunuz. Bir bakıyorsunuz ki bugünkü belirlendiği tarihte o döviz “Ek-1’deki rakamın, 7,3’ün altındaydı; bir bakıyorsunuz beş sene sonra üstüne çıkmış.” gibi durumlar ortaya çıkar. Bunları düşünmeniz lazım.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği adına söz almak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben, 13’üncü madde de 3 fıkrayla alakalı görüşlerimizi paylaşmak istiyorum. Öncesinde açıkçası bir saptamayla bilgilendirmek isterim. Şu anda rüzgâr enerjisinde kurulu gücümüz 8.300 megavat. Bu yıl biterken 11 bin megavata ulaşacağımız gözüküyor; eşittir, kurulu gücümüzün yüzde 10’unu yakalayacağız. Aynı zamanda üretim olarak da dönem dönem günlük bazda yüzde 19’a yakın oranı, rüzgâr enerjisi bu ülkede elektrik enerjisi olarak temin edebiliyor. Bu güzel noktaya gelmemizde 4 tane gerçek var açıkçası. Birincisi, malumunuz, rüzgâr enerjisinden üretilen elektrikteki yakıt maliyeti mutlak sıfır. İkincisi, karbon salınımı mutlak sıfır. Üçüncüsü, kaynak olarak tamamen yerli ve millî. Dördüncüsü de bu üçüyle beraber çalışıyor aslında. Dünyadaki bütün piyasalarda bankaların, finansörlerin projeleri finanse etmeyi sevdiği bir yatırım türü. Proje finansmanı deyince de şöyle enteresan bir noktaya geliyoruz: Bugün, dünya piyasalarında dolar veya euro bazlı finansman yerel para birimlerine göre her zaman daha avantajlı. Çok güncel bir örnek, çarpıcı da bir örnek olabilir: Bugün on veya on iki yıl vadeli dolar veya euro finansman almak istediğimizde rüzgâr enerjisi yatırımcıları yıllık yüzde 6 ile 9 faizde finansman bulurken Türk lirasıyla aynı müzakereyi yaptıklarında yüzde 18 ile yüzde 22 arasında maliyetler konuşuluyor. Dolayısıyla yeni YEKDEM sadece Türk lirası olarak ilan edilirse bu projelerin fizibilitesi esnasında oluşacak 2 katından fazla finansman maliyeti bu fiyatlamaya mecburen yansıtılmak durumunda kalacak. Günün sonunda kamu yararı çalışacağına, artan fiyatlarla beraber ancak bu projelerin yapılabilmesi, bunun yanında da Türk lirası bazlı finans derinliği maalesef sıkıntılı olduğu için finanse edilebilirlik anlamında sıkıntılar baş gösterecek diye düşünüyoruz.

Önerimiz şu: Sayın Cumhurbaşkanımıza veya Enerji Bakanlığımıza bu tarifelenen belirlenmesi bırakılacaksa günün ekonomik ve teknolojik koşullarına uygun olarak Türk lirası veya döviz veya karma bir para birimiyle belirleniyor olması; o günkü koşullar, o günkü dünya ve ekonomi koşulları, teknoloji koşulları neyi gerektiriyorsa bu esnekliği yenilenebilir enerji sektörlerinin uzun süre devam etmesi için sağlar diye düşünüyoruz. Birinci fıkraya için getirdiğimiz görüş buydu.

İkincisi, sekizinci fıkrayla alakalı. Yine taslakta geçen YEK toplam bedelinin hesaplanmasına dair bir öneri var. Malum, alım garantileri Türkiye’de de, dünyanın bütün ülkelerinde de bitmekte. Özellikle yenilenebilir enerji projeleri oldukça rekabetli, o ülkelerin piyasa fiyatlarıyla yatırım yapılabilir hâle geliyorlar. Bundan dolayı da ikili elektrik anlaşmalarında sektör buna “YETA” ismini uygun gördü. Yenilenebilir Enerji Tedarik Anlaşmaları oldukça revaçta ve uluslararası bütün sanayicilerin, tüketicilerin kullandığı enstrümanlar hâline dönüştü. Dolayısıyla YEK toplam bedeli hesaplanırken cümle şöyle başlıyor taslakta: “Ödeme yükümlülüğü oranının belirlenmesi sırasında bu Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilerek...”

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani taslakta derken o kısım hâlihazırda değişmiyor.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Var efendim, taslakta da aynen alındığı için ben...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, hayır. Yani değiştirerek yeni bir taslak sunulmuş değil. Mevcut kanundaki ifadeyi okuyorsunuz.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Doğrudur efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yanlış anlaşılmasın diye izah ettim.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

“...YEK Destekleme Mekanizmasına tabi olmaksızın serbest piyasada satışı yapılan elektrik enerjisi miktarı bu Kanun kapsamındaki hesaplama dâhil edilmez.” Açıkçası şunu söylüyor: Yenilenebilir enerji kaynağından üretse de YEK Destekleme Mekanizmasından faydalanmıyorsa YEKDEM toplam bedeli hesaplanırken hesaba alınmaz. Biz de diyoruz ki madem yenilenebilir enerji kaynağını kullanarak elektrik üreten tesisler var ve olacak; örnek, eksi fiyatlı projeler; örnek, YEKDEM’i bitmiş ama piyasaya satış yapacak projeler; örnek, mevcut kapasitelerine ilave yatırım yapacak olan projeler. Bunların ikili anlaşmalarının YEK maliyetinden muaf tutulmasını öneriyoruz. Buradan şöyle bir noktaya değinmek istiyorum. Malumunuz, şu anda oldukça hararetli olarak tartışılan Avrupa Birliğindeki Yeşil Anlaşma var. Bu da Avrupa Birliğine ihracat yapacak olan bütün ülkelere ilave maliyetler getirecek gibi gözüküyor sınırda karbon vergilendirmesiyle. Eğer ikili anlaşmalarda YEK maliyeti, yenilenebilir enerji tedarik ettiği için sanayicimizin, tüketicimizin üzerine yüklenmezse ikili anlaşmayla bu projelerin bir alım garantisinden, bir YEKDEM’den faydalanmasa dahi finansa edilmesini kolaylaştıracak diye düşünüyoruz.

Son madde, çok kısa, dokuzuncu fıkrayla alakalı. Dokuzuncu fıkrada lisansa dercedilecek yıllık üretim miktarına bir “azami” ibaresi eklenecek diye anlıyoruz. “Azami” ibaresi, rüzgâr gibi doğal kaynaklardan elektrik üreten santrallerde dönem dönem yüzde 20-25 arasında sapmalar olduğu hâlde biraz yanılıcı veya endişelere sebep oluyor üyelerimizde. “Azami olarak lisansa dercedilecek elektrik üretiminden daha fazlasını satamaz mıyız?” günün birinde diye. Dolayısıyla ya kaldırılmasını ya da “azami” yerine “ortalama elektrik üretimi” olarak düzeltilmesini talep ediyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “Ortalama” bilakis düşürmez mi? Bu “azami” sektörün lehine bir şey. Yanlış mı değerlendiriyoruz?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Orada bence de... Sayın Bakanla aynı fikirdeyim ben. Sizin söylediğiniz, siz az mı üretmek istiyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani, az üretmek istiyorsunuz gibi. Ya biz anlamadık, azami bilakis üreticinin lehine. Yani “Sen bu kurulu güçle en fazla ne üretebilirsen budur.” diyoruz. Sen “ortalama” dediğin anda düşer.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kurulu güçle, gerçekleşme arasındaki... Mesela siz “100 megavat” diyorsunuz yüzde 40’ını üretiyorsunuz. Burada 100 megavatı işlettiriyor, dercettiriyor. Sanki orada bir şey var gibi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yanlış anlaşılma var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Eğer öyle diyorsanız, biz Enerji Komisyonu Başkanlığı olarak açıkçası Türkiye’nin enerji miktarını azaltacak şeye evet demeyiz.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Efendim, şöyle, genelimizden gelen endişe açıkçası şu noktadan kaynaklanıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Endişeniz ne, onu anlayamadık.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Şimdi, şu anda hâlihazırda “ön lisanslarda veya lisanslarda dercedilmiş elektrik üretimi” ibaresi var ve bu öngörü. “Azami” ibaresi gelirse, lisansa dercedilecek, yazılacak olan toplam üretim en çok bu kadar olabilir. Yarın öbür gün çıkacak bir düzenlemeyle veya piyasa kuruluşları gereği...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Efendim, kurulu gücüyle üretebileceği yıllık “azami” diyor. Siz bir proje sunuyorsunuz, “Ben 100 megavatlık bir RES kuracağım.” diyorsunuz, doğru mudur?

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL - Doğrudur efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O 100 megavatlık RES, sizin lisansına dercedeceğiniz 100 megavat. Siz, 100 megavatın üstüne çıkabilir misiniz burada?

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL - Efendim, o kurulu güçten bahsetmiyoruz. 100 megavat kurulu güçle üretilecek olan toplam enerji miktarı megavatsaat cinsinden.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Üç yüz altmış beş gün yirmi dört saat 100 megavat çalışacak şekilde hesap ediyor EPDK ve lisansa yazıyor. Sen “ortalama” dediğin zaman, mesela, 100 olsun o dediğin sonuç “ortalama” dediğin zaman bu 50’ye falan düşer.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şöyle Sayın Bakan Yardımcım, diyor ki: “Rüzgârda yüzde 40 verimlilik hesaplanıyor.”

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tamam, lehine bir şey yapıyoruz ama hâlâ biz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama ortalama dersin, ben bunu belki yaz aylarında 10 megavat üretirim...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “100 yerine 40 yazsın.” diyor yani ya ne dediğinin farkında değil ya da biz anlamıyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama şöyle diyor: “100 megavatlık şeyle benim üretebileceğim azami miktarı 40 olarak görürsen itiraz ediyorum ona.”

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Evet efendim, kapasite farklılıkları var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ne zaman bana gelip, EPDK’ye gelip “Bak, siz 40 yazmışsınız ama ben 50 ürettim.” dediği an 50’ye yükseltilir o.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, onu demiyor. 100 megavatlık kurulu güç var ya Sayın Bakan Yardımcım, 100 megavatlık kurulu güç... Üreticiye reel olan nedir? 40 megavattır, 50 megavattır en iyi yerde, doğru mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, bu diyor ki: “Benim lisansıma 50 mi yazacaksın, 100 mü yazacaksın?” Doğru mu?

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL - Kurulu güç olarak değil, yıllık üretim olarak evet efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, söyleyin Başkanım, ne yazıyorsunuz lisanslarına bu arkadaşların?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Öncelikle şunu yapıyoruz: “Sen ne öneriyorsun, bize ne kadar üretebileceksin?” diye soruyoruz. Çünkü her projenin kendi nevi şahsına münhasır verimi vardır, tribünlerin bulunduğu bölgenin verimi vardır. Bunlarla ilgili bize bir rapor

sunar ve bu rapora ilişkin kesin delillendirebiliyorsa biz beyanını lisansa dercederiz üretim miktarı olarak. Zaten tedirginlikleri de o, ben anladım söylemek istediği şeyi. Çünkü lisansında eğer 50 megavatlık bir santral için kendisi bize destekleyecek pek bir şey vermemiş, biz normal şartlarda bu normal diğer üretim santrallerinin ortalaması gibi bir rakam yazdıysa -ki kendisi bir şey veremezse böyle bir şey yapıyoruz, ortalamalarımızı alıyoruz- mesela güneş santralleri yılda iki bin saat çalışır diye bir kabullenmemiz var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, şöyle, bir dakika, Sayın Bakan Yardımcımızı da yanlış anladık o zaman öyleyse. Şöyle sorayım: Ben 100 megavatlık bir RES kurdum, bu 100 megavatlık RES'in benim lisansımda 100 megavat mı yazıyor yoksa 40 mı yazıyor? Ben 40 diye mi söylüyorum?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Sizin lisansınızda efendim güç olarak 100 megavatlık RES yazar ama altına bir de üretim miktarı yazarız biz yıllık.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kim söylüyor bunu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Kendisi söylüyor.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Bunu kendisi beyan ediyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, ben 40 megavat yerine üreteceğim miktarı 60 diye yazsam siz ne yapıyorsunuz EPDK olarak?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Şimdi, Sayın Başkanım, kapasite olarak eğer 40 megavatlık bir kapasitesi varsa bu adam bir saatte 40 megavatsaat üretebilir maksimum demek. Bu 40 megavatı ben 60 megavat hayatta yazmam, zaten bağlantı anlaşması da o şekilde değil ama 40 megavatı her bir saat 40 megavatı tutturamaz, imkânsız böyle bir santral. Özellikle rüzgâr gibi, güneş gibi santraller yılın belirli zamanlarında yapar. Bu yıllık üretebileceği miktarı eğer bize ispatlayıp raporlayabiliyorsa o dediğini yazarız. Bunun üzerinden alırız yıllık lisans bedellerini, tadillerini. Onların ürettiği miktar üzerinden, reel üretilen miktar üzerinden zaten hesaplamalar yapılır. Eğer bana gelip derse ki bir santralci “Sen yanlış aldın, ben sana bir şey sunamadım.” lisansına da 1 milyar kilovatsaat yazdığımızı düşünün, “Ben daha fazlasını üretebilirim, burası daha verimli bir yer.” diye bana bir rapor sunup bu üretimi bana ispatlayabilirse ben lisansı buna göre tadil ederim zaten, bu yönde bir problem yok.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – TÜREB ne diyorsun bu işe? Yani “Onlara biz gidip vermeyelim de kanundan bu iş olsun.” diyorsun?

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Hayır efendim, şu anda...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Parlamento kuruluşları uğraşsın bizim şeyimizle.” diyorsun.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Estağfurullah efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gidip şimdi EPDK'yle konuşmak yerine “Parlamento bizim nasıl olsa sözcümüz.” Öyle mi diyorsunuz?

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Estağfurullah, bizim öyle bir ilave meşguliyet yaratmak gibi hiçbir şeyimiz yok. Şu anda Hacı Ali Bey'in tarif ettiği gibi doğru anlaşıldığımı görmekten memnunuz. Şu anda hâlihazırda lisanslarda dercedilmiş bir yıllık enerji üretim miktarı -tam tabiri- bu var. Bunun önüne gelen “azami” kelimesi bizde endişeye sebep oldu. Bu “azami” şu kadarı geçemezsiniz olarak yorumlanır ve yarın öbür gün rüzgârın iyi estiği dönemde ürettiğimiz ilave rüzgâr enerjisi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, bir dakika, o zaman bir soru sorayım. Hacı Ali, azamiyi geçtik, 40 megavat dedik, öyle de anlaştık, ortalama 41 yaptık, o 1 megavata ceza mı yazıyorsunuz?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Şöyle efendim: Lisansında, geçici kabulünde olan 40 megavatlık gücü geçemez hem Enerji Bakanlığının mevzuatında geçici kabulü yapılmayan bir tesis ticari işletmeye açılmaz hem de bizim verdiğimiz lisans koşulları izindir, 40 megavatu geçemez; yoksa 41 megavat için ilave ÇED alması gerekir, ilave imar yapması gerekir, ilave bağlantı anlaşması yapması lazım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir dakika, şimdi her bir direk 1 megavat rüzgâr gülü, adam 100 tane kurmuş.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Evet efendim.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Efendim, şimdi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben de bir üretici olarak konuşuyorum Nevzat.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Bana da söz verir misiniz, izin verirseniz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben bir üretici olarak anlayayım şimdi de güneş enerjisinden, 8 kilovatlık üreticiyim ben. Yani bakma megavat konuşmuyoruz, 8 kilovatu üretiyoruz, o da az bir rakam değil.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Hem de çatıdan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 24 tane panelim var.

Şimdi, 100 tane direk kurdum, bu 100 tane direğin teknik şartlar dâhilinde üreteceği miktar belli.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – 100 megavat olduğunu düşünelim, her biri birer megavat.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O sene dedik ki biz ortalama değer, güneş değeri yıllık 40 megavat üretebiliriz dedik.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – 40 megavatsaat üretebiliriz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Üretebiliriz dedik ama o sene rüzgâr bir şey oldu, değişti, 40 megavatsaati tam ve iyi rüzgârın olduğundaysa kabul edeceksiniz. Siz kabul etmiyorsunuz...

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Çok özür dilerim efendim, anlamadım geleceğiniz yeri. İlk altı ayda baktık ki biz yıllık lisanstaki yazan azami miktara yaklaşılmaya başladık, birden doğa olayları artmaya başladı, rüzgâr artık benim kapasitemi doldurmaya başladı. Bize başvurup bunları ispatlayıp geçmiş dönemdeki yapmış olduğu üretimleri yaparlarsa yeni vizyonları, yeni yapmış oldukları çalışmalarla o 40 megavatsaati biz 80, 90, 100 megavatsaate çıkarabiliriz vermiş oldukları raporlara göre.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, mevcut mevzuatta zaten “azami” yazıyor.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Yazıyor efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz oradan rahatsızsınız, böyle bir yanlışlık gördünüz mü TÜREB?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Şu anda öyle bir şey yok efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mevcut mevzuatta var yani o. Bakın, mevcut mevzuatta diyor ki: “Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten tesislerin lisanslarını dercedilerek yıllık üretim miktarı bu tesislerin kaynağı veya mevcut kurulu gücüyle üretebileceği yıllık azami üretim miktarlarıdır.” Bundan haberiniz yok mu sizin? Var, “Bu değişsin.” diyorsunuz.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Efendim, “azami” ibaresi daha önce yoktu lisanslara bakarsak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Var canım, var, sen okumamışsın. Var, burada yazıyor, kanunun orijinal metnine baksan. Biz sadece ne yapmışız orada Sayın Milletvekilim: “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan lisanslarla ilgili verilen müracaatlar bu doğrultuda tadil edilir.” Onu kaldırmışız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Geçtiği için yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sen oraya biraz bakmamışsın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Çalıştı, bitti o.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hakan o notları eksik vermiş sanırım.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Kâğıtlardan kontrol ettim lisanslarla ilgili, tekrar kontrol edeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir bakın bakalım. Ben senin okuduğundan okuyorum.

Evet, Sayın Şatiroğlu.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Herhâlde açıklığa kavuştu ama Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, açıklığa kavuştu.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Şimdi güç kavramı ile üretilen miktar kavramı farklı. Sizin 10 megavat rüzgâr santraliniz sizin projenizde 30 milyon megavatsaat...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yanlış anladık, Hacı Ali düzeltti o işi.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – 30 milyon kilovatsaat üretebilirken bir başkası 40 milyon üretebilir, Hacı Ali Bey de bunu ifade ediyor. Dolayısıyla üretimi aşmış olması lisansta üretim miktarının dercedilmesine rağmen üretimi aşmış olmasının herhangi bir müeyyidesi olamaz ama güç anlamında...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Üretimi aşınca müeyyide, para cezası yazıyorlar.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Yok, o lisanssızlarda.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Lisanssızlar da para cezası ödüyorlar, işte bana öyle diyorlar.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Ama 10 megavat kurulu gücünüz, 11 megavat enerji sistemi veremez, zaten bu kabul edilemez, geçici kabulden de geçmez böyle bir santral zaten. Ama şu husus var, TÜREB herhâlde onu sormak istedi: Üretim santrallerine aynı zamanda elektrik alma, satma hakkı da doğuyor beraberinde, o volümlü o miktarı belirlemek amacıyla üretim miktarıyla ilgili bir kısıttan bahsederseniz daha iyi olacak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, arkadaşlar, yeterince...

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz başka ne diyeceksiniz? Güneş miydi sizinkiler?

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – JESDER efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – JESDER’le ilgili Sayın Bakan Yardımcımız güzel şeyler söyledi aslında.

Arkadaşlar, biraz kısa olursa... Bakın, biz her şeyi anlamaya çalışıyoruz, siz biliyorsunuz kolay anlıyorsunuz, biz bilmiyoruz zor anlıyoruz, onun için de çok performans harcıyoruz. Saat ondan beri buradayız, yedi saattir, bir saat yemek arasını saymazsanız yani altı saat on beş dakikadır buradayız. Herhâlde bir beş altı saat daha sürer diye tahmin ediyorum, onun için siz ne kadar az şey yaparsanız biz de erken bitirmiş oluruz.

Evet, buyurun.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Tabii efendim.

Efendim, 13'üncü maddeyle ilgili bizim 3 paragrafta çekincelerimiz var sektör olarak. Bunlardan bir tanesi ikinci paragrafta. İkinci paragraftaki hükümlerle lisanssız santrallere onuncu yılın yani YEKDEM süresinin bitiminden itibaren ekstra bir rekabet, fiyat avantajı sağlandığını düşünüyoruz. Oysa bu lisanslı elektrik üretim santrallerine sağlanmıyor, istisnai bir hüküm, sadece lisanssızlara getirilmiş. Burada aktif enerji fiyatlarından faydalanabileceği söyleniyor. Oysa lisanslı santrallerde bu durum piyasa fiyatından olduğu için haksız bir rekabete sebep olacağını düşünüyoruz. Eğer böyle bir olanak sağlanacaksa lisanslı ve lisanssızlara birlikte sağlanması gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 6 bin megavatlık adamların yaptıkları bir şey var, büyük bir piyasa, sen 500 megavatla ilgili konuşuyorsun. Biz 6 bin megavatın ne haklarını koruyoruz...

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – “Geçmemek üzere...” diyor, iyi okuyun.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Geçmemek üzere...” diyor, 6 bin megavatın haklarını koruyoruz. Bak 6 bin megavatın temsilcisi burada yok. Kaç megavat Sayın Bakan Yardımcım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – 6 bin kûsur.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 6 bin megavatın temsilcisi burada yok, ben 6 bin megavatın içinden 8 kilovatlık biriyim.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Taşa çarptık Sayın Başkan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, bir de yani “o olacak” demiyor ki kanun, o tavan, onu geçmemek üzere Cumhurbaşkanı tarafından düzenlenir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Benden bile dağıtım bedeli alıyorlar 10 kuruş.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – 14-15 kuruş.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 15 kuruş mu?

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Daha da yüksek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 35 kuruş satıyorsunuz, 15 kuruş da dağıtım bedeli alıyorlar, 20 kuruş geçiyor elimize. Ben yirmi yılda amorti ediyorum sen altı yılda amorti ediyorsun. Ben itiraz etmiyorum bakın hiç.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Peki, efendim.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Başkanım, 18 kuruşmuş dağıtım bedeli.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 18 kuruş mu?

Başka...

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Üçüncü paragrafla ilgili TÜREB’in dövizle eskale edilmesi konusunda YEKDEM fiyatının, biz de aynı düşünüyoruz çünkü jeotermal yatırımlar megavatı 3-4 milyon dolar olan nükleer santrallerden sonraki en büyük yatırımdır ve finanse edilmesi de son derece güçtür. O nedenle finans sağlayıcılar yurt dışında olduğu için en azından belli başlı jeotermal, biyogaz gibi maliyetleri fazla olan tesislerde eskalasyonun döviz bazlı olmasını talep ediyoruz.

Bir de 7’nci paragrafta var Sayın Başkanım. Burada daha önce yönetmelikle bir düzenleme getirilmişti. EPİAŞ ödemeleri YEKDEM sahiplerine yani YEKDEM’e tabi santrallere yönetmelikle tahsilat oranında ödeme yapacağını düzenlemişti. Burada bu kanuna dercediliyor ancak biz böyle bir imkânın olması gerektiğini ama biliyorsunuz dağıtıcılar tahsil edemediği bedellerden gecikme zammı tahsil ediyorlar. Oysa bu EPİAŞ tarafından bize yapılan ödemelerde, geç yapılan ödemelerde herhangi bir gecikme zammı tanımlanmadığı için bir hakkaniyetsizlik yaratacağını, haksız kazanç yaratacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, o görüşleriniz de dikkate alındı. Bununla ilgili bir değişiklik söz konusu değil.

Obahan Bey, siz buyurun.

Arkadaşlar, artık süreye bağlayalım iki dakikayı geçmemek üzere.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Sağ olun Başkanım.

Hemen çok kısa iki husus: Bu lisanssızlarla ilgili Ufuk Bey’in ifade ettiği konuda bizim de bir önerimiz var bir opsiyon olarak lisanssız santrallere. Sonuçta bunlar aslında tüketim amaçlı kurulmuş, öz tüketim amaçlı kurulmuş tipteki santraller olmalarına rağmen fiiliyatta ticaret yapan, satış yapan santral tipleri olarak devam ediyorlar. Bir opsiyon yani EPDK’nin belirleyeceği bu tarifeye birlikte ikinci alternatif olarak bu lisanssız santrallere belli bir lisans bedeli vermeleri karşılığında lisanslıya dönme ve piyasada faaliyet gösterebilme imkânı da tanınabilir diye öneriyoruz çünkü EPDK’nin belirleyeceği tarife belki bazıları bundan tatmin olmayabilir, piyasaya satış yapmak isteyebilir. Piyasaya satış için de tabii lisans almaları gerekecek, bir lisans bedeli karşılığında hem de kamu için yeni bir gelir de oluşturur. Bu şekilde bir opsiyon sunulabilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Özel sektör özel sektörün kârına karşı.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – İkinci husus da aslında bizim yazılı önerilerimizde yoktu fakat son iki gündür birkaç üyemizden ısrarla dile getirildiği için ifade etmek istedim. Bu kapasite artışları biliyorsunuz 2019 yılında söz konusu oldu bir düzenlemeyle. Bu kapasite artışlarına da YEKDEM’den yararlanma imkânı verilmemişti biliyorsunuz. Tabii, o dönemin koşulları döviz bazlı yüksek bir teşvik fiyatı söz konusuydu ama artık 31 Haziran 2021 itibarıyla bu fiyatlar TL’ye dönecek ve büyük ihtimalle de ciddi düşüşler olacak fiyatlarda. Dolayısıyla kapasite artışlarının da yeni dönemde YEKDEM’e dâhil edilmesi konusunda bir talep var bazı üyelerimizden, onu da ben burada dile getirmek istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcım bu konuda ne dersiniz? Bence arkadaşlarımız bakın diyorlar ki: “Biz bir kapasite artışı vermek mevcut kurulu yere, yatırımlarını yaptı, bütün masraflarını yerine getirdi.” Şimdi bu kişiler kapasite artışıyla ilgili fiyatları neye göre tespit edecekler? Bu lisanssızlarla ilgili olan kısma göre mi tespit edecekler? Alım garantisi var mı bunlarda? İkincisi, biz bu 30/06/2021 tarihinden sonra işletmeye girecek müesseselerle ilgili bir YEKDEM mekanizmasını ortaya koyuyoruz. İhale sonucu ortaya çıkıyor değil mi o rakam?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TARCAN – Rüzgâr ve güneşte her hâlikârda ihale yapacağız yani yarışma yapacağız daha doğrusu. Kim en ucuz fiyatı teklif ederse o kaynağı o almış olacak ama...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, bu kapasite artışına niye onu dâhil etmiyoruz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TARCAN – Yani kapasite artışı hâlihazırda bu Obahan Bey’in önerisi, yeni bir öneri. Yani diyor ki: “Nasıl olsa, mademki TL’ye geçiyoruz 2021’in yedinci ayından itibaren, 2021’in yedinci ayından sonra devreye girecek olan santraller için de yine “YEKDEM kapsamında kapasite artışlarını o kapsama alalım.” diyor. Bu yeni bir öneri.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ne düşünüyorsunuz bu konuda?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TARCAN – Buna çalışalım. Notumu aldım, değerlendirelim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani daha uygun şartlarla ortaya çıkabilecek bir yatırım gibi ben görüyorum. Kaynak israfına gerek olmadan firmanın daha az kredi ihtiyacının ortaya çıktığı, maliyetlerin biraz daha ucuzladığı, yatırım süresinin biraz daha hızlı bir şekilde ortaya çıktığı bir dönem ortaya çıkacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TARCAN – Bunu değerlendirelim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ha, “Bunlardan, lisanssızdan biraz kaynak alalım, devlet para kazansın.” dediği, “Bunlardan biraz daha kaynak alıp devlet para kazansın.” diyebilirsiniz. Obahan Bey güzel bir teklifte bulundu aslında.

Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde bir önerge var.

Arkadaşlar, bundan sonra hızlı gidiyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yarın devam ederiz Başkan. Sağlık koşullarına göre...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Başkanım, kifayetimizakere bu, pandemi döneminde yarın sürdürelim, hem beynimiz yoruldu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz ne güzel konuşuyorsunuz. Biz hiç öyle bir şey yapmadık, ha bire dinliyoruz sizi.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Genel kanı yorulduğumuz doğrultusunda. En çok biz yorulduk.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 13’üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknoloji Komisyonuna

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 13’üncü maddesiyle değiştirilen 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 6’ncı maddesinin ilk paragrafındaki “on” ifadesinin “beş” şeklinde değiştirilmesini, aynı paragrafın son cümlesindeki “Cumhurbaşkanı” ifadesinin teklif metninden çıkarılmasını ve aynı cümlede geçen “Cetveldeki fiyatları geçmemek üzere” ifadesinden sonra gelmek üzere “Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gereke:

Teklif 5346 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde değişiklik yapmaktadır. Getirilen ilk değişiklik YEK Destekleme Mekanizmasının fiyatlarına ilişkilidir. Teklife göre 31/12/2020 yılına kadar faaliyete girmiş veya girecek YEK belgeli tesislere kanunun I sayılı cetvelindeki fiyatlar on yıl süreyle uygulanacaktır. Bu değişiklik mevcut tesislerin on yıl boyunca dolar üzerinden destekleneceği anlamına gelecektir. 2021 yılından itibaren faaliyete geçecek tesisler için destekleme fiyatları ise cetveldeki rakamları geçmemek kaydıyla Cumhurbaşkanının takdirine bırakılması sakıncalıdır. Fiyat belirlemenin ilgili bakanlık tarafından yapılması gerekir. Mevcut şirketlerin on yıl boyunca cetveldeki rakamlardan yararlanması ile cetveldeki rakamların dolar üzerinden hazırlanması da sorunludur. Dolar endeksli cetvel YEK ödemelerinde Türk lirası kuralıyla çalışmaktadır. Önerge, bu eksiklikleri gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknoloji Alt Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 14'üncü maddesiyle değiştirilen 5346 sayılı Kanun'un 6/A maddesine "elektrik enerjisi üreten" ibaresinden sonra gelmek üzere "lisanssız elektrik üretim faaliyetinde bulunan" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ahmet Çolakoğlu

Semra Kaplan Kıvrırcık

Zonguldak

Manisa

Gerekçe:

Önerge ile madde kapsamının netleştirilmesi amacıyla düzenleme yapılması öngörülmektedir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Verilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknoloji Alt Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 15'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ahmet Çolakoğlu

Semra Kaplan Kıvrırcık

Zonguldak

Manisa

"MADDE 15-5346 sayılı Kanunun 6/B maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 6/B- Lisans sahibi tüzel kişilerin bu Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı ve 30/6/2021 tarihinden önce işletmeye giren üretim tesislerinde kullanılan mekanik ve/veya elektro-mekanik aksamın yurt içinde imal edilmiş olması halinde; bu tesislerde üretilerek iletim veya dağıtım sistemine verilen elektrik enerjisi için, I sayılı Cetvelde belirtilen fiyatlara, üretim tesisinin işletmeye giriş tarihinden itibaren beş yıl süreyle; bu Kanuna ekli II sayılı Cetvelde belirtilen fiyatlar ilave edilir. 30/6/2021 tarihinden sonra işletmeye girecek yerli aksam kullanan YEK belgeli üretim tesisleri ile tüketim tesisinin ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak kurulacak lisanssız üretim tesisleri için Türk lirası olarak uygulanacak yerli katkı fiyatları, bu fiyatların güncellenmesi, uygulanacak süre

ve uygulamaya ilişkin diğ er usul ve esaslar Cumhurbaşkan ı tarafından belirlenerek ilan edilir. Yerli aksam kapsam ın ın tan ımı, standartları, sertifikasyonu ve denetimiyle ilgili usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkar ılacak yönetmelikle düzenlenir.

Gerekçe:

Önergeyle madde kapsam ın ın netleştirilmesi ve maddenin amaca matuf ve daha düzgün bir şekilde düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğ iniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı madde üzerinde önerge yok.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci madde üzerinde önerge yok.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci madde üzerinde önerge yok.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19'uncu madde üzerinde önerge yok.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20'nci madde üzerinde bir söz talebi var.

Sayın Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ben 19'uncu madde üzerinde konuşacaktım ama hızlı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 19'dayız zaten.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 20'ye geçtiniz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öyle mi? Tamam, 19'u şöyle, döneriz. Ayıp ediyorsun. Bizimki alt komisyon oldu ğ u için anında döneriz.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkanım “Bu maddenin yürürlük tarihinden önceki yapılan yarışmalar kapsamında sıfır veya sıfırdan küçük teklif fiyatıyla kapasite tahsis edilen tüzel kişiler yerli katkı fiyatlarından faydalanamazlar.” diyor. Bu maddede sanki bir eksiklik mi var? Yürürlük tarihinden sonra yapılacak yarışmalarda yine sıfır veya sıfırdan küçük teklif fiyatı verenler bu yerli katkı fiyatlarından faydalanacak mı? Bir.

İkincisi: Madde 22 ve madde 23'te I ve II sayılı cetveller var. Burada I sayılı cetvelde bu TL üzerinden de parafla düzeltme yapılmış ama II'de TL üzerinden yeni bir ek yok. Fakat ters bakış açısıyla söylüyorum, burada “sıfır ve sıfırdan küçük” dediğ inde 0,1 sıfırdan büyük olduğ una göre, 0,1 teklifle kabul edilen bir yarışma vesair olduğ unda yerli katkı ilavesinde, örneğ in hidroelektrikle ilgili türbinde 1,3 dolar katkı pay ı alacak. 0,1'e var, sıfıra yok veya sıfırdan küçükü e yok gibi bir bakış çıkar mı buradan?

Tam olarak anlatabildim mi demek istediğ imi bilmiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buna kim cevap verecek?

Hacı Ali Bey, buyurun.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Şimdi, efendim, konuyu aslında biraz YEKDEM mekanizması kapsam ı içerisinde almamız lazım. Eksi fiyat teklif edilen yarışmalar ın girişi şu şekilde: I sayılı cetveld en indirim şeklinde başlıyor. Yani ben YEKDEM'e gireceğ im ama

YEKDEM'deki 7,3 baz fiyatı en yüksek fiyat, bu yüksek fiyattan bana ne kadar fiyattan bu kapasiteyi sen bana sağlayabilirsin diye diyoruz. Buna eğer adam sıfırın altında bir fiyat teklifi verirse, bu adamın YEKDEM mekanizmasına girmesi bir mana, ehemmiyet arz etmiyor. Eksi fiyat vermiş. Bu ne demek? YEKDEM mekanizmasına hem gireceğim, para almayacağım üzerinden, para vereceğim demek. Bu adamın normalde şunu yapması beklenir: Serbest piyasada satın o eksisi verdiği teklif fiyatını YEKDEM'e gelir olarak vermesini bekleriz. Şimdi, bu adam eski versiyonda -şu anda getirdiğimiz versiyonda değil- YEKDEM mekanizması içerisine girerse yerli aksam alabiliyor, YEKDEM mekanizmasının içerisine giremezse yerli aksam alamıyor çünkü ifade aynen şu şekilde: "Yerli katkı I sayılı cetvele ilave edilir." II sayılı cetvelde faydalanmak istiyorsan I sayılı cetveli alıyor olman lazım, onun üzerine ilave ediliyor olması lazım. Şimdi adam eksisi fiyat teklif etmiş. Zaten YEKDEM sistemi içerisine girmeyecek, giremeyecek, bu adamın yerli katkı alabilme ihtimali yok çünkü bu adamı direkt zaten sen öldürüyorsun demek, sen zaten adama cebinden para vererek üretim yaptırıyorsun demek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama diyor ki Yasin Bey: "Eksi değil, sıfır değil, 00001 yaparsa."

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – 001 yapan adam... Teorik olarak baktığınız zaman bu adamın da girmesini çok beklemiyoruz ama bu adam YEKDEM'e girip yerli ürünü kullanırsa bu adam için biraz serbest piyasa fiyatları nispetine, dolar kuruna bağlı olarak geliyor. Bu adamın da böyle bir avantajı olabilir, içeriye girdiği zaman para alabilecek bu adam.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bir de yarışma koşullarını değiştirecek. Asıl mesele o.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Nasıl yarışma koşullarını değiştirecek?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bunlar, yarışma yapılırken eksisi fiyat ve sıfır fiyat verenlerin yerli katkıdan yararlanamayacağı yarışma şartnamesinde açık, net şekilde yazıyordu. Bazı yatırımcılardan, bu açık, net yazmasına rağmen "Biz bunu 2021'de devreye girdiğimizde alırız." gibi laflar...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama Yasin Bey önemli bir şey sordu, diyor ki: "Bundan sonraki yapılan yarışmalara bu kanun yürür mü?"

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yürürlükten öncekilere böyle dediniz, bundan sonrakilerde...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Doğru söylüyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bundan sonra böyle bir şey olmayacak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır. Bundan sonra sıfır veya sıfırın altında bir fiyatla verdiğiniz takdirde yine bu kanun ihtiyacı doğacak mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, çıkmayacak öyle. Yarışma mantığı değişti. Bunların yarışma mantığı şuydu: Yani "Ben YEKDEM'den yararlanmayacağım." diyor aslında bu sıfır fiyat verenler.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz ihaleye çıkarken öyle çıkmışsınız, EPDK öyle çıkarmış, kim çıkardıysa.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bundan sonra öyle çıkmıyoruz. Bundan sonra on beş yıl boyunca senin verdiğin YEK'lerde senin verdiğin fiyattan alacağım. Dolayısıyla kimse eksisi fiyattan...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Olursa...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Olmaz, öyle bir yarışma olmayacak artık.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Cevap eksik kaldı. Şimdi, I sayılı cetvelde TL kısmını koydunuz. II sayılı cetvelde TL kısmı yok. Dolayısıyla, II sayılı cetvele baktığımızda buradan eksilterek yapacağız ya şimdi, II sayılı cetvelde TL üzerinden I sayılı alan kişi yerli katkı ilavesini nasıl alacak?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – I ve II sayılı cetveller hâlihazırda bu YEKDEM’den yararlanma hakkını elde edenlerin fiyatları için duruyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Döviz olarak duruyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yoksa yeni, 2021’in 7’nci ayından sonraki koşullar ayrıca ilan edilecek. Bunlar mevcut şu anda bu haktan yararlananlar için duruyor burada, durması gerekiyor. Bu şekilde çalışanlar böyle çalışmaya devam edecek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, kanunda var ya Yasin, o kanundaki hüküm o şartlar çerçevesinde yapmış olan kişileri koruyor. 30 Haziran 2021 tarihinden sonra gireceklere TL’yle ilgili olmuş oluyor. Eğer biz bunu tamamen TL yaparsak 30 Hazirandan önceki yapılanlarda ve çalışmış olanlarda bir ihtilaf ortaya çıkacak, onu söylüyor.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Başkanım, ama 30 Haziran 2021’den sonra yerli katkı ilavesi almayacak mı?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Alacak, TL olarak alacak.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Dolayısıyla, II sayılı cetvel eksik kalıyor, onu anlatmaya çalışıyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, eksik kalmıyor. O yerli katkı ilavesi de, normal teşvik rakamları da Cumhurbaşkanı kararıyla ilan edilecek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Az önceki tartıştığımız konu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Az önceki tartıştığımız konu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Akif Bey’in “Bu, Anayasa’ya aykırıdır.” dediği konu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Akif Bey’in “Buna bir ket konması lazım.” dediği konu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, onun dediği konu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Onu da düşüneceğiz. Yani belki de Komisyonunda bir...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tamam mı Yasin?

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Önceki maddeyle ilgili mi?

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – 19’la alakalı efendim. Bu maddeyle alakalı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 19 geçti ama neyse, verelim bakalım.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Efendim, bu 19’uncu maddede anılan eksi fiyatlı projeler sadece rüzgâr enerjisi sektöründe olduğu için, üyelerimizden en kritik görülen, görüş gelen konu bu. Şöyle tarif edeyim: Eksi fiyatlı projelerin tamamı 2.373 megavat. Bir de bunun gibi yerli katkıdan faydalanmayacak kapasite artışları var, biraz önce Obahan Bey’in değindiği, o da yaklaşık 700 megavat. Bunların toplamı 3 bin megavat olup 2021 sonrasında yatırımı ilk yapılacak projeler. Bu da yaklaşık, rüzgâr enerjisi sanayisinin yıllık 600-700 megavat yatırım yaptığı

bir ortamda 2020'den sonra yatırım yapılacak ilk dört, beş yıllık projelerde yerli katkıdan yatırımcıların istifade edemeyeceği bir durum ortaya çıkarıyor. Biz Sayın Bakanımıza katılıyoruz, 2017'deki ihale şartları değişsin istemiyoruz.

Şöyle bir önerimiz var: Yerli malı kullanımı farklı kanunlarda teşvik ediliyor. Biz YEKDEM veya yerli ilave desteği aramıyoruz, istemiyoruz. Acaba şöyle bir düzenleme yapılabilir mi bu madde yerine? Örnek: Projelerde yüzde 51 veya daha fazla oranda yerli ekipman kullanan yatırımcılar elektrik sistem kullanım bedellerinden üretim başlangıcından itibaren beş yıllık sürede, şayet 6446'daki o beş yıllık süredeki indirimden faydalanıyorsa ikinci beş yıllık sürede bu giderden indirim alabilirler mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 19'la ilgili ne var orada, anlayamadım. 19'uncu madde... Bir ihale yapılmış, o yapılan ihalede “Eğer sıfır veya sıfırın altında vereceksen bu mekanizmadan faydalanamazsın.” demiş. Bundan da 1.900 megavatlık ihale yapılmış. Diyor ki “Biz bundan faydalanalım.” diyen kişiler var. Yani buradaki ihtilafı ortadan kaldırmak için yapılan ihalede -zaten burada da diyor- “Yarışmadaki adaleti sağlayabilmek için.” diyor, gerekçede koymuşlar bunu. 19'a yeni bir öneri mi getiriyorsunuz?

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Evet efendim. Biz diyoruz ki, yarışma şartları değişmesin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “Yarışma şartlarını başka şekilde değiştirelim.” diyorsun, özeti bu.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Özellikle yerli sanayinin önümüzdeki dört beş yıl...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Anladım...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yapılmış yarışmayla ilgili bir iş. Siz, TÜREB, yapılmış yarışmayla ilgili bu düzenleme.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tamam, diyor ki arkadaşımız Başkanım: “Biz bunlara tamam yerli katkıyı vermeyelim de o iletim sistem kullanım bedellerini beş yıl...”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Olur mu canım, ne olduğu belli zaten.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Beş yıl yarışını...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben öyle olduğunu bilseydim, yarışmada daha farklı fiyat verirdim. Yani bu yarışmadaki adaleti ortadan kaldırır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Kamuya güven sarsılır yani. O zaman öbür yarışmacılar demez mi “Ya ben daha iyi fiyat verirdim, eksi 1 yerine ben de eksi 1,5 verirdim.” demez mi. Bunları düşünün yani.

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Bizim düşündüğümüz şu penceredendi: Ekonomik koşullar değiştiği için...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kardeşim, yapılmış bir yarışma var ortada. Yapılmış yarışmada da, yönetmelikte açık ve net yazıyor. Yönetmeliği gördüm, yönetmelikte açık ve net yazıyor, diyor ki: “Bu şartlar dâhilinde sıfır ve sıfırın altında verisen. Sıfır ve sıfırın altında verenler bundan faydalanamaz.”. Yani şimdi bu yazmasına rağmen siz bize Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak diyorsunuz ki, “Ya, bu böyle yazmış ama siz bize biraz imkân sağlayın kanuna da böyle imkân verin.” O zaman muhalefet ne diyecek bize?

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ GÜRAY EROL – Bizim buradaki yaklaşım noktamız YEK'ten ilave fiyat almak değil, yerli sanayinin devamı için 3 bin megavatlık beş-altı yıllık siparişlerde geri...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Güzel kardeşim bak, burada yapılan ihalelerle ilgili söylüyor. Bundan sonrası için bir önermede bulun. Ama yapılmış bir ihaleyle ilgili bir önerme sadece muhalefet değil, ben kabul etmem bu işi, iktidar da kabul etmez bu işi. Haksızlık bu. Yapılmış bir ihale var.

Evet, 15'le ilgili siz mi bir şey söylediniz? 18.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – 18 Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Efendim, 18'inci madde de düzenlenen bu 5346 sayılı Yasa'nın 8'nci maddesindeki hüküm “yatırım ve işletme dönemlerinin ilk on yılında” ibaresinin “lisans tarihinden itibaren on yıl” olarak değiştirilmesi öneriliyor. Burada şöyle bir sakınca var: Bütün santral yatırımlarında bütün sözleşmelerimize bu madde damga vergisi ve harç muafiyetini getiren bir madde efendim. Bütün sözleşmelerimizi yatırım döneminden önce yani lisanstan önce yapıyoruz çünkü lisans öncesi bir ön lisans kısmı var, o dönemde yapıyoruz. Dolayısıyla, damga vergisi ve harca tabi yüz milyonlarca lira sözleşmelerimiz var. Eğer bu hükmü bu hâle getirirsek lisansa kadar imzalayacağımız işte türbin sözleşmesidir -yani milyon dolarlık sözleşmeler- damga vergisi ve harca tabi olacak. Ve önceden bize tanınan birtakım harç ve damga vergisi muafiyetleri ortadan kalkmış olacak. Sektör olarak büyük maliyetler getireceğini düşünüyoruz çünkü jeotermal sektörden örnek verecek olursak en küçük 25 megavatlık santralin maliyeti 100 milyon dolar. Bu 100 milyon dolarlık bir sözleşmede yaklaşık 2 milyon dolarlık bir damga vergisi mükellefiyeti yükü getiriyor. Bu yükün de yatırım döneminde olan bir yatırımcıya ağır geleceğini düşünüyoruz. Bu hükmün olduğu gibi kalmasını arz ediyoruz efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet. Teklif sahibimizin gerekçesine baktım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bu hükmün olduğu gibi kalması demek 2015 tarihinin 2025'e uzamaması demek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yok “lisans tarihini” diyor.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Hayır, öyle bir şey demiyorum Sayın Bakan Yardımcım. Sadece “Yatırım ve işletme dönemindeki ilk on yılında” ibaresi bizim sözleşme dönemimiz ama bunu eğer lisans tarihinden itibaren on yıl boyunca yaparsak EPDK'den lisans almadan yani ön lisans sahibiyken yaptığımız sözleşmelerin damga vergisine...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – “Lisans” diyor “lisans” bak “ön lisans” demiyor. “Lisans” diyor. Orayı iyi okuyun.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Sayın Bakan Yardımcım, lisansı sonradan alıyoruz ya eğer ön lisans ve lisans ayrımı yoksa...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Lisanstan sonra on yıl boyunca bunları ödemeyecek.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Sayın Bakan Yardımcım, biz sözleşmelerimizi lisanstan önce yapıyoruz. Ön lisans döneminde yapıyoruz. O nedenle bize yük getiriyor bu. Yani ön lisans döneminde de kapsıyorsa bir sıkıntı yok çünkü ben ön lisans dönemindeyken gidip türbin sözleşmesini, arazi sözleşmelerini veya diğer milyon dolarlık sözleşmeleri yapıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcım, müsaade eder misiniz. Arkadaşlarım...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Damga vergisi varmış gibi konuşuyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Var, var kanunun orijinalinde var. Kanunun orijinal metninde var. Arkadaşlar, bir dakika...

Şimdi, Sayın Bakan Yardımcımıza sorduk, dedik ki bu süre kısaltma mı beraberinde getiriyor? “Lisans alım tarihi ile üretime geçiş tarihi arasında iki yıla yakın bir zaman oluyor.” diyorlar. Normal şartlar altında böyle bir şeyle ilgili arkadaşlar bize söylediler. Kimileri “Altı ay olur üretime geçmek.” kimileri “Bir yıl.” dedi. “İki yıl normal bir süre.” diye söylediler. Şimdi “Buradaki lisansla arasındaki iki yıl, on yıllık teşviki sekiz yıla mı düşürüyor?” diye endişelerini dile getirdiler. Ben de maddeye baktım, aslında kanuna bakarsanız “Bu kanunun yayımı tarihinde.” diye ifade ediyor. Bizim burada verilen teklifte kanunun şüyuundaki “31/12/2015” “yatırım ve işletme dönemlerinin ilk on yılında” ibaresi ise “lisans tarihinden itibaren on yıl boyunca.” demiş. Kanunun yürürlük maddesinde bu madde, 18’inci madde “Yürürlük tarihinden itibaren girer.” diyecek. Eğer yürürlük maddesi “2010 tarihinden itibaren” deseydi o zaman sizin dediğiniz ikilik ortaya çıkabilirdi. Ama şu anda yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe gireceği için geçmiş lisanslarla ilgili herhangi bir sıkıntı ortaya çıkmıyor. Şunu sorabiliriz: Ya böyle bir şey yaptığımızda “Siz süreyi kısaltmak mı istiyorsunuz?” diye sorulabilir. Bu da zaten 2021’e kadar, 30 Haziran 2021’e kadar mı geçerli bu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, 2025’e kadar işletmeye girecek santraller için geçerli. Beş yılda yeni santrallere bu imkânı vermiş oluyoruz. Yani suyun yüzde 90’ı dolu, yüzde 10’undaki azlığı, o da kazanılmış hak, yani öyle bir boşluk da yok. Yani adam zaten önceden yararlanmaya başlamışsa onları etkilemiyor mu? Bilakis, sektöre biz beş yıl daha bu hakkı uzatmış oluyoruz. Yani “Değiştirelim.” diyorsanız kaldıralım da yanlış yapıyorsunuz yani ne yaptığımızın farkında değilsiniz.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Anladım Sayın Bakanım, teşekkür ederim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bunu kaldırılabiriz de. Biz bunu sektöre iyilik olsun diye getirmişiz. Yenilenebilir teşvik için gelmiş bu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir dakika, özel sektörün bu teşvik işini anlaması lazım. Ben özel sektörden birisiyim.

Obahan Bey, buyurun bakalım.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Başkanım, şöyle: Şimdi, tabii, Sayın Bakan “Geçmiştekileri etkilemeyecek.” dedi ama yani teklifteki tanım, cümleler bizde “Geriye dönük işler mi?” konusunda bir tereddüt yaratıyor ister istemez çünkü şöyle söylüyor, diyor ki: “Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla...”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, öyle demiyor efendim. İşte, teknik olarak bakmıyorsunuz Obahan Bey. “Bu Kanunun yayımı tarihi” ibaresi, 6094 sayılı Kanun. Bu kanunun numarası farklı olacak, tamam mı? Bu kanunun numarası farklı olduğu için, 6094 sayılı Kanun’a veya 5346 mı Sayın Bakan Yardımcım bu, 5346’ya ilave değil mi bu? “5346’ya şu numaralı kanunla ilave edilen kısım” diyecek, tamam mı?

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Tamam.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O ilave edilen kısım da bu kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girecek.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Yayımı tarihinde işletmede olanlar dâhil buraya.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır efendim, bakın, ne diyorum: Eğer kanun metnini aynen yazmış olsaydı dediğiniz doğrudu. Esas Komisyonunda da bunu bir arkadaşımız sorar, biz de Bakan Yardımcılığına, icra makamına sorarız, icra makamı onu söyler ve biz Komisyon olarak bu açıklamayı yaparız ve tutanaklara da bu şekilde geçmiş olur.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Ya, bizim kendi Bakanlığımızdan yana bir şeyimiz yok açıkçası da “Diğer bakanlıklara bağlı birtakım kurumlar farklı yorumlar mı?” diye...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Diğer bakanlıklarla ilgili bir iş yok burada ya.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Obahan Bey, Başkanımız “Esas Komisyonunda bunu sorarsınız, sorulur bu, tutanaklara da geçirilir, sizin endişenize de mahal kalmaz.” demek istiyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O zaman diğerlerini de bağlar bu iş.

Evet, değerli arkadaşlar...

TÜSİAD KOMİSYONU TEMSİLCİSİ GÖKMEN SAY – Kısa bir şey ilave edeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

Özel sektör atağa geçti, Parlamento yoruldu.

TÜSİAD KOMİSYONU TEMSİLCİSİ GÖKMEN SAY – Başkanım, şimdi ön lisanstan lisansa geçen projeler için bir nevi haklı olabilirsiniz ama arada kalmış, mücbir sebeple bugüne kadar yapılamamış ve eski tarihte lisans almış bazı projeler var. Örnek veriyorum: 2012 yılında lisans almış, 2014 yılında Orman Bakanlığı genelgesiyle yapılamaz, daha sonra EPDK tarafından 2018’e kadar Gelibolu ilçesinde, herhangi bir yer değişikliği yapamazsın denilen projeler var. Tahmin ediyorum, 12 tane proje var. Burada kamudan dolayı Orman Genel Müdürlüğünün genelgesi, daha sonra EPDK’nın yarışmasından dolayı yapılamamış olan projeler bugün hayata geçtiğinde, “Lisans tarihinden itibaren teşvik alır.” ibaresi onlar için gündeme geldiğinde, sadece iki yıl teşvik kullanmış olacaklar. Bu, şirketin bir sorunu mu?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Lisans müracaatı mı lisans mı?

TÜSİAD KOMİSYONU TEMSİLCİSİ GÖKMEN SAY – Lisans tarihinden itibaren ibaresini eklemiş olursak bunlar, sadece iki yıllık yararlanmış olacaklar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yalnız, Ali Bey, nasıl lisans veriliyor? Orman’dan görüş almadan mı lisans veriyorsunuz?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Şimdi, efendim, 6446 sayılı kanundan önce 4628 sayılı kanun kapsamında ilk önce lisans veriyorduk ondan sonra gerekli izin, imar, kamulaştırma, orman izinleri, bunları alıyorlardı. Zaten söylediği en büyük şeylerden birisi de, 2012’den beri eğer zaten bu kadar uğraşıyorlarsa biz, bu kanunun maddesini...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani her müracaat edene lisans mı veriyordunuz?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Tam olarak öyle değil efendim, bunların da yarışmaları vardı. 1 Kasım 2007’de de yarışma vardı. Rüzgâr ve güneşlerde yarışma, diğerlerinde bağlantı kapasitesi vardı, bazı yeterlilikler istiyorduk. Mesela, daha başka şirketlerle yatırım yapmış mı yapmamış mı? Bu asgari sermaye şartı, bunlar gibi arıyorduk, bağlantı görüşü de varsa bunları veriyorduk. Rüzgâr ve güneşte yarışma yapmıştık.

Şimdi, bu lisansları verdikten sonra izinlere gidiyordu. Tabii, burada kendi seçtikleri alan, yani biz bir alan belirlemiyorduk. Kendi seçtikleri alanda problem çıktıktan sonra, bunların yer değiştirmesidir, işte, gerekli izinlerin alınması gibi bir süreç yaşandı. Zaten bu tip projeler için aslında en önemli şeylerden birisi de buydu. Şu andaki kanun tamda...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak biz, bu konuyla ilgili, mücbir sebeplerle ilgili, benim hatırladığım 3 kere değişiklik yaptık.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Evet, işte bu da...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani, o, 3 kere değişikliğe rağmen, hâlâ ihya olmamış bir lisans varsa bu, lisans değil zaten bitmiş, on yıldır olmayan bir iş, olmuyor demektir.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – İşte, onun içinde, aslında, burada bir alt maddesi daha var ya en sonda... Eğer lisanslarını tamamlamıyorlarsa...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Paranın şeyinden vazgeç diye bir şey var. O teminatların iadesi kısmı mı?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani bunda da bak, orada da güzel bir şey yapılıyor teminatları iade ediliyor. On yıldır olmayan bir iş, iş değil. Orman, eğer buna müsaade etmiyorsa... Hacı Ali Bey, teşekkür ediyorum, ben bu konuyu böyle bilmiyordum. Eğer, daha önceki ilk yasa çıkarken biz, bunu tespit etmek için... Ben buna Sanayi Komisyonu üyesi olarak da devam ettim, Grup Başkan Vekili olarak da bu yasayla ilgili çalışmalar yaptık. İlkini, Sanayi Komisyonu olarak 2007 yılında çıkardık biz, bu rüzgârla ilgili kısmı. O zaman 5,25 dolar/centti, olmaz dediler, sektör bunu kabul etmiyor, euro/cente dönelim dediler, euro/cent de yaptık yine olmadı. Arkasından tekrar dolar/cente geçtik, 7,25 mi 7,30 mu, yine dolar/cent yaptık ama 2007 yılında yapmamıza rağmen, uzun zaman geçmesi gerekti. İlk verilen işler şu oldu: O zaman sektör bu işi istemiyor diye, EPDK bunları aramadan ben sana lisans veriyorum, git diğer izinleri de sen al dedi. Siz, kurulamayacak bir yere, Orman’ın müsaade etmediği, efendim, çevrenini müsaade etmediği, ÇED raporu verilmeyen yerde lisans için müracaat etmişsiniz, ona da izin verilmiyor ama bu hak diyen, kazanılmış hak diyen... Çünkü uygulama ve yasanın öyle verdiği şeyle ilgili yapılabilir yere yap demekle, yapılamayacak yerde benim talebim var dediğiniz... Biz, mücbir sebep diye bunda yaptık. Biraz daha uğraş dedik. İyi hatırlıyorum, Sayın Taner Yıldız Enerji Bakanıydı, 2013 yılıydı yanlış hatırlamıyorsam, böyle bir düzenleme yaptık. O düzenlemede biraz daha uzatalım dedik. Uzatmalarda da hâlâ olmuyorsa, bu olmuyor demektir. Bunu da sık sık Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine getirip... Bunu kaldırıyor muyuz bundan sonraki şeyde de? Bu lisansları bitirelim artık ya.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – İşte, efendim, bu konuda...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya verin ya kaldırın.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – 42’nci veya 41’inci maddede geçmiş olması lazım, orada bir şans daha veriyoruz. Eğer vazgeçerlerse teminatını alıp kapasiteleri boşaltmak için. Yani sonuçta...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ve işin enteresan tarafı, kapasite var olduğundan dolayı -kaç megavattır bilmiyorum- başka yatırımcıların önü, yapılabilecek yerdeki yatırımcıların önü de bu şekilde tıkanmış oluyor. Şu şartlar dâhilinde diyebilir miyiz biz o 41’inci maddede: Eğer, şeyse, almak istiyorsan al, şu tarihten itibaren bu lisanslar iptal olur diyebilir miyiz? Ömür boyu lisans olmaz ya.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim, mücbir sebepler olduğu için onu değerlendirmek biraz sıkıntı olabilir ama...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kardeşim, mücbir sebep de mücbir sebebe karar veren Türkiye Büyük Millet Meclisi. Bitmiştir, ömür boyu lisans mı olur? On yıldır yapılmayan bir lisans. Biz bunu kaldırmışız, 30 Haziran 2020 tarihinde bitiyor. Bu adamlar zaten ondan da faydalanamayacak değil mi?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Tabii ki çünkü daha zaten izni alamamış, bir de inşaat işlerine başlayacaklar zaten 21 Hazirana yetiştiremezler.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 21 Hazirandan sonra bu lisanslar iptal mi oluyor?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Yok, iptal olmuyor da büyük ihtimalle zaten fizibilitesi kalmayacak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Duracak ama...

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – İsterseniz çalışalım onu efendim? 44’üncü maddede kendileri vazgeçme şansını veriyoruz aslında.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Vazgeçmezse şeyi irat kaydedilir diyeceğiz.

Evet, teşekkür ediyorum.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Bu kadar yıldan fazla süresi olan...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, ömür boyu lisans mı olur Sayın Bakan Yardımcım?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Sayın Başkanım, orada dediğiniz doğru, çok doğru bir mantık. Belki orada, bunun imalatı, fiziki, coğrafi şartlardan dolayı müsait olmayacak ama...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Etmiyorsa bitti, gitti.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) - ...başka bir alanda mı müsait olacak? Bu sefer hatları dolduruyorsun, kapasiteyi dolduruyorsun, diğer hattı devreye alamıyorsun.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Efendim, oraya diye müracaat etmiş bu. Devlet memurunun -ben şuraya çalışacağım diye gidiyor- efendim, benim ailem burada, beni oraya tayin et demesi gibi bir şey bu iş.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Aynen.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, maddelere geçtik. Kaçınıcı madde?

20’nci madde üzerinde önerge yok. Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler. Kabul edilmiştir.

21’inci madde üzerinde önerge yok. Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22’nci madde üzerinde söz talebi yok. Kabul edenler... Etmeyenler. Kabul edilmiştir.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Varmış Başkanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir talebimiz var, beş dakika.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama sizin ışık devamlı yanıyordu, ihmal ettiniz Sayın Şevkin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yok, kapattım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Müzeyyen Şevkin’in söz talebi var.

Oylamadık değil mi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - 20’yi mi? Henüz oylamadık, hayır 22’yi oylamadık henüz.

Şimdi, burada, cetvelde, yenileri gittiği ifade ediliyor ama getirilen yeni cetvelde fiyatların eski cetvelle aynı olduğu görülüyor. Desteklemelerde de dolar endeksli model yerine Türk lirası esasına geçildiği belirtilmiş olmasına rağmen, yeni cetvelde dolar endeksli bir şekilde hazırlandığını görüyoruz. Yani teklifin 22’nci maddesiyle 13’üncü maddesi birlikte düşünülmeli diye burada ifade etmek istiyorum. Hani, dolar endeksli ve cetvelde de bir değişiklik görülüyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın vekilim, bunlar hâlihazırda, münhasıran yararlanmak için tesisini yapmış olan kişilerin bu haktan on yıl boyunca yararlanmasını temin için dolar olarak kalacak zaten. Onu biraz önce anlatmıştım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kanun teklifine gerek var mı o zaman Sayın Bakan Yardımcım? Yani zaten kazanılmış haksak...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sadece şeyi ilave ettik... Tabii, tabii teklife ilave etmiyoruz zaten. Sadece (e) bendini ilave ettik. O da TL olarak kendi tüketimini karşılamaya yönelik lisanssız kuranların kaç liralık bir bedel alacağını ifade eden hükmü koyduk. Diğerleri...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani cetvel çıkarılabilir mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Cetvel aynen duruyor zaten.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Cetvel durmak zorunda.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, kanun şeyinde derdiniz ki, şöyle yapardınız: 1 sayılı listenin (e) bendi şu şekilde düzenlenmiştir deseniz olurdu o iş.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Zaten şöyle yazıldı: “Ekli 1 sayılı cetvel ekte yer alan şekilde değiştirilmiştir.” diye yazıldı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öyle mi? metinde o mu?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Değiştirilmiştir diyor işte ya.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tamam, yani mevcutların hakkını mecbur koruyoruz. İlave olarak da (e) bendini ekleyerek lisanssızların tarifelerini belirliyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, Sayın Bakan yardımcı, “1 sayılı cetvel değiştirilmiştir.” Deyince, “1 sayılı cetvelin (e) bendi değiştirilmiştir.” deseydiniz daha kolay olurdu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bu, usul açısından mümkünse öyle yazdırırız yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Neyse artık, teklif böyle olmuş. Onu belki arkadaşlar bilirlerdi. Anlaşıldı mı meram? Paralar değişmiyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yok, paralarla ilgili zaten, dolar bazında... Türk lirasına geçilmiştir ibaresi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kazanılmış hakkın devamı olmuş oluyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yenilerin değil, eskilerin haklarında...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 22’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23’ncü madde üzerinde... Işık yanıyor, söndüreyim mi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Söndürün.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, kapattım.

23’ncü madde üzerinde önerge yok. Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26’ncı madde üzerinde önerge var, söz talebi var.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teklifin 26’ncı maddesi, kanunun 10 maddesinde değişiklik yapıyor. İdare payı hesaplanmasını tüm tesisler için kullanılan akışkan miktarı üzerinden değerlendiren hesaplama yöntemi jeotermal enerji kullanan tüm tesisler için ortak bir idare payı modelini ortaya koymakta. Getirilen yeni düzenlemeyle idare payının beşte 1’i belediye ve köy tüzel kişiliklerine beşte 4’üye İçişleri Bakanlığına bırakılıyor, Bakanlık bu payı bütçeye ekleyecek. İçişleri Bakanlığına bütçe kanunu dışında bir kanunla bütçeye ekleme yapma yetkisinin verilmesi Anayasa’ya aykırı.

Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcım; jeotermal enerji üretilirken, örneğin Aydın’da en çok zarar gören oranın yerel halkı, oranın yerel çiftçileri ve dolayısıyla oradan elde edilen kazancın o beşte 1’ini sadece o bölgedeki büyükşehir belediyesine de değil, yerel yönetime verip hani, köy tüzel kişiliğiyle köy tüzel kişiliğine, beldeyse beldeye, belediyeyle büyükşehir değil bölgenin ilçe belediyesine verilmesi, geri kalan o beşte 4’ünün de İçişleri Bakanlığına verilmesi hem Anayasa’ya aykırı hem de oradaki halkın bu eziyeti çekerken yani çevresel olumsuz tüm etkileri yöre halkına yansımışken bu 4 payın tamamen, İçişleri Bakanlığına verilmesi de kabul edilebilir bir durum değildir. Bu maddenin gözden geçirilmesini rica ediyoruz. Yani bu hem Anayasa’ya aykırı hem de o işin sıkıntısını çeken yerel halka geri dönmesi gereken bu miktarın İçişleri Bakanlığı uhdesine verilmesi de kabul edilebilir bir durum değildir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Açıklama yapalım mı Başkanım yoksa diğer arkadaşların da konuşmalarından sonra mı yapalım?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, JESDER bir konuşsun.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Sayın Başkanım, bizim JESDER olarak bu konuda 2 önerimiz olacak. 1 tanesi, bu 1/5’lik oranın artırılmasını talep ediyoruz, takdirinize bırakıyoruz. Çünkü Aydın üzerinde 650 megavat bir santral var mesela, oradan sağlanan yüzde 5 yaklaşık 5 milyon lira tutarındadır. Bunun beşte 1’inin de yerel belediyelere, işte, Aydın Germencik, İncirliova, Kuyucak gibi 8-10 tane belediyeye dağıttığımızda pek dış dokunur bir tutar olarak kalmıyor. Bu miktar 1/2’lere çıkarılırsa eğer 5 milyon liranın 2,5 milyon lirası yerel yönetimlere dağıtılsa ve bu jeotermal kaynakların kullanılması ve geliştirilmesi yerel yönetimlerde kalırsa mesela yerel yönetim bu bedeli alıp şehir ısıtması için kullanabilir altyapı yatırımlarında. Daha uygun olacağını düşünüyoruz.

Bir de maddenin devamında metreküp başına 3 lira olarak bir bedel belirlenmiş, sanırım burada biraz teknik bir hata yapılmış. Şöyle: Jeotermal seralar, yaklaşık 100 dönümlük bir sera 2 milyon metreküplük bir suyla ısıyor. Çünkü jeotermal seralar santraller gibi 150-200 derecelik sularla çalışmıyorlar, 60-65 derecelik sularla çalışıyorlar dolayısıyla 2 milyon metreküp su kullandığını

varsayarsak 100 dönümlük bir seranın ve tavan fiyattan işlem gördüğünü varsayarsak yaklaşık 6 milyon lira devlet payı ödemek zorunda kalacak. Bugün 25 megavatlık bir jeotermal santral 700-800 bin lira devlet payı öderken bir jeotermal seranın 6 milyon lira devlet payı ödemesi biraz hakkaniyete aykırıdır diye düşünüyorum. Bu 3 lira kısmı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakan Bey, ne diyorsunuz bu konuda?

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Tekrar gözden geçirilmesini arz ediyoruz efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Metreküp 3 Türk lirası hesabını kim yaptı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – MTA yaptı onu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – MTA var mı?

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – Evet, Sayın Başkanım.

Saygılar sunuyorum.

Öncelikle burada hesaplamaları bizim teknik birimler yapmıştır. Oradaki hesaplarda 4,5 liraya kadar çıkan oranlar, fiyatlar tespit edilmiştir. Bakanlıkla görüşme neticesinde bu 3 lira olarak tavan fiyat belirlenmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O hesabı neye göre yapıyordunuz? Var mı kanunda 3 lira, 4 lira?

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – Yok, şu anda yok. Yeni koyuyoruz onu 3'ten tavan fiyat olarak koyuyoruz. Yönetmelikte bir hesaplama yöntemi belirlenecek, o yöntemde çıkan rakam hiçbir zaman 3 lirayı geçmeyecektir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani şu anda 4,5 lira mıydı? Yani şu anda öyle bir...

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Şu anda yüzde 1'e tabi Sayın Başkan.

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – Şu anda yüzde 1'e tabi tamamı Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu yüzde 1'den çıkıyor mu şimdi?

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – Yüzde 1'den çıkacak bunlar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani seralar yüzde 1'den çıkıyor mu?

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – Evet, seralar kaplıcalar...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O zaman belediyelerin gelirlerinde azalma olacak.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Efendim, yüzde 1'den çıkıyor ama 3 liralık tutara tabi oluyor. Daha da artıyor, 10 kat artıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, 3 lira tutara tabi oluyor.

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – 3 lira değil, bir yönetmelikte bir formülasyon yapılacak, ona göre hesaplanacak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Seralar 4,5 lira da ödeyebiliyordu.” diyor metreküp başına.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Metreküp değil ısı bazında bence bu hesaplamanın yapılması gerekiyordu, ısı bazında.

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – Suyu göre hesaplayacaklar. Daha önce işte, kaplıcaların kuaförleri vardı, marketleri vardı...

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Sayın Başkanım, özür dilerim, ben sözünü bölüyorum hatibin ama şimdi, daha önceki uygulamada cironun yüzde 1'ini veriyordu ve oteller yeme içme faturalarından da yüzde 1 ödemek zorunda kalıyordu. Seralar da işte o meyveyi, sebze yi koydukları kapların bedelinden de yüzde 1 ödemek zorunda kalıyorlardı. Bunun önüne geçmek amacıyla getirilmiş ama bir hesaplama hatası var burada. Biraz öncede arz ettim, yüz dönümlük bir sera 2 milyon metreküp su kullanır yılda kaba hesapla.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Otel ne kadar kullanır?

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Yani otel daha az kullanır, o da yüzde 1 daha az kullanır. Çünkü otelde ısıtma yoksa...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Neyin cirosu? Mesela otelin cirosunu mu alacağız?

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Önceden otelin cirosu alınıyordu, şimdi metreküpe tabi oluyor ama bu seralar tarafında sıkıntı yaratıyor. 2 milyon metreküp suyla ısıtılan bir sera 6 milyon lira devlet payı ödemek zorunda.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ne kadar ciro elde eder o 2 milyon metreküp suyla ısıtılan sera?

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Aşağı yukarı 15 milyon lira civarında bir ciro elde eder. Önceki yasaya tabi olsaydı 15 milyonun yüzde 1'i yani 150 bin lira ödemesi gerekirken şimdi 6 milyon lira ödemek zorunda kalıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, ne diyorsunuz MTA?

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – Bunları bir daha kontrol edelim efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kontrol edelim, ona bakalım.

Şimdi, teklifiniz de güzel. Belediyelere yüzde 25 az oluyor diyorsunuz. Şöyle yapalım: Yüzde 1'i, yüzde 2'ye çıkaralım. Siz de biraz daha katkı verin, belediyelere bu kaynağı paylaşalım.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Canınız sağ olsun efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bence yüzde 80'i...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sektör temsilcisi Başkan böyle dediğine göre, ikisini değerlendirirken belediyelerin de yüzde 1'lik oranını dikkate alalım. Beşte 1'i diyor ya...

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Madenlerle birlikte işleyen bir sistem bu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Madenlerle karışmasın bunun şeyi.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Aynı sistem Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Jeotermalle ilgili konuşuyoruz. Jeotermali belediyelere bir kaynak aktarmak için JESDER'in bir teklifi var.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Öyle bir teklifimiz yok. Teklif sizin.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sen kamu adına konuşuyorsun. Az verelim diyorsun, sen de kazanıyorsun, versen de kazanıyorsun.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Hayır, efendim, ben sıkıntımızı dile getiriyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 3 lirayla ilgili kısmı buraya atın. JESDER Belediyelerin hissesi az diyor, doğru söylüyor, bende katılıyorum.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Şu nedenle az çünkü...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 1'i 1,5'a çıkarırsak beşte 1 hisseden alacakları payı daha çıkarmış oluruz.

JEOTERMAL ELEKTRİK SANTRAL YARDIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI UFUK ŞENTÜRK – Sayın Başkan, bize sıkıntı yaratan yerel belediyeler özellikle muhalefet partisi belediyeleri...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Muhalefet kim ya?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, JESDER'e teşekkür ediyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anlamadım ben kimin muhalefet olduğunu. Efendim, biz tam tersini savunuyoruz. Yüzde 80'in oradaki yerel yönetimlere, yüzde 20 payın...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 3 lirayla ilgili JESDER'in teklifini inceleyin. Yani o 1'i, beşte 1'i kalsın, yüzde 20 kalsın. Belediyelerin kaynaklarını nasıl arttırabiliriz, JESDER'le beraber konuşun.

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – Tamam Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Madde üzerinde 1 adet önerge vardır.

Sanayi Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 26'ncı maddesiyle değiştirilen 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun 10'uncu maddesinin birinci fıkrası (e) bendinin son cümlesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekçe

Teklifin 26'ncı maddesi jeotermal enerji kullanımındaki idari pay hesaplamasını değiştirmektedir. Şu anki hesaplama hasılat bilançosu üzerinden yapılmaktadır. Teklif edilen hesaplama şekli ise akışkan temellidir. Madde ile idare payının, akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı olarak elektrik üretimi ve konut ısıtması dışında sera, kaplıca ve diğer alanlarda kullanıldığı tesislerde ısı enerjisi ve su miktarı dikkate alınmak sureti ile maddede metre küp başına belirlenen üst sınırı geçmeyecek şekilde belirlenmesi sureti ile mevcut uygulamada yaşanan sıkıntıların giderilmesi amaçlanmaktadır. Ancak teklif, İçişleri Bakanına Bütçe Kanunu dışında bir kanunla bütçeye ödenek ekleme yetkisi vermektedir. Bu yetki sorunludur. Önerge, bahsi geçen sakıncanın giderilmesini hedeflemektedir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Madde 26'yı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27'nci madde üzerinde söz talebi var.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, tabii 26'nci maddeyle ilintili jeotermal derneğiyle...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onu inceleyecekler üst komisyonda arkadaşlar.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 100 lira alt sınırı olan ceza küçük işletmeler için ağır bir cezadır. Elektrik üreten tesis ile bir köy kaplıcası aynı kefeye konulmaktadır. İşletmenin cirosu ya da kullanılan ısı miktarıyla orantılı bir ceza düzenlenmeli diye görüşümü belirtiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani “500 liralık üst sınır az.” diyor, bence makul bu yani teşvik etmesin bu iş.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Alt sınır...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Alt sınır 500 lirayı geçmemek üzere...” diyor.

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – Üst sınır...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Üst sınır 500, alt sınır mı 100?

MTA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NURİ KALKAN – Alt sınır 100 bin lira.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz ne olsun diyorsunuz?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 100 yüksek bir rakam diyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 500 çok mu diyorsunuz?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hayır, 100 lira alt sınırı olan ceza küçük işletmeler için ağır, tam tersini söylüyoruz. Elektrik üreten tesis ile köy kaplıcası aynı kefeye konuluyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ha, 500 bin lira dursun alta da bir bakalım diyorsunuz. Onu hani şeyde yapmıştık ya, EPDK’nin...

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Petrolde...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Petrolde yapmıştık.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – İşletmenin cirosu, kullanılan ısı miktarı... Onlarla orantılı bir ceza düzenlensin.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu, MTA’nın işi mi? MTA da az önceki maddeyle ilgili bir çalışsın, ona da bakalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani Sayın vekilimiz 100 bin liranın ne kadar olması gerektiğini -alt sınırın- öneriyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben rakam önermiyorum. Kullanılan ısı miktarı ve firmanın cirosuna bağlı olarak bir düzenleme yapılabilir yoksa rakam ifade etmiyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “50 bin lira olsun.” diyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Zaten kullanılan su miktarına göre verilecek de cezalar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Aşağı olamaz çünkü bunlar olduğu için.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ama bir de alt taban olsun diye yazılmış 100 bin. Mesela 20 bin lira mı olsun?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 20 bin lira da olabilir mesela.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani onun ben hesaplamasını... Tabii rakam ne olarak hani uygun olur jeotermal...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Çok az su kullanan da olabilir ama tabanı da olsun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tabii yani işte işletmenin cirosu, kullanılan ısı miktarı, birtakım kriterler göz önüne alınarak o hesaplama yapılabilir. Tabii birim fiyatını MTA hesaplıyor sanıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama şimdi Müzeyyen Hanım, 100 bin lira çok diyoruz. 20 bin lira çok mu, az mı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Onu ben şimdi şeye göre...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, 100 bin liraya nasıl çok diyorsunuz siz?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Köy işletmesi falan...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte “20 bin lira çok mu az?” diyor Sayın Bakan Yardımcımız. 10 bin lira mı çok, 20 bin lira mı çok?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Onu oradaki MTA'nın hesaplarına göre yapmak gerek bana göre. Alt limitin yani 100'ün altına inmesi hani küçük işletmeler için...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte küçüklük kavramı ne? Ne kadarlık su miktarı küçüklük?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Onu artık Maden Mühendisleri Odasıyla görüşelim, ne kadar diye görüşelim, ona göre...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, bunu da bir değerlendirelim arkadaşlar.

27'nci maddeyi devam ettirelim, esas komisyonda veya...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – MTA şu çalışmayı yapsın.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – MTA yapsın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ne kadar su kullanılabilir diye bir hesap edin. O 100 bin lirayı ne yapabiliriz, bize söyleyin.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Alt sınır 20 bin lira mı, 50 bin lira mı olsun, siz de görüşün. Yani 100 bin liraya çok dediğimize göre normal, makul dediğimiz bir rakam da bulmamız lazım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tamam, onu görüşelim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33'üncü madde üzerinde bir söz talebi var.

Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Evet, 33'üncü maddeyle on ikinci fıkra yürürlükten kalkıyor, 6446 sayılı Kanun'daki 9'uncu maddenin on ikinci fıkrası.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – On ikinci fıkrası...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – On ikinci fıkrası, evet. Şimdi burada yürürlükten kalkan maddeyi gördüğümde “Dağıtım şirketi, dağıtım faaliyetlerinde kullanılmak üzere, sorumlu olduğu dağıtım bölgesinde, Kurulca onaylanan yatırım planında ayrıca belirtilmesi ve TEİAŞ'ın uygun görüşünün alınması kaydıyla 154 kV gerilim seviyesinde tesis kurabilir.” diyor. Öncelikle şöyle bir merakım var: Bu yerlerde enerji nakil hatları kurulurken, direkler kurulurken kamulaştırma yapılmadan direk kurulabiliyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Kurulamaz.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – O zaman TEİAŞ Denizli 21’inci Bölge ...

Not alabilerseniz...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Orhan Bey not alıyor.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 18 Aralık 2018 tarihinde Cumhurbaşkanlığı kararıyla yapılan bir hat var, bu hattın hemen yanına 2’nci ve 3’üncü hatlar kuruluyor; bu 2’nci ve 3’üncü hatlarla ilgili ne Toprak Koruma Kurulundan izin alındı ne kamulaştırma yapıldı ve bunlar da muhtemelen oradaki HES’ler için iletim hattı olarak kuruluyor. Bu şekilde bu fıkraların kaldırılmasıyla acaba kamulaştırmadan, Toprak Koruma Kurulunun izninden mi kurtulmaya çalışılıyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, hiç alakası yok. Kamulaştırma mutlaka yapılmak zorunda.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Tekrar söylüyorum: Şu anda 6 tane direk Toprak Koruma Kurulundan izin alınmadan, kamulaştırma yapılmadan... Direklerin şu anda bir tanesi bitmiş vaziyette, bir tanesi yarıya gelmiş vaziyette, bir tanesinin pabuçları yapılmış vaziyette ve bahsettiğimiz hat da sulu tarım yapılan yer. Sulu tarım yapılan yerin üstünde kıraç yer olmasına rağmen oradan geçmeden aynı hattın, muhtemelen o 18 Aralık 2018’de Cumhurbaşkanlığı kararının hattının yanına aynı kanaldan 2’nci, 3’üncü hatlar çekiliyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Çok kuvvetle muhtemel bizim yaptığımız hatlar değildir ama araştıralım. Üçüncü şahıslar da zaman zaman kendilerine hat çekebiliyorlar.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yok, TEİAŞ 21’inci Bölge diye özellikle söylüyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tamam, biz araştırıp size bilgi verelim Sayın Vekilim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, bu konuyla ilgili Sayın Milletvekilimizin sorusuna esas komisyon görüşürken veya daha önce de şey yapabilirsiniz.

33’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35’inci madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 35’inci maddesiyle değiştirilen 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 15’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya tamamen” ifadesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekeç:

Teklifin değiştirdiği 6446 sayılı Kanun’un 15’inci maddesinin birinci fıkrası elektrik dağıtım şirketlerinin denetimiyle ilgilidir. Bahsi geçen denetimde yetkili kurum Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığıdır. Bakanlık denetimi ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yapabileceği gibi aynı zamanda bu yetkisini ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilmektedir. Madde teklifiyle Bakanlığın denetim yetkisini Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu da dâhil olmak üzere kısmen veya tamamen ihtisas sahibi kurum ve kuruluşlara devredebilmesine imkân sağlanmaktadır. Ayrıca birlikte denetim yaptığı veya yetki devri yapması hâlinde yetki devredilen kuruluşların

denetim işlemleri için yapmak zorunda kalacakları masrafların Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanması amaçlanmaktadır. Bu düzenlemede Bakanlığın denetim yetkisinden “tamamen” vazgeçmesi sakıncalıdır. Önerge, bu sorunu gidermeye yönelik olarak hazırlanmıştır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz bu maddeyle ilgili mi konuşacaksınız?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, bu maddeyle ilgili.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Önergeden başka bir şeyiniz var mı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu “ihtisas sahibi kamu kurumu ve kuruluşu” derken kimler, hangi kurumlar kastediliyor? Yani kapsamı nedir bunun? Onu öğrenmek isterim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani bunlar genel ve özel bütçeli idareler herhâlde değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii, tabii. Yani mesela şu anda biz Bakanlık olarak bu konudaki dağıtım şirketlerinin denetimini TEDAŞ’a yaptırıyoruz. TEDAŞ bu konuda ihtisas sahibi bir kamu kuruluşu. Gerek işletme faaliyetlerini gerek yatırım faaliyetlerini TEDAŞ şu anda bizim adımıza denetliyor ve rapor tanzim ediyor. “Kurum da dâhil” ifadesini şunun için koymak istiyoruz: Özellikle kurumun ihtisas sahibi olduğu alanlar olabiliyor tarife konusunda, mali konularda. Eğer Bakanlık uygun görürse “EPDK de mali konuları incelesin.” diyebilir veya yarın başka bir kamu kuruluşuna başka bir ihtisas alanında Bakanlık “Sen de şu konuları araştı.” gibi “Şu konuları denetle.” gibi görev verebilir, onu kastediyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir de tamamen devrediliyor yani bu denetleme... “Bakanlık denetim yetkisini tamamen devredebilir.” ibaresi var. Tamamen mi devredeceksiniz yani Enerji Bakanlığının hiç bir denetim şeyi olmayacak mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bakanlık -yetki devri kanuna dayanarak tabii ki, kendi keyfi tutumuyla değil- şu anda TEDAŞ’a “Sen elektrik dağıtım şirketlerini benim adıma denetleyeceksin.” diye görev vermiş durumda, verebiliyor kanuna göre. TEDAŞ bu denetimlerini yaptığında hazırladığı raporları bize veriyor, Bakanlığımıza; bizim ilgili birimlerimiz de bunları inceliyorlar ve sonra da gereği yapılmak üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna gönderiyorlar. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu bir ihlal, bir yanlışlık varsa ilgili kurumun savunmalarını da alarak cezai yaptırım uyguluyor veya savunmalarını haklı görerek uygulamıyor yani neticede sistem böyle işliyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir şey daha sormak istiyorum, özür dileyerek.

Denetim elemanlarının giderleri ve denetime ilişkin her türlü masraf Bakanlık bütçesinden mi karşılanıyor? Yani bu tamamen... Dağıtım şirketlerinin giderleri tamamen kamuya mı yükleniyor?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, hayır, denetimin şeyi o.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yok, yok; denetim yapan -şu anda TEDAŞ bakanlık adına denetim yapıyor ya- TEDAŞ’ın hiçbir şeyi yok.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – TEDAŞ’a görev veriyor “Masrafların benden, git şuraları denetle.” diyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Dolayısıyla TEDAŞ da diyor ki: “Sen bana bir görev veriyorsun, dağıtım şirketlerini denetlememi istiyorsun. Ben de bunun için personel istihdam ediyorum; personelim dağıtım şirketlerine gidiyor, orada konaklıyor, bir masrafa katlanıyorum. Hiç olmazsa o masrafımı da karşıla ki...” Bunun da sebebi şu: Yani TEDAŞ’ın elemanı denetlemeye gittiğinde, oradaki şirketlerin kendilerine yer bulması gibi veya başka tür şeylerine muhtaç kalmasın, TEDAŞ’ın da bir geliri olsun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu konuya katılıyorum, evet.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Çünkü TEDAŞ geliri olan bir kuruluş değil şu anda, çok fazla bir geliri olan kuruluş değil. Dolayısıyla bu görevi kendisine verdiğimiz için katlandığı maliyeti Bakanlık versin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Doğru, katılıyorum.

Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

35'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

39'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

40'ıncı madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 40'ıncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gerekeç:

Teklif, kanunun ulusal tarife uygulamasını düzenleyen geçici 1'inci madde hükmünde 2 önemli değişiklik yapmaktadır. 2013'te yürürlüğe giren ulusal tarife 2015'te beş yıllığına uzatılmıştı. Teklifte, 2020 sonunda biten süre beş yıl daha uzatılmaktadır. Ayrıca, teklifin üçüncü fıkrasına göre mevcut kanundaki gibi fiyat eşitleme mekanizmasının bir beş yıl daha yani 31/12/2030'a kadar uzatılmasına Cumhurbaşkanlığı karar verebilecektir. Yargıtayın 21/05/2014 tarih ve 2014/679 no.lu kararında da açıkça belirtildiği üzere kayıp kaçak oranlarını abonelerden tahsil etmek hukuk devleti ve adalet düşünceleriyle bağdaşmamaktadır. Ayrıca, sadece kuralın kendisi değil, Cumhurbaşkanlığına tanınan yetki de sorundur. Önerge bu eksiklikleri gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bilgi vermek üzere evet, Müzeyyen Hanım...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, şimdi, tabii, Yargıtay Genel Kurulunun 21/05/2014 tarih ve 2014/679 no.lu kararında “Elektrik enerjisinin nakli esnasında meydana gelen kayıp ile başka kişiler tarafından hırsızlanmak suretiyle kullanılan elektrik bedellerinin kurallara uyan abonelerden tahsili yoluna gitmek hukuk devleti ve adalet düşünceleriyle bağdaşmamaktadır. Bu durum, elektriği hırsızlamak suretiyle kullanan kişilere karşı önlem almak ve takip etmek için gerekli girişimlerde bulunulmasını da engeller.” diyerek kayıp kaçak oranlarının abonelerden tahsil edilemeyeceğine hükmetmiştir. Burada yapılması gereken bir an önce yargının verdiği bu kararların dikkate alınması ve düzenli olarak ödeyen abonelerin bu konuda cezalandırılmaması. Yani düzenli ödeyen aboneler bu şekilde cezalandırılmış oluyor, kayıp kaçak yapanlar da mükâfatlandırılmış oluyor. Yani hem Yargıtay içtihatlarına ters düşen bir şey hem de gerçekten düzenli ödeyen abonelerin de cezalandırıldığı bir durum. Bence bunun değerlendirilmesi gerekiyor. Kayıp kaçak oranının yüksek olduğu bölgelerde dağıtım bedeli doğal olarak artmakta, buna karşılık yerleşimin dağınık olduğu örneğin Karadeniz

Bölgesinde işletme, sayaç okuma gibi dağıtım hizmetleri maliyetleri de benzer bir artış göstermekte ve dağıtım maliyetini de arttırmakta. Dediğim gibi bu, düzenli ödeyen, hırsızlamayan insanlara da bir ceza unsuru olmakta. Bence bu maddenin geri çekilmesi gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, kayıp kaçak oranlarıyla ilgili bilgi verebilecek kim var?

Sayın Bakan Yardımcım, buyurun. İllere ve bölgelere göre verebilir misiniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bölgelere göre de verebiliriz.

Şöyle söyleyeyim: Buradaki maliyet farklılıkları tahmin edildiği üzere çok da kayıp kaçaktan kaynaklanan maliyet farklılıkları değil. Kayıp kaçığın etkisi çok daha az; asıl etki yatırım ihtiyacı, işletme ihtiyacındaki duyulan rakam. Çünkü öyle bölgeler var, çok dar bir alanda elektrik dağıtım hizmetini veriyor; öyle bölgeler var -özellikle Karadeniz’de mesela- çok yaygın bir alanda, geniş bir alanda elektrik dağıtımını hizmetini veriyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Aynı şeyi söylüyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, yani sadece kayıp kaçaktan kaynaklanan bir maliyet farklılığı yok.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, hayır, Yargıtayın verdiği karar...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yargıtayın verdiği karar önceki kanundan önceki karar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2014 yılında verdiği karar “Kayıp kaçak oranlarını sen, İstanbul’daki bir vatandaşa fatura edemezsin kardeşim.” diyor. Faturada -dağıtmıktı biliyorsunuz sizin maliyetleriniz- aslında o satılan malın maliyeti diye göstermeniz gerekirdi. Farklı bir şekilde gösterdiğinizden dolayı biz bir yasal düzenleme yaptık, biliyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – 2016’da bir yasal düzenleme yapıldı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2016’da o düzenlemeyi yaptık.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bundan sonra Yargıtayın böyle bir kararı yok artık.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yargıtayın o kararı da açıkta kalmış oldu.

Kayıp kaçak oranlarıyla ilgili bir bilgi var mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Var. Benim şu evraklarımın içerisinde de var, bir yandan konuşurken onları da bulabilirim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Zaten onu da söyleyecektim, o da var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, Türkiye genelinde yüzde 25’lerden şu anda yüzde 11’lere düşen bir kayıp kaçak oranına gelmiş durumdayız. Yani...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kaç dediniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Türkiye genelini söylüyorum: Yüzde 20’lerden şu anda yüzde 11’lere geldik. Bir de 25’i de gördük yani geçmiş yıllarda.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, Sayın Bakan Yardımcım ben, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiiken 2006 yılında Türkiye’deki Enerji Bakanlığıyla ilgili konuşma yaptım, bütçesinde. 2002 yılında Türkiye’nin kayıp kaçak oranı yüzde 26’ydı, o zaman biz “Yüzde 18’e düşürdük.” diye, Plan ve Bütçe Komisyonu olarak, iktidar milletvekili olarak söylüyorduk. Şimdi yüzde 11’lere mi düştü?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yüzde 26’dan yüzden 11’lere düşen bir hadise var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yüzde 11’lere düştü ve şunu da söyleyeyim: Bu yüzde 11’in zaten dünya standartlarında 7’si, 8’i teknik kayıp.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yüzde kaç?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Dünya ortalaması yüzde 7, 8’dir. Teknik kayıp...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yüzde 3 mü, yüzde 7’ mi?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Yüzde 3 iletimde.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yüzde 3 iletimde.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İletimde?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii. Dağıtımda yüzde 7’ler civarındadır. Yani senin kullandığın hatlarda, senin kullandığın trafolarda enerji zaten kaybolur. Hiçbir trafo, hiçbir hat ne yaparsan yap sıfır kayıpla enerjiyi iletmez. Yani bu yüzde 11’in içerisinde o da var üstelik, onu da kapsıyor bu. Bölgeleri -21 tane bölge var yani- hepsini hemen hızlıca okuyabilirim: Akdeniz 5,91, AKEDAŞ 6,46...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir dakika, az önce “Yüzde 7 teknik kayıp kaçak var.” dediniz, demek ki Akdeniz...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ortalamayı söyledim yani dünyadaki ortalama. Bazı yerler çok dar, küçük illerdir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Akdeniz büyük bir yer ama.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani yoğunluk açısından. Orada çok tüketim yoğunluğu var, yoksa 7’nin altında rakamlar var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Akdeniz 5,91...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – AKEDAŞ 6,46, ARAS -bu Kars tarafı, Ağrı tarafı- 21,64 -bu 2019 son rakamları okuyorum- AYDEM 5,63, AYEDAŞ 5,05, Başkent 5,89, Boğaziçi 7,96 -İstanbul’un Avrupa Yakası burası- Çamlıbel 4,75, Çoruh -Karadeniz tarafı- 7,38, Dicle -Diyarbakır tarafı; Diyarbakır, Urfa, Mardin- 51,32 -burası 76’lardaydı yani onu da söylemekte fayda var- Fırat 9,93, Gediz -İzmir’i ifade ediyor; İzmir ve Manisa’yı- 7,55, Kayseri 6,02; Meram -Konya ve etrafını kapsıyor- 6,22; Osmangazi -bu Afyon, Uşak, Bilecik; oraları kapsıyor- 6,61; Sakarya 5,96; Toroslar -Gaziantep, Adana, Mersin, Hatay taraflarını kapsıyor- 11,76; Trakya 4,49; Uludağ -Bursa tarafını kapsıyor, etrafındaki iller de var- 4,82; Van Gölü 47,56; Yeşilirmak 7,13; Türkiye ortalaması 11,43.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Dicle EDAŞ, Urfa falan onunki kaç?

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Dicle 51,32.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yüzde 85’lerden mi oraya mı geldi?

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – 76’lardan falan geldi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, ihale ederken 76 diye sundunuz ama o 85’ti.

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ağrı’da 80’lerden geliyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O 85’ti. İhale ederken 76 diye firmaya ihale ettiniz. O da her yıl 10, 10 düşecekti, sonra bir baktık ki 85’miş o.

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, burada sayın vekillerime aktarmak istediğim, şu kayıp kaçak farklılıkları çok fark ettirmiyor bölgesel fiyatları. Asıl fark ettiren bölgelerin yatırım ve işletme ihtiyaçları, bu çok daha fazla fiyatları fark ettiriyor. Dolayısıyla, bir beş yıl içerisinde bölgesel olarak bu fiyatların birbirlerine çok daha yaklaşacağını öngörüyoruz. Aksi takdirde, 1/1/2021’de bölgeler arasında çok büyük farklar çıkabilir, bu da toplumsal olarak insanlar nezdinde sıkıntı yaratabilir diye değerlendiriyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani sadece kayıp kaçak değil, yatırımları da mı abonelerin...

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Etkisi kayıp kaçığın var ama daha az, çok az.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani yatırımları da aboneler ödemek zorunda. Aksi hâlde, herkes kapısının önüne gelen direği çekmek zorunda kalır ki o da büyük bir maliyeti beraberinde getirir.

Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

40’ıncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

41’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

42’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

43’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

44’üncü madde üzerinde bir açıklama ihtiyacı hissediyor Elektrik Üreticileri Derneği.

Buyurun Sayın Obaoğlu.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Teşekkürler Başkanım.

Aslında genel görüşme kısmında da biraz bahsedilmişti, biliyorsunuz, teminatları iki ay içinde, teminatları yapmadan iade...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, sizin şurada bir arkadaş vardı. O sizin lisans 2012 falan diyordunuz ya, o lisans az önce konuştuğumuz bununla ilgili bir çalışalım, bunu artık bitirelim. Ben hem Sanayi Komisyonu üyesi olarak hem Grup Başkan Vekili olarak on bir yıl yaptığım sürede, bu enerji lisanslarıyla ilgili yapılan düzenlemeleri -mücbir sebepti, şuydu, buydu vesaire gibi- artık bitirmemiz lazım, mezara gitmemesi lazım bu için.

Evet, Obahan Bey buyurun.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Maddeye şöyle bir cümle eklenmesini öneriyoruz Başkanım: “Bu kapsamdaki diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla yapılmış olan sözleşmeler herhangi bir kısıtlama ve yaptırım uygulanmaksızın varsa teminatları iade edilerek feshedilir ve bu işlemlere damga vergisi uygulanmaz.” Çünkü burada birçok kurumla biliyorsunuz sözleşme yapılabiliyor, teminat verilebiliyor. Gerçi en son madde de şu andaki hâlinde “teminatları” şeklinde çoğul bir ifade kullanılmış ama o hani belki yeterli olmayabilir. Dolayısıyla, “diğer kurumlar” şeklinde de bir ifade eklenmesi yararlı olabilir diye düşünüyoruz.

Sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu teklifinizi değerlendirelim. Şu anda bir milletvekili tarafından sunulması gereken bir konu. Milletvekili arkadaşlarımız da onu sunabilecek bir pozisyonda değil, bir değerlendirelim. İlgili kurum çalışsın, sivil toplum örgütünün böyle bir teklifini hazırlarlar, uygun gören bir milletvekili arkadaşımız varsa o konuyu üst komisyonda sunar. Çünkü Komisyon haricinde hiçbir milletvekilinin bu konuda teklif verebilmesi, önerge verebilmesi mümkün değil. O anlamda bu teklifiniz de değerlendirilmiş oldu.

44'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

45'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

46'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 44'le ilgili -özür dileyerek- bir şey var, EMO'nun bir önerisi var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kimin?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Elektrik Mühendisleri Odasının.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gitti Mehmet Bey.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – “Covid-19 pandemisi gerekçesiyle bile olsa, kamusal kaynakları uzun yıllara yayılan sürelerde kullanan ve yükümlülüklerini yerine getirmeyen şirketlerin oluşturduğu kamu zararlarını göz önüne almadan şirket teminatlarının olduğu gibi iade edilmesi kamu zararına yol açmaktadır.” diye 44'üncü maddeyle ilgili bir görüş bildirmişti EMO.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yok, yok; öyle bir şey yok. Bu arkadaş elektrik mühendisiydi herhâlde değil mi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaş konuyu bilmiyor gibi geliyor bana.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Öyle bir madde bıraktılar bize.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaş çok güzel siyasi tespitler yaptı; çevreydi, şunlar bunlar ama elektrikle ilgili bir şey konuşmadı. Benim babam elektrikçiydi, oto elektrikçiydi, az çok biliyorum. Ama şimdi elektrik üreticisiyim. O arkadaş elektrik mühendisi, benim babam oto elektrikçiydi. Arkadaşın konuştuğuna bakıyorum, ben kendi bilgilerimi değerlendiriyorum -orada elektrik mühendisi arkadaşlar var- hakikaten daha iyi biliyorum gibi geliyor.

Şimdi, bakın, burada az önce buradaki arkadaşımızın söylediği... Diyoruz ki: Sen bu işten vazgeç kardeşim. Vazgeç, bizim plasmanlarımızı -bankacılık diliyle- azalt, biz başkasına bu imkânı verelim. Şu anda bizim 50 gigavatlık bir kapasitemiz var ama bunun 10 gigavattı gerçekleşmeyecek lisanslarda diyoruz. Bundan vazgeç de bizim önümüzü aç diyoruz. Önümüzü açmanın bedeli de ben sana teminatını iade ediyorum kardeşim diyoruz. Açmadığın takdirde, onun için diyorum ki EPDK'ye, Bakanlığa bunları durduracak bir şey yapalım, bizim önümüzü tıkamayın diyoruz. Biz 10 gigavatlık kısmı yapabilecek sanayicilere devredelim diyoruz. Şimdi, elde bir hesap var, o hesap çerçevesinde artıramıyoruz, belli bir oran var. Diyelim ki toplam kapasitenin yüzde 20'sini geçemez diyor. Bir arkadaşımız söylüyordu -yine Elektrik Mühendisleri Odasından- yüzde 25 olmuş, bunu durduralım diyordu. Ya, yenilebilir enerjiyle ilgili konuşuyoruz. Ne yapacağız biz bu enerjiyi? O zaman petrolden yapacağız.

Arkadaş diyor ki “Yüzde 23'lere, yüzde 25'lere gelmiş.” Teknik olarak mümkün değil ya. Ama bu memlekette de elektrik enerjisine ihtiyaç var. Ne yapalım? O zaman petrol yapalım, doğal gaz yapalım, getirdiği nokta o. Şimdi, burada önümüzü açın diye bu madde var. İnşallah EPDK çalışır,

bunun tamamen önünü açar. Der ki: “Böyle böyle kardeşim.” Ya, mahkemeye gitsinler. Biz kanunu çıkaralım, mahkemeye gitsinler, desinler ki “Böyle, böyle... Bu kanun Anayasa’ya aykırı.” Anayasa Mahkemesi de bu kanunla ilgili gerekçeli kararını versin, işi bitirsin. Ama her seferinde lisansı bizim... Hacı Ali Bey’e teşekkür ediyorum, lisans diye söylediği kısım, müracaatı lisans olarak vermişler. O zaman müracaatmış bu iş, lisans değilmiş, öyle tanımlamışlar. Daha sonraki süreçte bu değişmiş. Onun için biz üst komisyonda da bunu değerlendirmek üzere istiyoruz.

Burada aldığımız notlar var, o notları hem söylediğimiz MTA’nın hem EPDK’nin hem de Bakanlığımızın, ilgili kurum kuruluşların bize vermeleri gereken bazı bilgiler var, yapmaları gereken çalışmalar var. JES’lerle birlikte o konuyu da çalışıyorsunuz, onu da değerlendiriyoruz, ona göre bir sonuç ortaya çıkarıyoruz.

Sayın milletvekilimizin, Yasin Bey’in söylediği konuyu gündeme alalım. O konu da hassas bir konu, doğru. Kamulaştırmadan böyle bir şey yapıyorlarsa o şirket de dağıtım şirketiye, öyle bir şey varsa o da gayri hukuki bir işlem yapıyor demektir.

Kanun teklifinin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum. Ben aslında bu alt komisyonun faydalı olduğu kanaatindeyim, muhalefetteki milletvekili arkadaşlarımızın -sağ olsunlar- iyi katkıları gerçekleşti. On sekiz yıldır milletvekiliyim, sivil toplum örgütlerinin kanun metninde ilk defa bu kadar konuştukları bir süreçle karşı karşıya kaldık. Herhâlde siz de bunu gördünüz; takdir ediyoruz, onların da katkıları gerçekten çok güzel oldu.

ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ OBAHAN OBAOĞLU – Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şov değil, gerçekleri kendi çerçevelerinde dile getirmeye çalıştılar. Bizim de bilmediğimiz konuları öğrenme imkânımız olmuş oldu.

Değerli milletvekili arkadaşlarımızın katkılarına çok teşekkür ediyoruz, sivil toplum örgütlerinin değerli üyelerine çok teşekkür ediyoruz, Sayın Bakanlığımıza çok teşekkür ediyoruz, teklif sahibi 1’inci imza sahibi değerli milletvekili ve diğer 88 imza sahibi milletvekilimizin imzasıyla verdikleri teklife de teşekkür ediyoruz.

Ben bu alt komisyon çerçevesinde çoğu şeyi tartıştığımızı düşünüyorum. Muhakkak ki esas komisyonda, üst komisyonda da bazı şeyleri tartışacağız diye ümit ediyorum ama üst komisyonda bu olayların biraz daha hızlanması için hem iktidar grubunun hem muhalefet grubunun arzusu üzerine bu komisyonu gerçekleştirdik, katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Dışarıdan katılan milletvekili arkadaşlarımız da katkı sağladılar. Sayın Kenanoğlu’nun da aslında konuşarak katkı sağlamasını arzu ederdim ama.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bir sonraki komisyonda.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama sizin arzunuz üzerine bir alt komisyon kurmuştuk biz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Zaten süre açısından da iyi bir şey oldu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Çok güzel oldu, çalışma imkânı oldu. Biz bunu alt komisyona sevk ederken Tahsin Bey, bütün siyasi partiler “Çalışalım, özümseyelim, hızlandırmayalım.” dediler, “Doğru.” dedik. Alt komisyonda bunu değerlendirelim dedik. Güzel katkılar oldu, kafamızdaki soru işaretleri... Bize tavsiye edenlerin aslında bir kısmını da bilmediklerini de gördük. Bana 3’üncü maddeyle ilgili, 5’inci maddeyle ilgili o kadar şey söylenildi ki “Ya, ben yanlış mı biliyorum?” dedim. “Bir bakın, o zaman ben hukukçuya vereyim.” dedi. Hukukçu o kadar ısrarla söyledi ki tereddüt ettim,

hemen Sayın Bakanına gönderdim, ben de tereddüt ettim, ben hukukçu değilim. “Ya, böyle böyle bir şey, çok ısrar ediyorlar, ben de kavrayamadım.” dedim. Dedi ki: “Öyle bir şey yok.” Bugün anladık ki hakikaten öyle bir şey yokmuş.

Tekrar, katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Özellikle sivil toplum kuruluşlarının, Odalar Birliğinin, TÜSİAD’ın, TİM’in, derneklerimizin -JESDER, Elektrik Üreticileri Derneği, TÜREB- ve diğer kurumların katkılarına teşekkür ediyorum, değerli arkadaşlarımıza da teşekkür ediyorum.

Geçmiş olsun, hayırlı olsun.

Kapanma Saati: 18.44

